

TIKKURILA

TILINPÄÄTÖS 2018

OMISTAUTUNEITA AMMATTILAISIA

Olemme osaavien pintakäsittelyammattilaisten yhteisö, joka tuntee pohjoisen karut olosuhteet. Ymmärrämme estetiikkaa ja kunnioitamme ympäristöä. Jaamme samat arvot ja haluamme luoda kestävää tulevaisuutta merkityksellisten pintojen avulla.

POHJOISMAISTA LAATUA ALUSTA LOPPUUN VUODESTA 1862

Kehitämme vuosikymmenten kokemuksella asiakkaillemme korkealuokkaisia tuotteita ja palveluita, jotka tarjoavat asiakkaillemme ajan ja sään kestävää laatua. Vaalimme vahvoja brändejämme ja olemme ylpeitä pintakäsittelyosaamisestamme, jossa yhdistyvät yli 150 vuoden kokemus ja modernit teknologiat.

OSA KESTÄVÄÄ POHJOISTA

Me luomme pintoja, joilla on merkitystä. Pintakäsittelytuotteemme kestävät niin aikaa kuin haastavia sääolosuhteitakin. Luomme jatkuvasti uudenlaisia ratkaisuja, jotka ovat turvallisia niin ihmisille kuin ympäristöllemme. Haluamme olla vastuullisen toiminnan kärjessä ja tehdä yhdessä osamme puhtaamman ilmaston ja värikkäämmän maapallon puolesta.

TIKKURILA LYHYESTI

- Perustettu 1862
- Noin 2 700 ammattilaista
- 9 tuotantolaitosta 7 maassa
- Tuotteita saatavilla noin 40 maassa
- Suurimmat markkinat: Ruotsi, Venäjä, Suomi, Puola ja Baltia
- Liikevaihto 2018: 561,5 miljoonaa euroa
- Listattu Nasdaq Helsingissä

TIKKURILAN VUOSIKATSAUS 2018

TILINPÄÄTÖS 2018

Raportti kertoo lyhyesti Tikkurilan liiketoiminnasta ja sisältää vuoden 2018 tilinpäätöksen ja hallintonselvityksen.

TIKKURILA GRI 2018

Raportti esittelee Tikkurilan lähestymistavan kestävään kehitykseen ja GRI (Global Reporting Initiative) Sustainability Reporting Standards 2016 -ohjeiston mukaisten indikaattoreiden raportoinnin vuodelta 2018.

SISÄLLYSLUETTELO

5	Tikkurila lyhyesti
6	Taloudellinen kehitys
8	Vuosi 2018 lyhyesti
10	Strategia
12	Toimitusjohtajan katsaus
16	Hallituksen toimintakertomus
26	Tilinpäätös
116	Osakkeet ja osakkeenomistajat
123	Hallinnointiselvitys
134	Yhteystiedot

TIKKURILA LYHYESTI - PINTOJA, JOILLA ON MERKITYSTÄ

Tikkurila on johtava pohjoismainen maalialan yritys. Kehitämme vuosikymmenten kokemuksella korkealuokkaisia tuotteita ja palveluita, jotka tarjoavat asiakkaillemme ajan ja sään kestävää laatua.

Tarjoamme kattavan valikoiman tuotteita pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen kuluttajille, rakentamisen ja remontoinnin ammattilaisille, suunnittelijoille sekä valikoituille teollisuusasiakkaille. Kuluttajat vastaavat noin puolta liiketoiminnastamme, mutta ammattilaisten osuus on trendinomaisessa kasvussa. Palveluvalikoimaamme kuuluvat muun muassa väri- ja sävytyspalvelut, maalausneuvonta sekä asiantuntija- ja koulutuspalvelut. Tuemme asiakkaitamme maalaamisen kaikissa vaiheissa onnistuneen lopputuloksen varmistamiseksi.

Suurimmat markkinamme ovat Venäjä, Ruotsi, Suomi, Puola ja Baltia. Valmistamme tuotteitamme seitsemässä maassa ja olemme johtava toimija suurimmilla markkinoillamme. Tuotteitamme on saatavilla kaiken kaikkiaan yli 40 maassa.

Liiketoimintamme on organisoitu kahden raportoitavaan segmenttiin, joista käytämme nimitystä strateginen liiketoimintayksikkö (SBU). Maantieteelliseen jakoon perustuvat liiketoimintayksikkömme ovat SBU West ja SBU East.

SBU Westin markkinat ovat Ruotsi, Tanska, Norja, Suomi, Puola, Saksa, Viro, Latvia ja Liettua. Alueen suurimmat brändit ovat Tikkurila, Beckers, Alcro ja Vivacolor. Jakelu

toimii rakennustarvikeliikkeiden, itsenäisten maalikauppiain, tukkukauppiain, omien ammattilaismyymälöiden ja suoramyynnin kautta.

SBU Eastin markkinat ovat Venäjä, Keski-Aasian maat ja Kiina. Lisäksi SBU East on vastuussa viennistä yli 20 maahan. Alueen suurimmat brändit ovat Tikkurila ja Teks. Jakelu toimii rakennustarvikeliikkeiden, itsenäisten maalikauppiain, tukkukauppiain ja suoramyynnin kautta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Maaleja ja pintakäsittelyaineita käytetään lukuisiin tarkoituksiin, kuten rakenteiden, rakennusten ja erilaisten tuotteiden suojaukseen sekä kaunistamiseen. Maalimarkkinoiden rakenne ja maalin kulutustavat vaihtelevat maantieteellisten alueiden mukaan. Maalin kulutuksen kasvu on historiallisesti ollut sidoksissa elintason nousuun. Elintaso vaikuttaa sekä kulutetun maalin määrään että laatuun.

Merkittävimpiä maalien ja pinnoitteiden kysyntään vaikuttavia tekijöitä ja markkinatrendejä ovat:

- yleinen taloudellinen kehitys (BKT)
- rakennus- ja peruskorjausmarkkinoiden vilkkaus
- asuntokaupan vilkkaus
- työllisyystilanne ja kuluttajien luottamus
- elintason nousu ja keskiluokkaistuminen
- lisääntyvä ympäristötietoisuus ja ilmastonmuutos
- digitalisaatio
- kiinnostus kodin sisustamiseen ja kunnostamiseen
- teollisen tuotannon aste (teollisuusmaalit)

TALOUDELLINEN KEHITYS

Tikkurilan toiminta-alueen keskeisillä markkinoilla talouskasvu vaihteli 2-5 prosentin välillä vuonna 2018. Vahvinta kasvu oli Puolassa. Venäjällä kasvu oli suhteellisen matalalla tasolla.

Liikevaihto oli 561,5 miljoonaa euroa (582,4). Liikevaihto laski 3,6 prosenttia, ja kasvoi 3,1 prosenttia ilman valuuttakurssien ja yritysmyyntien vaikutusta. Valuuttakurssimuutokset ja Balkanin toimintojen myynti laskivat liikevaihtoa, ja korkeammat myyntivolyymit, hinnankorotukset ja myyntimix nostivat liikevaihtoa.

Liikevoitto (EBIT) oli 26,5 (19,3) miljoonaa euroa, mikä vastaa 4,7 (3,3) prosenttia liikevaihdosta. Tilikauden vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat noin 12,3 miljoonaa euroa, jotka liittyivät Saksan liiketoimintojen lopettamiseen, Tanskan tuotantolaitoksen sulke-
mispäätökseen sekä henkilövähennyksiin.

Oikaistu liikevoitto oli 38,8 (28,8) miljoonaa euroa, mikä vastaa 6,9 (4,9) prosenttia liikevaihdosta. Kiinteiden kustannusten taso oli selvästi vuotta 2017 alhaisempi, mutta korkeammat raaka-ainekustannukset heikensivät katteita ja kannattavuutta.

Tikkurilan rahoitusasema ja maksuvalmius säilyivät katsauskaudella hyvänä. Liiketoiminnan rahavirta tammi-joulukuussa oli yhteensä 47,6 (18,1) miljoonaa euroa. Rahavirta investointien jälkeen oli katsauskauden lopussa yhteensä 36,3 (4,4) miljoonaa euroa.

Tammi-joulukuun 2018 bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja olivat 10,4 (14,6) miljoonaa euroa.

Tikkurilan tehostamisohjelman tavoitteena on vähintään 30 miljoonan euron säästöjen saavuttaminen. Vuonna 2018 Tikkurilan kiinteiden kustannusten säästöt olivat 30 miljoonaa euroa vuoteen 2017 verrattuna, josta 7 miljoonaa euroa oli valuuttakurssien vaikutusta. Kustannussäästöt näkyvät täysimääräisesti vuoden 2019 loppuun mennessä.

LIIVEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

OIKAISTU LIIVEVOITTO* SEGMENTEITTÄIN

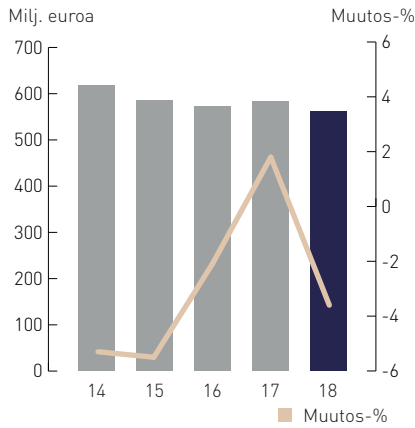

HENKILÖSTÖ SEGMENTEITTÄIN

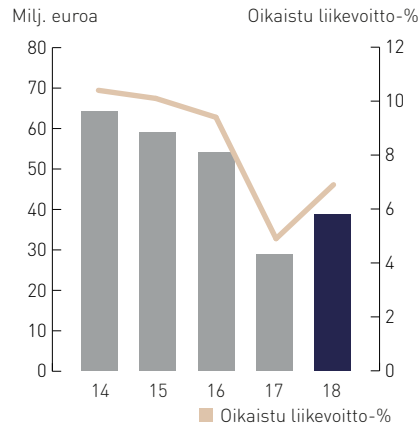
Vuoden lopussa, %

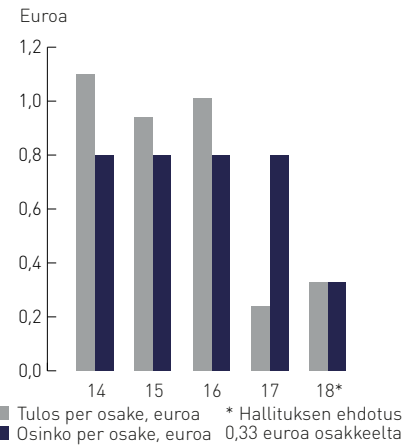
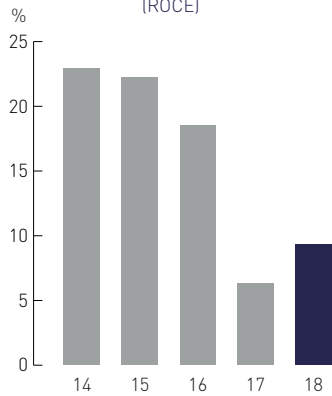
LIIKEVAIHTO

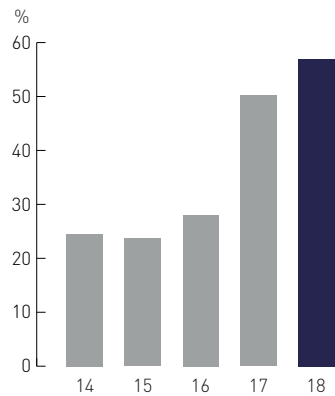
OIKAISTU LIIKETULOS

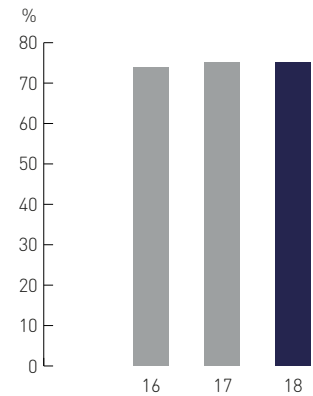
OSINKO

SIDOTUN PÄÄOMAN
TUOTTOPROSENTTI
(ROCE)

NETTOVELKAANTUMISASTE

VESIOHENTEISET TUOTTEET

AVAINLUVUT

MILJ. EUROA	2018	2017
Liikevaihto	561,5	582,4
Oikaistu liikevoitto	38,8	28,8
Oikaistu liikevoitto-%	6,9 %	4,9 %
Liikevoitto (EBIT)	26,5	19,3
Liikevoitto-% (EBIT-%)	4,7 %	3,3 %
Tulos ennen veroja	21,0	16,6
Tilikauden tulos	14,6	10,7
Tulos per osake, euroa	0,33	0,24
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %, rullaava	9,3 %	6,3 %
Rahavirta investointien jälkeen	36,3	4,4
Korollinen nettovelka kauden lopussa	85,5	90,1
Nettovelkaantumisaste, %	57,0 %	50,2 %
Omavaraisuusaste, %	37,6 %	42,0 %
Henkilöstö kauden lopussa	2 717	3 037
Tapaturmataajuus (LTA)	3,9	2,0
Vesiohenteisten tuotteiden osuus tuotannosta	75,2 %	75,0 %

VUOSI 2018 LYHYESTI

Vuonna 2018 vastuullisuustoimenpiteemme tulivat entistä näkyvimiksi ja keskityimme parantamaan kustannuskilpailukykyämme. Lanseerasimme kestävän kehityksen lupaukset, jotta olemme vastuullisen toiminnan kärjessä, otimme osaa värikkäisiin, sosiaalisen vastuun projekteihin ja toimimme markkinoille kestäviä, funktionaalisia tuotteita.

Tikkurila Finngard Clean pitää pinnan puhtaana

Vesiohenteinen, funktionaalinen tuoteperhe tuo ratkaisun ilmastonmuutoksen asettamiin haasteisiin. Niiden luoma superhydrofobinen pinta hylkii vettä ja likaa, mutta päästää rakenteessa olevan kosteuden haihtumaan pinnoitteen läpi.

Tikkurilan tehostamisohjelma

Balkanin liiketoimintojen myynti päätökseen.

Lahjoitus Helsingin Uuteen lastensairaalaan

Ekomerkityt sisämaalit ja värit tukevat pienten potilaiden hyvinvointia.

TAMMI

HELMI

MAALIS

HUHTI

TOUKO

KESÄ

Kestävän kehityksen lupaukset esitelty

Ohjaavat kestävän kehityksen hankkeita ja tukevat liiketoiminnan kehitystä kestävän kehityksen näkökulmasta.

Elisa Markula aloitti Tikkurilan toimitusjohtajana

Elisa Markula siirtyi Tikkurilaan Pauligin kahvidivisioonan toimitusjohtajan tehtävästä, jossa hän toimi vuodesta 2010. Markula esitteli lyhyen aikavälin fokusalueet.

Ekologisesti pakatut Vivacolor-maalit Baltiassa

Uudet ekomerkityt sisämaalit kierrätysmuovipurkeissa.

Joutsenmerkityt teollisuuspinnoitteet puuverhouksille

Ruotsissa uusi Pinja Protect G & Pinja Protect GM -pinnoitteet läpäisivät teollisuusasiakkaiden tiukat vastuullisuuskriteerit.

Suomen ensimmäinen joutsenmerkitty päiväkoti

Pinnat käsitelty Tikkurilan kestäväillä, ekomerkityillä maaleilla.

HEINÄ

Tikkurilan ensimmäinen biopohjainen tuote Ruotsissa

Alempi hiilijalanjälki ja pakkaus kierrätysmuovia.

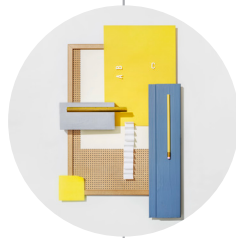
Yli 20 000 asiakasta koulutetaan vuosittain

Tikkurila kouluttaa asiakkaitaan, jälleenmyyjä, opiskelijoita ja muita yhteistyökumppaneitaan koulutuskeskuksissa yhdeksässä maassa seminaarien sekä webinaarien avulla.

MARRAS

JOULU

Tikkurila x HEI Schools

Oppimista voi edistää väreillä.

Tikkurila suojaa maailman suurimman sisähihtokeskuksen Norjassa

Tikkurilan pinnoitteet antavat teräsrakenteille erinomaisen suojan mekaanista ja kemiallista rasitusta vastaan sekä suojaavat pinnat säältä ja UV-säteilyltä.

Tikkurilan tehostamisohjelma

Ohjelma johti henkilövähennyksiin sekä tuotantolaitosten myyntiin tai sulkemiseen.

Tikkurila mukaan Indoor Air Quality Ecosystem -hankkeeseen

Sisäilman laatu on erittäin tärkeää ihmisten terveyden kannalta. IAQE-hankkeen tavoitteena on kehittää sisäilman laatua parantavia uusia ratkaisuja, yhdistää suomalaista osaamista ja viedä näitä kansainvälisille markkinoille.

Alcro Färgfonden

Ruotsissa sosiaalisen vastuun ohjelma, joka pyrkii aktiivisesti osallistumaan yleishyödyllisiin maalausprojekteihin. Perustettu 2016, vuoteen 2018 mennessä 10 projektia toteutettu.

Tikkurilan tehostamisohjelma

Tikkurila sulkee pienen tuotantolaitoksen Sary Oskolissa, Venäjällä ja luopuu Saksan liiketoiminnoista.

STRATEGIA

Tikkurila on johtava pohjoismainen maalialan toimija, jonka toiminnan perustan muodostavat laadukkaat pintakäsittelytuotteet ja asiantuntevat palvelut.

Tavoitteenamme on tarjota markkinoiden paras käyttäjäkokemus. Vahvat brändit, palvelukulttuuri, kestävän kehityksen ratkaisut ja markkinajohtajuus ovat tärkeimpiä kilpailuetujamme.

Tikkurila keskittyy liiketoiminnassaan tarkkaan valikoituihin asiakkaisiin, rajatulle maantieteelliselle alueelle ja omiin vahvoihin brändeihin.

- Tikkurila palvelee kuluttajia, ammattilaisia ja valikoituja teollisia toimijoita.
- Tikkurila toimii Pohjoismaissa, Venäjällä, Kiinassa sekä valituissa Itä-Euroopan ja Keski-Aasian maissa.
- Tikkurila panostaa omiin vahvoihin brändeihin ja keskittyy premium-maaleihin.

Tavoitteenamme on kasvaa kannattavasti. Strategiaa parhailaan päivitetään ja kerromme uudistuneen kasvustrategiamme vuoden 2019 aikana.

MISSIO JA ASIAKASLUPAUS

”Pohjoismaista laatua alusta loppuun” eli haluamme tarjota parhaan pintakäsittelyn asiakaskokemuksen.

VISIO - PINTOJA, JOILLA ON MERKITYSTÄ

Visio vetää yhteen Tikkurilaan vaikuttavat megatrendit ja antaa selvän suunnan yhtiön pitkäaikaiselle kehittämiselle. Pintoja mahdollisimman kestävästi suojaavien ja kaunistavien tuotteiden lisäksi tavoitteenamme on kehittää jatkossa entistä enemmän ratkaisuja ja materiaaleja, joiden avulla muun muassa helpotamme ja tehostamme asiakkaidemme työtä. Tikkurila haluaa vastata asiakkaiden toiveisiin entistä kestävämmistä, funktionaalisesti toimivista ja ympäristöystävällisistä pinnoista.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN LUPAUKSET

Vuonna 2018 uudistimme yritysvaluohjelmamme ja määrittelimme yhdessä liiketoiminnan avainhenkilöiden kanssa konkreettiset kestävän kehityksen lupaukset, jotka ohjaavat kestävän kehityksen hankkeita ja tukevat liiketoiminnan kehitystä kestävän kehityksen näkökulmasta. Lupaukset ovat:

- Kehitämme tuoteominaisuudet huippuunsa niin, että ympäristövaikutus on mahdollisimman pieni.
- Parannamme ja turvaamme ilmanlaatua tuotteillamme ja palveluillamme.
- Tehostamme resurssien hyödyntämistä ja keskitymme toiminnassamme laatuun, turvallisuuteen ja kestävyYTEEN.
- Olemme vastuullinen ja aktiivinen toimija yhteisössämme.

LIIKETOIMINTAMALLI

Liiketoimintamallissamme korostuvat vahvat brändit, jotka ovat syntyneet korkealuokkaisen ja pitkäaikaisen tuotekehityksen sekä merkittävien markkinointipanostusten tuloksena. Johtavan markkina-aseman, vahvojen brändien ja laaja-alaisen pintakäsittelyosaamisen lisäksi liiketoimintamme tärkeimmät menestystekijät ovat kustannustehokas ja vastuullinen hankinta, tehokas toimitusketju, toimiva ja kattava jakeluverkosto sekä monipuoliset palvelut, myynti ja markkinointi.

Maaliteollisuuden toimijana sijoitumme arvoketjussamme raaka-aine- ja pakkausmateriaalien toimittajien sekä vähittäiskaupan väliin. Myymme kauppa- ja rakennusmaaleja sekä maalaamiseen liittyviä oheistuotteita ja -palveluja pääasiassa maalien tukku- tai vähittäismyyjille sekä suoraan rakennustarvikeliikkeen. Lisäksi meillä on omia myymälöitä ammattilaisasiakkaille Skandinaviassa. Teollisuusmaaleja myymme joko suoraan asiakkaille tai Tikkurila Industrial Paint Service -jakeluverkoston kautta. Tikkurilalla on yhdeksän maalitehdasta, joissa valmistetaan erilaisia maaleja ja pinnoitteita. Lisäksi konsernin ostaa ulkopuolisilta yhteistyökumppaneilta maalaamista tukevia oheistuotteita myytäväksi eteenpäin.

Toimintamme vaikutukset ulottuvat laajalti yhteiskuntaan ja ympäristöön. Korkealaatuisten tuotteiden ja palvelujen sekä ammattitaitomme ansiosta suojaamme elinympäristöä, parannamme rakennuskannan ja infrastruktuurin kestävyttä sekä kaunistamme tiloja ja parannamme tätä kautta ihmisten viihtyvyyttä ja hyvinvointia.

Omassa toiminnassamme keskeisiä toimintoja ovat:

- **Raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hankinta:** tiiviissä yhteistyössä liikekumppanien kanssa uusien raaka-aineiden käyttöönotto ja tuotteiden raaka-ainepohjan kehittäminen, hankintaketjun vastuullisuuden varmistaminen, kumppanien arviointi- ja auditointiprosessit
- **Tutkimus ja tuotekehitys:** uusien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen, tuoteominaisuuksien parantaminen, raaka-aineisiin ja kaavoihin liittyvä kehitystyö, tuote- ja käyttäjäturvallisuus, lainsäädännön vaatimusten seuraaminen ja täyttämisen
- **Maalin tuotanto:** maalin valmistaminen tuotekehityksen määrittelemistä raaka-aineista, operatiivisen laadun, tuotantoprosessien ja resurssitehokkuuden kehittäminen, tuottavuuden parantaminen sekä palvelun korkean tason ja tuotetoimitusten oikea-aikaisuuden varmistaminen
- **Jakelu:** raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien vastaanotto, siirtäminen tuotantoon, varastointi, tilausten hoitaminen, jakelun hallinta, logistiikan turvallisuuden, ekologisuuden ja tehokkuuden kehittäminen
- **Myynti ja markkinointi:** asiakkaiden tarpeiden tunnistaminen, markkinatrendien seuraaminen ja analysointi, markkinointi, myynti, palvelujen ja tuotteiden kehittämiseen osallistuminen, hinnoittelu, jälleenmyynnin hallinta, asiakasyhteistyö
- **Palvelut:** ideat ja ohjeet, väri- ja maalausneuvonta, koulutus, tekninen asiakastuki, hakupalvelut

RESURSSIT

TALOUDELLINEN PÄÄOMA

Varat 400,0 milj. euroa
Velat 249,9 milj. euroa
Oma pääoma 150,1 milj. euroa

INFRASTRUKTUURI

9 tuotantolaitosta 7 maassa
11 koulutuskeskusta 9 maassa
7 R&D-keskusta 5 maassa
Noin 500 raaka-aine- ja pakkausmateriaalitoimittajaa

INEETON PÄÄOMA

Vahvat brändit
Laaja-alainen pintakäsittelyosaaminen
Korkealuokkainen tuotekehitys
Asiantuntevat ja monipuoliset palvelut
Kattava jakeluverkosto

HENKILÖSTÖPÄÄOMA

Henkilöstöä 2 717, 12 maassa
Panostukset työturvallisuuteen ja -hyvinvointiin

YHTEISKUNTA JA SUHTEET

Pitkäaikaiset asiakassuhteet
Aktiivisuus alan yhdistyksissä
Yhteistyö lähiympäristössä

LUONNONVARAT

Energia ja vesi
Ostetut raaka-aineet ja pakkausmateriaalit

LIIKETOIMINTA

ASIAKKAAT *

Kuluttajat 47 %
Ammattilaiset 35 %
Teollisuus 18 %

MISSIO

Pohjoismaista laatua alusta loppuun.

KESKEISIMMÄT TOIMINNOT

- raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hankinta
- tutkimus ja tuotekehitys
- tuotanto ja jakelu
- myynti ja markkinointi

SITOUTUNUT HENKILÖSTÖ JA OSAAMINEN

STRATEGIA

Tarjoamme kilpailukykyisiä pintakäsittelyratkaisuja ja olemme sitoutuneet parantamaan asiakkaidemme kokonaisvaltaista käyttökokemusta ja tehokkuutta. Strategia päivitetään vuoden 2019 aikana.

VISIO

Pintoja, joilla on merkitys.

Vastaamme asiakkaidemme toiveisiin entistä kestävämmistä, funktionaalisesti toimivista ja ympäristöystävällisistä pinnoista.

* Johdon arvio

TUOTOKSET

PINTAKÄSITTELYRATKAISUT

Kattava valikoima maaleja, lakkoja ja efektituotteita sisätiloihin, puu-, kivaines- ja metallipintojen maaleja ulkotiloihin.
Maaleja ja pinnoitteita metalli- ja puuteollisuuden tarpeisiin.

PALVELUT

Väri-ideat, -suunnittelu ja säilytyspalvelut
Maalausneuvonta, asiantuntija- ja koulutuspalvelut, tekninen asiakastuki
Ideat ja ohjeet maalaamiseen, oikean tuotteen ja värin valintaan, hakupalvelut

MARKKINAJOHTAJUUS *

Tikkurilan markkinaosuuksissa päämarkkinoilla ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

JÄTTEET JA PÄÄSTÖT

Jätteet 6 948 tn
Suorat CO₂-päästöt 4 782 tn CO₂

* Kauppa- ja rakennusmaalit

VAIKUTUKSET

ARVO ASIAKKAILLE JA OSTOPÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAJILLE

Onnistunut ja kestävä lopputulos, laadukkaat pinnat
Asiakastytyväisyys

ARVO OMISTAJILLE JA SIJOITTAJILLE

Osinkoehdotus 0,33 euroa*
*hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

VAIKUTUS YHTEISKUNNASSA

Työllistäminen: Palkat ja palkkiot 81,1 milj. euroa
Verot 6,5 milj. euroa
Yhteisölliset hankkeet ja lahjoitukset

VAIKUTUS YMPÄRISTÖÖN

Elinympäristön suojaaminen ja rakennuskannan ja infrastruktuurin kestävyysparantaminen.
Tilojen kaunistaminen ja ihmisten viihtyvyyden ja hyvinvoinnin parantaminen.

Oma toiminta: energian- ja vedenkäytön tehostuminen, päästöjen ja jätteiden määrän vähentyminen ja kierrätettävän jätteen määrän lisääntyminen.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Tikkurilan kannattavuus ja liiketoiminnan rahavirta paranivat, vaikka raaka-aineiden hintojen voimakas nousu jatkui. Kiinteiden kustannusten 30 miljoonan euron säästöt ja myyntihintojen korotukset kuitenkin lievensivät raaka-aineiden hintojen nousun ja valuuttakurssierojen vaikutuksia.

Suotuisa markkinatilanne jatkui lähes kaikilla Tikkurilan päämarkkina-alueilla. Liikevaihto kasvoi noin kolme prosenttia ilman valuuttakurssien ja yritysmyyntien vaikutusta, kun taas Tikkurilan koko vuoden euromääräinen liikevaihto laski yli kolme prosenttia. Liikevaihto laski merkittävän Venäjän ruplan ja Ruotsin kruunun heikentymisen, Balkanin liiketoiminnan myynnin sekä Saksan toimintojen alasajon vuoksi.

Vertailukelpoiset myyntivolyymit kasvoivat keskeisillä markkinoilla, erityisen vahvasti Puolassa ja Baltiassa. Myyntivolyymit laskivat Venäjällä hieman, mutta liikevaihto ruplissa kuitenkin kasvoi myynnin painopisteen siirryttyä kalliimpiin premium-tuotteisiin.

Myynti kasvoi useissa asiakaskohderyhmissä, etenkin ammattilais- ja teollisuussegmenteissä.

Tikkurila on markkinajohtaja kauppa- ja rakennusmaaleissa Suomessa, Ruotsissa, Baltiassa ja Venäjällä, sekä vahvalla kolmossijalla Puolassa. Arvioimme, että markkinaosuutemme päämarkkina-alueillamme pysyvät ennallaan.

ONNISTUNEITA TUOTELANSEERAUKSIA

Vuonna 2018 keskityimme ulkomaalauksen puutuoteportfolion ja markkinaosuuden kasvattamiseen korostamalla Tikkurila-brändin pitkäjänteistä osaamista vaativien pohjoismaisten sääolosuhteiden asiantuntijana. Valtti-tuotemerkin kampanja Venäjällä, Puolassa, Baltiassa ja Suomessa onnistui hyvin. Beckers-tuotemerkin kasvua tuki Puolassa premium-tuotelinjan lanseeraus ja Ruotsissa pakkaus uudistus sekä portfolion hinta- ja arvolupauksen positiointi.

Ammattilaiskohderyhmässä kirkastimme pienura-koitsijoille suunnattua Pro Club -konseptia. Lanseerasimme uutuustuotteita lattiatuoteportfolioon ja laajensimme myös puu- ja metallipintojen ulkopuolelle teollisesti esikäsiteltyihin materiaaleihin.

Teollisuussegmentissä vahvistimme palosuoja-portfolioamme puunkäsittelytuotteissa ja siirsimme painopistettä vesiohenteisen teknologian suuntaan. Metallipintoja korroosiolta suojaavien tuotteiden ympäristöystävällisyys on kansainvälisesti verrattuna korkealuokkaista.

Tavoitteenamme on keskittää markkinointi-investointeja yhä enemmän kansainvälisille premium-brändeillemme (Tikkurila ja Beckers). Samalla jatkamme päällekkäisyyksien karsimista tuoteportfolioissamme. Rakennamme asiakaslähtöisiä tuote- ja palvelukonsepteja, sekä tuemme asiakaspolkua inspiraatiosta ja tiedonkeruusta ostamiseen kuluttaja-, ammattilais- sekä teollisuussegmenteissä.

**TUOTAMME LISÄARVOA
ASIAKKAILLEMME JA
OMISTAJILLEMME KESTÄVIEN,
YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISTEN
RATKAISUJEN SEKÄ VASTUULLISEN
TOIMINNAN KAUTTA.**

TEHOSTAMISOHJELMA ETENI SUUNNITELMAN MUKAISESTI

Saavutimme kiinteiden kustannusten tehostamisohjelmalla 30 miljoonan euron säästöt vuoteen 2017 verrattuna, joista 7 miljoonaa euroa oli valuuttakurssivaikutuksia. Säästöt on saatu aikaan tuotantoverkostoa optimoimalla, yritysmyyneillä ja vuoden viimeisellä neljänneksellä yhteistoimintaneuvottelujen yhteydessä tehdyillä henkilöstövähennyksillä. Kustannussäästöt näkyvät täysimääräisesti vuoden 2019 loppuun mennessä.

Kustannuskilpailukyvyvyn parantamiseksi noudatamme tarkkaa kustannuskuria myös muiden kiinteiden kustannusten osalta. Viimeisen kahden vuoden aikana Tikkurila on optimoinut voimakkaasti tuotantoa ja logistiikkaa. Serbian ja Makedonian toiminnot on myyty ja pieniä tuotantolaitoksia Saksassa, Venäjällä ja Tanskassa on suljettu. Loppuvuodesta kerroimme myös, että aloitamme tulevien vuosien aikana suunnittelun Vantaan Tikkurilassa sijaitsevien Suomen toimintojen uudelleensijoittamiseksi. Pääkonttori siirtyy uusiin toimitiloihin keväällä 2019.

Tuoteportfolion optimointi on edennyt suunnitelman mukaisesti. Hankkeen tavoitteena on karsia merkittävästi käytössä olevia valmistuskaavoja, raaka-aineita ja tuotenimikkeitä. Tavoitteena on puolittaa tuotenimikkeiden määrä vuoteen 2020 mennessä - asiakaskokemuksesta tinkimättä.

Raaka-aineet ja pakkausmateriaalit vastaavat noin puolta Tikkurilan liikevaihdon määrästä, ja siksi olemme eriyttäneet hankinnan erilliseksi funktioksi. Edelleen kohonneet raaka-ainekustannukset ovat pääosin syöneet tavoitellut säästöt muuttuvissa kustannuksissa. Tavoittelemme lisää säästöjä suorissa ja epäsuorissa hankinnoissa, ja siksi kaikki hankinnat onkin keskitetty konsernitason toiminnoksi. Korotimme myyntihintoja kaikissa maissa, sillä raaka-aineiden hinnat nousivat edelleen.

Toteutimme myös useita hankkeita käyttöpääoman tehostamiseksi. Jo vuoden 2018 lopussa varastotasot olivat selkeästi alemmat kuin vuotta aiemmin. Jatkamme käyttöpääoman vapauttamiseen tähtääviä toimenpiteitä myös vuonna 2019.

Aloitimme myös asiakashallintamme nykyaikaisamisen parantaaksemme asiakaskokemusta. Tarkoituksena on hyödyntää asiakastietoa aiempaa tehokkaammin jakamalla tiedot reaaliaikaisesti myös asiakkaiden omaan käyttöön sekä digitalisoimalla asiakkaiden tilausprosesseja. Lisäksi otimme käyttöön myynnin tehokkuutta parantavia digitaalisia työkaluja, ja panostamme digitaalisten kanavien kehittämiseen myös tulevina vuosina.

SISÄISET KEHITYSHANKKEET UUDISTAVAT TIKKURILAA

Loppuvuonna aloitimme Tikkurilan uudistamiseksi sisäisen "Into the New"-ohjelman, jonka tavoitteena

on luoda yhtenäisiä toimintatapoja, rakentaa yhteistä tulevaisuutta tehokkaasti strategiaa toteuttamalla sekä päivittää Tikkurilan arvojen sisältöä. Tikkurila toimii tehokkaasti matriisiorganisaatiossa palvellakseen mahdollisimman hyvin asiakkaitaan. Funktiot toimivat keskitetysti ja myynti sekä paikallinen markkinointi maittain. Keskittämällä funktiot paitsi toimimme tehokkaasti, myös hyödynnämme ja jaamme vahvaa osaamistamme laajemmin maaorganisaatioihin. Uudistamme myös kasvustrategiamme vuonna 2019.

Kehityshankkeiden edistämiseksi lisäsimme johtoryhmään uuden funktion: Transformation ja ICT. Yhtenäinen toiminnanohjausjärjestelmä tehostaa merkittävästi Tikkurilan sisäisiä toimintoja ja raportointia.

VASTUULLISUUS OHJAA TOIMINTAAMME

Me Tikkurilassa teemme oman osuutemme kestävän kehityksen puolesta. Asiakkaamme haluavat entistä vastuullisempia tuotteita, ja me haluamme tarjota niitä. Tuotteiden vastuullisuudessa otamme huomioon niiden koko elinkaaren: tuotteen tuleekin olla paitsi mahdollisimman kestävä, myös kaunis ja turvallinen käyttäjälle sekä ympäristölle. Olen ylpeä Tikkurilan vastuullisista funktionaalisista tuotteista, kuten esimerkiksi uudesta Finngard Clean'ista, joka suojaa ilmastonmuutoksen rasittamia julkisivuja. Merkittäviä lanseerauksia olivat myös biopohjainen sisämaali Alcro-brändille Ruotsissa, kierrätysmuovipurkkiin pakattu ympäristöystävällinen Vivacolor-maalisarja Baltiassa ja ensimmäiset joutsenmerkityt teollisuuspinnoitteet Ruotsissa.

Vastuullisuus on ennen kaikkea tekoja. Siksi omilla toimillamme, kaikilla tehtaillamme ja koko hankintaketjulla on iso merkitys vastuullisen liiketoiminnan toteuttamiseksi.

PINTOJA, JOILLA ON MERKITYSTÄ

Visiomme "Pintoja, joilla on merkitystä" ohjaa meitä kehittämään ratkaisuja, joiden asiakaskokemus on ylivoimainen. Haluamme olla maalialan vastuullisin toimija markkina-alueillamme.

Osaava henkilöstö, vastuullisuuden pitkät perinteet, vahvat brändit ja markkina-asetat ovat yrityksemme tärkeimmät voimavarat.

Haluankin kiittää Tikkurilan koko henkilöstöä, osakkeenomistajiamme, asiakkaitamme ja kaikkia sidosryhmiämme hyvästä yhteistyöstä vuonna 2018. Onnistumme vain yhdessä tekemällä, uudistamalla ja toimimalla vastuullisesti kestävän kehityksen edistämiseksi.

TIKKURILA ON MENOSSA UUTTA KOHTI – INTO THE NEW.

Elisa Markula
toimitusjohtaja

TIKKURILA-KONSERNI

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2018

SISÄLTÖ

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	16-25	EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)	99
KONSERNIN TUNNUSLUVUT	26-27	EMOYHTIÖN TASE (FAS)	100
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	28	EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA (FAS)	101
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (IFRS)	29	EMOYHTIÖN LIITETIEDOT	
KONSERNIN TASE (IFRS)	30	1. Emo-yhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	102-103
KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (IFRS)	31-32	2. Liikevaihto	104
LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA	32-33	3. Liiketoiminnan muut tuotot	104
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT		4. Kulut	104
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	34-44	5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä	105-106
2. Johdon harkintaa edellyttävät arvot	44-46	6. Tilintarkastajan palkkiot	107
3. Segmentti-informaatio	47-49	7. Poistot ja arvonalentumiset	107
4. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	50	8. Rahoitustuotot ja -kulut	108-109
5. Hankittujen ja myytyjen liiketoimintojen rahavirtavaikutus	50	9. Tilinpäätössiirtojen muutos	109
6. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	51	10. Tuloverot	109
7. Liiketoiminnan muut tuotot	51	11. Pysyvät vastaavat	109-111
8. Työsuhde-etuudet	52	12. Vaihto-omaisuus	111
9. Poistot ja arvonalentumiset	52	13. Saamiset	111-112
10. Liiketoiminnan muut kulut	53	14. Oma pääoma	113
11. Tutkimus- ja kehittämismenot	54	15. Tilinpäätössiirtojen kertymä	113
12. Rahoitustuotot ja -kulut	54	16. Pakolliset varaukset	114
13. Tuloverot	55	17. Vieras pääoma	114
14. Osakekohtainen tulos	56	18. Vakuudet ja vastuusitoumukset	115
15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	57-58	OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT	116-118
16. Aineettomat hyödykkeet	58-59	HALLITUKSEN EHDOTUS VOITONJAKOKELPOISTEN	
17. Arvonalentumistestit	59-61	VAROJEN KÄYTÖSTÄ	119
18. Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	61-62	TILINTARKASTUSKERTOMUS	120-122
19. Vaihto-omaisuus	62-63		
20. Muut sijoitukset	63		
21. Pitkäaikaiset saamiset	63		
22. Lyhytaikaiset korolliset saamiset	64		
23. Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	64		
24. Rahavarat	64		
25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	65		
26. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	66-67		
27. Pitkäaikaiset korolliset velat	68		
28. Lyhytaikaiset korolliset velat	68		
29. Ostovelat ja muut korottomat velat	69		
30. Eläkeveloitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	70-73		
31. Varaukset	73-74		
32. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ryhmittäin	75-77		
33. Rahoitusriskien hallinta	78-84		
34. Muut vuokrasopimukset	85		
35. Vastuusitoumukset	85-86		
36. Osakeperusteiset maksut	87-90		
37. Lähipiiri	91-93		
38. Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet	94		
39. Konsernirakenteen muutokset	95		
40. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat	95		
41. Muutokset IFRS standardeissa	95-98		

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2018

MARKKINAKATSAUS

Tikkurilan toiminta-alueen keskeisillä markkinoilla talouskasvu vaihteli 2-5 prosentin välillä vuonna 2018. Vahvinta kasvu oli Puolassa. Venäjällä kasvu oli suhteellisen matalalla tasolla.

Ruotsin talouskasvu hidastui. Kuluttajaluottamus oli laskussa lähes koko vuoden. Merkittävimmät epävarmuustekijät liittyivät asuntomarkkinoihin ja yksityisen kulutuksen heikkenemiseen. Ruotsin maalimarkkinan arvioidaan kuitenkin kasvaneen hienoisesti ja ammattimaalareiden osuus kysynnästä jatkoi kasvuaan.

Venäjällä markkinatilanne oli varsin haastava. Sekä bruttokansantuotteen kasvu että kuluttajaluottamus kääntyivät laskuun.

Rakentamisen kasvun hiipumisesta huolimatta maalimarkkina jatkoi kuitenkin hienoista kasvua. Kilpailutilanne jatkui kireänä ja hintakampanjointi oli aktiivista.

Suomen talous jatkoi lievää kasvua ja rakentaminen pysyi toissavuoden tapaan vilkkaana. Siitä huolimatta kuluttajaluottamus kääntyi vuoden aikana laskuun. Maalimarkkina oli lievässä kasvussa ja ammattimaalareiden osuus jatkoi kasvuaan vahvan uudisrakennusmarkkinan johdosta.

Puolan talouden kasvu jatkui vahvana. Rakentamisen kasvu jatkui, palkat nousivat ja työttömyys laski. Kuluttajaluottamus jatkoi vahvana, vaikka kääntyikin loppuvuodesta lievään laskuun. Maalimarkkina kasvoi arvoltaan melko

hyvin. Maalimarkkinalla oli nähtävissä kysynnän siirtymistä premium-tuotteisiin ja hintakilpailu oli intensiivistä.

Tikkurila arvioi, että sen markkinaosuuksissa päämarkkinoilla ei ollut merkittäviä muutoksia.

Tikkurilalle keskeisistä valuutoista Venäjän rupla ja Ruotsin kruunu heikentyivät vuoden aikana selvästi. Puolan zlotyn kurssi oli melko vakaa.

Raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hinnat jatkoivat nousuaan. Erityisesti titaanidioksidin ja sidosaineiden hinnat jatkoivat nousuaan, kääntyen kuitenkin vuoden lopulla hienoiseen laskuun. Öljyn hinta vaihteli vuoden aikana, mutta vuositasolla muutos oli suhteellisen pientä.

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2018

Alla on esitetty tammi-joulukuun segmenttikohtainen liikevaihto ja -tulos.

Tammi-joulukuu Milj. euroa	Liikevaihto		Oikaistu liiketulos	
	1-12/2018	1-12/2017	1-12/2018	1-12/2017
SBU West	381,2	379,8	34,5	18,1
SBU East	180,3	202,6	9,9	15,2
Konserni yhteinen ja eliminoinnit	0,0	0,0	-5,6	-4,5
Konserni yhteensä	561,5	582,4	38,8	28,8

Konsernin euromääräinen liikevaihto laski 3,6 prosenttia, ja kasvoi 3,1 prosenttia ilman valuuttakurssien ja yritysmyyntien vaikutusta. Epäsuotuisien valuuttakurssimuutosten liikevaihtovaikutus oli -5 prosenttia, korkeampien myyntivolyyymien +1 prosenttia ja Balkanin alueen liiketoiminnasta luopumisen -2 prosenttia. Hinnankorotusten ja myyntimixin vaikutus oli +2 prosenttia.

Oikaistu liikevoitto oli 38,8 (28,8) miljoonaa euroa, mikä vastaa 6,9 (4,9) prosenttia liikevaihdosta. Kiinteiden kustannusten taso oli selvästi vuotta 2017 alhaisempi, mutta korkeammat raaka-ainekustannukset heikensivät katteita ja kannattavuutta. Tikkurila sai yhteensä 6 miljoonan euron vakuutuskorvauksen, joka on kirjattu

liiketoiminnan muihin tuottoihin. Korvaus koski Venatorin Porin titaanidioksiditehtaan tulipaloa. Vakuutuskorvauksesta 0,5 miljoonaa euroa on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin vuoden 2018 toisella vuosineljänneksellä, 0,75 miljoonaa euroa kolmannella vuosineljänneksellä ja 4,75 miljoonaa euroa viimeisellä vuosineljänneksellä. Korvaus sisältyy oikaistuun liikevoittoon. Venatorin Porin tehdas oli tärkeä raaka-ainetoimittaja Tikkurilalle, ja tulipalosta aiheutui yhtiölle merkittäviä vahinkoja ja kustannuksia.

Liikevoitto (EBIT) oli 26,5 (19,3) miljoonaa euroa, mikä vastaa 4,7 (3,3) prosenttia liikevaihdosta. Katsauskauden vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät ennen kaikkea Saksan

liiketoimintojen lopettamiseen ensimmäisellä neljänneksellä ja Tanskan tuotantolaitoksen sulkemispäätökseen neljännellä vuosineljänneksellä sekä henkilövähennyksiin.

Tammi-joulukuun 2018 nettorahoituskulut olivat 5,8 (2,9) miljoonaa euroa. Tulos ennen veroja oli 21,0 (16,6) miljoonaa euroa. Verot olivat yhteensä 6,5 (6,0) miljoonaa euroa, mikä vastaa 30,7 (35,9) prosentin efektiivistä veroastetta. Katsauskauden osakekohtainen tulos oli 0,33 (0,24) euroa.

Taloudellista kehitystä kuvaavat sekä osakekohtaiset tunnusluvut tilikaudelta 2018 sekä tilikausilta 2017 ja 2016 on esitetty konsernitilinpäätöksen sivuilla 26-27.

TALOUDELLINEN KEHITYS LIIKETOIMINTAYKSIKÖITTÄIN

SBU WEST

(Milj. euroa)	1-12/2018	1-12/2017	Muutos-%
Liikevaihto	381,2	379,8	0,4 %
Oikaistu liikevoitto	34,5	18,1	91,1 %
Oikaistu liikevoitto-%	9,1 %	4,8 %	
Liikevoitto (EBIT)	22,7	16,2	40,1 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	6,0 %	4,3 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	5,9	11,0	-45,9 %

Taloudellinen kehitys vuonna 2018

SBU Westin euromääräinen liikevaihto nousi 0,4 prosenttia vertailukaudesta, mutta kasvoi 3,0 prosenttia ilman valuuttakurssien vaikutusta. Korkeammat myyntivolyymit vaikuttivat liikevaihtoa nostavasti 3 prosenttia, epäsuotuisat valuuttakurssimuutokset -3 prosenttia, myynti-

hintojen korotusten ja myyntimixin kehityksen yhteisvaikutus 0 prosenttia. Epäsuotuisa myyntimix oli seurausta maalimyyntin jakelukanavien muutoksista Ruotsissa ja ammattilaisasiakkaiden kasvavasta suhteellisesta osuudesta.

Ruotsin liikevaihto laski 127,6 (132,8) miljoonaan euroon, kun taas Suomen liikevaihto

kasvoi 94,4 (92,8) miljoonaan euroon ja Puolan liikevaihto kasvoi 84,6 (76,8) miljoonaan euroon.

SBU Westin kannattavuuden paraneminen johtui ennen kaikkea alhaisemmasta kiinteiden kustannusten tasosta. Muuttuvat kulut olivat selvästi vertailukautta korkeammat raaka-ainekustannusten nousun johdosta.

SBU EAST

(Milj. euroa)

	1-12/2018	1-12/2017	Muutos-%
Liikevaihto	180,3	202,6	-11,0 %
Oikaistu liikevoitto	9,9	15,2	-34,9 %
Oikaistu liikevoitto-%	5,5 %	7,5 %	
Liikevoitto (EBIT)	9,4	8,2	14,6 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	5,2 %	4,1 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	4,5	3,6	24,6 %

Taloudellinen kehitys vuonna 2018

SBU Eastin euromääräinen liikevaihto laski 11 prosenttia vertailukaudesta mutta kasvoi 3,2 prosenttia ilman valuuttakurssien ja yritysmyyntien vaikutusta. Alhaisemmat myyntivolyymit laskivat liikevaihtoa 2 prosenttia, epäsuotuisat valuuttakurssimuutokset laskivat liikevaihtoa 9 prosenttia, myyntihintojen korotukset ja suotuisa myyntimixin kehitys nostivat liikevaihtoa 6 prosenttia. Myyntimix kehittyi suotuisasti painottuen economy-segmentistä premium-segmenttiin päin. Balkanin alueen liiketoiminnasta luopuminen laski liikevaihtoa 6 prosenttia. Venäjän liikevaihto oli 134,4 (143,4) miljoonaa euroa.

Korkeammat raaka-ainekustannukset ja valuuttakurssivaikutukset heikensivät SBU Eastin tammi-joulukuun kannattavuutta.

RAHAVIRTA, RAHOITUS JA RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Tikkurilan rahoitusasema ja maksuvalmius säilyivät katsauskaudella hyvänä.

Liiketoiminnan rahavirta tammi-joulukuussa oli yhteensä 47,6 (18,1) miljoonaa euroa. Katsauskauden rahavirtaa paransivat pienemmät kiinteät kustannukset, jotka johtuivat ennen kaikkea pienemmistä toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoon liittyneistä kustannuksista, toteutetusta tiukasta kustannuskurista, vähäisemmistä maksetuista tuloveroista sekä alhaisemmasta nettokäyttöpääomasta. Katsauskauden lopussa nettokäyttöpääoman määrä oli 81,0 (89,7) miljoonaa euroa. Nettokäyttöpääoman lasku johtui pääasiassa matalammista varastotasoina. Investointien nettorahavirta oli yhteensä -11,3 (-13,7) miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon yrityshankintojen sekä liiketoimintojen myyntien vaikutukset. Rahavirta investointien jälkeen oli katsauskauden lopussa yhteensä 36,3 (4,4) miljoonaa euroa.

Korollisten velkojen määrä oli 121,0 (107,0)

miljoonaa euroa katsauskauden lopussa, ja nettovelka oli 85,5 (90,1) miljoonaa euroa. Rahavarat olivat katsauskauden päättyessä 35,5 (17,0) miljoonaa euroa. Lyhytaikaiset korolliset velat olivat yhteensä 71,0 (57,0) miljoonaa euroa, sisältäen liikkeeseen lasketut yritystodistukset, joiden nimellisarvo oli yhteensä 51,0 (55,0) miljoonaa euroa. Vastaavasti pitkäaikaisia korollisia velkoja oli yhteensä 50,0 (50,1) miljoonaa euroa. Joulukuun lopussa konsernilla oli yhteensä 90,3 (109,2) miljoonaa euroa myönnettyjä nostamattomia lainoja tai luottolimiittejä.

Konsernin nettorahoituskulut olivat 5,8 (2,9) miljoonaa euroa, josta korkokuluja oli 0,4 (0,0) miljoonaa ja muita rahoituskuluja 0,7 (0,5) miljoonaa. Katsauskauden korollisten velkojen pääomapainotettu keskimääräinen korko oli 1,2 (0,8) prosenttia. Realisoituneiden ja realisoitumattomien valuuttakurssierojen vaikutus nettorahoituskuluihin oli yhteensä 4,8 (2,4) miljoonaa euroa nettotulosta heikentävä. Merkittävin kuluvaikutus konsernin valuuttakurssieroihin tuli Venäjän ruplamääräisten sekä Ruotsin kruunumääräisten erien kautta. Tikkurilan hallituksen päätöksen mukaisesti yhtiö ei tee valuuttatermiinejä tai sovelta muita rahoitusinstrumentteja riskeiltä suojaamiseksi, vaan valuuttakurssiriskien hallinnassa käytetään soveltuvin osin operatiivisia toimenpiteitä, kuten esimerkiksi sisään tulevien ja ulosmenevien rahavirtojen valuuttajakauman yhteensovittamista.

Omavaraisuusaste oli joulukuun lopussa 37,6 (42,0) prosenttia, ja nettovelkaantuneisuusaste oli 57,0 (50,2) prosenttia. Omavaraisuusteen heikkeneminen johtui pienemmästä omasta pääomasta, johon vaikutti viime vuosien heikompi tuloskehitys.

TEHOSTAMISOHJELMAN ETENEMINEN

Tikkurila käynnisti vuonna 2017 laajamittaisen tehostamisohjelman kannattavuuden paran-

tamiseksi. Ohjelman tavoitteena on vähintään 30 miljoonan euron säästöjen saavuttaminen. Vuonna 2018 Tikkurilan kiinteiden kustannusten säästöt olivat 30 miljoonaa euroa, josta 7 miljoonaa euroa oli valuuttakurssien vaikutusta. Kustannussäästöt näkyvät täysimääräisesti vuoden 2019 loppuun mennessä. Säästöt tulevat tuotantoverkoston optimoinnista sekä yritysmyyntien, tuotannon lopettamisen sekä yhteistoimintaneuvottelujen yhteydessä tehdyistä henkilöstövähennyksistä neljännessä neljänneksellä.

Muiden kiinteiden kustannusten osalta on noudatettu tarkkaa kustannuskuria vuonna 2018 ja sitä jatketaan 2019. Lisäksi Tikkurila on tehnyt useita toimenpiteitä tuotannon optimoinnissa ja logistiikassa, mm. Balkanin toimintojen myyntien sekä tuotantolaitosten sulkemisen Saksassa, Venäjällä ja Tanskassa.

Tuoteportfolion optimointi etenee suunnitelman mukaisesti. Portfolion optimointihankkeen tavoitteena on karsia merkittävästi käytössä olevia valmistuskaavoja, raaka-aineita ja tuotenimikkeitä (SKU) seuraavien vuosien aikana. Tavoitteena on puolittaa tuotenimikkeiden määrä vuoteen 2020, liiketoimintojen divestoinnit mukaan lukien.

Koska raaka-aineet ja pakkausmateriaalit vastaavat noin puolta Tikkurilan liikevaihdon määrästä, keskeinen funktio, hankinta, on kuulunut Tikkurilan johtoryhmään omana erillisenä osanaan kesäkuun 2018 alusta lähtien. Kaikki epäsuorat hankinnat on keskitetty konsernitaseiseksi toiminnoksi. Kohonneet raaka-ainekustannukset ovat pääosin syöneet tavoitellut säästöt muuttuvissa kustannuksissa.

Vuoden 2018 aikana Tikkurila aloitti myös useita hankkeita käyttöpääoman tehostamiseksi. Jo vuoden 2018 lopussa varastotasot olivat selkeästi alemmat kuin vuotta aiemmin. Myös vuonna 2019 toteutetaan muita toimenpiteitä, jotka tähtäävät käyttöpääoman vapauttamiseen.

Tehostamisohjelmasta aiheutuvat kustannukset ja hyödyt

Tilikaudella 2018 toiminnan tehostamisohjelmasta aiheutuneet vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 12,3 miljoonaa euroa. Tämä sisältää myös Saksan liiketoiminnan lopettamisesta aiheutuneet kulut, jotka ajoittuivat ensimmäiselle neljännekselle. Lisäksi vuoden 2017 aikana kirjattiin yhteensä 9,5 miljoonan euron kulut tehostamisohjelmasta.

Ohjelman noin 30 miljoonan euron säästövaikutukset näkyvät kokonaisuudessaan vuoden 2019 aikana.

INVESTOINNIT

Tammi-joulukuun 2018 bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja olivat 10,4 (14,6) miljoonaa euroa. Venäjän tehdasinvestointi on edelleen suunnitteluvaiheessa.

Investointeihin sisältyi myös täyttölinja Nykvarnissa Ruotsissa ja laiteasennuksia Obukhovossa Venäjällä.

Konsernin poistot ja arvonalentumiset olivat 21,6 (20,4) miljoonaa euroa tammi-joulukuussa. Konserni tekee arvonalentumistestauksia IAS 36 -standardin mukaisesti.

MYynti JA MARKKINOINTI

Tikkurila investoi vuosittain merkittävästi resursseja tuotteidensa ja palvelujensa markkinointiin ja brändiensä vahvistamiseen. Maaliyhtiö jatkoi aktiivisesti lisäarvon toteuttamista asiakkaille visionsa ”Pintoja joilla on merkitystä” mukaan. Tikkurila-konsernin myynti- ja markkinointikulut henkilöstökulut mukaan luettuina olivat yhteensä 85,0 (97,5) miljoonaa euroa vuonna 2018, mikä vastasi 15,1 (16,7) prosenttia liikevaihdosta.

Kansainvälisten brändiensä Tikkurilan ja Beckersin lisäksi Tikkurilalla on useita paikallisia brändejä, joista suurimpia ovat Alcro, Teks ja Vivacolor. Toiminnan painopiste on premium-tuotteissa, mutta tiettyjen markkinoiden kysyntärakenteesta johtuen Tikkurila tarjoaa jonkin verran myös medium- ja economy-segmentin tuotteita. Ulkopuolisten tutkimusten mukaan Tikkurila-konsernin strategiset brändit ovat tunnetuimpia tai tunnetuimpien maalibrändien joukossa markkina-alueillaan.

Tikkurila kehittää laadukkaita, helppokäyttöisiä ja ympäristön kannalta kestäviä tuotteita sekä kouluttaa sidosryhmiä tuotteidensa kestävään käyttöön. Tavoitteena on tarjota paras käyttäjäkokemus. Maalin valintaa, myyntiä ja ostamista helpottavia ratkaisuja kehitetään, ja asiakkaita tuetaan maalaamisen kaikissa vaiheissa onnistuneen sekä kestävänn lopputuloksen varmistamiseksi. Tikkurilan palveluvalikoimaan kuuluvat muun muassa väri- ja sävytyspalvelut, maalausneuvonta sekä asiantuntija- ja koulutuspalvelut. Ammattitaitoinen henkilöstö

opastaa asiakkaita tarjoamalla heille neuvoja maalaamiseen, tuotteen ja värin valintaan liittyen. Kaupoissa ja digitaalisissa kanavissa tarjoamiensa ideoiden ja ohjeiden avulla Tikkurila inspiroi ihmisiä maalaamaan, auttaa heitä oikean tuotteen valinnassa ja ohjaa sen turvallisessa käytössä.

Vuonna 2018 Tikkurilassa käynnistettiin hanke, jossa tavoitteena on entistä kohdistetumpi brändiportfolio ja investointien keskittäminen kansainvälisille brändeille: Tikkurila ja Beckers. Lisäksi Tikkurilassa vahvistettiin konsernitasoisia markkina- ja asiakasymmärryksen resursseja, joiden tarkoituksena on tukea jatkossa liiketoiminnan kehittämistä ja markkinointistrategian rakentamista. Tikkurila esitteli myös kestävänn kehityksen lupaukset, jotka ohjaavat kestävänn kehityksen hankkeita ja tukevat liiketoiminnan kehitystä vastuullisuuden näkökulmasta.

Vuoden aikana Tikkurila lanseerasi Valtti-tuoteperehen Exterior Wood -kampanjan Venäjällä, Puolassa ja Baltiassa, ja Suomessa kampanja koski myös muita ulkomaaleja, kuten Ultraa ja Vinhaa. Kampanja korosti Tikkurilan pitkää perinnettä ja osaamista vaativien pohjoismaisten sääolosuhteiden asiantuntijana. Lisäksi Beckers Designer Collection -premiumtuotelinjan lanseerattiin Puolassa, ja Façade Expert -konseptin lanseerattiin Alcro-brändille Ruotsissa. Puolassa Tikkurila järjesti ”Meet the Designer” -tapahtumakampanjan. Tikkurila jatkoi tuotevalikoimansa vahvistamista tuomalla markkinoille uusia ratkaisuja, mm. biopohjaisen sisämaalin Alcro-brändille Ruotsissa ja funktionaalisen Finngard Clean -tuoteperehen ratkaisemaan ilmastonmuutoksen asettamia haasteita julkisivuille. Vuoden merkittäviin tapahtumiin kuuluivat myös kierrätysmuovipurkkiin pakatun ympäristöystävällisen Vivacolor-maalisarjan lanseeraus Baltiassa, ensimmäiset joutsenmerkityt teollisuuspinnoitteet Ruotsissa. Tikkurila myös lanseerasi vuoden värin 2019, flamingon, marraskuussa.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Tikkurilan tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulut tammi-joulukuussa 2018 olivat 9,0 (2017: 10,6 ja 2016: 10,8) miljoonaa euroa eli 1,6 (2017: 1,8 ja 2016: 1,9) prosenttia liikevaihdosta. Vuoden 2018 lopussa tuotekehityksen parissa työskenteli 175 (193) henkilöä. Tikkurilan suurimmat tuotekehitysyksiköt sijaitsivat Suomessa, Ruotsissa, Venäjällä ja Puolassa.

Tikkurilan tutkimus ja tuotekehitys (T&K) vastaa uusien liiketoimintamahdollisuuksien luomisesta, tuotevalikoiman ylläpidosta ja uudistamisesta sekä vaihtoehtoisten raaka-aineiden tutkimisesta ja käyttöönottamisesta. Asiakkaiden tarpeet, ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmat sekä lainsäädäntö ohjaavat tuotekehitystä.

Vuonna 2018 jatkettiin tuotekehityksen

keskittämistä päättämällä sulkea Saksan ja Tanskan tuotekehitysyksiköt. Tuotekehitys sijaitsee uudelleenorganisoinnin jälkeen Suomessa, Puolassa, Venäjällä, Ruotsissa ja, Virossa. T&K-toiminnan painopiste oli tuotelanseerauksissa, tuotekehitysorganisaation vahvistamisessa uusilla rekrytoinneilla, tuoteturvallisuusasioissa ja tuotteiden ympäristöystävällisyydessä, kaavojen ja raaka-aineportfolioon harmonisoinnissa sekä kustannussäästöissä ja raaka-ainesannon varmistamisessa. Merkittäviin projekteihin kuuluivat sisämaalikaavojen optimointi ja Innovaint-säyhallintaohjelman asennus kauppoihin.

Vuoden merkittävimpiin lanseerauksiin kuuluivat muun muassa biopohjainen sisäseinämaali, erilaiset palonsuojaratkaisut puupinnoille, protective coatings ja lattiaportfolioon vahvistaminen useilla tuotelanseerauksilla.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Tikkurilan osakepääoma oli joulukuun 2018 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta. Tikkurilan hallussa oli joulukuun 2018 lopussa 2 461 omaa osaketta.

Euroclear Finland Oy:n rekisterin mukaan Tikkurilalla oli 31.12.2018 yhteensä noin 20 000 osakkeenomistajaa. Luettelo arvo-osuustilijärjestelmään rekisteröidyistä suurimmista osakkeenomistajista pidetään säännöllisesti päivitettyinä Tikkurilan internetsivuilla osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/osakkeenomistajat.

Tikkurilan osakkeen joulukuun päätöskurssi oli 12,02 euroa. Kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi tammi-joulukuussa oli 15,04 euroa, alin kurssi 11,70 euroa ja korkein kurssi 18,96 euroa. Joulukuun lopussa Tikkurila Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli 530,2 miljoonaa euroa. Osaketta vaihdettiin tammi-joulukuussa Nasdaq Helsinki Oy:ssä 8,6 miljoonaa kappaletta, mikä vastaa noin 19,5 prosenttia osakkeiden määrästä. Osakevaihdon arvo oli 129,4 miljoonaa euroa. Tikkurilan osakkeilla käydään kauppaa myös Nasdaq Helsingin ulkopuolella, mutta tästä pörssin ulkopuolisesta kaupankäynnistä yhtiöllä ei ole käytössään tarkkoja tilastotietoja.

Tikkurilan hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä omistivat 31.12.2018 yhteensä 120 914 osaketta, mikä vastaa noin 0,3 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi toimii Tikkurilan suurimman yksittäisen omistajan Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtajana.

Tikkurilan toimitusjohtaja ei omistanut yhtiön osakkeita. Vuonna 2018 toiminut väliaikainen toimitusjohtaja ja hänen lähipiirinsä omisti joulukuun lopussa yhteensä 14 000 Tikkurilan osaketta, mikä vastaa noin 0,03 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Ajantasainen tieto Tikkurilan ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten osakeomistuksista on nähtävillä osoitteessa

www.tikkurilagroup.com/fi/sisapiiri.

Tikkurilan tiedossa ei ole yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä voimassaolevia sopimuksia.

ILMOITUKSET OSAKKEENOMISTUKSEN MUUTOKSISTA

Vuonna 2018 yhtiö ei vastaanottanut liputusilmoituksia liittyen osakkeenomistuksen muutoksiin.

TIKKURILAN HALLITUS PÄÄTTI UUSISTA OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMISTÄ

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti 26.6.2018 kahdesta uudesta konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä. Uusien ohjelmien tarkoituksena on yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön strategisen transformaation toteuttamisessa lyhyellä aikavälillä ja arvon nostamiseksi pitkällä aikavälillä, sekä sitouttaa avainhenkilöt yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyinen yhtiön osakkeiden ansaintaan ja kertymiseen perustuva palkkiojärjestelmä. Ohjelmien keskeisimmät ehdot (osakepalkkiojärjestelmät 2018-2022 ja 2018-2019) on julkaistu pörssitiedotteena 26.6.2018.

Osakepalkkiojärjestelmä 2018-2022

Osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2018-2020, 2019-2021 ja 2020-2022. Järjestelmän mahdolliset palkkiot maksetaan vuosina 2021, 2022 ja 2023 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2018-2020 kuuluu noin 10 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2018-2020 perustuu Tikkurila-konsernin keskimääräiseen käyttökatteeseen (EBITDA) ja nettovelkaan perustuvaan laskennalliseen arvoon vuosina 2018-2020. Ansaintajakson 2018-2020 perusteella maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 130 000 Tikkurila Oyj:n osaketta.

Tikkurilan hallitus päätti 19.12.2018 osakepalkkiojärjestelmän muutoksista ja ansaintajakson 2019-2021 yksityiskohdista ja muutti ohjelman ehtoja muuttaakseen osan ansaintajakson 2019-2021 palkkiosta aikaperusteiseksi. Mahdolliset suoriteperusteiset palkkiot ansaintajaksolta 2019-2021 maksetaan vuonna 2022 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2019-2021 kuuluu noin 20 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän

jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2019-2021 perustuu Tikkurila-konsernin keskimääräiseen käyttökatteeseen (EBITDA) perustuvaan laskennalliseen arvoon vuosina 2019-2021. Ansaintajakson 2019-2021 perusteella maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 130 000 Tikkurila Oyj:n osaketta.

Tikkurilan johtoryhmän jäsenen on omistettava vähintään 50 prosenttia suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän perusteella saamastaan netto-osakemäärästä, kunnes hänen osakeomistuksensa yhtiössä yhteensä vastaa hänen bruttovuosipalkkansa arvoa. Tämä osakemäärä on omistettava niin kauan kuin johtoryhmän jäsenen työ- tai toimisuhte konserniyhtiöön jatkuu.

Osakepalkkiojärjestelmä 2018-2019

Osakepalkkiojärjestelmässä on yksi ansaintajakso, kalenterivuodet 2018-2019. Järjestelmän mahdolliset palkkiot kertyvät rahamääräisenä ja ne maksetaan vuonna 2020 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 30 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio perustuu ansaintajakson 2018-2019 kumulatiiviseen oikaistuun liikevoittoon ja liikevaihtoon. Järjestelmän laskennallinen maksimiarvo, sisältäen osakkeina ja rahana maksettavat osuudet, on yhteensä noin 3,2 miljoonaa euroa.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Tikkurila laatii erillisen selvityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä suomalaisten listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisesti. Selvitys sisältää myös muita keskeisiä hallinnoinnin osa-alueita. Selvitys sisältyy vuosikatsaukseen, mutta julkaistaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta. Selvitys on saatavilla viikolla 11 Tikkurilan internetsivuilta osoitteesta www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat.

NIMITYSTOIMIKUNNAN KOKOONPANO

Tikkurila Oyj:n osakkeenomistajien nimitystoimikunta muodostettiin 19.6.2018. Nimitystoimikunnan jäsenet ovat:

- Annika Paasikivi, toimitusjohtaja, Oras Invest Oy
- Reima Rytsölä, varatoimitusjohtaja, sijoitukset, Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma
- Mikko Mursula, varatoimitusjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja,

Tikkurila Oyj (nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen)

Tikkurilan kolme suurinta osakkeenomistajaa 31.5.2018 osakeluettelon mukaan olivat Oras Invest Oy, Työeläkevakuutusyhtiö Varma ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö. Mandatum Henkivakuutusyhtiö ilmoitti päättäneensä olla käyttämättä oikeuttaan nimetä jäsen nimitystoimikuntaan. Nimeämisoikeus siirtyi nimitystoimikunnan työjärjestyksen mukaan seuraavaksi isoimmalle osakkeenomistajalle Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle.

TIKKURILAN JOHTORYHMÄ

Vuoden 2018 lopussa 31.12.2018 Tikkurilan johtoryhmän kokoonpano ja vastualueet olivat seuraavat:

- Elisa Markula, toimitusjohtaja
- Melisa Bärholm, Senior Vice President, Human Resources
- Jukka Havia, talousjohtaja
- Fredrik Linde, Senior Vice President, Operations
- Petri Miettinen, Senior Vice President, Sourcing
- Meri Vainikka, Senior Vice President, Offering

Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja Elisa Markula aloitti tehtävänsä 12.4.2018. Tikkurilan hallitus nimitti Elisa Markulan Tikkurila Oyj:n toimitusjohtajaksi 12.2.2018.

Toukokuussa Fredrik Linde (s. 1971, DI, eMBA) nimitettiin 1.6.2018 toimitusketjusta vastaavaksi johtajaksi (Senior Vice President, Operations) ja johtoryhmän jäseneksi. Operations-toimintoon kuuluvat tuotehuolto, tuotanto, logistiikka ja HSE (Health, Safety and Environment). Toimitusketjusta vastaava johtaja (Senior Vice President, Operations) ja johtoryhmän jäsen Petri Miettinen (s. 1968, KTM) nimitettiin 1.6.2018 vastaamaan Tikkurilan suorista ja epäsuorista hankinnoista (Senior Vice President, Sourcing). Janno Paju, myynnistä vastaava johtaja (Senior Vice President, Sales) ja johtoryhmän jäsen jätti yhtiön toukokuussa.

Lokakuussa Anders Rotkirch (s. 1980, DI) nimitettiin tehtävään Senior Vice President, Transformation and ICT, ja johtoryhmän jäseneksi 7.1.2019 alkaen.

Joulukuussa yhtiö ilmoitti, että talousjohtaja Jukka Havia siirtyy uusiin tehtäviin yhtiön ulkopuolelle. Jukka Havia toimi Tikkurila Oyj:n vt. toimitusjohtajana ajalla 21.9.2017-11.4.2018.

VARSINAISEN YHTIÖKOKOUKSEN JA HALLITUKSEN PÄÄTÖKSET

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous 12.4.2018 vahvisti tilikauden 2017 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous vahvisti tilikaudelta 2017 osingoksi 0,80 euroa osakkeelta. Jäljelle jäävät voittovarajat jätetään vapaaseen omaan pääomaan. Osinko maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäinen erä 0,40 euroa osakkeelta maksettiin osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 16.4.2018 merkitty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon. Osinko maksettiin 23.4.2018. Toinen erä 0,40 euroa osakkeelta maksetaan marraskuussa 2018. Toinen erä maksettiin osakkeenomistajalle, joka oli osingonmaksun täsmäytyspäivänä merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus päätti 25.10.2018 pidettäväksi sovituskokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän nykyisten sääntöjen mukaisesti osingon täsmäytyspäivä olisi 29.10.2018 ja osingon maksupäivä aikaisintaan 5.11.2018.

Hallituksen jäsenten lukumääräksi päätettiin seitsemän ja hallitukseen valittiin uudelleen seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka Harri Kerminen, Jari Paasikivi, Riitta Mynttinen, Pia Rudengren ja Petteri Walldén. Uusiksi jäseniksi valittiin Catherine Sahlgren ja Heikki Westerlund.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jari Paasikivi ja varapuheenjohtajaksi Petteri Walldén.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenten palkkiot pidettiin ennallaan. Vuosipalkkiot ovat: puheenjohtaja 64 000 euroa, varapuheenjohtaja ja jäsen, joka toimii tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana 40 000 euroa sekä muut hallituksen jäsenet 32 000 euroa vuodessa. Vuosipalkkiosta noin 40 prosenttia maksetaan markkinoilta hankittavina Tikkurila Oyj:n osakkeina ja loput käteisenä. Osakkeet hankitaan suoraan hallituksen jäsenten lukuun kahden viikon kuluessa siitä, kun liiketoimintakatsaus ajalta 1.1.-31.3.2018 on julkistettu. Lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan kultakin hallituksen ja sen valiokuntien varsinaiselta kokoukselta (pois lukien päätökset ilman kokousta) palkkiona: jäsenen kotimaassa pidettävät kokoukset 600 euroa sekä jäsenen kotimaan ulkopuolella pidettävät kokoukset 1 200 euroa. Jäsenen osallistuessa kokoukseen puhelin- tai videoyhteyden välityksellä maksetaan 600 euron kokouspalkkio. Matkustuskustannukset korvataan yhtiön matkustussäännön mukaan.

Yhtiökokous päätti, että tilintarkastajalle

maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän tilintarkastajan laskun mukaan. Yhtiökokous valitsi uudelleen tilintarkastajaksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka KPMG Oy Ab:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Toni Aaltonen.

Yhtiökokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen nimitystoimikunnan työjärjestyksen muuttamisesta ja päivittämisestä.

Valtuutus omien osakkeiden hankkimiseen ja osakeantiin

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen jäsenten vuosipalkkioiden maksamiseen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamiseen. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2019 saakka.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta tai uuden osakkeen antamisesta. Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet voidaan luovuttaa ja uudet osakkeet voidaan antaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovutetaan yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen, yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksaminen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttaminen. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2019 saakka. Hallitus ei ollut käyttänyt kyseistä valtuutusta 31.12.2018 mennessä.

Tikkurilan hallituksen päätökset

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Pia Rudengren ja jäseniksi Riitta Mynttinen ja Heikki Westerlund. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana jatkaa Jari Paasikivi ja jäsenenä Harri Kerminen ja Petteri Walldén.

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Tikkurila Oyj:n jakokelpoinen oma pääoma oli 31.12.2018 yhteensä 140,3 miljoonaa euroa: sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston

määrä oli 40,0 miljoonaa euroa ja kertyneiden voittovarojen määrä 100,3 miljoonaa euroa mukaan lukien tilikauden 2018 voitto. Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2018 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,33 euroa osakkeelta ja että jäljelle jäävät voittovarajat jätetään vapaaseen omaan pääomaan. Ehdotettu osinko on yhteensä noin 14,6 miljoonaa euroa, ja se vastaa 100 prosenttia konsernin tilikauden 2018 nettotuloksesta.

Liiketoiminnan kausiluoteisuuden johdosta Tikkurila maksaa osingon kahdessa erässä. Osinko vuodelta 2018 maksetaan kahdessa erässä seuraavasti: ensimmäinen erä 0,165 euroa osakkeelta maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 15.4.2019 merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tämän erän osinko maksetaan 24.4.2019.

Toinen erä 0,165 euroa osakkeelta maksetaan marraskuussa 2019. Toinen erä maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus päättää 28.10.2019 pidettäväksi sovituskokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän nykyisten sääntöjen mukaisesti osingon täsmäytyspäivä olisi silloin 30.10.2019 ja osingon maksupäivä aikaisintaan 6.11.2019.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2019

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 11.4.2019 klo 10.00 Finlandia-talossa (os. Mannerheimintie 13, 00100 Helsinki). Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös ovat saatavilla viikolla 10 osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/yhtiokokous.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tikkurila nimitti 11.1.2019 Oskari Vidmanin (s. 1976, KTM) myyntijohtajaksi (Senior Vice President, Sales) ja Tikkurilan johtoryhmän jäseneksi. Hän aloittaa tehtävässään viimeistään 1.7.2019. Hän vastaa Tikkurilan myynnin kehittämisestä ja edistämistä kaikille yhtiön asiakasryhmille: kuluttajille, ammattilaisille ja teollisuudelle.

Tikkurila tiedotti 29.1.2019, että osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdotti varsinaiselle yhtiökokoukselle, joka on suunniteltu pidettäväksi 11.4.2019, että hallitukseen valitaan kuusi jäsentä ja että hallituksen jäseniksi valitaan uudelleen Riitta Mynttinen, Jari Paasikivi, Catherine Sahlgren, Petteri Walldén ja Heikki Westerlund. Lisäksi hallituksen uudeksi jäseneksi ehdotetaan valittavan Lars Peter Lindfors. Harri Kerminen ja Pia Rudengren ovat ilmoittaneet, etteivät ole enää käytettävissä uudelleenvalintaa varten. Hallituksen

jäsenen toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä. Kaikki valittavaksi ehdotetut henkilöt ovat antaneet suostumuksensa ehdokkuudelle. Lars Peter Lindfors (s. 1964), tekniikan tohtori, MBA, toimii teknologiajohtajana Nesteen Teknologiayksikössä ja johtoryhmän jäsenenä. Aiemmin hän on toiminut useissa johtotason tehtävissä Neste Oyj:ssä ja Perstorp AB:ssa. Hän toimii myös useiden tiedettä edistävien säätiöiden hallituksen jäsenenä. Hän on Suomen kansalainen. Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen jäsenille maksettavat palkkiot pidetään ennallaan.

SELVITYS MUUSTA KUIN TALOUDELLISESTA TIEDOSTA

Tikkurila on pohjoismainen maaliyhtiö, jonka tuotteet valmistetaan tarkoin valikoiduista materiaaleista, jotka täyttävät korkeimmatkin laatu- ja turvallisuusvaatimukset. Visiomme on luoda pintoja, joilla on merkitys. Olemme toteuttaneet visiotamme jo vuosikymmeniä, ja kestävien pintojen, turvallisen maalaamisen ja värien käytön uranuurtajana Tikkurila on sitoutunut konkreettisiin toimenpiteisiin, että sen tuottamat ja tarjoamat tuotteet ovat kestävä kehityksen ratkaisuja.

Tikkurilan liiketoimintamalli kuvataan yhtiön internet-sivuilla osoitteessa www.tikkurilagroup.com. Ei-taloudelliset riskit ja riskienhallinta on sisällytetty ja kuvataan tässä hallituksen toimintakertomuksen riskiosiossa. Lisätietoja Tikkurilan vastuullisuusasioista löytyy tilinpäätöksestä ja yritysraportista sekä yhtiön internetsivuilta osoitteesta www.tikkurilagroup.com/fi/vastuullisuus.

TOIMINTAPERIAATTEET JA JOHTAMINEN

Strategia ja hallituksen vahvistamat pitkän aikavälin tavoitteet ohjaavat liiketoimintaamme. Pyrimme kaikessa toiminnassa noudattamaan korkeita eettisiä standardeja, lainsäädäntöä, yhtiön arvoja ja liiketapaperiaatteita. Yritysvastuuohjelma luo viitekehyksen Tikkurilassa tehtävään kestäväan ja vastuulliseen liiketoiminnan kehittämiseen.

Tikkurilan liiketapaperiaatteiden lisäksi, päivittäistä työtä ja toiminnan vaatimustenmukaisuutta ohjaa Suomen listayhtiön hallinnointiperiaatteet sekä liiketoiminnan keskeiset politiikat, ohjeet ja prosessit, joihin kuuluvat HSE-politiikka ja terveys-, turvallisuus- ja ympäristötyöhön liittyvät konkreettiset ohjeet ja prosessit sekä ostotoimintaa ohjaavat hankintaohjeet ja toimittajien arviointi- ja auditointiprosessit. Lisäksi toimintaa ohjaavat muut keskeiset tuotekehitykseen, toimitusketjuun, markkinointiin ja henkilöstöhallintoon liittyvät ohjeet sekä erilaiset lainsäädäntöä täydentävät toimintalinjaukset ja vaatimukset, kuten korruptionvastainen politiikka, kilpailulain-

säädäntöä koskeva ohjeistus, riskienhallinnan politiikka ja yksityisyydensuojaa varmistava tietosuojapolitiikka mukaan lukien yhtiön GDPR prosessit.

Vuonna 2018 Tikkurila otti käyttöön uuden johtamisjärjestelmän, jonka tavoitteena on tukea yhtenäisiä toimintatapoja, selkeiden roolien, vastuiden sekä päätöksentekoprosessien määrittämistä sekä johtajuutta, ja niidentavoitteena on parantaa sisäistä toiminnan tehokkuutta ja keskinäistä yhteistyötä. Johtamisjärjestelmä sisältää mm. keskeiset liiketoimintaprosessit, vuositason suunnittelun, yhtenäiset johtamiskäytännöt sekä tietoa yhtiön toimintatavoista ja erilaisia yhtiön organisaatiota ja johtamista koskevia materiaaleja.

Sertifioinnit ja katselmukset

Tikkurilan tavoitteena on luoda kaikille tuotantotoimipaikoilleen riippumattomien tahojen auditoimat ja sertifioimat laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmät. Vuoden 2018 lopussa yhdeksästä tuotantotoimipaikasta seitsemällä on laatusertifiointi (ISO 9001), kuudella ympäristösertifiointi (ISO 14001) ja neljällä toimipaikalla terveys- ja turvallisuussertifiointi (OHSAS 18001).

Tikkurilan toimintaa ja toimintajärjestelmiä arvioidaan ja seurataan erilaisin katselmuksin ja due diligence -arvioinnein. Sertifiointilaitosten ja muiden ulkoisten auditoitien lisäksi konsernin HSE-toiminto asettaa tavoitteita, auditoi yrityksen toimipaikkoja, antaa suosituksia ja seuraa paikallista kehitystä terveys-, turvallisuus- ja ympäristöasioiden osalta. Auditoitien tavoitteena on kehittää HSE-toimintoja ja varmistaa niiden vaatimustenmukaisuus. Vuonna 2018 sisäisiä auditoiteja suoritettiin Tikkurilan toimipaikoilla Kazakstanissa, Tanskassa, Venäjällä ja Suomessa.

Tikkurilalla on käytössä ilmoituskentekojärjestelmä, jonka avulla henkilöstö ja muut sidosryhmät voivat raportoida anonymisti liiketapaperiaatteiden vastaisista toimintatavoista, rikkomuksista tai muista lainvastaisista tai epäeettisistä toimintatavoista. Järjestelmän tavoitteena on varmistaa, että Tikkurilan päivittäisessä toiminnassa noudatetaan asianmukaisesti hyvää hallintotapaa ja liiketapaperiaatteita ja että periaatteita rikovat toimet tai laittomuudet raportoidaan. Vuoden 2018 aikana ilmoituskentekojärjestelmän kautta tuli neljä ilmoitusta, jotka tutkittiin ja käsiteltiin Tikkurilan maajohdon toimesta. Ilmoitusten perusteella ei ryhdytty jatkotoimenpiteisiin.

YMPÄRISTÖ JA KESTÄVÄT RATKAISUT

Osana systemaattista ympäristötyötään Tikkurilan tavoitteena on pienentää oman toimintansa ja tuotteidensa aiheuttamaa ympäristövaikutusta muun muassa etsimällä

ja tutkimalla terveyden ja ympäristön kannalta turvallisempia raaka-aineita ja kehittämällä yhä vähemmän terveyttä ja ympäristöä kuormittavia ja kestävämpiä tuotteita. Omassa toiminnassamme edistämme systemaattisesti toimintamme resurssitehokkuutta vähentääksemme materiaalihukan ja jätteen määrää, kehitämme tuotantoprosesseja ja huolehdimme toimipaikkojemme asianmukaisesta ympäristönsuojelusta.

Merkittävimmiksi maalaustuotteiden ja maalaamisen ympäristövaikutuksiksi olemme määritelleet raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien valmistuksen, energian kulutuksen tuotteiden valmistusprosessissa, maalituotannon aikana syntyvät päästöt ja jätteet sekä raaka-aineiden, pakkausmateriaalien ja tuotteiden kuljetuksen sekä maalaustyön ja maalin kuivumisen aikana maalista haihtuvat yhdisteet (VOC-päästöt) että maalijätteen hävityksen.

Tuote- ja palveluvalikoiman kehittäminen asiakastarpeiden perusteella

Liiketoimintaamme vaikuttavia trendejä ovat muun muassa kaupungistuminen, keskiluokkaistuminen, muutokset kulutuskäyttäytymisessä ja digitalisaatio sekä ilmastomuutos. Kehittäessämme uusia tuotteita, palveluita ja konsepteja, määrittäessämme strategiaa ja vahvistaessamme markkina-asemaamme, otamme huomioon näkökulmat ympäristön kannalta, sekä sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten osalta.

Asiakkaiden kasvanut ympäristötietoisuus ja muutokset kulutustottumuksissa sekä maalien koostumusta ja turvallisuutta koskeva muuttuva lainsäädäntö ovat vaikuttaneet siihen, että ympäristömyötäiset ja terveyden kannalta turvallisemmat tuotteet kiinnostavat yhä enemmän. Asiakkaamme haluavat valita tuotteita, joiden valmistuksella ja käytöllä on mahdollisimman pienet ympäristö- ja terveysvaikutukset, ja jotka ovat käyttäjille turvallisia.

Haluamme varmistaa, että kestävä kehitys on täysin integroitu liiketoimintaamme ja olemme määritelleet yhdessä avainhenkilöiden kanssa kestävä kehityksen lupauksen strategiatyön ajuriksi.

Uusi kestävä kehityksen ohjausryhmä aloitti työnsä vuoden 2018 lopulla. Kehityksen ohjausryhmän vastuulla on kestävä kehityksen näkökulmasta tukea Tikkurilan liiketoimintaa, ohjata ympäristön ja terveyden kannalta turvallisten uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä edistää myyntiä, markkinointia ja viestintää. Tiimiin on koottu asiantuntijoita Tikkurilan suurimmilta markkinoilta ja eri toiminnoista: myynti, markkinointi, tuotanto, Health, Safety ja Environment, tuotehallinta, tuoteturva, tutkimuskeskus, hankinta, toimitusketju, viestintä ja HR.

Kestävät ratkaisut

Tikkurila on jo vuosikymmenien ajan tehnyt pitkäjänteistä työtä terveyttä ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavien ja vesiohenteisten tuotteiden kehittämiseksi ja niiden käytön edistämiseksi. Meille ei riitä minimivaihtimusten täyttyminen vaan haluamme aktiivisesti tutkia ja minimoida raaka-aineiden ja tuotteidemme terveys- ja ympäristövaikutuksia.

Tavoitteenamme on kehittää ja edistää aktiivisesti kestäviä tuoteratkaisuja. Tikkurilalla on yli 300 tuotetta, joille on myönnetty kansainvälinen tai kansallinen ekomerkki, allergia- ja astmatunnus tai M1-luokitus. Vuonna 2018 vesiohenteisten sisämaalien osuus myynnistä EU-maissa oli 85 prosenttia.

Vesiohenteinen maali on niin terveyden kuin ympäristön kannalta parempi vaihtoehto. Terveys- ja ympäristövaikutukset ovat erityisesti käyttövaiheessa pienemmät kuin liuoteohenteisen maalin, koska vesiohenteisesta maalista haihtuu pääasiassa vain vettä. Vähäpäästöiset ja lähes hajuttomat vesiohenteiset maalit takaavat paremman sisäilmanlaadun ja pienemmät allergiariskit.

Ympäristönsuojelun toimenpiteet

Energiankäytön vähentämiseksi Puolassa ja Virossa investoitiin LED valaistukseen ja Puolassa rakennusten eristämiseen. Obukhovossa otettiin käyttöön kaasuboileri, joka korvasi dieselboilerin ja vähentää ilmapäästöjä. Debicassa valmistui suljettu jäähdytyskiertojärjestelmä. Se tulee vähentämään veden kulutusta. Tallinnassa uusi ilmaletku mahdollistaa trukkipoorttien pitämisen suljettuna lastin purkamisen aikana talvisaikaan, mikä vähentää lämmönhukkaa.

Jäteveden syntymisen vähentämiseksi tehtaat käyttävät osan pesuvedestä tuotantoon siinä määrin kuin on mahdollista laadun kärsimättä. Myynnin ja tuotannon suunnitteluprosessi määriteltiin uudelleen, minkä odotetaan vähentävän tarvetta hävittää vanhentuvia tuotteita ja muuta tuotannon jätettä. Tuotantohygienian parantamiseksi on tehty toimenpiteitä, jotka osaltaan vähentävät prosessijätettä. Jättemääriä seurataan tarkasti ja vaihtoehtoja kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön etsitään.

Ympäristöriskien vähentämiseksi mm. simuloitiin suurta kemikaalivuotoa vedellä Vantaalla, järjestettiin hätätilanharjoituksia paikallisten pelastuspalveluiden kanssa Vantaalla ja Debicassa sekä pidettiin hätätilanenkoulutuksia ja -harjoituksia monella tehtaalla. Vaarallisten kemikaalien tärkeimpien HSE-tietojen saatavuutta työpisteissä parannettiin luomalla yhteisen järjestelmään perustuvat kemikaaliturvallisuuskortit.

Vuoden 2018 ympäristönsuojelun investoinnit toimipaikoilla olivat 0,4 (0,4) miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun kokonaiskustannukset 1,7 (1,9) miljoonaa euroa.

SOSIAALISET ASIAT, HENKILÖSTÖ JA HANKINTAKETJUN HALLINTA

Yhtiön sosiaalinen vastuu huomioidaan läpi koko liiketoiminnan: raaka-aineiden valinnasta ja hankintaketjun hallinnasta, tuotantoon, tuotteiden käyttöön ja hävittämiseen sekä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Olemme määritelleet toimintamme sosiaaliset vaikutukset ja tunnustaneet niistä merkittävimmiksi sosiaaliset kysymykset hankintaketjussa sekä oman henkilöstön työturvallisuuden ja -tyy-

tyväisyyden sekä muut sosiaaliset kysymykset omassa toiminnassa.

Henkilöstö

Tikkurilan muutosprosessi on käynnissä - muutoksen aikana organisaation kulttuuria, strategiaa ja johtamiskäytäntöjä on uudistettu. Vuonna 2018 Tikkurila keskittyi rakentamaan yhtenäisiä toimintatapoja, selkiyttämään rooleja ja vastuista sekä määrittämään päätöksentekoprosesseja ja johtajuutta tavoitteenaan toiminnan tehokkuuden parantaminen, sisäisen yhteistyön joustavuus ja henkilöstön sitouttaminen yhteisiin tavoitteisiin. Lisäksi yhtiön johto yhdessä työntekijöiden kanssa rakentaa yhtenäistä toimintakulttuuria ja määrittelee uudelleen arvojen sisällön.

Vuonna 2018 Tikkurilan henkilöstötyön kehityskohteita ovat olleet johtaminen ja yritys-kulttuuri. Tukeakseen yhtiön johtamisosaamista, Tikkurila on parantanut nykyisiä johtamiskäytäntöjä ja tuonut uusia työkaluja ja tapoja johtaa ja viestiä tiimeissä. Lisäksi käynnistettiin uusi johtamiskoulutusohjelma, johon osallistuu noin 50 henkilöä vuonna 2019. Johtamisen koulutusohjelma keskittyy strategiaproessin läpiviemiseen, muutosjohtamiseen ja tulosten johtamiseen.

Tikkurilan palveluksessa työskenteli vuoden 2018 lopussa 2 717 (3 037) henkilöä 11 eri maassa. Henkilöstömäärä oli tammi-joulukuussa 2018 keskimäärin 2 908 (3 107).

Alla on esitetty Tikkurila-konsernin henkilöstömäärä kunkin vuosineljänneksen lopussa liiketoimintayksiköittäin vuoden 2017 alusta alkaen.

	Q1/2017	Q2/2017	Q3/2017	Q4/2017	Q1/2018	Q2/2018	Q3/2018	Q4/2018
SBU West	1 693	1 804	1 676	1 659	1 675	1 754	1 624	1 583
SBU East	1 383	1 393	1 364	1 367	1 265	1 261	1 225	1 121
Konsernitoiminnot	32	31	26	11	12	15	14	13
Yhteensä	3 108	3 228	3 066	3 037	2 952	3 030	2 863	2 717

Oma tuotanto vaikuttaa olennaisesti Tikkurilan henkilöstörakenteeseen ja -määrään. Noin puolet Tikkurilan henkilöstöstä työskentelee toimitusketjussa (tuotanto, hankinta, logistiikka ja HSEQ) ja yli kolmasosa myynnissä, markkinoinnissa ja teknisessä tuessa.

Määräaikaisten työsuhteiden osuus vuoden 2018 lopussa oli 7,9 (7,0) prosenttia ja työntekijöitä oli 33,2 (33,6) prosenttia henkilöstöstä. Henkilöstöstä 63,7 (65,3) prosenttia oli miehiä ja 36,3 (34,7) prosenttia naisia. Henkilöstön keski-ikä oli 40,8 (41,4) vuotta. Konsernin palvelukseen tuli vuoden 2018 aikana 251 (299) uutta työntekijää ja palveluksesta lähti 507 (346) henkilöä.

Vuonna 2018 suoriteperusteisten palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 81,1 (86,3) miljoonaa euroa.

Työtyytyväisyys ja sitoutuminen

Tikkurila seuraa ja mittaa henkilöstönsä hyvinvointia ja työtyytyväisyyttä henkilöstökyselyn avulla. Vuonna 2018 henkilöstökyselyä ei järjestetty. Tikkurila uudistaa vuoden 2019 aikana henkilöstökyselyprosessiaan.

Tikkurilan uuden toimitusjohtajan aloitetta, Tikkurilan työntekijöiltä kysyttiin heidän näkemyksiään ja palautettaan yritys-kulttuuria ja dialogia koskevassa kyselyssä. Kyselyn tavoitteena oli tukea uuden toimitusjohtajan

perehtymistä Tikkurilaan, sen liiketoimintaympäristöön ja kulttuuriin, sekä löytää konkreettisia kehityskohtia. Joka kolmas tikkurilalainen osallistui strategiakeskusteluun, ja tutkimuksen kautta saatiin lähes 4000 avointa kommenttia. Palautteen perusteella vuonna 2018 käynnistettiin useita sisäisiä kehityshankkeita ja toimenpiteitä yhteistyön, päätöksenteon ja johtajuuden kehittämiseksi sekä projektinhallintaan ja prosessin tehokkuuteen liittyen. Tulokset antavat hyvän yleiskuvan tämän hetkisestä tilanteesta: tikkurilalaiset ovat ylpeitä yhtiöstä, sen historiasta sekä vahvasti tunnetuista tuotemerkeistä ja korkealaatuisista tuotteista.

Työturvallisuus

Työturvallisuus on ensisijaista kaikessa toiminnassamme. Turvallisuusyhtiö Tikkurilassa keskittyy ennen kaikkea ennaltaehkäisevään toimintaan, kuten riskienarviointeihin, turvallisuuskoulutuksiin, -keskusteluihin ja -kierroksiin, vaaratilanteista ilmoittamiseen ja viestintään sekä sisäisiin ja ulkoihin auditointeihin. Ennaltaehkäisevällä turvallisuusyhtiöllä on suoria vaikutuksia yhtiön kustannustehokkuuteen ja sen avulla tehostetaan työtä ja minimoidaan sairaspöissaoloja.

Vuonna 2018 järjestettiin muun muassa HSE (Health, Safety and Environment) -koulutuksia, liittyen esimerkiksi tuliturvallisuuteen ja työturvallisuusriskeihin kaikissa Tikkurilan tuotantoyksiköissä. Henkilöstön turvallista käytäytymistä arvioidaan normaalien työtehtävien lisäksi säännöllisissä kehityskeskusteluissa, havainnointikierroksilla sekä esimiesten ja muiden kanssa käytävissä turvallisuuskeskusteluissa. Vuonna 2018 konsernissa tehtiin 6 686 (6 059) turvallisuuskeskustelua ja -kierrosta.

Tikkurilassa seurataan toiminnan turvallisuutta LTA1-tapaturmataajuus-mittarilla, joka

ilmaisee vähintään yhden päivän poissaoloon johtaneiden tapaturmien lukumäärän miljoonaa työtuntia kohti. Tikkurilan tapaturmataajuus (LTA) vuonna 2018 oli 3,9 (2,0). Jokainen tapaturma on analysoitu ja korjaavia toimenpiteitä on tehty. Lisäksi yleisimpiä inhimillisen virheen mahdollisuuksia on identifioitu ja niitä on käsitelty koulutuksissa.

Hankintaketjun hallinta

Hankintaketjussa merkittävimmät vaikutukset niin Tikkurilan liiketoimintaan, sen menestymiseen ja kannattavuuteen kuin sosiaalisen ja ympäristövastuun toteutumiseen on raaka-aine- ja pakkausmateriaalien valmistuksella, raaka-aineiden ja kumppanien valinnoilla sekä toimivalla ja luottamuksellisella yhteistyöllä kumppanien kanssa.

Tavoitteenamme on rakentaa pitkäaikaisia yhteistyösuhteita hankintaketjussa. Asetamme korkeat vaatimukset toimittajayhteistyölle ja ostamiimme raaka-aineisiin, tavaroihin ja palveluihin. Pyrimme varmistamaan, että liikekumppanimme toimivat vastuullisesti, liikepaperiaatteidemme mukaisesti ja täyttävät

asettamamme laatu-, turvallisuus-, ympäristö- ja sosiaalisen vastuun vaatimukset. Me joko tarkistamme, että toimittajan liikepaperiaatteet vastaavat omiamme, tai sovimme, että toimittaja ottaa käyttöön meidän liikepaperiaatteemme.

Tikkurila-konsernilla on noin 500 paikallista ja kansainvälistä raaka-aine- ja pakkausmateriaalitoimittajaa. Teemme yhteistyötä vain toimittajayhteistyötä koskevien periaatteidemme mukaan hyväksytyjen toimittajien kanssa ja sovimme merkittävämpien toimittajien kanssa konsernitason sopimuksen. Vuoden 2018 loppuun mennessä, 45 (43) prosenttia Tikkurilan raaka-aine- ja pakkausmateriaaliostoista on katettu konsernitason sopimuksella.

Tikkurila seuraa ja arvioi toimittajayhteistyötä säännöllisesti toimittajien arviointi- ja auditointiprosessin kautta. Vuosien 2013–2018 aikana olemme auditoineet 46 toimittajaa. Auditoinneissa ja arvioinneissa käydään läpi muun muassa toimittajan tilaus-, toimitus- ja tuotantoprosessia, laaduntarkkailun toimenpiteitä sekä ympäristö- ja turvallisuusasioita.

TAVOITTEET JA TULOKSET

Osa-alue	Mittari	Tavoite	2018	2017	2016
Ympäristö	Vesiohenteisten sisämaalien osuus myynnistä, EU-maat, % Vesiohenteisten sisämaalien osuus on laskettu kauppa- ja rakennusmaalien myynnistä, ei sisällä teollisuustuotteita.	Myyntivolyymin kasvu	85,2	82,3	81,4
Ympäristö	Jätteet (oma toiminta), tn	Jätteen määrän vähentäminen	6 948	7 242	6 209
Henkilöstö ja sosiaaliset asiat	Henkilöstön työtyytyväisyys (henkilöstökyselyn indeksi)	Jatkuva parantaminen	-	-	486
Henkilöstö ja sosiaaliset asiat	Työtapaturmat (LTA)	Laskeva trendi Ei vakavia onnettomuuksia	3,9	2,0	2,7
Ihmisoikeuksien kunnioittaminen	Vuoden 2018 aikana esiin tulleet ihmisoikeusrikkomukset (oma toiminta ja hankintaketju)	Ei tapauksia	-	-	-
Korruption ja lahjonnan torjunta	Vuoden 2018 aikana esiin tulleet korruption ja lahjonnan vastaiset tapaukset (oma toiminta ja hankintaketju)	Ei tapauksia	-	-	-

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Riskit

Tikkurilan liiketoimintaan liittyy monia riskejä, joista osa voi olla merkittäviä. Koska konsernin liiketoiminnot jakautuvat useaan maantieteelliseen alueeseen ja monenlaisiin tuotteisiin ja asiakassegmentteihin, eri riskien määrä, todennäköisyys ja vaikutukset saattavat vaihdella eri liiketoimintayksiköiden välillä. Merkittävien riskien toteutumisella voi olla huomattava

negatiivinen vaikutus Tikkurilan liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja liiketoiminnan tulokseen.

Tikkurilaan kohdistuu erilaisia riskejä, kuten strategisia, operatiivisia, taloudellisia ja vahinkoriskejä. Riskit arvioidaan ja niitä hallitaan riskityypin ja riskin ominaisuuksien mukaan. Tikkurilan merkittävimmät riskit liittyvät strategisiin ja operatiivisiin riskeihin, vaikkakin kaikki riskiryhmät pitävät sisällään sellaisia riskejä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi Tikkurilan

liiketoimintaan. Tikkurilan kannalta olennaiset, hallituksen määrittämät riskit on esitetty tiettyjen yksinkertaistettujen oletusten pohjalta seuraavassa kaaviossa tilikauden 2018 päätty-mishetken tilanteen perusteella. Riskit jaetaan niiden todennäköisen ajoittumisen mukaan, vaikka suurimmalla osalla on sekä lyhytaikaisia että pitkäaikaisia vaikutuksia. Lisäksi seuraava kuva esittää karkean arvion keskeisten riskiluokkien todennäköisyydestä.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Tikkurilan liiketoimintaan vaikuttavat erilaiset strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja vahinkoriskit. Tikkurila pyrkii tunnistamaan ja arvioimaan riskit sekä reagoimaan niihin mahdollisimman ennakoivasti sekä rajoittamaan niiden mahdollisia haitallisia vaikutuksia. Keskeisimpiä lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat yhtiön arvion mukaan tämän tilinpäätöstiedotteen julkaisuhetkellä seuraavat:

Toimialaan liittyvät riskit

Maalitoimialalla kilpailu on kiristynyt ja yrityskauppoja tehdään aktiivisesti. Hinnan merkitys on korostunut tietyissä segmenteissä. Osa rakennusteollisuudessa tai sen lähellä olevista yhtiöistä on laajentanut tuotevalikoimaansa myös maaleihin täydentääkseen kokonaistarjoomaa ammattilaisasiakkaille, joiden merkitys on kasvamassa. Tämä voi vaikuttaa jatkossa Tikkurilan tuoteportfolion rakenteeseen ja asiakasjakaumaan, ja sitä kautta esimerkiksi kannattavuuteen. Lisäksi varsinkin Tikkurilan suuret vähittäiskauppa-asiakkaat ovat alkaneet karsimaan toimittajiensa lukumäärää ja kilpailuttamaan voimakkaammin ostojaan, ja myös edistämään omien tuotemerkkiensä myyntiä. Tämä kehitys saattaa aiheuttaa tuotteiden myyntimarginaalien alenemista tai myynnin vähentymistä tai loppumista kokonaan tietyille asiakkaille, mikäli Tikkurila ei pysty tarjoamaan kilpailukykyisiä tuotteita ja palveluita.

Tikkurila myy valtaosan tuotteistaan ulkoisten jakelukanavien kautta, esimerkiksi tukkukaupan tai vähittäiskaupan yhtiöiden kautta. Viimeisten vuosien aikana ammattilais-

ten osuus on lisääntynyt. Samoin perinteiset pienimuotoiset vähittäiskaupan maalimyymläät ovat hävinneet monella markkinalla, kuten Ruotsissa ja Puolassa, markkinaosuutta suurille kansainvälisille rautakaupaketteille, mikä lisää asiakaskeskittymäriskejä. Lisäksi digitaaliset uudet kanavat ja ostotavat voivat muuttaa kilpailuasettelmaa, hinnoittelumalleja ja myös edellyttää lisäpanostuksia.

Raaka-aineisiin liittyvät riskit

Tikkurila on riippuvainen toimittajiensa kyvystä toimittaa maalien valmistuksessa tarvittavia raaka-aineita. Useiden Tikkurilan kannalta tärkeiden raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hinnat ovat nousseet merkittävästi vuodesta 2017 alkaen, eikä konserni ole pystynyt täysimääräisesti ja ilman viiveitä siirtämään kustannusten nousua lopputuotehintoihinsa, minkä takia kannattavuus on heikentynyt. Myös raaka-aineiden saantotilanne on ollut haasteellinen, johtuen muun muassa Venatorin (ent. Huntsman) Porin titaanioksiditehtaan tuhoutumisesta tulipalossa alkuvuodesta 2017. Tikkurila uskoo, että raaka-aine- ja pakkausmateriaalien hinnoissa on edelleen nousupaineita vuonna 2019, vaikka joissakin raaka-aineissa on nähtävissä kustannusten tasaantumista tai laskua, ja pitää mahdollisena, ettei konserni pysty täysimääräisesti tai ilman viiveitä siirtämään kustannusten nousua lopputuotehintoihinsa. Lisäksi useiden tärkeiden raaka-aineiden saantotilanteen arvioidaan edelleen säilyvän haasteellisena, mikä saattaa aiheuttaa tuotepuutteita ja niiden aiheuttamia myynnin menetyksiä tai lisäkustannuksia. Raaka-aineisiin

liittyvät epävarmuudet voivat vaikuttaa kannattavuuteen, markkinaosuuskehitykseen, yleiseen kilpailutilanteeseen tai tuotevalikoimaan.

Operatiiviseen toimintaan ja aloitettuun rakennemuutokseen liittyvät riskit

Tikkurila käynnisti vuonna 2017 laajamittaisen tehostamisohjelman, jonka tavoitteena on vähintään 30 miljoonan euron säästöjen saavuttaminen. Vuosien 2017 ja 2018 yhtiö on tehnyt useita toimintaan merkittävästi vaikuttaneita toimenpiteitä, joiden seurauksena tuotantolaitosten ja henkilöstön määrää on vähennetty, ja organisaatio- ja johtamismalleja on uudistettu, mihin liittyy mm. yhtiön liiketoiminnan kannalta keskeisen osaamisen menettäminen ja mahdollisesti pullonkaulat joissain toiminnoissa. Osa päätetyistä toimenpiteistä on vielä keskeneräisiä, ja mikäli valmistellut toimenpiteet tai investoinnit eivät toteudu, se saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia tai johtaa arvonalennuksiin tai muuhun hukkaan. Mikäli tehostamisohjelman ja uudelleenorganisoinnin tavoitteet eivät toteudu suunnitellusti, on mahdollista, että aiotut kustannussäästöt tai kilpailukyyn parannustavoitteet eivät toteudu täysimääräisesti.

Luottotappioriskit

Vaikka Tikkurila ei ole kokenut merkittäviä luottotappioita, jatkossa vastapuoliriskit korostuvat ja voivat haitata liiketoimintaa tai aiheuttaa tappioita, vaikka Tikkurilan asiakaskunta suurimmassa osassa markkinoita on laaja-alainen. Tikkurilan liiketoiminnan vahva kasvu Kiinassa ja toisaalta usean markkinan melko

keskittynyt asiakaskuntarakenne ovat lisänneet merkittävien luottotappioiden riskiä. Lisäksi itäisillä markkinoilla, kuten Venäjällä ja Puolassa joidenkin asiakkaiden luottokelpoisuus on vuoden 2018 aikana heikentynyt ja joitakin yksittäisiä asiakkaita on myös mennyt konkurssiin. Vaikka yhtiöllä on käytössä joissain tapauksissa vakuusjärjestelyjä, ja Puolassa myös luottovakuutus, ja vaikka yhtiö on kirjannut myös luottotappioita saamisistaan, on mahdollista, että jatkossa yhtiölle aiheutuu lisää asiakas- tai muita taloudellisia menetyksiä.

Valuuttakurssien kehitys

Tikkurilan kansainvälisestä toiminnasta johtuen konsernin tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtaan kohdistuu valuuttariskejä. Merkittävimmät valuuttariskit kohdistuvat Venäjän ruplaan, Ruotsin kruunuun ja Puolan zlotyyyn. Osa konsernin raaka-aineostoista on hinnoiteltu suoraan tai välillisesti Yhdysvaltain dollareina. Useiden konsernin kannalta keskeisten valuuttakurssien kehitys on ollut konsernin kannalta epäsuotuisa viime vuosien aikana. Mikäli tämä kehitys jatkuu, sillä on negatiivinen vaikutus konsernin euromääräiseen liikevaihtoon ja liikevoittoon, ja se voi myös vaikuttaa yhtiön suhteelliseen kilpailuasetelmaan joillakin markkinoilla. Lisäksi konsernin omaan pääomaan kohdistuu valuuttariski muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamäärisiä oman pääoman erä euromääräisiksi, ja euromääräisen konsernitaseen omaisuuserien arvot muuttuvat valuuttakurssien muuttuessa.

EI-TALOUDELLISET RISKIT

Tikkurilan riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ne riskit, jotka saattavat estää yhtiötä saavuttamasta liiketoimintatavoitteensa. Riskienhallinnan toimenpiteet kattavat myös yhtiön ei-taloudelliset riskit. Tikkurila on määritellyt toimintansa ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset, ja tunnistanut tämän perusteella merkittävimmiksi ei-taloudellisiksi riskeiksi raaka-aineiden saatavuus- ja hintariskien lisäksi raaka-aineisiin liittyvät lainsäädännölliset muutokset ja ympäristö- ja terveysriskit sekä hankintaketjun sosiaaliset ja ympäristöriskit. Omassa toiminnassa keskeisin ei-taloudellinen riski on tuotantotoiminnan ympäristöriskit. Muita keskeisiä ei-taloudellisia riskejä ovat digitalisoituminen ja sen vaikutukset tuotteiden jakelukanaviin ja logistiikkaan, teknologian

kehittymisen vaikutukset eri rakennusmateriaalien käyttöön ja pinnoiteratkaisuihin sekä asiakastarpeiden ja -vaatimusten muuttuminen ja asiakaskunnan demografiset muutokset.

Raaka-aineisiin ja hankintaketjuun liittyvät ei-taloudelliset riskit

Hankintaketjussa merkittävimmät vaikutukset niin Tikkurilan liiketoimintaan, sen menestymiseen ja kannattavuuteen kuin sosiaalisen ja ympäristövästään toteutumiseen on raaka-aine- ja pakkausmateriaalien valmistuksella ja kumppanivalinnoilla sekä toimivalla ja luottamuksellisella yhteistyöllä kumppanien kanssa. Tikkurila asettaa korkeat vaatimukset toimittajayhteistyölle ja ostamiinsa raaka-aineisiin. Yhtiö pyrkii varmistamaan, että sen liikekumppanit toimivat vastuullisesti, Tikkurilan liiketapaperiaatteiden mukaisesti ja täyttävät asetetut laatu-, turvallisuus-, ympäristö- ja sosiaalisen vastuun vaatimukset muun muassa ihmisoikeuksiin, palkkaukseen, järjestäytymisoikeuteen, syrjintään, työaikoihin ja -oloihin sekä työterveyteen ja -turvallisuuteen että ympäristönsuojeluun ja eettiseen liiketoimintaan liittyen. Tikkurila arvioi toimittajayhteistyötä ja minimoi hankintaketjun riskejä muun muassa toimittajien arviointi- ja auditointiprosessien kautta.

Maalin raaka-aineisiin saattaa kohdistua lainsäädännöllisiä ja niiden käyttöön liittyviä muutoksia. Tikkurila seuraa systemaattisesti tiukentuvien ympäristö- ja turvallisuusvaatimusten ja alan lainsäädännön kehittymistä sekä osallistuu aktiivisesti niin paikallisten kuin EU-tason maalialan järjestöjen toimintaan. Mahdollisilla lakimuutoksilla saattaa olla haitallinen vaikutus Tikkurilan liiketoimintaan.

Omaan toimintaan liittyvät ympäristöriskit

Korkealla laatu- ja turvallisuustasolla omassa toiminnassa Tikkurila pyrkii takaamaan luonnonympäristön suojelemisen, ihmisten hyvinvoinnin turvaamisen ja kestäväen kehityksen edistämisen. Yhtiö huomioi toimintansa ympäristövaikutukset tuotteen koko elinkaaren ajalta ja minimoi toiminnan aiheuttamaa ympäristökuormitusta. Ennakoivalla työllä ja jatkuvilla kehitystoimenpiteillä sekä keskittymällä työ-, kemikaali- ja paloturvallisuuteen pyritään ehkäisemään mahdollisia ympäristöhaittoja. Kiinteistöjä ja tuotantotiloja käytetään ja johdetaan siten, etteivät ne aiheuta

turvallisuus- ja ympäristöriskejä tai kohtuutonta haittaa lähialueen asukkailla. Useilla tuotantolaitoksilla tuotantoprosessi on suljettu. Lisäksi Tikkurila keskittyy toiminnassaan raaka-aineiden, energian ja veden käytön tehostamiseen sekä jätteiden määrän vähentämiseen ja kierrätykseen. Jätteet, jätevedet ja päästöt käsitellään asianmukaisesti paikallisen lainsäädännön, käytäntöjen ja lupien mukaan.

Tikkurilan riskinhallintaperiaatteet ovat nähtävissä Tikkurilan sivustolla osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/. Lisätietoja taloudellisista riskeistä annetaan vuoden 2018 konsernitiilin päätöksen liitetiedoissa.

NÄKYMÄT VUODELLE 2019

Tikkurilan keskeisillä markkinaalueilla talouskasvun arvioidaan olevan vaatimatonta vuonna 2019. Kaiken kaikkiaan kuluttajien luottamuksen uskotaan pysyvän hyvänä Tikkurilan päämarkkinoilla. Valuuttakurssien vaihteluiden odotetaan jatkuvan.

Maalimarkkinoilla ammattilaisasiakkaiden ja b-2-b -asiakkaiden osuus kasvaa koko ajan, mikä vaikuttaa myyntimixiin ja joillakin markkinoilla myös myyntikanaviin. Maalimarkkinoiden, kuten myös toimittajien ja vähittäiskauppioiden, konsolidointikehityksen odotetaan jatkuvan. Nopean raaka-aine- ja pakkausmateriaalikustannusten inflaation pitäisi kuitenkin vakiintua.

Tikkurila jatkaa systemaattisesti tehostamisohjelman toteuttamista tiukalla kustannuskurilla, aktiivisella hinnoittelulla ja parantamalla kustannuskilpailukykyä lisätoimenpitein. Uudistettu kasvustrategia julkaistaan vuoden 2019 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Tikkurilalla on hyvät edellytykset tarjota asiakkailleen korkealaatuisia tuotteita ja palveluita kaikilla osa-alueilla, joilla yhtiö toimii.

OHJEISTUS VUODELLE 2019

Tikkurilan liikevaihdon arvioidaan säilyvän edellisvuoden tasolla ja oikaistua liikevoitto paranee.

Vantaalla, helmikuun 11. päivänä 2019

**TIKKURILA OYJ
HALLITUS**

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

LAAJA TULOSLASKELMA JA KANNATTAVUUS	2018	2017	2016
Liikevaihto, tuhatta euroa	561 470	582 392	571 998
Ulkomaantoiminta, tuhatta euroa	467 114	489 616	473 880
Liikevoitto, tuhatta euroa	26 534	19 310	53 110
% liikevaihdosta	4,7	3,3	9,3
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista, tuhatta euroa	293	231	333
Rahoituskulut (netto), tuhatta euroa	5 780	2 921	-3 938
% liikevaihdosta	1,0	0,5	-0,7
Korkokate	8,3	13,6	-17,7
Voitto ennen veroja, tuhatta euroa	21 047	16 621	57 381
% liikevaihdosta	3,7	2,9	10,0
Tilikauden voitto, tuhatta euroa	14 584	10 651	44 465
Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROI), %	10,4	8,8	24,2
Oman pääoman tuotto prosentti (ROE), %	8,8	5,5	22,0
Sidotun pääoman tuotto prosentti (ROCE), %	9,3	6,3	18,5
Tutkimus- ja kehittämisen menot, tuhatta euroa	9 234	10 871	11 260
% liikevaihdosta	1,6	1,9	2,0

RAHAVIRRAT

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat, tuhatta euroa	47 600	18 102	42 778
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä liiketoimintojen myynneistä, tuhatta euroa	552	1 299	327
Investoinnit, tuhatta euroa	12 229	15 222	21 333
% liikevaihdosta	2,2	2,6	3,7
Rahavirrat investointien jälkeen, tuhatta euroa	36 267	4 422	22 714
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI), %	15,2	5,7	14,0

TASE JA VAKAVARAISSUUS

Pitkäaikaiset varat, tuhatta euroa	179 824	196 575	206 784
Oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus), tuhatta euroa	150 132	179 520	208 591
Oma pääoma ml. määräysvallattomien omistajien osuus, tuhatta euroa	150 132	179 520	208 591
Vieras pääoma, tuhatta euroa	249 853	248 215	201 747
Taseen loppusumma, tuhatta euroa	399 985	427 735	410 338
Korolliset rahoitusvelat, tuhatta euroa	121 004	107 049	77 204
Korolliset nettorahoitusvelat, tuhatta euroa	85 518	90 090	58 673
Omavaraisuusaste, %	37,6	42,0	50,9
Nettovelkaantumisaste, %	57,0	50,2	28,1
Korolliset nettorahoitusvelat / käyttökate	1,8	2,3	0,8

HENKILÖKUNTA

Henkilöstön määrä keskimäärin josta Suomessa	2 908	3 107	3 112
	562	584	560

VALUUTTAKURSSIT

Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)				
Venäjän rupla	EUR/RUB	79,7153	69,3920	64,3000
Ruotsin kruunu	EUR/SEK	10,2548	9,8438	9,5525
Puolan zloty	EUR/PLN	4,3014	4,1770	4,4103

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

Osakekohtainen tulos, euroa, laimentamaton	0,33	0,24	1,01
Osakekohtainen tulos, euroa, laimennettu	0,33	0,24	1,01
Osinko / osake, euroa ¹⁾	0,33	0,80	0,80
Osinko / tulos, % ¹⁾	99,8	331,3	79,4
Efekttiivinen osinkotuotto / osake, % ¹⁾	2,7	4,5	4,3
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / osake, euroa	3,40	4,07	4,73

1) Osinko vuodelta 2018 on hallituksen ehdotus 11.4.2019 pidettävälle yhtiökokoukselle.

	2018	2017	2016
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 106	44 106	44 106
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 106	44 106	44 106
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 121	44 111	44 110
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 131	44 112	44 110
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma, tuhatta euroa	150 132	179 520	208 591
Hinta / voittosuhte (P/E)	36,4	73,8	18,7
Osakkeen raportointikauden viimeinen pörssikurssi, euroa	12,02	17,81	18,81
Osakkeen ylin kurssi, euroa	18,96	19,67	19,76
Osakkeen alin kurssi, euroa	11,70	15,32	14,29
Osakkeen kaupankäyntimäärällä painotettu keskikurssi, euroa	15,04	17,69	17,12
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	530,2	785,5	829,6
Osakkeen vaihto (1 000 kpl)	8 607	16 252	11 878
Osuus osakekannasta, %	19,5	36,8	26,9

OSATEKIJÖITÄ VAIHTOEHTOISIIN TUNNUSLUKUIHIN

Yhtiön johto on päättänyt esittää tavanomaisten IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltyjen tunnuslukujen lisäksi myös alla eritellyllä tavalla vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotta liiketoimintojen taloudellista kehitystä voidaan kuvata laaja-alaisemmin ja jotta eri katsauskausien vertailukelpoisuus helpottuu.

NETTOVELAT

Tuhatta euroa	2018	2017	2016
Pitkäaikaiset korolliset velat	49 998	50 083	50 091
Lyhytaikaiset korolliset velat	71 006	56 966	27 113
Korolliset velat yhteensä	121 004	107 049	77 204
Rahavarat	35 486	16 959	18 531
Korolliset nettorahoitusvelat	85 518	90 090	58 673

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROCE), %

Liiketulos + osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista ¹⁾	26 827	19 542	53 443
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma ²⁾	289 838	311 371	289 103
Sidotun pääoman tuottoprosentti (ROCE), %	9,3 %	6,3 %	18,5 %

¹⁾ 12 edellisen kuukauden ajanjaksolta

²⁾ 12 kuukaudelta, keskimäärin

LIIKETOIMINTAAN SITOUTUNEEN PÄÄOMAN ELEMENTIT 12 KUUKAUDELTA, KESKIMÄÄRIN

Nettokäyttöpääoma			
Vaihto-omaisuus	91 699	89 856	84 158
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	143 299	152 839	140 229
Pitkäaikaiset korottomat velat	-40	-41	-11
Lyhytaikaiset korottomat velat	-113 081	-113 002	-106 159
Nettokäyttöpääoma	121 878	129 653	118 217
Valmiit aineettomat hyödykkeet	94 354	99 139	86 297
Valmiit aineelliset hyödykkeet	73 070	81 849	83 671
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	536	731	918
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma 12 kuukaudelta, keskimäärin	289 838	311 371	289 103

LIIKETOIMINTAAN SITOUTUNUT PÄÄOMA TILIKAUDEN LOPUSSA

Nettokäyttöpääoma			
Vaihto-omaisuus	78 842	95 984	80 220
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	97 842	99 283	100 062
Pitkäaikaiset korottomat velat	-107	-142	-17
Lyhytaikaiset korottomat velat	-95 606	-105 422	-91 151
Nettokäyttöpääoma	80 970	89 702	89 114
Valmiit aineettomat hyödykkeet	90 646	96 657	86 299
Valmiit aineelliset hyödykkeet	67 494	78 308	84 921
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	393	491	703
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma tilikauden lopussa	239 503	265 158	261 037

TUNNUSLUKUIJEN KAAVAT

LIKEVOITTO (EBIT)

Liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut oikaistuna valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella, vähennetään työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut.

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ovat erät, jotka liittyvät liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin, konsernirakenteen strategiaan muutoksiin, pysyvien vastaavien omaisuuserien arvonalentumisiin tai niiden myyntivoitot tai tappiot. Lisäksi eriin voidaan hallituksen harkinnan mukaan sisällyttää merkittävät vakuutuskorvaukset niiden luonteesta riippuen.

OIKAISTU LIKEVOITTO

Liikevoitto (EBIT) - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

OIKAISTU NETTOTULOS

Kauden tulos - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja niiden vero-vaikutus

KÄYTTÖKATE (EBITDA)

Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset

LIKEVOITTOPROSENTTI / LIKETAPPIOPROSENTTI

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT

Korolliset velat - rahavarat

KORKOKATE

$\frac{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}{\text{Nettorahoituskulut}}$

NETTOVELKAANTUMISASTE, %

$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT / KÄYTTÖKATE

$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}$

OMAVARAISUUSASTE, %

$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$

Saadut ennakot - katso liitetieto 29

RAHAVIRTATUOTTO SIOJITETULLE PÄÄOMALLE (CFROI), %

$\frac{\text{Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat}}{(\text{Taseen loppusumma - korottomat velat})^*} \times 100$

SIOJITETUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROI), %

$\frac{(\text{Tulos ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut})}{(\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat})^*} \times 100$

* Tilikauden alun ja lopun keskiarvo

** Keskimäärin kaudella

OMAN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROE), %

$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma}^*} \times 100$

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROCE), %

$\frac{\text{Liiketulos + osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista}}{\text{Nettokäyttöpääoma + valmiit aineettomat hyödykkeet + valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + sijoitukset pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin}^{**}} \times 100$

(Nettokäyttöpääoma + valmiit aineettomat hyödykkeet + valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + sijoitukset pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin)**

NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA

Vaihto-omaisuus + korottomat saamiset, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset, jaksotetut korkotuotot ja muut rahoituseriin liittyvät siirtosaamiset - korottomat velat, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat, jaksotetut korkokulut ja muut rahoituseriin liittyvät siirtovelat.

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO / OSAKE

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}} \times 100$

HINTA / VOITTOSUHDE (P/E)

$\frac{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos (EPS)}}$

EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA / OSAKE

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma kauden lopussa}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä kauden päätöspäivänä}}$

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS), LAIMENTAMATON

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus kauden voitosta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS), LAIMENNETTU

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus kauden voitosta}}{\text{Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä}}$

OSINKO / TULOS

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tulos / osake}} \times 100$

OSAKKEEN KAUPANKÄYNTIMÄÄRÄLLÄ PAINOTETTU KESKIKURSSI

$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto kauden aikana}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}$

OSAKEKANNAN MARKKINA-ARVO KAUDEN LOPUSSA

Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi

OSAKKEIDEN VAHDON KEHITYS, %

$\frac{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}} \times 100$

OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ KAUDEN LOPUSSA

Liikkeeseen laskettu osakemäärä - yrityksen hallussa olevat omat osakkeet

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (IFRS)

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liikevaihto		561 470	582 392
Liiketoiminnan muut tuotot	7	9 996	3 649
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-14 459	10 286
Materiaalit ja palvelut		-292 225	-304 916
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	8	-104 100	-111 042
Poistot ja arvonalentumiset	9	-21 578	-20 391
Liiketoiminnan muut kulut	10	-112 570	-140 668
Liikevoitto		26 534	19 310
Rahoitustuotot	12	2 115	5 557
Rahoituskulut	12	-7 895	-8 478
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista	18	293	231
Voitto ennen veroja		21 047	16 621
Tuloverot	13	-6 463	-5 970
Tilikauden tulos		14 584	10 651
Muut laajan tuloksen erät	26		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		72	-
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		-223	-2 378
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		38	507
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		-113	-1 871
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Myytavissä olevat rahoitusvarat		-	1
Muuntoerot		-6 631	-2 581
Tuloverot liittyen eriin, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		-	-
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		-6 631	-2 580
Tilikauden laaja tulos yhteensä		7 840	6 200
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		14 584	10 651
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden tulos yhteensä		14 584	10 651
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		7 840	6 200
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden laaja tulos yhteensä		7 840	6 200
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa)	14	0,33	0,24
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa)	14	0,33	0,24

KONSERNIN TASE (IFRS)

VARAT

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	16, 17	69 825	71 956
Muut aineettomat hyödykkeet	16	20 970	26 468
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	15	70 910	81 233
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	18	393	491
Muut sijoitukset	20	744	-
Myytavissä olevat rahoitusvarat	20	-	755
Pitkäaikaiset saamiset	21, 23	8 870	7 481
Varat etuus pohjaisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhte-etuuksista	30	-	8
Laskennalliset verosaamiset	25	8 112	8 183
Pitkäaikaiset varat yhteensä		179 824	196 575
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	19	78 842	95 984
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	22	983	655
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	23	95 787	97 817
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		7 504	10 431
Rahavarat	24	35 486	16 959
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	6	1 559	9 314
Lyhytaikaiset varat yhteensä		220 161	231 160
Varat yhteensä		399 985	427 735

OMA PÄÄOMA JA VELAT

	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
Oma pääoma			
Osakepääoma	26	35 000	35 000
Muut rahastot	26	42	42
Käyvän arvon rahasto	26	1	1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	26	40 000	40 000
Omat osakkeet	26	-42	-42
Muuntoerot	26	-45 969	-39 338
Kertyneet voittovarot		121 100	143 857
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		150 132	179 520
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-
Oma pääoma yhteensä		150 132	179 520
Pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset korolliset velat	27	49 998	50 083
Muut pitkäaikaiset velat	29	107	142
Velat etuus pohjaisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhte-etuuksista	30	26 124	27 118
Varaukset	31	608	503
Laskennalliset verovelat	25	3 887	4 991
Pitkäaikaiset velat yhteensä		80 724	82 837
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	28	71 006	56 966
Ostovelat ja muut korottomat velat	29	95 685	105 460
Varaukset	31	2 150	622
Tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat verovelat		288	1 321
Myytäväinä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	6	-	1 009
Lyhytaikaiset velat yhteensä		169 129	165 378
Oma pääoma ja velat yhteensä		399 985	427 735

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (IFRS)

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Tilikauden tulos		14 584	10 651
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa			
Poistot ja arvonalentumiset		21 578	20 391
Työsuhde-etuudet		29	116
Varausten muutos		1 648	290
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot		-333	-228
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitappiot		79	102
Muut erät		7 554	7 661
Osinkotuotot		-14	-20
Korkokulut ja muut rahoituskulut		2 015	1 537
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		-990	-986
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista		-293	-231
Rahoituksen kurssierot		4 769	2 390
Verot		6 463	5 970
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta		57 089	47 643
Käyttöpääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden muutos		6 552	-25 285
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		-5 087	-6 445
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		-5	17 823
Käyttöpääoman muutos yhteensä		1 460	-13 907
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-5 973	-3 522
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		648	679
Maksetut verot		-5 624	-12 791
Liiketoiminnan nettorahavirta		47 600	18 102
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-12 023	-12 659
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-206	-2 563
Tytäryhtiöiden myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	5	153	924
Muiden sijoitusten myynti		77	-
Myytavissä olevien rahoitusvarojen myynti		-	75
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti		357	373
Aineettomien hyödykkeiden myynti		42	2
Lainasaamisten takaisinmaksut (+)		-	52
Lainasaamisten lisäys (-)		-112	-293
Saadut osingot		379	409
Investointien nettorahavirta		-11 333	-13 680
Rahavirta ennen rahoitusta		36 267	4 422

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	Liitetieto	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+)		-	-
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut (-)		-	-
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+)		259 454	287 902
Lyhytaikaisen rahoituksen vähennys (-)		-245 259	-257 988
Rahoitusleasingvelkojen maksut (-)		-194	-247
Maksetut osingot		-35 285	-35 285
Omien osakkeiden hankinta		-	-
Muut erät		0	0
Rahoituksen nettorahavirta		-21 284	-5 618
Rahavarojen nettomuutos		14 983	-1 196
Rahavarat 1.1.	24	16 872	18 531
Rahavarojen kurssimuutos		-2 341	-827
Rahavarat, jotka on esitetty myytävänä olevina varoina	6	-1 290	1 290
Rahavarat 31.12.	24	35 486	16 872
Rahavarojen nettomuutos		14 983	-1 196

Rahavirtalaskelman rahavarojen ja taseessa esitettyjen rahavarojen täsmäytys on esitetty liitetiedossa 24 Rahavarat. Rahoituksen velkojen muutos on esitetty liitetiedossa 33.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

EMOYHTEISÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA

Tuhatta euroa	Liite-tieto	Osake-pääoma	Muut rahastot	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Omat osakkeet	Muunto-erot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys-vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017		35 000	42	-	40 000	-42	-36 757	170 348	208 591	-	208 591
Kauden laaja tulos yhteensä	26	-	-	1	-	-	-2 581	8 780	6 200	-	6 200
Osakeperusteinen palkitseminen		-	-	-	-	-	-	13	13	-	13
Osingonjako		-	-	-	-	-	-	-35 285	-35 285	-	-35 285
Oma pääoma 31.12.2017		35 000	42	1	40 000	-42	-39 338	143 857	179 520	-	179 520
Tuhatta euroa											
Oma pääoma 31.12.2017		35 000	42	1	40 000	-42	-39 338	143 857	179 520	-	179 520
Laadintaperiaatteiden muutos IFRS 9, IFRS 15 ja IFRS 2		-	-	-	-	-	-	-2 083	-2 083	-	-2 083
Oma pääoma 1.1.2018		35 000	42	1	40 000	-42	-39 338	141 774	177 437	-	177 437
Kauden laaja tulos yhteensä	26	-	-	-	-	-	-6 631	14 471	7 840	-	7 840
Osakeperusteinen palkitseminen		-	-	-	-	-	-	140	140	-	140
Osingonjako		-	-	-	-	-	-	-35 285	-35 285	-	-35 285
Oma pääoma 31.12.2018		35 000	42	1	40 000	-42	-45 969	121 100	150 132	-	150 132

EMOYHTIÖN JAKOKELPOINEN OMA PÄÄOMA (FAS)

Tuhatta euroa	2018	2017
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarot	85 185	86 239
Tilikauden voitto	15 127	35 038
Yhteensä	140 312	161 276

1. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

PERUSTIEDOT

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite Kuninkaalantie 1, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö. Tikkurilan osake on noteerattu Nasdaq Helsingissä 26.3.2010 alkaen.

Tikkurila tarjoaa kuluttaja- ja ammattilaisasiakkaille helppokäyttöisiä ja kestäviä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen.

Tikkurila on vahva alueellinen toimija, jonka tavoitteena on olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa ja Venäjällä. Tikkurila-konserni on organisoitunut liiketoimintansa kahteen maantieteellisesti määriteltyyn strategiseen liiketoiminta-alueeseen: SBU West ja SBU East. Tilikaudella 2018 Tikkurila-konsernin liikevaihto oli 561,5 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä keskimäärin 2 908 henkilöä. Yritys toimii 11 maassa ja tuotantoa on 7 maassa.

Tikkurila Oyj:n hallitus on kokouksessaan 11.2.2019 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaisesti osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös tai tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavilla yhtiön pääkonttorista Kuninkaalantie 1, 01300 Vantaa ja internet-osoitteesta www.tikkurilagroup.com.

LAATIMISPERUSTA

Tikkurila Oyj:n konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2018 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti yhteisössä sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset. Tikkurila Oyj laati ensimmäisen IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen tilikaudelta 2008.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkupe räisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat (2017 myytävissä olevia rahoitusvaroja) sekä tilinpäätöshetkellä IFRS 5 -standardin perusteella myytäväksi luokiteltuja omaisuus- ja velkaeriä.

Emoyhtiö Tikkurila Oyj:n toiminta- ja esittä-

misvaluutta on euro, joka on myös konsernitilinpäätöksen esittämismuuttuutta. Tilinpäätöstiedot on esitetty tuhannen euron tarkkuudella, ellei muuta ole todettu. Kaikki esitetyt luvut ovat pyöristettyjä. Pyöristyeroista johtuen taulukoiden luvut eivät yhteenlaskettuna välttämättä täsmää taulukoiden loppusummiin. Konsernitilinpäätös laaditaan kalenterivuodelta, joka on myös emoyhtiön ja konserniyritysten tilikausi.

Konserni on soveltanut 1.1.2018 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja, joilla on vaikutusta raportoituhiin tai tulevaisuudessa raportoitaviin tietoihin:

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen tehdyt muutokset (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvasi standardin IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. IFRS 9 muutti rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua ja arvostamista. Standardi määrittää rahoitusvarojen kolme pääasiallista arvostusryhmää: jakotettu hankintameno, käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta ja käypä arvo tulosvaikutteisesti. Luokittelu riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimukseen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteistä. IFRS 9 sisältää myös rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin odotettuihin luottotappioihin perustuvan mallin. Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen vastaavat suurelta osin IAS 39:n vaatimuksia lukuun ottamatta, että käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien velkojen osalta oman luottoriskin muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. IFRS 9:n suojauslaskentaa koskevassa osiossa suojaussuhteiden päätyypit ovat; rahavirran suojaus, käypien arvojen ja nettosijoitusten suojaus. IAS 39:n mukainen vaatimus suojauksen tehokkuudesta ja sen määritelmä tarkkoine rajoineen on korvattu taloudellisen suojaussuhteen käsitteellä. Tämän mukaan suojauskohteen ja suojausinstrumentin välillä tulee olla taloudellinen suhde ja suojausasteen tulisi olla sama kuin mitä yritys tosiasiallisesti käyttää riskienhallinnassaan.

IFRS 9 käyttöönoton johdosta tehdyt rahoitusinstrumenttien luokittelun muutokset standardin soveltamisen aloituspäivänä 1.1.2018 on esitetty liitetiedossa 41.

Tikkurilan lainat ja muut saamiset arvostetaan edelleen jakotettuun hankintamenoon, sillä näiden erien osalta toteutuvat rahavirrat muodostuvat pääoman palautuksista ja koron maksuista, ja Tikkurilan tavoite on pitää hallussaan nämä rahoitusvarat sopimuksen loppuun asti.

Konsernin myyntisaamiset, jotka kuuluvat

IFRS 9 mukaiseen luokkaan varat jakotettuun hankintamenoon, muodostavat suurimman erän konsernin rahoitusvaroista. Myyntisaamisista kirjataan koko voimassaoloajalta odotettavissa oleva luottotappio. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan hyödynnetään tappioasteita, jotka konsernissa on määritelty eri maantieteellisille alueille ikääntymiskategorioittain. Alueille määriteltyihin prosentteihin vaikuttaa muun muassa alueen asiakkaiden maksukäyttäytyminen ja aikaisemmin toteutuneet luottotappiot. Näiden laskelmien perusteella konserni teki -1,1 miljoonan euron oikaisun, kertyneisiin voittovaroihin sekä myyntisaamisiin 1.1.2018.

IFRS 9 standardin mukaan oman pääoman ehtoiset sijoitukset yhtiö voi luokitella joko käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi tai käypään arvoon laajan tuloksen kautta arvostettaviksi. Tämä valinta voidaan tehdä sijoituskohtaisesti. Tikkurilan myytävissä olevat rahoitusvarat ovat sisältäneet oman pääoman ehtoisia sijoituksia, jotka ovat luonteeltaan pitkäaikaisia sijoituksia ja joista konsernilla ei ole aikomusta luopua ja jotka Tikkurila on luokitellut käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Tällöin sijoituksista saatavat osingot kirjataan edelleen tulosvaikutteisesti, mutta mahdollisia arvonalentumisia ei kirjata tulosvaikutteisesti eikä myöskään luovutuksen yhteydessä kirjattavia voittoja ja tai tappioita siirrettä tulosvaikutteiseksi.

Muiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan IFRS 9 standardin mukaisesti odotettujen luottotappioiden mallia, jolloin odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella, mikäli luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen taseeseen kirjaamisen jälkeen. Tämän johdosta Tikkurila kirjasi -0,2 miljoonan euron oikaisun kertyneisiin voittovaroihin ja lainasaamisiin 1.1.2018. Luottotappioiden arvioitu määrä lainasaamisista perustuu 12 kuukauden odotettuihin luottotappioihin, koska näihin ei kohdistu merkittävää luottoriskin kohoamista.

Standardi ei tuonut muutoksia Tikkurilalle rahoitusvelkojen osalta.

- IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi korvasi aikaisemmat IAS 11 Pitkäaikaishankkeet ja IAS 18 Tuotot sekä niihin liittyvät tulkinnot. IFRS 15 -standardin viisivaiheisen mallin mukaisesti tunnistetaan asiakkaan kanssa solmitut sopimukset, yksilöidään erilliset sopimuksen mukaiset suoriteveloitteet, määritetään transaktiohintaa,

allokoidaan kaikille sopimuksen yksilöidyille suoritevelvoitteille transaktiohinta suhteellisten myyntihintojen perusteella ja kirjataan myyntituotto, kun suoritevelvoite täytetään.

Konserni on ottanut standardin käyttöön takautuvasti siten, että standardin soveltamisen ajankohtana kertynyt vaikutus kirjattiin kertyneisiin voittovaroihin eikä vertailukauden tietoja ole oikaistu (nk. cumulative approach). IFRS 15 -standardin vaikutusta analysoitiin läpikäymällä asiakassopimuksia ja erilaisia sopimusrakenteita sekä dokumentoimalla myyntikäytäntöjen vaikutuksia.

Tikkurilan liikevaihto koostuu pääosin kauppa- ja rakennusmaalien, pinnoitteiden ja tasoitteiden myynnistä rakennustarvikeliikkeille, rautakaupakkeille ja jälleennyymyjille, jotka puolestaan myyvät Tikkurilan tuotteita kuluttajille ja ammattimaalareille. Teollisuusmaaleja myydään joko suoraan loppuasiakkaille tai jälleennyyntiverkoston kautta. Lisäksi Tikkurilalla on omia, lähinnä ammattilaisasiakkaita palvelevia myymälöitä Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Liikevaihtoon sisältyy myös vähäisessä määrin maaleihin liittyvien oheispalvelujen ja tarvikkeiden myynnistä saatuja tuottoja.

Pääsääntöisesti konsernin myymien tuotteiden, suoritevelvoitteiden täyttäminen tapahtuu, kun tuotteet luovutetaan sopimusehtojen mukaisesti asiakkaalle. Asiakaskohdattaiset toimitusehdot ostotilauksissa ja/tai puitesopimuksissa ilmaisevat määräysvallan siirtymishetken. IFRS 15 -standardi ei tuonut muutoksia tähän tuloutusajankohtaan.

Tikkurilan tuotteisiin liittyvät takuut ovat tyypillisesti varmennustyyppisiä takuita, joilla luvataan asiakkaille tuotteiden olevan sovittujen vaatimusten mukaisia ja niiden toimivan luvattulla tavalla, kun tuotteita on käytetty niille pinnoille, joihin ne on tarkoitettu, sekä noudatettu tuoteselosteessa kuvattuja työvaiheita. Nämä takuut eivät ole erillisiä suoritevelvoitteita, jolloin näihin liittyvät mahdolliset velvoitteet kirjataan IAS 37 mukaisesti ja esitetään joko varauksissa tai siirtovelvoissa.

Asiakassopimuksissa on annettu lupauksia koulutuspalveluista ja osallistumisesta myynninedistämistoimenpiteisiin. Tarjotut koulutuspalvelut liittyvät kiinteästi Tikkurilan toimittamiin tuotteisiin ja koulutuksella pyritään tarjoamaan tukkuasiakkaille ja jälleennyymyjille tietoa Tikkurilan tuotteiden käytöstä sekä varmentamaan, että tuotteita käytetään sopiville pinnoille. Koulutus on tyypillisesti Tikkurilan oman henkilökunnan järjestämää. Tällainen luvattu koulutuspalvelu ei ole erillinen suoritevelvoite.

Tikkurila on puitesopimuksissa ja kauppakohtaisissa sopimuksissaan antanut

asiakkaalle sitoumuksia markkinointi- ja myynninedistämistoimenpiteistä. Tikkurila toimittaa asiakkailleen tuoteohjeita sekä muuta markkinointimateriaalia, jotka tukevat jakelijoita tuotteiden myynnissä. Samoin joissain sopimuksissa on velvollisuuksia osallistua määriteltyjen ja yksilöityjen myynninedistämistoimenpiteiden rahoitukseen yhdessä asiakkaan kanssa. Tällaiset erät käsitellään myynnin ja markkinointitoiminnon kuluna. Kun Tikkurilan asiakkaalle korvaamien myynninedistämiskustannusten ei katsota olevan vastiketta erillisestä palvelusta eikä yksilöityjä markkinointitoimenpiteitä ole määritelty, käsitellään Tikkurilan asiakkaalle maksamia vastikkeita IFRS 15 -standardin käyttöönoton myötä myyntituottojen oikaisueränä. Tilikaudella 2017 tällaisia eräiä sisältyi konsernin liiketoiminnan muihin kuluihin yhteensä noin 3,3 miljoonaa euroa. Tilikauden 2018 liikevaihtoa nämä erät pienensivät noin 3,1 miljoonaa euroa. Muutoksella ei ole ollut vaikutusta liikevoittoon.

Tikkurilan liiketoiminta pohjautuu vahvasti sävytyksen laajaan hyödyntämiseen ja Tikkurila toimittaa usein jälleennyymyjille maalien sävytyksessä tarvittavat sävytyskoneet. Näiden sävytyskoneiden sekä markkinointia edistävien muiden oheistuotteiden on katsottu olevan erikseen yksilöitävissä olevia suoritevelvoitteita. Näiden oheistuotteiden asiakassopimuksiin liittyy myönnettyjä volyymipohjaisia alennuksia tulevista maalimyynteistä, minkä vuoksi transaktiohinta on allokoitu kyseisen oheistuotteen ja maalimyyntien kesken. Tästä johtuen konsernissa on kirjattu 1,0 miljoonaa euroa kertyneiden voittovarojen oikaisuksi verovaikutuksella vähennettynä. Oikaisu johtuu transaktiohinnan allokoinnista maalimyyntille, ja se tuloutetaan tulevilla tilikausilla. Tilikauden 2018 luvuissa tämän muutoksen vaikutus liikevaihtoon oli noin 0,0 miljoonaa euroa.

Tikkurila-konsernin asiakkaiden maksuehdot vaihtelevat maantieteellisen sijainnin ja asiakaskohtaisesti määriteltyjen ehtojen mukaisesti. Lisäksi Tikkurilan asiakassopimukset sisältävät erilaisia toimitusmääriin, toimitusten arvoon tai valikoitujen tuoteryhmien myyntimääriin liittyviä jälkikäteen annettavia alennuksia ja hyvityksiä sekä joissakin tapauksissa rangaistusseuraamustyyppisiä eräiä liittyen toimitusten oikea-aikaisuuteen ja toimitusvarmuuteen. Näiden muuttuvien vastikkeiden vaikutus transaktiohintaan edellyttää arviointia tuloutushetkellä. Tikkurilalla on useita samankaltaisia sopimuksia ja muuttuvan vastikkeen arvioita päivitetään kunkin raportointikauden päättyessä. Muuttuvan vastikkeen määrä arvioitaessa Tikkurila-yhtiöt hyödyntävät kokemusperäistä

tietoa samankaltaisten asiakassopimusten eri alennustyyppien toteutumisesta ja historia-tietoa asiakaskohtaisista toimituksista.

- IFRS 2 Osakeperusteiset maksut muutos (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksella tarkennetaan, että käteisvaroina maksettavien maksujen arvostamisessa tulisi käyttää samaa menettelytapaa oikeuden syntymisehtojen ja markkinaperusteisten ehtojen osalta kuin osakkeina maksettavien maksujen osalta. Muutoksella selvennetään myös käsittelyä, kun osakeperusteisia maksuja muutetaan käteisvaroina maksettavasta omalla pääomalla maksettavaksi. Lisäksi niiden osakeperusteisten maksujen osalta, joista on vähennetty ennakonpidätys (nettosuoritusominaisuus), tulee kokonaisuudessaan arvostaa ja käsitellä kuten osakkeina maksettavat, mikäli osakeperusteinen maksu olisi luokiteltu omalla pääomalla maksettavana liiketoimena ilman sen sisältämää netto-ominaisuutta. Osassa Tikkurilan osakeperusteisista järjestelmistä on tällainen tuloverojen johdosta käteisvaroina maksettava osuus. Näin ollen osakeperusteisten järjestelmien rahana suoritettava osuus on oikaistu tilikauden 2018 kertyneiden voittovarojen alkusaldoon. Oikaisun vaikutus konsernin kertyneiden voittovarojen alkusaldoon oli 0,0 miljoonaa euroa.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs 2014-2016, joulukuu 2016). Muutokset koskevat IFRS 1 ja IAS 28 -standardeja (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRIC 22 Ulkomaanrahan määräiset liiketoimet ja etukäteisvastike (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Liiketoimen toteutumispäivä määräytyy mahdollisen ennakkoon maksetun tai saadun vastikkeen päivämäärästä ja ulkomaanrahan määräinen liiketoimi kirjataan tämän päivän kurssiin. Liiketoimen muodostuessa useista ennakosuorituksista, liiketoimen toteutumispäivä määritetään kullekin maksulle erikseen. Tällä ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 4 Vakuutus sopimukset muutos (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos koskee IFRS 9 standardin soveltamista yhdessä IFRS 4 Vakuutus sopimukset standardin kanssa. Muutoksella ei ole ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutos IAS 40 Sijoituskiinteistöt (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tarkennetaan että sijoituskiinteistön voi

luokitella pois sijoituskiinteistöistä tai sijoituskiinteistöihin vain ja ainoastaan silloin kun kiinteistön käyttötarkoitus muuttuu ja tästä on selviä viitteitä. Johdon aikomusten muuttuminen ei yksinään osoita sijoituskiinteistön käyttötarkoituksen muuttumista. Tällä ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Konsernitiilinpäätöksen laadinta IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta arvioiden ja oletusten käyttämistä. Nämä vaikuttavat taseen laadintahetken omaisuus- ja velkamääriin, raportointikauden tuottojen ja kulujen määriin sekä vastuusitoumusten ja ehdollisten velkojen ja varojen määriin. On mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Lisäksi konsernin johto käyttää harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa, ja mikäli on mahdollista valita vaihtoehtoisten kirjaustapojen välillä, myös kirjaustavan valinnassa.

Johdon harkintaa edellyttävistä arvioista on kerrottu tarkemmin konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa 2.

YHDISTELYPERIAATTEET

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyhtiön, Tikkurila Oyj:n sekä kaikki tytäryhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Ennen vuotta 2003 tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisen liikearvon määrä vastaa konsernin aiemmin soveltaman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 konserniin kuului 15 yhtiötä emoyhtiö mukaan lukien, ja konsernilla oli omistuksia yhdessä yhteisyrityksessä. Konsernilla ei ollut omistussuosuuksia osakkuusyrityksissä tilikausilla 2018 tai 2017.

Tytäryhtiöt

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyrityksen lisäksi sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yhteisöjä, jotka ovat konsernin määräysvallassa. Konsernilla on määräysvalta yhteisössä, kun se altistuu kohteen muuttuvalle tuotolle tai se on oikeutettu kohteen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritykseen kohdistuvaa valtaansa. Valta käsittää oikeudet, jotka tuottavat kyvyn ohjata merkityksellisiä toimintoja yhteisössä. Kauden aikana hankitut tai perustetut yhtiöt yhdistellään konsernitiilinpäätökseen siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan siihen saakka, kunnes määräysvalta lakkaa. Konsernin tytäryritykset on esitetty liitetiedossa 38.

Kaikki konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoita siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvon alentumisesta.

Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu

hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otettavat velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot, jotka aiheutuvat liiketoimintojen yhdistämisen toteuttamisesta, kirjataan kuluksi välittömästi. Mikäli hankintaan liittyvät kulut sisältävät vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseenlaskusta aiheutuvia menoja, nämä käsiteltäisiin standardien IAS32:n ja IFRS 9:n vaatimusten mukaisesti. Mahdollinen lisäkauppahinta (ehdollinen vastike) arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Valinta noudatettavasta arvostusperiaatteesta tehdään erikseen jokaisen yrityshankinnan osalta.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistussuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Kauden tuloksen sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajassa tuloslaskelmassa. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen.

Konsernin tytäryrityksessä olevan omistussuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimintoina. Mikäli konserni menettää määräysvallan tytäryhtiössä, arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Osakkuusyritykset

Konsernin osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Yleensä huomattavan vaikutusvallan oletetaan toteutuvan, jos konsernilla on 20 – 50 prosenttia äänivallasta. Osakkuusyritykset yhdistellään konsernitiilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Tämän mukaisesti sijoitus kirjataan alun perin hankintamenon määräisenä, jonka jälkeen tasearvoa oikaistaan konsernin osuudella yrityksen nettovarallisuudessa tapahtuneista muutoksista. Osakkuusyritysten hankinnasta

syntyneet liikearvot sisällytetään osakkuusyrityssijoituksiin.

Konsernin osuus osakkuusyritysten kauden tuloksesta lasketaan konsernin omistussuuden mukaisesti ja esitetään laajassa tuloslaskelmassa erässä ”Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista” liikevoiton ja rahoituserien jälkeen. Konsernin osuus osakkuusyritysten muihin laajan tuloksen eriin kirjatuista muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittäisi sijoituksen kirjanpitoarvon, kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten veloitteiden täyttämiseen. Tikkurilalla ei ole ollut sijoituksia osakkuusyrityksiin tilikaudella 2018 eikä tilikaudella 2017.

Yhteisjärjestelyt

Yhteisjärjestelyssä kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteinen määräysvalta perustuu sopimukseen, jonka mukaisesti järjestelyn merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät kaikkien määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksyntää. Yhteisjärjestelyt luokitellaan joko yhteisiin toimintoihin tai yhteisyrityksiin riippuen järjestelyn osapuolten oikeuksista ja veloitteista. Yhteisyritys on järjestely, jossa konsernilla on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen, kun taas yhteisessä toiminnossa konsernilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia veloitteita. Konserni on osallisena yhdessä yhteisjärjestelyssä, jonka se on luokitellut yhteisyritykseksi. Luokitteluahdetaässä on tarkasteltu järjestelmän rakennetta ja oikeudellista muotoa, sopimukseen perustuvia ehtoja sekä muita tosiseikkoja ja olosuhteita.

Yhteisyritykset

Yhteisyritykset ovat yhteisjärjestelyjä, joissa konsernilla on toisten osapuolten kanssa yhteinen määräysvalta sekä oikeus järjestelyn nettovarallisuuteen. Yhteisyritykset yhdistellään konsernitiilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin sijoitus yhteisyritykseen, Alcro Parti AB:hen, on kirjattu hankintamenon määräisenä ja arvo on oikaistu konsernin osuudella hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. Konserni kirjaa osuutensa yhteisyrityksen kauden tuloksesta tulosvaikutteisesti laajan tuloslaskelman erään ”Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista”. Konserni on myös oikaissut yhteisyrityksen kirjanpitoarvoa konsernin osuudella yhteisyrityksen muun laajan tuloksen erien muutoksesta. Nämä sisältävät etuuspoijaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvia eriä. Konsernin yhteisyrityssijoitukseen ei sisälly liikearvoa.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUNTAMINEN

Konserniin kuuluvien tytäryritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät mitataan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kukin tytäryritys pääasiallisesti toimii (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toimintavaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat

Konserniyhtiöt muuntavat omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapahtumat toimintavaluutukseen tapahtumapäivän kurssija käyttäen. Tilinpäätöksissä ulkomaanrahan määräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen raportointikauden päättämispäivän valuuttakursseja ja alkuperäiseen hankintamenuon arvostettavat ei-monetaariset erät käyttäen tapahtumapäivän kurssija.

Konsernin sisäisiä lainasopimuksia voidaan käsitellä osana nettoinvestointia, koska niiden suorittamista ei ole suunniteltu, eikä se ole todennäköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Näihin liittyvät valuuttakurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään omassa pääomassa muuntoeroissa verovaikutus huomioiden, kunnes ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta arvostettavien oman pääoman ehtoisten sijoitusten (2017 myytävissä olevat rahoitusvarat) valuuttakurssierot kirjataan muiden laajan tuloksen eriin.

Ulkomaanrahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot kirjataan tulostuloksesta erikseen. Liiketoimintaan liittyvistä eristä syntyvät kurssierot käsitellään myyntituottojen ja ostokulujen oikaisuina. Rahoitukseen liittyvät valuuttakurssierot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Konserni ei käytä valuuttatermiinejä rahoituksen ja konsernin kokonaisvaluuttaposition suojaamiseen, eikä sovelta suojauslaskentaa rahoitusriskien hallintaan liittyvissä transaktioissa.

Ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätösten muuntaminen

Konsernitilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryritysten tuotto- ja kuluerät sekä rahavirtalaskelman erät muunnetaan euroiksi raportointikauden keskimääräisiä valuuttakursseja ja taseet raportointikauden päättämispäivän valuuttakursseja käyttäen. Tästä syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja ne sisältyvät omaan pääomaan kertyneisiin muuntoeroihin.

Omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tulostuloksesta erikseen luokittelun oikaisuina osana luovutusvoittoa tai -tappiota, kun

ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Hankittujen ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehdyt käyvän arvon oikaisut ja hankinnasta syntynyt liikearvo on käsitelty kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi raportointikauden päättämispäivän kurssija käyttäen.

TULOUTUSPERIAATTEET

Tikkurilan liikevaihto koostuu pääosin kauppa- ja rakennusmaalien, pinnoitteiden ja tasoteiden myynnistä rakennustarvikeliikkeille, rautakauppaketjuille ja jälleenmyyjille, jotka puolestaan myyvät Tikkurilan tuotteita kuluttajille ja ammattimaalareille. Teollisuusmaaleja myydään joko suoraan loppuasiakkaille tai jälleenmyyntiverkoston kautta. Lisäksi Tikkurilalla on omia, lähinnä ammattilaisasiakkaita palvelevia myymälöitä Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa sekä pari vähittäismyymälää Puolassa. Liikevaihtoon sisältyy myös vähäisessä määrin maaleihin liittyvien oheispalvelujen ja tarvikkeiden myynnistä saatuja tuotteita.

Myyntituotot kirjataan, kun suoritevelvoite täytetään ja asiakas saa määräysvallan. Pääsääntöisesti konsernin myymien tuotteiden, suoritevelvoitteiden täyttäminen tapahtuu, kun tuotteet luovutetaan sopimusehtojen mukaisesti asiakkaalle ja asiakaskohtaiset toimitusehdot ostotilauksissa ja/tai puitesopimuksissa ilmaisevat tämän määräysvallan siirtymishetken.

Konsernilla on SBU Eastin alueella myös sopimuksia tiettyjen valikoitujen jakelijoiden kanssa kaupintavarastoista. Määräysvalta tuotteeseen siirtyy pois konsernilta ja tuotteen tuloutus tapahtuu, kun tuote poistuu, jakelija myy tuotteen eteenpäin kyseisestä varastosta.

Tikkurilan maalityöntö ja markkinointi perustuvat sävytyksen laajaan hyödyntämiseen. Tikkurila toimittaa usein jälleenmyyjille maalien sävytyksessä tarvittavat sävytyskoneet. Näiden sävytyskoneiden sekä markkinointia edistävien muiden oheistuotteiden on katsottu olevan erikseen yksilöitävissä olevia suoritevelvoitteita, joiden myyntituotot kirjataan liikevaihtoon määräysvallan siirryttyä luovutushetkellä toimitusehtojen mukaisesti asiakkaalle.

Tikkurilan asiakassopimuksiin sisältyy sävytyskoneiden huoltoon ja ylläpitoon liittyviä palveluita. Tikkurilan ammattilaisasiakkaita palvelevat omat kaupat tarjoavat myös sävytyksipalvelua. Näiden suoritevelvoitteiden täyttäminen tapahtuu yhtenä ajanhetkenä ja myyntituotot näistä kirjataan ajankohtana, kaudella, jolloin palvelu suoritetaan.

Asiakassopimukset sisältävät useita erilaisia toimitusmääriin, toimitusten arvoon tai valikoitujen tuoteryhmien myyntimääriin liittyviä

jälkikäteen annettavia alennuksia ja hyvityksiä. Näiden muuttuvien vastikkeiden vaikutus transaktiohintaan edellyttää arviointia tuloutushetkellä. Tikkurilalla on useita samankaltaisia sopimuksia, ja muuttuvan vastikkeen arvioita päivitetään kunkin raportointikauden päätyessä. Muuttuvan vastikkeen määrää arvioidessa Tikkurila-yhtiöt hyödyntävät kokemusperäistä tietoa samankaltaisten asiakassopimusten eri alennustyyppien toteutumisesta ja historiatietoa asiakaskohtaisista toimituksista. Muuttuvan vastikkeen, erilaisten alennusten arvioilla, on merkittävä vaikutus kirjattujen myyntituottojen määrään.

Tikkurilan asiakassopimuksiin voi myös sisältyä rangaistusseuraamustyyppisiä eräiä liittyen toimitusten oikea-aikaisuuteen ja toimitusvarmuuteen, joiden vaikutusta arvioidaan myyntituottoja kirjattaessa. Lisäksi asiakkailla on joihinkin toimituksiin liittyen palautusoikeus, jolloin myyntiä ja myyntituottojen määrää kirjattaessa joudutaan arvioimaan todennäköisyyttä mahdollisen liikevaihdon peruutuksesta. Tuotteiden ja liiketoiminnan kausiluonteisuudesta johtuu, että tällä arvioinnilla on suurempi merkitys tilikauden sisällä myyntituottojen kirjaamiseen kuin tilinpäätöshetkellä.

Tikkurilan sävytyskoneiden sekä markkinointia edistävien muiden oheistuotteiden asiakassopimuksiin sisältyy asiakkaalle annettuja lupauksia alennukseen tulevista maaliostoista. Tämä optio lisätavaroiden hankintaan alemmalla hinnalla antaa asiakkaalle merkityksellisen oikeuden, jota asiakas ei saisi ilman edellä mainittua sopimusta. Tämä oikeus alennukseen on tunnistettu erilliseksi suoritevelvoitteeksi, ja tilikauden 2018 alusta osa näistä muiden oheistuotteiden, koneiden transaktiohinnasta on allokoitu erillismyyntihintojen perusteella myös tälle optiolle. Alennus tulevista maaliostoista tuloutetaan seuraavilla tilikausilla, kun asiakas käyttää option, tai kun oikeus alennukseen päättyy.

Tilikaudella 2017 myyntituottoja ei allokoitu edellä kuvatulla tavalla, vaan tuloutus tapahtui, kun kone, ja / tai markkinointia edistävät muut oheistuotteet toimitettiin asiakkaalle ja näihin liittyvät merkittävät riskit, edut sekä valvontaja määräysvalta olivat siirtyneet ostajalle.

Tikkurilan puitesopimuksiin ja kauppakohdaisiin sopimuksiin sisältyy asiakkaalle annettuja sitoumuksia markkinointi- ja myynninedistämistoimenpiteistä. Kun Tikkurilan asiakkaalle korvaamien myynninedistämiskustannusten ei katsota olevan vastiketta erillisestä palvelusta eikä yksilöityjä markkinointitoimenpiteitä ole määritelty, käsitellään Tikkurilan asiakkaalle maksamia vastikkeita IFRS 15 -standardin käyttöön oton myötä myyntituottojen oikaisueränä.

Tikkurilan tuotteisiin liittyvät takuut ovat tyyppillisesti varmennustyyppisiä takuita, joilla

luvataan asiakkaille tuotteiden olevan sovittujen vaatimusten mukaisia ja niiden toimivan luvattulla tavalla, kun tuotteita käytetään niille pinnoille, joihin ne on tarkoitettu, sekä noudatetaan tuoteselosteessa kuvattuja työvaiheita. Nämä takuut eivät ole erillisiä suoriteveloitteita, jolloin näihin liittyvät mahdolliset veloitteet kirjataan IAS 37 mukaisesti ja esitetään joko varauksissa tai siirtovelloissa.

Liikevaihto sisältää tuotteiden ja toimittujen palveluiden myyntituotot, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, alennukset ja valuuttamääriäisten myyntisaamisten kurssierot.

Vuokrattujen sävytykskoneiden, joiden vuokrasopimukset on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi, vuokratuotot esitetään liikevaihdossa ja ne tuloutetaan tasaerinä vuokraudelle. Muita vuokratuottoja konserni saa lähinnä maa-alueen vuokrasopimukseen ja tilavuokriin liittyen. Nämä tuloutetaan tasaerinä vuokraudelle ja on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Osinkotuotot kirjataan tulosvaikutteisesti silloin kun oikeus osingon maksun saamiseen on syntynyt. Konsernilla ei ole merkittäviä osinkotuottoja.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkejärjestelyt on hoidettu erillisissä eläkevakuutusyhtiöissä.

Eläkejärjestelyt luokitellaan joko etuus- tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuskien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, luokitellaan etuuspohjaisiksi eläkejärjestelyiksi. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jota suoritus koskee.

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan taseeseen velaksi veloitteen raportointikauden päättämispäivän nykyarvo, josta on vähennetty järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Kertyneet eläke-etuudet määritetään ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen ja tästä syntyvät eläkemenot jaksotetaan kuluksi kyseisten henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen vuosittain suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa diskonttaus korkona käytetään yritysten liikkeeseen laskemien

korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa, joiden maturiteetit vastaavat kyseisten eläkevelvoitteiden arvioituja maturiteetteja ja jotka on laskettu liikkeelle saman valuutan määräisinä kuin eläkevelvoitteet.

Kauden työsuorituksen perustuva meno (eläkemeno) ja etuuspohjaisen järjestelyn nettovelan (tai -omaisuuserän) nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuviissa kuluissa. Etuuspohjaisen nettovelan (tai -omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin kaudella, jona ne syntyvät. Uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin kuuluvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä sekä omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksen muutokset lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä. Näitä erä ei saada myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi.

Mikäli järjestelyä muutetaan tai supistetaan, kirjataan tästä johtuva aiempaan työsuorituksen perustuva meno tulosvaikutteisesti aikaisempaan seuraavista ajankohdista: joko kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen toteutuu tai kun yhteisö kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet.

MUUT PITKÄAIKAISET TYÖSUHDE-ETUUKSET

Konsernin velvoite liittyen palvelusvuosisipalkki- ja järjestelmään määritetään vuosittain käyttäen samaa laskentamenetelmää kuin etuuspohjaisten eläkkeiden osalta. Konserni kirjaa tulosvaikutteisesti työsuorituksen perustuvan menon, etuuspohjaisen nettovelan nettokoron sekä myös nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät työsuhte-etuuksista johtuviin menoihin.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Yhtiökokousten päätösten perusteella yhtiön hallituksen jäsenet ovat saaneet kiinteästä vuosipalkkiostaan 40 % Tikkurila Oyj:n osakkeina. Hallituksen jäsenille annetut osakepalkkiot kirjataan konsernituloslaskelmaan kuluksi osakkeiden hankintahetken mukaiseen käypään arvoon.

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti huhtikuussa 2016 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Ohjelma sisältää suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2015-2019 ja ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2016-2018. Toukokuun 2017 aikana hallitus päätti tietyille konsernin avainhenkilöille suunnatusta ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä 2017-2019. Kesäkuussa 2018

Tikkurilan hallitus päätti kahdesta konsernin avainhenkilöille suunnatusta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta; suoriteperusteisesta osakepalkkiojärjestelmästä 2018-2022 sekä osakepalkkiojärjestelmästä 2018-2019. Vuonna 2018 joulukuussa Tikkurilan hallitus päätti muuttaa osakepalkkiojärjestelmän 2018-2022 ehtoja siten, että osa ansaintajakson 2019-2021 palkkiosta osa on aikaperusteinen ja että järjestelmään osallistuu laajempi joukko.

Suoriteperusteisessa osakepalkkiojärjestelmässä 2015-2019 on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2015-2017, 2016-2018 ja 2017-2019. Hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kaikilla ansaintajakoilla kuuluu noin 10 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Kummassakin ehdollisessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi sitouttamisjakso, kalenterivuodet 2016-2018 ja 2017-2019. Palkkion saaminen näistä järjestelmistä edellyttää, että järjestelmään osallistuva henkilö hankkii yhtiön osakkeita hallituksen päättämän määrän.

Suoriteperusteisessa osakepalkkiojärjestelmässä 2018-2022 on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2018-2020, 2019-2021 ja 2020-2022. Hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Vuoden 2018 joulukuun hallituksen päätöksen mukaisesti alkuperäinen osallistujajoukko laajeni noin 10:stä noin 20:een avainhenkilöön, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Osakepalkkiojärjestelmässä 2018-2019 on yksi ansaintajakso ja siihen kuuluu noin 30 avainhenkilöä mukaan lukien johtoryhmän jäsenet.

Kaikkien osakepalkkiojärjestelmien suoritus tapahtuu osakkeiden ja käteisvarojen yhdistelmänä, johon konserni voi käyttää hallussaan olevia omia osakkeita tai ostaa ne markkinoilta. Palkitsemisen kokonaismäärä järjestelmissä perustuu yhtiön arvioon tulevasta konsernin taloudellisesta kehityksestä, ja palkitsemisen arvioitua kokonaismäärää päivitetään aina, kun tulevan taloudellisen kehityksen ennusteet muuttuvat. Lisäksi käteisellä maksettava osuus arvostetaan uudelleen kunkin katsauskauden päätteeksi vallitsevan osakekurssin perusteella. Osakkeina maksettavan osuuden arvostus perustuu henkilön tekemien omien osakeosojen hankintahetken mukaiseen osakkeiden osinko-oikaistuun markkina-arvoon. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvien tuloverojen osuus. Näissä käteisvaroina maksettava osuus on käsitelty kuten osakkeina maksettava osuus ja kirjataan omaan pääomaan, kertyneisiin voittovaroihin. Osakeperusteiseen palkitsemiseen liittyvien laskennallisten verojen määrää arvioitaessa

periaatteena on ollut ottaa käteisosuuden vero-vaikutukset huomioon välittömästi perustuen Suomessa vallitsevaan yritysverokantaan, kun taas osakkeina maksettavien erien veroaikutuksia ei ole otettu etukäteen huomioon. Arviointi kokonaiskulu jakotetaan tasasuurina erinä kuluksi osakkeiden hankintahetken ja arvioidun maksuhetken väliselle ajalle.

Osakepalkkiojärjestelmä 2018-2019 kertyy rahamääräisenä ja siitä kirjattava velvoite esitetään velkana konsernin taseessa.

Palkkioiden maksun edellytyksenä on, että avainhenkilön työ- tai toimisuhte on voimassa järjestelmän ehtojen mukaisena palkkion maksupäivänä ja että hän omistaa markkinoilta ostamansa Tikkurilan osakkeet.

Osakeperusteisista kannustinjärjestelmistä on kerrottu konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 36.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Konsernin verokulu muodostuu kunkin konserniyhtiön kauden verotettavaan tulokseen perustuvasta verosta, joka on laskettu paikallisten verosäännösten mukaisesti, ja edellisten raportointikausien verojen oikaisusta sekä laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta. Tulosvaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liittyvät veroaikutukset kirjataan myös tulosvaikutteisesti. Muuten kuin tulosvaikutteisesti (eli joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan) kirjattaviin liiketoimiin tai muihin tapahtumiin liittyvät veroaikutukset kirjataan myös vastaavasti joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat kirjataan konsernitilinpäätöksen omaisuus- ja velkaerien verotuksellisten arvojen sekä kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta. Laskennallista verosaatavaa tai -velkaa ei myöskään kirjata, jos se johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahuma toteutumisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon. Laskennalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksiköille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa niin, että laskennalliset verosaamiset pystytään hyödyntämään. Laskennallista verovelkaa ja -saamista laskettaessa on käytetty raportointikauden päättämispäivänä voimassa olevia tai päättyneitä tilikautta seuraavan vuoden verokantoja, mikäli ne on käytännössä hyväksytyt. Ulkomaisten tytä-

ryhtiöiden jakamattomista voittovaroista on kirjattu laskennallinen vero vain, jos voitonjako on todennäköinen lähitulevaisuudessa ja se aiheuttaisi veroseuraamuksia.

Merkittävimmät väliaikaiset erot muodostuvat kertyneistä poistoista, etuusperusteisista eläkejärjestelyistä sekä liiketoimintahankintojen yhteydessä tehtyjen nettovarojen arvostamisesta käypiin arvoihin.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liiketoimien yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Liikearvo arvostetaan hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvoista ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vähintään vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Testaus tehdään useammin, mikäli on viitteitä siitä, että liikearvon arvo on alentunut. Mahdolliset arvonalentumistappiot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Testausta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU), tai jos kyseessä on osakkuusyrittä, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrittäksen hankintamenoon. Tikkurilan rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat Area East, Area Scandinavia, Area Finland, Area Central Europe ja Area South-East Europe.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tikkurilan tutkimusta ja tuotekehitystä ohjaavat merkittävästi ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmat. Merkittävä osa tutkimuksesta ja tuotekehityksestä liittyykin liuoteohenteisten maalien korvaamiseen vesiohenteisillä tai niukkaliuotteisilla tuotteilla. Lisäksi tutkimus ja tuotekehitys kohdistuu uusien maalinvalmistuksessa mahdollisten raaka-aineiden, sekä uusien ja olemassa olevien tuotekaavojen ja tuotereseptien tutkimukseen. Tutkimustoiminnan menot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Aktivointikriteerit täyttävät kehittämismenot aktivoidaan. Tällaisia kehittämismenoja ei ole ollut konsernissa tilikaudella 2018 eikä 2017. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmillä kausilla.

Mikäli kehittämismenot täyttävät aktivointiedellytykset, ne esitetään taseessa erässä Muut aineettomat hyödykkeet ja kirjataan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon siinä tapauksessa, että

hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tikkurilan muut aineettomat hyödykkeet koostuvat mm. IT-ohjelmistoista sekä yrityskauppojen myötä hankituista tavaramerkeistä, tuotenimistä, markkinointikanavista ja asiakassuhteista.

Yrityshankintojen yhteydessä kirjatut liikearvosta erotetut aineettomat hyödykkeet kirjataan tytäryrittäksen hankintahetkellä käypään arvoon.

Muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Poistot on laskettu tasapoistoina kohteiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Konsernin yleisesti soveltamat poistoajat ovat:

• Tavaramerkit	10 - 20 vuotta
• Asiakassuhteet	4 - 10 vuotta
• Markkinointikanavat	5 vuotta
• IT-ohjelmistot	5 - 8 vuotta

Aineettomien hyödykkeiden poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun ne luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Aineettomien hyödykkeiden luovutusten yhteydessä syntyvät myyntivoitot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan aineettomien hyödykkeiden hankintamenoon, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuserä IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesti. Tilikaudella 2018 ja 2017 konsernilla ei ollut tällaisia omaisuuseriä.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUS-HYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan ja uusimisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva kirjanpitoarvo kirjataan pois taseesta. Korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne toteutuvat.

Hankittujen tytäryrittästen aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan tytäryrittäksen hankintahetkellä käypään arvoon.

Poistot määritetään tasapoistoina kohteiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan mu-

kaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Konsernin yleisesti soveltamat poistoajat ovat:

- Rakennukset ja rakennelmat 10 - 40 vuotta
- Koneet ja kalusto 3 - 15 vuotta

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun se luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan käyttöomaisuushyödykkeiden hankintameno, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuseriä IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesti. Vuosina 2018 ja 2017 Tikkurilalla ei ollut tällaisia omaisuuseriä.

VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Rahoitusleasingopimuksiksi luokitellaan aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista. Rahoitusleasingopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun omaisuuserän käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Nämä omaisuuserät esitetään osana konsernin aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ja niistä johtuvat rahoitusleasingvelat osana korollisia rahoitusvelkoja. Maksettavat rahoitusleasingvuokrat jaetaan vuokra-aikana rahoitusmenoon ja velan vähennykseen siten, että kullakin kaudella jäljellä olevalle velalle muodostuu saman suuruinen korkoprosentti. Tulosvaikutteisina erinä esitetään vuokratuista omaisuuseristä tehdyt poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut. Poistot kirjataan omaisuuserän taloudellisen vaikutusajan tai vuokra-ajan kuluessa riippuen siitä, kumpi näistä on lyhyempi.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään kirjanpidossa muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluiksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Konsernin vuokralle antamat omaisuuserät, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osiltaan vuokralle antajalle, käsitellään rahoitusleasingopimuksina. Ne kirjataan taseeseen vuokrasaamisina

määrään, joka on yhtä suuri kuin konsernin nettosijoitus vuokrasopimukseen. Rahoitusleasingopimuksen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että jäljellä oleva netto-sijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut omaisuuserät sisältyvät konsernin aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusajana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot kirjataan tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvo vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun ehtojen katsotaan täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) arvostetaan pääsääntöisesti kirjanpitoarvoon tai myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Poistojen kirjaaminen näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista eristä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö. Lopetetun toiminnon tulos esitetään omana eränään konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

OMAISUUSERIEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä pitkäaikaisten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muiden omaisuuserien kirjanpitoarvoja, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaisi olla alentunut. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä tai

rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään joko käyttöarvon tai myytävänä saatavan nettomyyntihinnan perusteella (käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla) sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään aina liikearvoille ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton, tai jotka eivät ole vielä valmiita käytettäväksi. Tikkurilalla ei ole rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä.

Arvonalentumistappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Tappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä taseesuhteisesti. Jos viimeisimmän tappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut positiivinen muutos kerrytettävästä rahamäärästä tehdyissä arvioissa, peruutetaan aikaisemmalla kaudella tehty arvonalentumiskirjaus korkeintaan siihen arvoon asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty, jos siitä ei olisi aiemmalla kaudella kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta.

Mikäli kerrytettävissä olevaa rahamäärää ei pystytä määrittämään yksittäisen omaisuuserän tasolla, arvonalentumistarvetta tarkastellaan sen rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa sekä pääosin riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista. Testattaessa vuosittain liikearvoa, minkä Tikkurila-konserni toteuttaa kunkin vuoden viimeisen vuosineljänneksen aikana ja mahdollisten sen jälkeen tehtäville yrityshankinnoille tilinpäätöspäivänä, testaus suoritetaan liitetiedossa 17 mainituilla toiminta-alueiden tasoilla. Liikearvon arvon alentuminen testataan vertaamalla yksikön kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty käyttöarvona, jonka muodostavat yksikköön tulevat diskonttatut vastaiset rahavirrat. Diskonttaus korkona käytetään keskimääräistä painotettua pääoman kustannusta, joka on määritelty ennen veroja.

Maalien kysyntä vaihtelee tyypillisesti bruttokansantuotteen kehityksen mukaisesti, minkä vuoksi yleiset talouden suhdanteet vaikuttavat maalien kysyntään. Tikkurilan tuotantoon liittyvät kustannukset aiheutuvat raaka-aineista, pakkausmateriaaleista, energiasta ja palkoista. Raaka-aineiden hintojen muutoksilla on merkitystä konsernin kannat-

tavuudelle ja kertyvään rahavirtaan. Tikkurila kilpailee lukuisten paikallisten, alueellisten ja kansainvälisten maalivalmistajien kanssa. Mikäli kilpailu kiristyy uusien markkinoille tulijoiden tai markkinoiden rakenteen muutosten johdosta, tällä voi olla vaikutusta konsernin kertyviin rahavirtoihin. Yhtiön johto seuraa yleistä taloudellista kehitystä, markkinahintojen muutoksia ja muutoksia kilpailutilanteessa ja analysoi näiden vaikutuksia Tikkurilan liiketoimintaan ja omaisuuserien arvoihin. Arvonalentumistestien yksityiskohdista ja herkkyyksilylyysistä on annettu lisäinformaatiota liitetiedossa 17.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintameno- tai nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintameno luetaan ostomenot mukaan lukien välittömät kuljetus- sekä käsittelykulut- ja muut menot. Itse valmistettujen valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista tuotannon välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista määritettynä normaalina toiminta-asteen mukaan. Vaihto-omaisuuden hankintameno määritetään FIFO-menetelmää (first in, first out) tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Nettorealisointiarvo on arvioitu hinta, joka vaihto-omaisuushyödykkeestä myytäessä saadaan tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä arvioiduilla tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavilla menoilla ja arvioiduilla myynnin toteutumiseksi välttämättömillä menoilla. Yrityshankinnan yhteydessä hankittavan yhtiön hankintahetken varasto arvostetaan käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Rahoitusinstrumentti on sopimus, joka synnyttää yhteisölle rahoitusvaroihin kuuluvan erän ja samalla toiselle yhteisölle rahoitusvelan tai oman pääoman ehtoisen instrumentin. Rahoitusvarojen ja -velkojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.

Konsernin rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu 1.1.2018 alkaen seuraaviin arvostusryhmiin: jaksotettuun hankintameno- arvostettavat rahoitusvarat, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat varat ja jaksotettuun hankintameno- kirjattavat velat. Rahoitusvarojen luokittelu perustuu hallinnoinnissa käytettävään liiketoimintamalliin sekä rahavirtoja koskeviin sopimusehtoihin. Tilikaudella 2017 rahoitusvarat ja -velat luokiteltiin alkuperäisen hankinnan yhteydessä niiden käyttötarkoituksen perusteella ja kirjattiin lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin

rahoitusvaroihin ja muihin rahoitusvelkoihin (jaksotettuun hankintameno- kirjattavat rahoitusvelat).

Rahoitusvelkoihin kuuluva erä merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon, josta on vähennetty transaktiomeno.

Rahoitusvarojen kirjaaminen pois taseesta tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittävästi osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle. Taseessa yli kahden kuukauden pituiset sijoitukset sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin ja alle kahden kuukauden mittaiset sijoitukset vastaavasti lyhytaikaisiin varoihin. Rahoitusvelka (tai sen osa) kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa, eli kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä.

RAHOITUSVARAT

Jaksotettuun hankintameno- arvostettavat rahoitusvarat (2017 Lainat ja muut saamiset)

Tähän ryhmään kuuluvat myyntisaamiset, jotka muodostuvat asiakkaille tavanomaisessa liiketoiminnassa myydyistä tuotteista ja tuotetuista palveluista. Näiden rahoitusvarojen hallussapidon tarkoitus on sopimukseen perustuvien rahavirtojen kerääminen. Myyntisaamiset arvostetaan alun perin vastikemäärään, johon ei liity ehtoja. Tikkurilan asiakkaiden maksuehdot vaihtelevat maantieteellisen sijainnin ja asiakaskohtaisesti määriteltyjen ehtojen mukaisesti, mutta pääosin nämä saatavat erääntyvät maksettavaksi vuoden sisällä ja ne sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin taseessa. Konsernilla on myös vähäisessä määrin asiakkaille myönnettyjä yli vuoden pituisia maksuaikoja. Nämä myyntisaamiset on alun perin kirjattu käypään arvoon. Ne diskontataan ja diskontatun koron osuus kirjataan korkotuottoihin ajan kulumisen perusteella.

Tämän lisäksi jaksotettuun hankintameno- arvostettaviin rahoitusvaroihin sisältyy lainasaamiset, joiden hallussapidon tarkoitus on sopimukseen perustuvien rahavirtojen, pääomien ja korkojen kerääminen ja Tikkurilan tavoitteena on pitää hallussaan nämä rahoitusvarat loppuun asti.

Myyntisaamiset ja lainasaamiset arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintameno- efektiivisen koron menetelmällä, huomioiden odotettavissa olevien luottotappioiden määrä.

Tilikaudella 2017 lainat ja muut saamiset sisälsivät johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut olivat kiinteät tai määritettävissä, ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla eikä konserni pitänyt niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä määritelty myytävissä oleviksi. Merkittävin tähän ryhmään kuuluva erä oli konsernin myyntisaamiset. Lainat ja muut saamiset arvostettiin jaksotettuun hankintameno- efektiivisen korkokannan menetelmää käyttäen, ottaen huomioon mahdolliset arvonalentumiset. Nämä varat luokiteltiin taseessa lyhytaikaisiin varoihin, ellei kyse ollut yli 12 kuukauden kuluttua erääntyvistä eristä.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat (2017 myytävissä olevat rahoitusvarat)

Tikkurila on luokitellut tähän luokkaan oman pääoman ehtoiset sijoitukset, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa, vaan ne ovat strategisia, luonteeltaan pitkäaikaisia sijoituksia. Näiden käyvän arvon muutokset esitetään muun laajan tuloksen erissä, mahdollisia arvonalentumisia ei kirjata tulosvaikutteisesti ja sijoitusten luovutusten yhteydessä realisoituvaa voittoa tai tappiota ei kirjata tulosvaikutteisesti. Sijoituksen luovutuksen yhteydessä siihen mahdollisesti liittyvä voitto tai tappio käyvän arvon rahastossa siirretään kertyneisiin voittovaroihin.

Nämä sijoitukset ovat pääosin liiketoimintaa tukevia noteeraamattomia osakesijoituksia, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määritellä, ja jotka on arvostettu hankintameno- tai sitä alempan arvoon, mikäli sijoituksesta on kirjattu arvonalentuminen.

Tilikaudella 2017 nämä luokiteltiin myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostettiin käypään arvoon, jos käyvän arvon katsottiin olevan luotettavasti määritettävissä. Tällöin myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumatomat käypien arvojen muutokset kirjattiin veroilla vähennettynä muihin laajan tuloksen eriin. Omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon kertyneet voitot ja tappiot siirrettiin tulosvaikutteiksi luokittelun oikaisuna, silloin kun instrumentista luovuttiin tai sen arvo oli alentunut niin, että siitä oli kirjattava arvonalentumistappio.

Nämä sijoitukset (tilikaudella 2017 Myytävissä olevat rahoitusvarat) sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, jotka ovat helposti vaihdettavissa etukäteen

tiedossa olevaan määrään käteisvaroja ja joiden arvomuutosten riski on vähäinen, sekä käytössä olevista luottolimiiteistä. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimitit esitetään taseessa lyhytaikaisissa korollisissa rahoitusveloissa.

Rahoitusvarojen arvon alentuminen

Konserni soveltaa odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamiseen IFRS 9:n mukaisesti yksinkertaistettua menettelyä, jonka mukaan kaikista myyntisaamisista kirjataan koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan hyödynnetään tappioasteita, jotka konserni on määritellyt eri maantieteellisille alueille ikääntymiskategorioittain. Alueille määriteltyihin prosentteihin vaikuttaa muun muassa alueen asiakkaiden maksukäyttäytyminen, aikaisemmin toteutuneet luottotappiot sekä informaatio alueen makrotalouden tekijöistä, lähinnä bruttokansantuotteen kehityksestä. Myyntisaamisista ja sopimuksiin perustuvista omaisuuseristä johtuvat arvonalentumistappiot esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa. Mikäli saamisesta, josta on kirjattu arvonalentumistappio, saadaan myöhemmin suoritus, kirjataan tämä tulosvaikutteisesti vähentämään muita liiketoiminnan kuluja.

Lisäksi mahdollisia ylimääräisiä luottotappiovarauksia on tehty yksittäisten asiakkaiden kohdalla, mikäli on viitteitä velallisen maksukyvyttömyydestä tai asiakkaan kanssa ei saada tehtyä maksusuunnitelmaa velan lyhentämisestä. Myyntisaamiset kirjataan pois taseesta lopullisina luottotappioina, kun niistä ei voida kohtuudella odottaa saatavan maksua.

Muiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan IFRS 9 standardin mukaista odotettujen luottotappioiden mallia, jolloin odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella, mikäli luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen taseeseen kirjaamisen jälkeen. Lainasaamisista, jotka kuuluvat konsernin jaksotettuun hankintamenoarvostettaviin rahoitusvaroihin, kirjattiin tilikaudella 2018 tämän mallin mukaisesti luottotappiovaraus, joka kirjattiin tulosvaikutteisesti konsernin rahoituskuluihin.

Konserni ei ole kirjannut luottotappiovarausta rahavaroista eikä käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjatusta rahoitusvaroista, koska näiden vaikutuksen on arvioitu olevan epäolennainen.

Tilikaudella 2017 konserni arvioi jokaisena raportointikauden päätympäivänä, onko

olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvonalentumisesta. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman omaisuuserän alkupe räisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman seurauksena ja tällä on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin. Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä ja maksujen laiminlyöntiä.

Myyntisaamisista kirjattiin arvonalentumistappio silloin, kun oli olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Myyntisaamisten kohdalla objektiivisena näyttönä pidettiin samoin kuin muidenkin saamisten osalta mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä ja maksujen laiminlyöntiä. Myyntisaamisten arvonalentumisen määrittelemiseen konserni käytti konsernin laajuisia myyntisaamisten erääntymiseen perustuvaa ohjetta. Myyntisaamisten arvonalentumistappio on kirjattu tulokseen erään liiketoiminnan muut kulut. Mikäli myyntisaamisesta, josta oli kirjattu arvonalentumistappio, saatiin myöhemmin suoritus, kirjattiin tämä tulosvaikutteisesti vähentämään muita liiketoiminnan kuluja.

Arvonalentumisen määrä jaksotettuun hankintamenoarvostettujen erien osalta on kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjanpitoarvon ja diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus. Diskonttauksessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Käypään arvoon arvostetuissa erissä käypä arvo määrää arvonalentumisen määrän. Rahoitusvarojen arvonalentumiset kirjattiin tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

RAHOITUSVELAT

Jaksotettuun hankintamenoarvostettaviin rahoitusvelat (2017 Muut rahoitusvelat)

Tähän ryhmään sisältyvät mm. konsernin pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset rahoitusvelat sekä ostovelat. Rahoitusvelat kirjataan velan nostohetkellä saadun vastikkeen määrään perustuvaan käypään arvoon, johon sisällytetään hankinnasta johtuvat transaktiomenot. Myöhemmin velat esitetään jaksotettuun hankintamenoarvostettaviin rahoitusvelat käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenoa, silloin kun kyseessä on IAS 23 Vieraan pääoman

menot –standardin mukaisesta ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat menot. Tilikaudella 2018 ja 2017 konsernilla ei ollut tällaisia omaisuuserien hankintoja. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Vieraan pääoman menot koostuvat korkokuluista ja muista rahoituskuluista.

VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Taseeseen merkitään varaus, kun konsernilla on jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että siitä aiheutuu vastaisia menoja ja veloitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan vain silloin, kun siitä on laadittu yksityiskohtainen, asianmukainen suunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa.

Varauksena kirjattava määrä vastaa parasta arviota menoista, joita olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päätympäivänä. Jos rahan aika-arvon vaikutus on olennainen, varaus diskontataan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetiedoissa.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Lähipiiriin kuuluu osapuoli, joka pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa.

Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö, Tikkurila Oyj, tytäryritykset ja yhteisyritykset. Lähipiiriin luetaan myös hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja sekä heidän perheenjäsenensä ja määräysvalta-yhtiönsä.

Liiketoimissaan yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila noudattaa samoja kaupallisia ehtoja kuin liiketoimissaan ulkopuolisten osapuolten kanssa. Konsernin lähipiirin kanssa tehdyt liiketoimet on esitetty liitetiedossa 37.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konserni raportoi sisäisessä ja ulkoisessa raportoinnissaan maantieteelliseen rakenteeseen perustavalla liiketoimintamallilla. Konsernilla on matriisiorganisaatio. Maantieteelliseen ja koon perustuvat strategiset liiketoimintayksiköt eli SBU:t ovat SBU West ja SBU East.

Edellä mainittuihin segmentteihin kuuluvat liiketoiminnot, jotka ovat luonteeltaan kuluja ja liittyvät konsernin ja emoyhtiön hallintotehtäviin, esitetään omana "Tikkurila Common" -eräänä.

JULKISET AVUSTUKSET

Tikkurila kirjaa aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin saadut julkiset avustukset kyseisten hyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi, silloin kun on kohtuullisen varmaa, että nämä tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa omaisuuserän käyttöaikana. Yksittäiset kulukorvaustyypiset avustukset, esimerkiksi koulutukseen liittyen, jotka on saatu julkisoikeudellisilta tai niitä lähellä olevilta tahoilta, on käsitelty kulunoikaisuina.

LIKEVOITTO

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut oikaistuna valmiiden ja kesken-eräisten tuotteiden varastojen muutoksella, vähennetään työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut.

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Tikkurila-konserni erittelee tuloslaskelmaansa vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Konserni on täsmentänyt, tilikauden 2018 alussa vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien sisältöä. Tarkennetun määrittelyn mukaisesti tällaisia eriä ovat muun muassa huomattavat pysyvien vastaavien omaisuuserien myyntivoitot tai -tappiot, pysyvien vastaavien omaisuuserien arvonalentumiset sekä liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin liittyvät erät kuten henkilöstön irtisanomisiin ja konsernirakenteen strategisiin muutoksiin liittyvät erät. Lisäksi hallituksen päätöksen mukaisesti vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin voidaan hallituksen harkinnan mukaan sisällyttää huomattavat vakuutuskorvaukset tai niiden oikaisu, niiden luonteesta riippuen. Tilikaudella 2018 konsernirakenteen strategisiin muutoksiin liittyviä kustannuksia aiheutui tuotantolaitosten sulkemisesta Saksassa, Venäjällä ja Tanskassa. Tilikaudella

2017 vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi lisäksi muun muassa saadut huomattavat vakuutuskorvaukset tai niiden oikaisu, maksetut tai saadut sakkoluonteiset maksut ja niiden oikaisu.

OMA PÄÄOMA

Omana pääomana esitetään kantaosakkeet. Menot, jotka liittyvät omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Mikäli omia osakkeita hankitaan takaisin, vähennetään niiden hankintameno sisältäen myös hankintaan liittyvät välittömät kustannukset omasta pääomasta. Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osingonjakoa ei kirjata tilinpäätökseen ennen kuin yhtiön osakkeenomistajat ovat vahvistaneet sen yhtiökokouksessa.

UUDEN JA UUDISTETUN IFRS-NORMISTON SOVELTAMINEN

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita Tikkurila-konserni ei vielä ole soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

EU:ssa hyväksytyt uudet standardit, standardimuutokset ja tulkinnat

- IFRS 16 Vuokrasopimukset (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi edellyttää vuokralle ottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen sopimusten alkaessa vuokranmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään 5 000 USD olevia hyödykkeitä. Näissä tapauksissa kirjanpitokäsittely säilyy samankaltaisena kuin nykyisen vuokrasopimusstandardin mukaisen muiden vuokrasopimusten käsitteily. Vuokralle antajien kirjanpitokäsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena. Vuokralle ottaja voi soveltaa joko täysin takautuvaa tapaa tai valita yksinkertaistetun lähestymistavan. Tällöin vertailutietoja ei tarvitse oikaista, vaan standardin käyttöönoton vaikutus kirjataan kertyneiden voittovarojen alkusaldon oikaisuksi.

Vuoden 2017 aikana aloitetun ja tilikauden 2018 aikana jatkettujen vuokrasopimusten analysoinnin yhteydessä merkittävimmät vuokrasopimukset, jotka tullaan standardin käyttöönoton myötä kirjaamaan taseeseen, koskevat toimitiloja (toimistoja ja kaup-

papaikkoja), henkilöautoja ja maa-alueen käyttöoikeutta.

Konserni käyttää soveltamisen aloittamisajankohtana yksinkertaistettua lähestymistapaa.

Käyttöomaisuuserän arvostamisessa on valittu vaihtoehto, missä vuokrasopimusvelka on yhtä suuri kuin käyttöoikeusomaisuuserä. Tikkurila käyttää kirjaamisen ja arvostamisen helpotuksia koskien lyhytaikaisia sopimuksia ja sopimuksia, joiden kohteena oleva omaisuuserä on vähäarvoinen. Diskonttaus-korkona on käytetty pääasiassa Tikkurilan lisäluoton korkoa. Konsernin ulkoisen rahoituksen hankinnan hoito on keskitetty konsernin emoyhtiön talousosastolle, joka toimii sisäisenä pankkina konsernin tytäryhtiöille. Konserni on määritellyt keskitetyt sisäiset korkokannat tytäryhtiöille niiden vuokrasopimusten laskentaan. Diskonttauskorkojen määrittelyssä on huomioitu tytäryhtiöiden toimintavuoluita, sekä vuokrasopimusten maturiteetti. Toistaiseksi voimassa olevat sopimukset, joissa vuokralle antajalla ei ole yksipuolista irtisanomisoikeutta, ja joiden irtisanomisesta aiheutuisi konsernille merkittäviä kustannuksia, on vuokrakauden määrittelyssä käytetty harkintaa. Tällöin vuokrakauden maksimipituus asetetaan yhtenäiseksi Tikkurilan strategisen suunnittelukauden pituuteen, 5 vuotta. Samanlaista harkintaa on käytetty niiden toistaiseksi voimassa olevien sopimusten sopimuskauden arvioimiseen, mikäli vuokranantajalla on oikeus ilman merkittäviä sanktioita irtisanoa sopimus, mutta jotka ovat Tikkurilan liiketoiminnan kannalta olennaisia, irtisanomisesta aiheutuisi Tikkurilalle merkittäviä kustannuksia ja sopimukset ovat jatkuneet useita vuosia. Näissä tapauksissa yksipuolisen irtisanomisen todennäköisyys on oletettu vähäiseksi.

Standardi voimaantulon myötä taseeseen kirjataan vuokrasopimusvelkoja noin 24,9 miljoonaa euroa ja käyttöomaisuuseriä yhteensä noin 25,5 miljoonaa euroa. Velkaa pienentävät ennakoon maksetut vuokrat.

- Muutokset IFRS 9 Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen korvaus (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintameno. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinnalla selvennetään

tuloverojen kirjaamista tilanteissa, joihin sisältyy epävarmuutta ja jotka odottavat veroviranomaisen hyväksyntää. Tällöin yhteisön pitää arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön tekemän ratkaisun. Tätä arvioidessaan yhteisö olettaa, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon päätöstä tehdessään. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Standardimuutokset, uudet standardit ja tulkinat, joita ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa

- Muutokset IAS 28 Long-term Interest in Associates and Joint Ventures (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksella selvennetään, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9-standardia. Muutoksilla ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs 2015-2017) (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset koskevat IFRS 3, IFRS 11, IAS 1 ja IAS 23 -standardeja. Näillä muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 17 Vakuutus sopimukset (voimaan 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tämä korvaa IFRS 4 -standardin. Standardi koskee vakuutus sopimuksia sekä niiden arvostamista. Tällä ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 19:ään Järjestelyn muuttaminen tai supistaminen tai veloitteen täyttämisen (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tämän mukaan yritysten on etuus pohjaisen järjestelyn muutoksen, supistamisen tai veloitteen täyttämisen yhteydessä käytettävä päivitettyjä vakuutusmatemaattisia oletuksia määrittääkseen kauden palveluskustannuksen ja nettokoron. Järjestelystä johtuvan omaisuuserän ylärajan vaikutusta ei oteta huomioon veloitteen täyttämisestä aiheutuva voittoa tai tappiota laskettaessa, vaan se käsitellään erillisenä, muun laajan tuloksen eränä.
- Muutokset IFRS 3:een Definition of Business (voimaan 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla supistettiin ja selvennettiin liiketoiminnan määritelmää. Ne myös sallivat yksinkertaistetun arvioinnin tekemisen siitä, onko hankittu toimintokokonaisuus ennemmin ryhmä omaisuuseriä kuin liiketoiminta.
- Muutokset IAS 1:een ja IAS 8:aan Definition of Material (voimaan 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät olennaisuuden määritelmää sekä antavat siihen ohjeistusta. Lisäksi määritelmään liittyviä selityksiä on parannettu. Muutosten tarkoituksena on myös varmistaa, että olennaisuuden määritelmä on johdon mukainen kaikissa IFRS-standardeissa.
- Muutokset IFRS 10 Konsernitilinpäätös ja IAS 28 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin – Omaisuuserän myynti tai luovutus sijoittajan sekä sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä (voimaan IASB:n myöhemmin ilmoittamana voimaantulopäivänä). Muutokset ohjeistavat kirjanpitokäsittelyä, kun kyseessä on omaisuuserien myynti tai panostus sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä. Mikäli liiketoimi koskee liiketoimintaa, voitto tai tappio kirjataan kokonaisuudessaan. Jos taas liiketoimi koskee omaisuuseriä, jotka eivät muodosta liiketoimintaa IFRS 3 -standardin määritelmän mukaisesti, luovutusvoittoa tai -tappiota kirjattaessa eliminoidaan konsernin omistussuutta vastaava määrä.

2. JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT ARVIOT

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Konsernin johto käyttää harkintaa myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa, ja mikäli on mahdollista valita vaihtoehtoisten kirjaustapojen välillä, myös kirjaustavan valinnassa. Näillä arvioilla ja oletuksilla, ja niiden soveltamisella, on vaikutusta tilikauden tuottoihin ja kuluihin ja sitä kautta tilikauden tulokseen, tilinpäätöspäivänä raportoituihin varoihin ja velkoihin, sekä liitetiedoissa esitettäviin ehdollisiin varoihin ja velkoihin. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset merkitään kirjanpitoon kaudella, jonka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä kausilla.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättämispäivänä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset. Oletuksia on jouduttu tekemään muun muassa konsernin toiminta-alueen taloudellisen kehityksen vaikutuksesta myyntiin ja kustannustasoon.

Arvioiden ja oletusten toteutumista seurataan säännöllisesti. Alla on tarkemmin kuvattu niitä eriä, joilla arvioidaan olevan suurin vaikutus tai joihin arvioidaan liittyvän eniten epävarmuutta.

Yhtiön tietoon ei ole tullut tilinpäätöksen julkistamishetken mennessä informaatiota sellaisista tilikauden päättymisajankohdan arvioihin liittyvistä merkittävistä epävarmuustekijöistä tai muutoksista keskeisiin tulevaisuutta koskeviin oletuksiin, joiden perusteella olisi olemassa merkittävä riski varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen olennaisista muutoksista seuraavan tilikauden aikana.

OMAISUUSERIEN ARVONALENTUMISET JA OMAISUUDEN ARVOSTUKSEEN LIITTYVÄT ARVIOT

Liiketoiminnan ja muiden omaisuuserien arvonalentumistestauksen yhteydessä määritellään vastaisia rahavirtoja, jotka perustuvat tärkeimmiltä oletuksiltaan tuleviin katetasoihin, käytettävään diskonttauskorkoon ja ennusteiden ajanjaksoon, sekä ennustejakson jälkeisen ajan kasvuvauhtioletuksiin, millä on vaikutus niin sanottuun terminaaliarvoon. Negatiivinen kehitys rahavirtojen toteutumisessa tai diskont-

tauskoron yksittäisissä komponenteissa, kuten korkotasossa, riskipreemioissa tai rahoitusraken- teessä, voi johtaa arvonalentumistappion kirjaamiseen. Arvonalentumistestauksiin liittyvät herkkyysanalyysit on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 17.

Tilikaudella 2018 kirjatut arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyivät pääosin suljettavien Saksan ja Tanskan tuotantoyksiköiden omaisuuseriin. Näiden tuotantoyksiköiden osalta kirjattiin arvonalentumisia maa-alueeseen, rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin liittyen yhteensä 1,8 miljoonaa euroa. Lisäksi Tikkurilan Suomen toimipaikan toimistorakennukseen liittyen kirjattiin 0,9 miljoonaa euron arvonalentuminen. Tilikaudella 2018 kirjattu liikearvon arvonalentuminen liittyi Tikkurilan Tanskan toimintoihin. Tilikaudella 2017 kirjatut arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä ja aineettomista hyödykkeistä liittyivät Balkanin alueen tytäryhtiöiden koneisiin ja kalustoon sekä muihin aineettomiin oikeuksiin. Arvonalentumistappiot on esitetty liitetiedossa 9. Poistot ja arvonalentumiset.

Arvonalentumistestauksessa joudutaan ar-

vioimaan viitteitä arvonalentumisista käyttäen hyväksi sekä ulkoisia lähteitä (kuten markkinaraportit, kustannuskehitykset, korkotasot) että sisäisiä lähteitä (varastojen epäkuranttius, päätökset tuotesortimentin muutoksista). Näiden lähteiden ja tietojen analysoinnissa ja johtopäätösten tekemisessä joudutaan käyttämään arvioita.

Vaihto-omaisuuden arvostus edellyttää jossain määrin johdon arvioita. Vaihto-omaisuus arvostetaan joko hankintamenoon tai sitä alempaan nettoarvostukseen, riippuen siitä kumpi näistä on alhaisempi. Nettoarvostustietoa määritettäessä arvioidaan saatavissa oleva myyntihinta vähennettynä arvioiduilla myynnin toteuttamiseksi tarvittavilla välittömillä menoilla sekä vähennettynä arvioiduilla hyödykkeen valmiiksi saattamisesta johtuvilla menoilla. Vaihto-omaisuuden tasearvon ylittäessä arvioidun nettoarvostuksen kirjataan vaihto-omaisuuden arvon alentuminen. Vaikka yleensä Tikkurilan käyttämät raaka-aineet ja yhtiön valmistamat lopputuotteet säilyvät teknisesti hyvässä kunnossa kohtuullisen pitkään, ennakoimattomat muutokset markkinakysynnässä tai asiakkaiden käyttäytymisessä saattavat altistaa Tikkurilan epäkuranttiusriskeille, joiden määrää joudutaan arvioimaan tilinpäätöksen laatimishetkellä.

Myyntisaamisista kirjataan IFRS 9:ssä määritellyn yksinkertaistetun menettelyn mukaisesti koko voimassaoloajalta odotettavissa oleva luottotappio. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan hyödynnetään tappioasteita, jotka konsernissa on määritelty eri maantieteellisille alueille ikääntymiskategorioittain. Lisäksi mahdollisia ylimääräisiä luottotappiovarauksia voidaan tehdä yksittäisten asiakkaiden osalta, mikäli johto arvioi, ettei saamisen kirjanpitoarvo vastaa sen käypää arvoa. Tällöin arvon alentumiseen antavat viitteitä mm. velallisen huomattavat taloudelliset vaikeudet, suoritusviivästymisen ja suorituslaiminlyönti. Vuoden 2018 lopussa erääntyneiden myyntisaamisten osuus koko myyntisaamisten määrästä oli konsernissa merkittävästi matalampi kuin tilikauden 2017 lopussa. Vertailukaudella erääntyneiden myyntisaamisten määrää kasvattivat toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoon liittyneet ongelmat erityisesti Ruotsissa. Tikkurilan liiketoiminnan kasvu Kiinassa on viime vuosina kasvattanut myös janan määräraisten saamisen määrää. Tämä voi lisätä konsernissa luottotappioriskiä sekä Kiinan valuutan arvon vaihtelulla voi olla epäsuotuisia vaikutuksia konsernin omaisuuserien arvoihin. Lisäksi usean markkinan melko keskittynyt asiakaskuntarakente on lisännyt luottotappioriskiä.

Johto käyttää myös arviointia määrittäessään aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden

taloudellista vaikutusaikaa Tikkurila-konsernille. Mikäli todellinen taloudellinen vaikutusaika poikkeaa tästä alkuperäisestä arviosta kuten Suomessa toimistorakennuksen osalta vuonna 2018, korjataan vuosittain tehtäviä poistoja tai kirjataan hyödykkeistä arvonalentumistappio. Suuri osa konsernin aineellisten käyttöomaisuushyödykkeistä liittyy maalitehtaiden rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin. Mikäli Tikkurila päättäisi sulkea tehtaitaan tai muuttaa tuotantotoiminnan painopisteitä, poistoajat arvioidaan uudestaan ja omaisuus saatetaan joutua uudelleen arvostamaan. Vuonna 2018 on tuotantoverkoston optimoinnin yhteydessä päätetty sulkea kolme tuotantoyksikköä: Tanskassa, Saksassa ja Venäjällä. Lisäksi tämänkaltaiset toiminnan uudelleenjärjestelyt saattavat aiheuttaa ennallistamis- tai muita velvoitteita konsernille.

Tikkurilalla on merkittävää liiketoimintaa ja omaisuuseriä Venäjällä. Vaikka Venäjän taloustilanne on stabiloitunut, geopolittiset ja taloudelliset riskit alueella ovat edelleen suuria, mukaan lukien kansainvälisiin sanktioihin liittyvät rajoitteet. Myös vastapuoliriskien arviointi on monesti hankalaa Venäjällä. Nämä tekijät vaikuttavat tilinpäätöksessä erityisesti omaisuuserien arvostukseen. Tikkurilan Venäjän tytäryhtiöissä on ollut useamman vuoden ajan käynnissä valmisteluja uuden tuotantolaitoksen ja varaston rakentamiseksi, minkä seurauksena tilinpäätöshetkellä konsernitaseessa 31.12.2018 on yhteensä 1,2 miljoonaa euroa aktivoituja hankkeeseen liittyviä valmistelumenoja. Mikäli hanke ei lopulta toteutuisi, ko. hetken saakka kertyneet valmistelukulut saattavat olla osin tai kokonaan epäkurantteja ja aiheuttaa keskeneräiseen hankintaan liittyviä alaskirjauksia. Lisäksi tähän hankkeeseen liittyen, mikäli Tikkurilan venäläinen tytäryhtiö ei ostaisi tehdastonttia, joka nyt on vuokrattuna, aiheutuisi siitä arviolta yhteensä 0,2 miljoonan euron lisäkustannukset.

YRITYSTEN YHTEENLIITTYMÄT

Yrityskaupoissa hankittujen yritysten nettovarallisuus arvostetaan käypään arvoon. Tikkurila-konsernin maantieteellisen toimialueen ja liiketoiminnan luonteen huomioon ottaen on mahdollista, että hankittavien yhtiöiden tai liiketoimintojen ja niihin liittyvien omaisuus- ja velkaerien käyvät arvot eivät ole luotettavasti määritettävissä ja että arvonnäilytykseen liittyy paljon arvionvaraisia elementtejä. Mikäli kyseessä on merkittävä yrityskauppa, yrityshankintojen kautta konserniin tulleiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvioiduilla käyvillä arvoilla ja arvioiduilla taloudellisilla vaikutusajoilla voi olla huomattava vaikutus Tikkurilan tulokseen ja taseeseen. Yrityskauppojen yhteydessä tilikaudella ja sitä edeltävällä

tilikaudella hankittu nettovarallisuus on esitetty liitetiedossa 4 Hankitut ja myydyt liiketoimintot. Tilikausilla 2018 ja 2017 Tikkurilalla ei ollut yrityshankintoja.

Liiketoimintojen hankintaan mahdollisesti liittyvien ehdollisten vastikkeiden määrää arvioitaessa Tikkurila-konsernin johto joutuu käyttämään arvioita ja oletuksia hankitun liiketoiminnan taloudellisesta kehityksestä. Mikäli hankintahetkellä käypään arvoon arvostetun ehdollisen vastikkeen määrittämisen pohjana olleet oletukset muuttuvat, kirjataan arvioiden muutokset tarkasteluhetkellä konserniin laajaan tuloslaskelmaan tulosvaikutteisesti. Ehdollinen vastike diskontataan nykyhetkeen käyttäen kohdeyhtiön perustuen painotettua pääoman kustannusta. Diskonttauskorkokotijän muutoksista johtuvat erät kirjataan konsernin rahoituseriin.

Mikäli konserni suunnittelee luopuvansa joistain liiketoimintoista tai myyvänsä joitakin omaisuuseriä, johto joutuu arvioimaan milloin IFRS 5 -standardin mukaiset kriteerit täyttyvät ja näin ollen milloin omaisuuserä, -erät on luokiteltava myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin. Lisäksi johto joutuu arvioimaan luokittelun yhteydessä mahdollisesti kirjattavan arvonalentumistappion määrän, mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvon arvioidaan ylittävän omaisuuserän myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettynä käyvän arvon. Tilikauden 2018 lopussa Saksan tytäryhtiön maa-alue ja rakennus luokiteltiin myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin. Näiden omaisuuserien osalta tilikauden päättyessä arvioidut myyntihinnat ylittävät kirjanpitoarvot, eikä tilikaudella 2018 ole näistä kirjattu arvonalentumisia. Mikäli kyseisen alueen kiinteistömarkkinoilla tapahtuisi negatiivista hintakehitystä, voi tällä olla vaikutusta tulevan tilikauden aikana kirjattaviin arvonalentumisiin myytävänä olevista omaisuuseristä. Serbian ja Makedonian tytäryhtiöt luokiteltiin tilikauden 2017 lopussa myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin. Divestointi on arvioitu saatavan päätökseen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana 2018. Luokittelun yhteydessä on koneista ja kalustosta kirjattu 0,2 miljoonan euron arvonalentuminen sekä muita aineettomista hyödykkeistä 1,0 miljoonan euron arvonalentuminen. Tytäryhtiöiden myynteistä arvioitiin aiheutuvan noin 5,6 miljoonan euron myyntitappio, joka kirjattiin konsernissa tilikauden 2017 tulokseen ja esitettiin taseessa erässä siirtovelat.

TALOUDELLISEEN TULOKSEEN TAI MUIHIN TAVOITTEISIIN SIDOTUT TUOTTOJEN OIKAISUT TAI KULUT

Tikkurila myy tuotteensa ja palvelunsa, erityisesti kauppa- ja rakennusmaaliliiketoiminnassa, valtaosin ulkopuolisille tukku- tai vähittäiskaup-

paan erikoistuneille yhtiöille. Usein kyseisten jakeluun erikoistuneiden asiakkaiden kanssa on voimassa erilaisia puite-, yhteistyö- tai toimitussopimuksia, joissa on sovittu esimerkiksi toimitusmääriin, toimitusten arvoon tai tiettyjen tuoteryhmien myynnin määriin liittyviä jälkikäteen annettavia alennuksia, asiakashyvityksiä tai muita etuisuuksia. Tilinpäätöstilanteessa yhtiöllä ei ole vielä selvillä kaikkien asiakkaiden kaikkia sopimuskriteereitä koskevia toteumatietoja, minkä vuoksi alennuksiin tai kulueroihin liittyviin jaksotuksiin joudutaan käyttämään myös arvioita.

Osalla Tikkurila-konsernin henkilöstöä on osana palkkausta suoriteperusteinen muuttuva palkan osa, joka on sidottu etukäteen sovittuihin taloudellisiin ja operatiivisiin tavoitteisiin. Näiden bonusten ja muiden ehdollisten palkkioiden kulukirjauksissa joudutaan käyttämään osittain harkintaa ja arvioita, koska tavoittemit-tareita koskevat toteumatiedot eivät ole kaikilta osin selvillä tilinpäätöshetkellä.

Lisäksi Tikkurilalla on useita osakeperusteisia sitouttamis- ja kannustinjärjestelmiä, joihin kuuluu Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet sekä yksittäisissä järjestelmissä myös muita avainhenkilöitä. Näiden järjestelmien kulut kirjataan IFRS 2 -standardin mukaisesti. Osakeperusteisten järjestelmien tavoitekriteerien toteumatiedot sekä Tikkurilan osakkeen kurssikehitys, joiden perusteella lopulliset mahdollisesti maksettavat palkkiot määräytyvät, selviävät lopullisesti vasta kunakin ansaintajakson päätyttyä, minkä takia tilinpäätöshetkellä ennen ansaintajaksojen päättymistä on käytettävä arvioita kulu- ja muiden kirjausten tekemiseksi. Osakeperusteisten

järjestelmien lopullisen palkitsemisen määrän päättää aina Tikkurila Oyj:n hallitus harkintansa perusteella, mikä voi myös aiheuttaa eroja alun perin ennakoituihin palkkiomääriin.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun yhtiöllä on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, ja maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä. Varaus voidaan kirjata vain, kun varauksen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varausten kirjaaminen tilinpäätöksen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien velvoitteiden tarkka euromäärä ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Mikäli johto arvioi, ettei velvoitteesta synny todennäköisesti maksuvelvoitetta, esitetään tämä ehdollisena velkana konsernin tilinpäätöksessä. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 varausten määrä oli 2,8 miljoonaa euroa. Vastaava luku tilinpäätöksessä 2017 oli 1,1 miljoonaa euroa. Varausten kasvu edelliseen tilinpäätöshetkeen verrattuna johtuu tilikaudella 2018 päätetyistä toiminnan uudelleenjärjestelyistä ja toimipaikkojen sulkemisista. Varauksista on kerrottu liitetiedossa 31.

VEROT

Verotuksellisista tappioista ja muista eristä kirjattavien laskennallisten verosaamisten merkitsemistä varten johto arvioi määrän, jonka verran konserniyhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Konsernilla on tytäryhtiöitä useissa maissa, joissa on erityyppisiä, toisistaan poikkeavia verosäädöksiä. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko

konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin. Tilinpäätöksessä 2018 laskennallisten verosaamisten määrä oli 8,1 miljoonaa euroa ja vahvistettujen tappioiden määrä, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, oli 1,9 miljoonaa euroa.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen yhteydessä joudutaan arvioimaan taseeseen kirjattavan velan (tai saamisen) määrää siten, että laskennassa sovellettavan nykyaikaisen ja vakuutusmatemaattisten erien määrittämiseksi joudutaan tekemään useita eri arvioita. Oletuksia ovat muun muassa järjestelyihin liittyvien varojen ja velkojen arvostamisessa käytetyt diskonttauskorot, inflaatio, palkkatason nousuoletukset ja odotettavissa oleva elinikä. Osa laskennassa käytettävistä arvioista perustuu ulkopuolisilta aktuaareilta saataviin tietoihin. Todelliset tulokset voivat poiketa alkuperäisistä arvioista ja oletuksista ja nämä etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen nettovelan (-omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin kaudella, jona ne syntyvät. Diskonttaus-korkojen muutoksen vaikutuksesta konsernin eläkevelvoitteen määrään on esitetty herkkyysanalyysi liitetiedossa 30. Lisäksi Ruotsin eläkejärjestelyn osalta, joka on konsernin suurin yksittäinen etuuspohjainen eläkejärjestely, on esitetty herkkyysanalyysi odotettavissa olevan eliniän osalta sekä inflaation osalta. Käytännössä eläkkeiden taso on sidottu inflaatioon.

3. SEGMENTTI-INFORMAATIO

Tikkurila raportoi liiketoiminnastaan kahdella segmentillä: SBU West ja SBU East. Lisäksi Tikkurila yhteinen -osassa esitetään konsernihallintoon liittyvät tapahtumat.

Segmenttijako perustuu konsernin strategiaan, jonka mukaisesti Tikkurila haluaa olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa sekä Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa. Raportoitavien segmenttien määrittely perustuu eri maantieteellisten alueiden toimintaympäristöjen erilaisuuteen, vallitsevaan lainsäädäntöön ja

muuhun sääntelyyn sekä johtamisjärjestelmiin.

Tikkurila-konsernissa segmenttien tuloksellisuuden arviointi sekä segmenteille kohdennettavia resursseja koskevat päätökset perustuvat pääosin segmenttien liikevoittoon. Segmentin varat ovat eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella kohdennettavissa segmenteille.

Segmenttien tuotot muodostuvat erilaisten maalien ja niihin liittyvien oheistuotteiden myynnistä kauppiaille, teollisuuteen sekä ammattikäyttöön. Segmentit saavat tuottoja vähäisessä määrin myös maaleihin liittyvien

oheispalvelujen myynnistä. Segmenttien tuotot esitetään asiakkaiden sijaintimaan mukaisesti, ja segmenttien varat esitetään varojen sijainnin mukaisesti. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin. Konsernin ulkoiset tuotot kertyvät laajasta asiakaskunnasta.

Tikkurila-konsernissa ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä, jonka tehtäviin kuuluu resurssien kohdistaminen toimintasegmenteille, toimii konsernin johtoryhmä.

Konsernilla ei ole sellaisia yksittäisiä asiakkaita, joilta saatavat tuotot olisivat vähintään 10 prosenttia Tikkurila-konsernin tuotoista.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2018	SBU West	SBU East	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Tuhatta euroa					
Liikevaihto	381 164	180 310	-	-4	561 470
Poistot ja arvonalentumiset	15 124	6 245	209	-	21 578
Liikevoitto (-tappio)	22 730	9 406	-5 603	0	26 534
Vertailukelpoiseen liikevoittoon (-tappioon) vaikuttavat erät segmenteittäin	-11 806	-500	-	-	-12 306
Oikaistu liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	34 536	9 906	-5 603	0	38 840
Segmenteille kohdentamattomat erät					
Rahoitustuotot					2 115
Rahoituskulut					-7 895
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista					293
Konsernin voitto ennen veroja					21 047
Segmentin varat	298 277	67 578	49 993	-15 863	399 985
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset					393
Investoinnit	5 939	4 509	-	-	10 448

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2017	SBU West	SBU East	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Tuhatta euroa					
Liikevaihto	379 791	202 603	-	-3	582 392
Poistot ja arvonalentumiset	11 749	8 497	144	-	20 391
Liikevoitto (-tappio)	16 227	8 208	-5 124	0	19 310
Vertailukelpoiseen liikevoittoon (-tappioon) vaikuttavat erät segmenteittäin	-1 842	-7 003	-628	-	-9 473
Oikaistu liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	18 068	15 211	-4 496	0	28 783
Segmenteille kohdentamattomat erät					
Rahoitustuotot					5 557
Rahoituskulut					-8 478
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista					231
Konsernin voitto ennen veroja					16 621
Segmentin varat	321 359	81 775	54 753	-30 152	427 735
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset					491
Investoinnit	10 973	3 618	-	-	14 591

SBU Westin toiminta-alueeseen kuuluvat Ruotsi, Tanska, Norja, Suomi, Puola, Saksa, Viro, Latvia ja Liettua.

SBU Eastin toiminta-alueeseen kuuluvat Venäjä, Keski-Aasian maat ja Kiina. Lisäksi SBU East on vastuussa viennistä noin 20 maahan.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2018	SBU West	SBU East	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Tuhatta euroa					
Liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	22 730	9 406	-5 603	0	26 534
Vertailukelpoiseen liikevoittoon (-tappioon) vaikuttavat erät segmenteittäin					
Divestoinnit ja konsernirakenteen muutokseen liittyvät	-2 295	282	-	-	-2 013
Henkilöstöön liittyvät	-6 102	-782	-	-	-6 884
Vakuutuskorvaus tapaturmaan liittyen	-	-	-	-	0
Arvonalentuminen	-3 409	-	-	-	-3 409
Yhteensä	-11 806	-500	-	-	-12 306
Oikaistu liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	34 536	9 906	-5 603	0	38 840

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2017	SBU West	SBU East	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Tuhatta euroa					
Liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	16 227	8 208	-5 124	0	19 310
Vertailukelpoiseen liikevoittoon (-tappioon) vaikuttavat erät segmenteittäin					
Divestoinnit ja konsernirakenteen muutokseen liittyvät	-	-5 601	-	-	-5 601
Henkilöstöön liittyvät	-1 642	-204	-628	-	-2 474
Vakuutuskorvaus tapaturmaan liittyen	-200	-	-	-	-200
Arvonalentuminen	0	-1 198	-	-	-1 197
Yhteensä	-1 842	-7 003	-628	-	-9 473
Oikaistu liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	18 068	15 211	-4 496	0	28 783

KONSERNIN HENKILÖKUNTA SEGMENTEITTÄIN KESKIMÄÄRIN KAUDEN AIKANA

	2018	2017
SBU West	1 668	1 716
SBU East	1 226	1 380
Tikkurila common	14	11
Yhteensä	2 908	3 107

LIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN, SEGMENTEITTÄIN VUONNA 2018

	Kauppa- ja rakennusmaalit	Teollisuusmaalit
SBU West	309 630	71 534
SBU East	153 030	27 280
Eliminoinnit	-4	-
Yhteensä	462 656	98 814

Maailman maalimarkkinat voidaan jakaa tuotteiden loppukäytön mukaan kahteen pääasiialliseen ryhmään eli kauppa- ja rakennusmaaleihin sekä teollisuusmaaleihin. Tikkurilan raportoitavien segmenttien, SBU East ja SBU West, myyntituotot asiakassopimuksista on esitetty tämän jaottelun mukaisesti yllä olevassa taulukossa. Teollisuusmaalien suhteellinen osuus on SBU West:n liikevaihdosta hieman korkeampi kuin vastaava osuus SBU East:ssa. Yllä olevaan taulukkoon sisältyy muita kuin IFRS 15 mukaisia

myyntituottoja asiakassopimuksista yhteensä 0,3 miljoonaa euroa, jotka suurimmaksi osaksi sisältyvät SBU West:n osuuteen. Nämä ovat IAS 17 mukaisesti tuloutettuja vuokratuottoja.

Molempien raportoitavien segmenttien alueilla kauppa- ja rakennusmaaleja sekä tähän liittyviä oheistuotteita ja -palveluja Tikkurila myy maalien tukkukauppiaille, vähittäismyymälöille sekä suoraan rakennustarvikelikkeille. Lisäksi SBU West:n alueella jakelukanavana ammatillisasiakkaita palvelevat Tikkurilan omat

myymälät. Tikkurila myy teollisuusmaaleja joko suoraan asiakkaille tai Tikkurila Industrial Paint Service -jakeluverkoston kautta.

Tikkurilan asiakassopimuksiin liittyy useita, erityyppisiä toimitusmääriin, toimitusten arvoihin ja valikoitujen tuoteryhmien myyntimääriin liittyviä takautuvia alennuksia ja hyvityksiä. Näiden arvioinnissa käytetään historiaan perustuvaa kokemusperäistä tietoa, ja tällä arvioinnilla on suhteellisesti suurempi painoarvo kauppa- ja rakennusmaalien tuoteryhmässä.

ASIAKASSOPIMUKSIIN PERUSTUVAT OMAISSUUSERÄT JA VELAT

Tikkurila-konsernin yhtiöllä on kanta-asiakasohjelma, josta tilikauden alussa asiakassopimukseen perustuviin velkoihin sisältyi 0,1 miljoonaa euroa ja tilikauden lopussa 0,1 miljoonaa euroa. Kanta-asiakkuusohjelman perusteella annettu lupaus asiakkaalle on erillinen suoritevelvoite. Tämä merkityksellinen oikeus on asiakkaalla käytettävissä kolmen vuoden ajan. Kanta-asiakkuusohjelman merkitys konsernin liikevaihtoon on kuitenkin epäolennainen.

Asiakkailta saadut ennakot olivat tilikauden alussa 1.1.2018 0,7 miljoonaa, joka on tuloutettu tilikauden aikana. Tilikauden 2018 päättyes-

sä ennakot olivat yhteensä 0,5 miljoonaa euroa. Ennakkomaksut ovat pääasiallisesti käytössä SBU Eastin alueella.

Tikkurilan asiakassopimukseen koskien sävytyskoneita sekä markkinointia edistäviä muita oheistuotteita sisältyy asiakkaalle annettu lupaus voilyymipohjaisista alennuksista liittyen tuleviin maaliostoihin. Tämä lupaus luo asiakkaalle merkityksellisen oikeuden, jota asiakas ei saisi solmimatta yllä mainittuja sopimuksia. Tähän oikeuteen liittyvä velka asiakkaalle on kirjattu ja esitetty taseen erässä siirtovelat ja tämä summa oli yhteensä 1,3 miljoonaa euroa 1.1.2018. Tilikauden 2018 lopussa tästä kirjattu asiakassopimukseen liittyvä velka oli yhteensä

1,3 miljoonaa euroa.

Asiakassopimukseen liittyvät saamiset, jotka erääntyvät maksettavaksi yli vuoden kuluttua, on esitetty konsernin taseessa erässä pitkäaikaiset saamiset (Liitetieto 21). Vuoden aikana maksettavaksi erääntyvät asiakassopimukseen liittyvät saamiset on esitetty erässä myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset (Liitetieto 23). Myyntisaamisiin, joihin asiakkaille myönnetty maksuaika ylittää vuoden, sisältyy merkittävä rahoituskomponentti ja saataava vastikemäärää on oikaistu sopimuksen syntymisajankohtana tämän huomioimiseksi. Diskontatun koron osuus kirjataan korkotuotoihin ajan kulumisen perusteella.

LIKEVAIHTO MAITTAIN, KOHDEMAAN MUKAAN

Tuhatta euroa	2018	2017
Venäjä	134 360	143 355
Ruotsi	127 634	132 805
Suomi	94 356	92 775
Puola	84 616	76 763
Muut maat	120 504	136 694
Yhteensä	561 470	582 392

LIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN

Tuhatta euroa	2018	2017
Kauppa- ja rakennusmaalit	462 656	478 941
Teollisuusmaalit	98 814	103 450
Yhteensä	561 470	582 392

PITKÄAIKAISET VARAT, SIJAINTIMAAN MUKAAN *)

Tuhatta euroa	2018	2017
Venäjä	24 242	28 272
Ruotsi	77 001	78 280
Suomi	29 232	35 049
Puola	17 328	17 754
Muut maat	14 294	20 793
Yhteensä	162 096	180 149

*) Pitkäaikaiset varat koostuvat aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä sekä sijoituksista pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin.

4. HANKITUT JA MYYDYT LIIKETOIMINNOT

HANKINNAT 2018

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen yhdistämissä vuonna 2018.

HANKINNAT 2017

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen yhdistämissä vuonna 2017.

MYYNIT 2018

Tammikuussa 2018 Tikkurila sai päätökseen Serbian ja Makedonian tytäryhtiöidensä myyntin Tikkurilan paikalliselle johdolle. Yritykset jatkavat liiketoimintaa nimillä Gudmark Group d.o.o. Sabac (Serbia) ja Gudmark Group DOOEL Skopje (Makedonia). Gudmark Group jatkaa Tikkurila-brändin tuotteiden jakelijana Balkanin

alueella. Luovutetut yhtiöt yhdisteltiin konserniin 31.1.2018 saakka.

Yhteenlaskettu kauppahinta on 0,1 miljoonaa euroa, ja lisäksi kauppaan liittyy Gudmark Group d.o.o.:lle myönnetty 2,1 miljoonan euron suuruinen korollinen laina, joka saadaan seuraavan kuuden vuoden aikana. Tämän lainasaamisen vakuutena on Gudmark Group d.o.o. Sabac -yhtiön osakkeet.

Tästä kaupasta realisoitui Tikkurila-konserniin yhteensä 5,5 miljoonan euron myyntitappio. Tilikauden 2017 tulokseen jaksotettiin 5,6 miljoonan euron arvioitu myyntitappio ja jaksotuserona tilikaudelle 2018 kirjattiin 0,1 miljoonan euron myyntitappion pienennys. Lisäksi tilikaudella 2018 liikevoitossa (EBIT)

myyntitappiota pienensi luovutuksen yhteydessä tulosvaikutteisesti kirjatut muuntoerot 0,2 miljoonaa euroa. Näin ollen kauppa vaikutti tilikauden 2018 liikevoittoon 0,4 miljoonaa euroa parantavasti. Tilikauden 2017 lopussa näiden tytäryhtiöiden varat ja velat esitettiin myytävänä olevissa omaisuuserissä.

Serbian ja Makedonian tytäryhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 12 miljoonaa euroa vuonna 2017, ja niillä oli 133 työntekijää.

MYYNIT 2017

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen myyntejä vuonna 2017.

5. HANKITTUJEN JA MYYTYJEN LIIKETOIMINTOJEN RAHAVIRTAVAIKUTUS

LIIKETOIMINTOJEN JA TYTÄRYHTIÖIDEN HANKINTA JA MYYNTI

Tuhatta euroa	2018	2017
Liiketoimintojen hankinta		
Luovutettava kokonaisvastike	-	-
Ostettujen liiketoimintojen hankintahetken rahavarat	-	-
Kauppahinnan palautus aikaisempien vuosien hankinnoista	-	-
Hankinnoista johtuvat rahavirrat hankittujen liiketoimintojen rahavaroilla vähennettynä	-	-
Luovutustulot tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynneistä		
Luovutustulot yhteensä	50	-
Suoritukset aikaisempien vuosien luovutuksista	1 068	924
Saamiseksi kirjattu osuus myyntihetkellä	-	-
Myytyjen yhtiöiden rahavarat	-965	-
Rahavirtavaikutus	153	924

Myydyt varat ja velat

	2018	2017
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	2 660	-
Laskennalliset verosaamiset	14	-
Korolliset saamiset	-	-
Vaihto-omaisuus	2 082	-
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	2 965	-
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	39	-
Rahavarat	981	-
Varat yhteensä	8 741	-
Laskennalliset verovelat	-	-
Korolliset velat	2 095	-
Ostovelat ja muut korottomat velat	1 143	-
Velat yhteensä	3 238	-
Myydyt nettovarat yhteensä	5 503	-
Myyntitappio omissa pääomassa	-5 453	-
Yhteensä	50	-

Myydyt varat ja velat taulukossa myytyjen tytäryhtiöiden varat ja velat on esitetty myyntihetken kurssilla.

6. MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT

Tilikauden 2018 aikana Tikkurilan Saksan tytäryhtiön omistuksessa oleva rakennus ja maa-alue siirrettiin myytävänä oleviin varoihin. Nämä omaisuuserät on arvostettu tilinpäätöksessä kirjanpitoarvoon, sillä paikallisen kiinteistövälittäjän arvio kiinteistön myyntihinnasta on suurempi kuin omaisuuserien kirjanpitoarvot.

Joulukuussa 2017 Tikkurila ilmoitti Serbian ja Makedonian tytäryhtiöidensä koko osakekannan myynnistä Tikkurilan paikalliselle johdolle. Kauppa saatiin päätökseen tammikuussa 2018. Tilikauden 2017 lopussa näiden

konserniyritysten varat ja velat on esitetty myytävänä olevissa pitkäaikaisissa omaisuuserissä sekä omaisuuseriin liittyvissä veloissa. Nämä myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat sisältyivät SBU Eastin tase-eriin.

Yhtiöiden liikevaihto yhteensä vuonna 2017 oli noin 12 miljoonaa euroa ja ne työllistivät 133 henkilöä. Tikkurila-konsernin tilinpäätökseen 2017 on kirjattu arvioitu 5,6 miljoonan euron myyntitappio sekä 1,2 miljoonan alaskirjaukset yritysten aineellisista hyödykkeistä sekä aineel-

lisista käyttöomaisuushyödykkeistä.

Konsernitilinpäätöksessä jaksotettu tappio Balkanin tytäryhtiöiden divestointiin liittyen sisältyy taseessa erään "Ostovelat ja muut korottomat velat". Arvioitu myyntitappio 5,6 miljoonaa euroa sisältyy siirtovelkojen erään "Muut" liitetiedossa 29."

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät on arvostettu joko kirjanpitoarvoonsa tai sitä alempana myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät

Tuhatta euroa	2018	2017
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1 559	2 658
Muut sijoitukset	-	39
Laskennalliset verosaamiset	-	14
Vaihto-omaisuus	-	2 185
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	-	3 128
Rahavarat	-	1 290
Varat yhteensä	1 559	9 314

Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat

Korolliset velat	-	12
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	997
Velat yhteensä	-	1 009

7. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Tuhatta euroa	2018	2017
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot	333	228
Myytavissä olevien rahoitusvarojen myyntivoitot	-	0
Vakuutuskorvaukset	6 272	237
Vuokratuotot	380	339
Palvelujen myynti yhteisyritykselle	958	978
Muut liiketoiminnan tuotot	2 053	1 867
Yhteensä	9 996	3 649

Pitkäaikaisten varojen myyntivoitto vuonna 2018 muodostuu suurimmaksi osaksi Tikkurilan Saksassa olleen tuotantolaitoksen koneiden ja kaluston myynneistä. Tämän lisäksi myyntivoitot sisältävät pääosin ajoneuvojen myyntivoittoja.

Pitkäaikaisten varojen myyntivoitto vuonna 2017 koostuu erityisesti ajoneuvojen myyntivoitoista.

Vakuutuskorvaukset tilikaudella 2018 sisältyivät yhteensä 6 miljoonan euron vakuutuskor-

vauksen Tikkurilalle tärkeän raaka-ainetoimittajan titaaniidioksitehtaan tulipaloon liittyen. Venatorin Porin tehtaan tulipalosta tammikuussa 2017 aiheutui yhtiöille merkittäviä vahinkoja ja kustannuksia.

8. TYÖSUHDE-ETUUDET

Tuhatta euroa	2018	2017
Palkat ja palkkiot	-81 095	-86 306
Osakeperusteiset maksut	-222	-25
Maksupohjaiset eläkekulut	-10 904	-11 196
Etuuspohjaiset eläkekulut	-953	-1 249
Muut henkilöstösivukulut	-10 926	-12 267
Yhteensä	-104 100	-111 042

Tikkurila Oyj:n hallituksen ja toimitusjohtajan työsuhde-etuuDET on esitetty liitetiedossa 37 Lähipiiri.

Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 30 Eläkevelvoitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuuDET.

Henkilökunta keskimäärin	2018	2017
Henkilökunta Suomessa keskimäärin	562	584
Henkilökunta Suomen ulkopuolella keskimäärin	2 346	2 523
Yhteensä	2 908	3 107
Henkilökunta kauden lopussa	2 717	3 037

Konsernin henkilökunta keskimäärin kaudella on esitetty segmentteittäin liitetiedossa 3 Segmentti-informaatio.

9. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Tuhatta euroa	2018	2017
Poistot		
Aineettomat hyödykkeet	-4 867	-5 257
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-2 850	-3 187
Koneet ja kalusto	-8 161	-9 372
Muut aineelliset hyödykkeet	-1 394	-1 377
Yhteensä	-17 272	-19 193
Arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	-1	-963
Liikearvo	-1 585	-
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Koneet ja kalusto	-803	-234
Rakennukset ja rakennelmat	-1 870	-
Maa- ja vesialueet	-47	-
Yhteensä	-4 306	-1 197
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-21 578	-20 391

Tilikaudella 2018 kirjatut arvonalentumiset aineettomista ja aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyvät pääosin konsernin tuotantotoimintojen uudelleenorganisointeihin, kuten Saksassa sijainneen yrityksen toiminnan

lakkauttamiseen sekä päätökseen sulkea Tanskassa sijaitseva tuotantoyksikkö.

Tilikaudella 2017 kirjatut arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä ja aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyvät Balkanin

alueella toimiviin konserniyrityksiin, joiden varat ja velat on siirretty myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin sekä niihin liittyviin velkoihin.

10. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Tuhatta euroa	2018	2017
Vuokrat	-11 584	-12 928
Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut	-3 700	-4 607
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-22 570	-27 152
Korjaus- ja ylläpitokulut	-8 385	-9 111
IT- ja tietoliikennekulut	-4 504	-5 681
Myydyn tavarahan rahti	-16 323	-17 869
Asiantuntijapalkkiot	-5 558	-5 802
Matka- ja kuljetuskulut	-8 114	-9 136
Energia, lämmitys ja vesi	-4 770	-4 800
Vakuutukset pl. henkilövakuutukset	-957	-1 079
Toimistokulut	-1 695	-1 981
Edustuskulut ja jäsenmaksut	-2 259	-2 534
Ulkopuoliset palvelut	-17 502	-24 262
Viranomaisten palkkiot ja maksut sekä ympäristövero	-1 158	-1 192
Luottotappiot	-470	-1 647
Muut kulut	-3 021	-10 887
Yhteensä	-112 570	-140 668
Tilintarkastajan palkkiot ¹⁾ :		
KPMG	-447	-433
Muut	-36	-26
Veroneuvonta, KPMG	-12	-31
Muut palvelut, KPMG	-6	-16
Yhteensä	-501	-506

¹⁾ Sisältää myös palkkioiden yhteydessä mahdollisesti veloitetut muut kulut, kuten matkakulut. KPMG Oy Ab:n veloittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat 5 (24) tuhatta euroa.

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Tuhatta euroa	2018	2017
Kulut		
Palkat ja palkkiot	-5 414	-1 680
Muut henkilöstösivukulut	-662	-533
Maksupohjaiset ja etuusperusteiset eläkekulut	-710	-85
Muut	-2 111	-5 977
Arvon alentumiset:		
Liikearvo	-1 586	-
Muut aineettomat hyödykkeet	-1	-963
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-1 822	-234
Yhteensä	-12 306	-9 472

Tilikauden 2018 vertailukelpoisuuteen vaikuttaneet erät "muut" sisältävät Saksan, Venäjän ja Tanskan tuotantoyksiköiden sulkemiseen liittyviä kuluja.

Tilikauden 2017 vertailukelpoisuuteen vaikuttaneet erät "muut" sisältävät arvioitun myyntitappion 5,6 miljoonaa euroa. Tämä myyntitappio liittyy Serbian ja Makedonian

tytäryhtiöiden myyntiin. Myyntitappion lopullinen määrä tarkentui, kun Balkanin yhtiöiden kauppa saatiin päätökseen.

11. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tuhatta euroa	2018	2017
Tutkimus- ja kehittämismenojen yhteismäärä	-9 234	-10 871

Suurin osa tutkimus- ja kehittämismenoista muodostuu henkilökunnan palkoista ja sosiaalikulusta.

12. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Tuhatta euroa	2018	2017
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot	14	20
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	974	983
Muut korkotuotot	16	3
Valuuttakurssivoitot		
Valuuttakurssivoitot lainoista ja muista saamisista	1 101	4 087
Valuuttakurssivoitot jaksotettuun hankintamenoan arvostetuista rahoitusveloista	10	464
Muut rahoitustuotot	-	-
Yhteensä	2 115	5 557

Tuhatta euroa	2018	2017
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoan arvostetuista rahoitusveloista	-1 312	-1 004
Muut korkokulut	-42	-13
Valuuttakurssitappiot		
Valuuttakurssitappiot lainoista ja muista saamisista	-5 865	-6 850
Valuuttakurssitappiot jaksotettuun hankintamenoan arvostetuista rahoitusveloista	-15	-91
Muut rahoituskulut	-585	-520
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetuista rahoituseristä kirjattu vähennyserän muutos	-76	-
Yhteensä	-7 895	-8 478
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-5 780	-2 921

Osinkotuottoja saadaan oman pääoman ehtoista sijoituksista, jotka on luokiteltu käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta arvostettaviin rahoitusvaroihin. Tilikaudella 2017 nämä oli luokiteltu myytävissä oleviin rahoitusvaroihin.

Jaksotettuun hankintamenoan arvostet-

tävien rahoitusvarojen vähennyserän muutos on kirjattu lainasaamisista, joista odotettavissa olevat luottotappiot on kirjattu seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella. Näiden rahoitusvarojen luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut tilikauden 2018 aikana. Kyseiset rahoitusvarat oli tilikaudella 2017

esitetty rahoitusvarojen luokassa lainat ja muut saamiset. Tilikaudella 2017 näistä rahoitusvaroista ei ole kirjattu luottotappioita.

Rahoitusinstrumenttien uudelleenluokittelu IFRS 9:n soveltamisen seurauksena ja vaikutukset avavaan taseeseen on esitetty liitetiedossa 41.

	2018	2017
Nettorahoituskulut liikevaihdosta, %	1,0	0,5
Nettokorot liikevaihdosta, %	0,1	0,0

Tuhatta euroa	2018	2017
Valuuttakurssierot rahoituserissä		
Realisoituneet	-2 112	-266
Realisoitumattomat	-2 657	-2 124
Yhteensä	-4 769	-2 390
Valuuttakurssierot liikevoitossa		
Liikevaihto	10	-38
Materiaalit ja palvelut	-2 374	-1 970
Yhteensä	-2 364	-2 008

13. TULOVEROT

Tuhatta euroa	2018	2017
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-7 168	-7 788
Edellisten kausien verot	20	45
Laskennalliset verot	685	1 773
Yhteensä	-6 463	-5 970

Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot	2018	2017
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Laskennalliset verot		
Etuuspohtajisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	38	507
Yhteensä veroerät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	38	507
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Laskennalliset verot		
Nettosijoitus ulkomaiseen yksikköön	-	-
Yhteensä veroerät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi	-	-
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot yhteensä	38	507

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys laajassa tuloslaskelmassa kirjattuihin veroihin:

Tuhatta euroa	2018	2017
Vero laskettuna emoyhtiön verokannalla	-4 210	-3 324
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	521	-234
Verovapaat tuotot	209	36
Vähennyskeltvottomat menot	-1 794	-1 862
Verokantojen muutosten vaikutus	-46	-2
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-	5
Tilikauden verotappiot, joista laskennallista verosaamista ei ole kirjattu	-1 528	-369
Verot aikaisemmilta kausilta	20	45
Laskennallisten verojen muutos liittyen aikaisempiin vuosiin sekä kauden väliaikaiset erot, joista ei kirjattu laskennallista veroa	208	-231
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tulosten vaikutus	64	51
Muut erät	93	-85
Laajassa tuloslaskelmassa kirjatut verot yhteensä	-6 463	-5 970

Norjan verokanta laskee vuoden 2019 alusta 23 %:sta 22 %:iin. Tilinpäätöksessä 2018 on Norjan laskennallisten verojen osalta käytetty vuodelle 2019 vahvistettua verokantaa.

Ruotsin eduskunnan päätöksen mukaisesti verokanta laskee vuoden 2019 alusta 21,4 %:iin ja vuoden 2021 alusta 20,6 %:iin. Tilinpäätök-

sessä 2018 on käytetty laskennallisten verojen osalta tosiasiallisesti voimaanpantua, vuodelle 2019 vahvistettua verokantaa.

Norjan verokanta laski vuoden 2018 alusta 24 %:sta 23 %:iin. Tilinpäätöksessä 2017 on käytetty laskennallisten verojen osalta tosiasiallisesti voimaanpantua, vuodelle 2018

vahvistettua verokantaa. Latvian yritysverotuksen muutos astui voimaan tammikuussa 2018. Yhteisö maksaa tuloveroja ainoastaan, kun se jakaa voittoja osinkona tai muina suoritteina, joiden tarkoituksena on tosiasiallinen voitonjako. Latvian verokanta nousi 15 %:sta 20 %:iin.

14. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennusvaikutus perustuu laskennalliseen, järjestelmien ehtojen mukaisesti arvioituihin liikkeelle laskettavien osakkeiden kokonaisuuteen. Konsernilla on tilikauden 2016 alussa konsernin avainhenkilöille suunnattu osakepohjainen kannustinjärjestelmä, jossa on

kolme ansaintajaksoa 2015-2017, 2016-2018 ja 2017-2019. Lisäksi kannustinojelma sisältää ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2016-2018.

Tämän lisäksi konsernilla on toukokuussa 2017 tehdyn päätöksen mukaisesti ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2017-2019.

Kesäkuussa 2018 Tikkurila Oyj:n hallitus päätti kahdesta uudesta konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä: 2018-2022 ja 2018-2019. Osakepalkkiojärjes-

telmässä 2018-2022 on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2018-2020, 2019-2021 ja 2020-2022. Osakepalkkiojärjestelmässä 2018-2019 on yksi ansaintajakso ja palkkionmaksun edellytyksenä on työ- tai toimituksen voimassaolo.

Laimennusvaikutusta laskettaessa on oletettu, että osakeperusteisen palkitsemisen kaikki osakkeina maksettavat erät laskettaisiin liikkeelle uusina osakkeina, vaikka on myös mahdollista, että osakkeet ostettaisiin markkinoilta.

	2018	2017
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (tuhatta euroa)	14 584	10 651
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	44 106	44 106
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,33	0,24
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (tuhatta euroa)	14 584	10 651
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	44 106	44 106
Osakepohjaisen kannustinjärjestelmän vaikutus (1 000)	15	5
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana laimennusvaikutuksella oikaistuna (1 000)	44 121	44 111
Laimennettu osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,33	0,24

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji, jolla ei ole nimellisarvoa. Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 44 108 252 kappaletta (44 108 252). Konsernin hallussa oli 31.12.2018 omia osakkeita yhteensä 2 461 (2 461) kappaletta.

15. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2018 yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	5 779	109 173	183 350	11 064	2 926	312 292
Muut lisäykset	-	786	6 495	867	2 093	10 241
Muut vähennykset	-	-8	-829	-435	-	-1 272
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	1	-	-1	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-620	-2 090	-3 036	-204	-	-5 950
Muut muutokset	-	-	-56	-2	-24	-82
Uudelleenryhmittelyt	-	293	-23	1 077	-1 350	-3
Kurssierot	-119	-3 484	-4 244	-991	-228	-9 066
Hankintameno 31.12.2018	5 040	104 670	181 658	11 376	3 417	306 160
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-75	-72 146	-151 064	-7 774	-	-231 059
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	8	753	408	-	1 169
Kauden poistot	-	-2 850	-8 161	-1 394	-	-12 405
Arvonalentuminen	-47	-1 870	-803	-	-	-2 720
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	1 164	3 034	193	-	4 391
Kurssierot	11	1 568	3 075	721	-	5 374
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-112	-74 127	-153 166	-7 847	-	-235 251
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	5 703	37 027	32 286	3 290	2 926	81 233
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	4 928	30 543	28 492	3 530	3 417	70 910

Tuhatta euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2017 yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	5 839	109 511	183 381	9 928	2 610	311 269
Muut lisäykset	-	693	7 118	1 476	2 845	12 132
Muut vähennykset	-	-46	-2 158	-283	-	-2 487
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	-841	-4 470	-	-161	-5 472
Muut muutokset	-	-	-4	-17	-270	-291
Uudelleenryhmittelyt	-	750	742	613	-2 106	-1
Kurssierot	-60	-894	-1 259	-653	8	-2 858
Hankintameno 31.12.2017	5 779	109 173	183 350	11 064	2 926	312 292
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-81	-69 581	-147 360	-6 716	-	-223 738
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	44	2 463	-119	-	2 388
Kauden poistot	-	-3 187	-9 372	-1 377	-	-13 937
Arvonalentuminen	-	-	-234	-	-	-234
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	373	2 441	-	-	2 814
Kurssierot	5	205	999	438	-	1 647
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-75	-72 146	-151 064	-7 774	-	-231 059
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	5 758	39 930	36 020	3 212	2 610	87 531
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	5 703	37 027	32 286	3 290	2 926	81 233

* Muut aineelliset hyödykkeet sisältävät mm. väestönsuojia, vuokratilojen perusparannusmenoja ja maa-alueiden kestopäällysteitä. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat hankintasitoumukset on esitetty liitteessä 35 Vastuusitoumukset.

Tilikaudella 2018 suurimmat keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuusprojektit liittyivät Venäjällä uuteen tehtaaseen ja Puolassa tuotanto-osaston laitteisiin sekä myymäläkonseptiin. Venäjän tehtaaseen liittyvät ennakkomaksut ovat 1,2 miljoonaa euroa. Mikäli tehdashanke ei

toteudu, tämä aiheuttaisi hankkeeseen aktivointujen kulujen alaskirjauksen päätöksentekohetkellä tulosvaikutteisesti.

Tilikaudella 2017 suurimmat keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuusprojektit liittyivät Puolassa tuotanto-osaston laitteistoihin sekä

myymäläkonseptiin.

Muut keskeneräiset projektit liittyivät muun muassa rakennusten ja tuotantoteknologian ylläpitoon ja uudistamiseen vuosina 2018 ja 2017.

RAHOITUSLEASINGSOPIMUKSET

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

Tuhatta euroa	Koneet ja kalusto	Moottoriajoneuvot	Yhteensä
31.12.2018			
Hankintameno	1 125	-	1 125
Kertyneet poistot	932	-	932
Kirjanpitoarvo	193	-	193
31.12.2017			
Hankintameno	1 214	1	1 215
Kertyneet poistot	804	1	804
Kirjanpitoarvo	411	0	411

16. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2018 yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	72 704	71 145	1 767	145 616
Muut lisäykset	-	35	171	206
Muut vähennykset	-	-50	-	-50
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-10	-	-10
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	-	-	-
Muut muutokset	-	-34	-12	-46
Uudelleenryhmittelyt	-	1 772	-1 771	1
Kurssierot	-547	-1 155	-6	-1 708
Hankintameno 31.12.2018	72 157	71 703	149	144 009
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-748	-46 445	-	-47 193
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	7	-	7
Kauden poistot	-	-4 867	-	-4 867
Arvonalentuminen	-1 585	-1	-	-1 586
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	-	-	-
Kurssierot	1	424	-	425
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-2 332	-50 882	-	-53 214
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	71 956	24 700	1 767	98 424
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	69 825	20 821	149	90 795

Tuhatta euroa	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2017 yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	74 419	59 898	16 659	150 975
Muut lisäykset	-	130	2 329	2 459
Muut vähennykset	-	-113	-	-113
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-1 422	-5 515	-	-6 937
Muut muutokset	-	1	1	2
Uudelleenryhmittelyt	-	17 229	-17 227	2
Kurssierot	-292	-485	5	-772
Hankintameno 31.12.2017	72 704	71 145	1 767	145 616
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-2 116	-45 902	-	-48 018
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	112	-	112
Kauden poistot	-	-5 257	-	-5 257
Arvonalentuminen	-	-963	-	-963
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	1 422	5 515	-	6 937
Kurssierot	-54	50	-	-4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-748	-46 445	-	-47 193
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	72 303	13 996	16 659	102 958
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	71 956	24 700	1 767	98 424

Konsernin pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyyn yritykseen ei sisällynyt liikearvoa tilikausilla 2018 tai 2017. Konsernilla ei ole ollut päättäneellä tai sitä aiemmilla tilikausilla sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika.

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät liiketoimintojen yhdistämisten kautta taseeseen

kirjattuja tavaramerkkejä ja tuotenimiä 5.2 milj. euroa (6,7 milj. euroa) sekä markkinointikanavia ja asiakassuhteita 0.4 milj. euroa (1,1 milj. euroa). Lisäksi muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy ohjelmistoja 15.2 milj. euroa (16,9 milj. euroa).

Aktivoituja vieraan pääoman menoja ei ollut tilikausilla 2018 tai 2017. Korkoprosenttina käytettiin

tettäisiin kuukausittain laskettua keskimääräistä ulkoisten korollisten velkojen korkokantaa.

Tilikaudella 2018 keskeneräiset aineettomat hyödykkeet sisältävät 0.1 milj. euroa verkkokauppaan liittyviä ohjelmiston kuluja. Tilikaudella aktivoituja toiminnanohjausjärjestelmän kehittämismenoja oli 1,1 milj. euroa tilikaudella 2017.

17. ARVONALENTUMISTESTIT

Liikearvon arvonalentumistestaus suoritetaan vähintään vuosittain ja aina silloin, kun todetaan viitteitä liikearvon tai jonkun muun omaisuuserän arvonalentumisesta. Tilikaudella 2018 tehtiin arvonalentuminen Tanskan aineellista käyttöomaisuushyödykkeistä tuotannon lopettamis päätöksen johdosta.

Arvonalentumistestauksessa yhtiön liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvoa verrataan niiden tulevaisuu-

desa kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Arvonalentumistappio kirjataan, mikäli liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvo on korkeampi kuin niiden kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritellään käyttöarvoon perustuen diskonttaamalla arvioidut vastaiset rahavirrat Discounted Cash Flow -menetelmällä (DCF-menetelmä).

Tikkurila raportoi liiketoiminnastaan

kahdella segmentillä SBU West ja SBU East. Arvonalentumistestauksessa rahavirtaa tuottavat yksiköt on määritetty liiketoimintasegmenttien sisältä maantieteellisen toiminta-alueen ja operatiivisen liiketoimintalogiikan perusteella siten, että testattavia toiminta-alueita on yhteensä viisi. Tilinpäätöshetkellä liikearvoa on ollut kohdistettuna seuraaville rahavirtaa tuottaville yksiköille: Scandinavia ja East.

Testattavien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvot ja niihin sisältyvät liikearvot ovat seuraavat:

Rahavirtaa tuottavat yksiköt:	2018		2017	
	Kirjanpitoarvo,	josta liikearvoa	Kirjanpitoarvo,	josta liikearvoa
Tuhatta euroa				
Finland	34 930	-	45 442	-
Scandinavia	101 171	66 930	105 324	68 630
East	54 281	2 895	64 301	3 326
Central Europe	42 987	-	47 347	-
South-East Europe	7 908	-	11 945	-

Tikkurilan johtoryhmä ja hallitus käyvät vuosittain strategiayön yhteydessä läpi tavoitteet tuleville vuosille. Tavoitteiden määrittelyssä johdon arviointi ja harkinta ovat keskeisessä asemassa. Tässä työssä otetaan huomioon ulkopuolisista informaatiolähteistä saatava tieto maantieteellisillä alueilla tapahtuneesta kehityksestä sekä odotettavissa olevat muutokset alueiden taloudessa, maalien kysynnässä, asiakaskunnassa sekä kilpailijoissa. Strategiayön perusteella luodaan myös tulevan kolmen vuoden rahavirtaennusteet rahavirtaa tuottaville yksiköille. Toiminta-alueilla tapahtuvien merkittävien muutosten perusteella, kun ne tapahtuvat vuosittaisen strategiayön jälkeen, rahavirtaennusteita voidaan arvioida uudelleen tilikauden loppupuolella. Rahavirtaennusteissa ei ole huomioitu laajennusinvestointeja. Terminaaliarvo on laskettu siten, että ennustejakson viimeinen vuosi on ekstrapoloitu käyttäen nimellisen kasvun olettamana nolaa ja rahavirrat on diskontattu nykyhetkeen.

Käytetty diskonttauskorko oli vuonna 2018 rahavirtaa tuottavasta yksiköstä riippuen 7,3 % - 14,1 %. Diskonttauskorko on määritetty keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC, weighted average cost of capital) avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit.

Vuoden 2018 WACC:n laskennassa on käytetty vuonna 2017 täsmennettyä ja laajennettua samalla toimialalla toimivien yritysten verrokkiryhmää. Riskittömän koron määrittelyn pohjana on toiminta-alueiden merkittävimpien kohdemaiden 30-vuotisen valtionlainan vallitseva markkinakorkotasoa. Koska rahavirtaa tuottavien yksiköiden Area East, Area CE ja Area SEE päätoimintamaiden osalta näin pitkää viitekorkoa ei ole saatavissa, kyseisten alueiden riskittömän koron määrittämisen perusteeksi on otettu Saksan 30-vuotisen valtionlainan korko, johon on lisätty kohdemaan ja Saksan välinen inflaatioero. Saksan valtionlainojen korkoa on käytetty pohjana, koska Saksa kuuluu AAA-riskiluokkaan. Näin kaksinkertainen maariskitekijän vaikutus tulee poistetuksi, sillä maariski vaikuttaa WACC:n arvoon jo sen määrittelyssä käytetyn erillisen markkinariskikomponentin kautta.

Diskonttauskorko ja rahavirrat on määritelty ennen veroja.

ARVONALENTUMISTESTIEN KESKEISET OLETUKSET JA HERKKYYSANALYYSIT

Arvonalentumistestauksissa käytettävät rahavirtaennusteet heijastavat johdon näkemystä myynnin, kustannusten ja käyttöpääomien tulevasta kehityksestä kolmivuotisen ennustejakson aikana. Arvonalentumistesteissä käytetyt keskeiset oletukset rahavirtojen osalta ovat kasvun ja kannattavuuden kehitys eli liikevaihdon sekä EBITDA:n (liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia) muutos. Diskonttauskoron osalta keskeiset muuttujat ovat riskitön korko, pääomarakenne sekä riskisyyttä heijastava Beta-kerroin.

Vuoden 2018 testauksessa, vuosille 2019-2021, liikevaihdon absoluuttisen kasvun on oletettu olevan suurinta Area Scandinavian alueella. Suhteellisen kasvun on oletettu olevan Area South-East Europan alueella suurinta kuten oli edellisenä vuonna tehdyn kolmevuotisen ennustejaksonkin 2018-2020 mukaan. Arvioitu liikevaihto alueella on kuitenkin tällä ennustejaksolla matalammalla tasolla toteutuneesta divestoinnista johtuen. Myös kasvun vauhtia on tarkistettu. Area CE:n liikevaihto kuluneena tilikautena ylitti selvästi edellisen ennustejakson ennakoitua liikevaihtomäärän vuodelle 2018, minkä perusteella ennustejakson 2019-2021 liikevaihdon arvioidun kasvun nopeutta on korjattu. Vuoden 2016 lopulta lähtien raaka-aine- ja pakkausmateriaalien hinnat ovat nousseet merkittävästi. Vaikka inflaatiovauhdin ennakoitaan tasaantuvan ja hintojen ehkä vakiintuvan vuonna 2019, raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hintojen arvioidaan todennäköisimmin silti olevan hyvin epävakaita myös vuoden 2018 jälkeen. Vuonna 2018 on tehty kustannussäästötoimenpiteitä, joiden arvioidaan jatkossa parantavan kannattavuutta. Vuonna 2018 toiminnoissa on toteutettu kolmen tuotantoyksikön sulkeminen, konserniyrittäjien toiminnan lopettaminen Saksassa sekä henkilöstön merkittävä vähentäminen toimintojen uudelleenorganisoinnin ja toimintojen päällekkäisyyksien poistamisen yhteydessä. Lisäksi on selkiytetty päätöksentekoa ja vastuuta. Muita työstössä olevia keinoja ovat esimerkiksi

konsernin logistiikkaverkoston optimoiminen, tuoteportfolion ja käytössä olevien raaka-aineiden lukumäärän harmonisointi.

Vuoden 2017 testauksessa, vuosille 2018-2020, liikevaihdon absoluuttisen ja suhteellisen kasvun on oletettu olevan Area South-East Europan alueella suurinta kuten oli edellisenä vuonna tehdyn kolmevuotisen ennustejaksonkin 2017-2019 mukaan. Arvioitu liikevaihto alueella on kuitenkin tällä ennustejaksolla matalammalla tasolla ennakoitua divestoinnista johtuen. Area Eastin liikevaihdon kasvun on ennakoitu jatkuvan vahvana ennustejaksolla 2018-2020. Area Scandinavian kolmivuotiskauden 2018-2020 estimoitu liikevaihto on alemmalla tasolla edellisvuonna tehtyyn kolmivuotiseen ennustejaksoon verrattuna. Raaka-aineiden hinnat ovat nousseet vuoden 2017 aikana, erityisesti muutaman keskeisen raaka-aineen hinnat. Raaka-ainehintojen arvioidaan nousevan edelleen vuoden 2018 aikana. Vuonna 2017 on tehty kustannussäästötoimenpiteitä, joiden arvioidaan jatkossa parantavan kannattavuutta. Esimerkkejä valituista keinoista saavuttaa vuonna 2017 käynnistetyn kustannustehokkuus- ja kannattavuusohjelman tavoitteita ovat esimerkiksi tuotanto- ja logistiikkaverkoston optimoiminen konsernissa, tuoteportfolion ja käytettyjen raaka-aineiden lukumäärän harmonisointi, toimintojen uudelleenorganisoinnin poistamalla toimintojen päällekkäisyyksiä sekä selkeyttämällä päätöksentekoa ja vastuuta.

Diskonttauskoron keskeisten muuttujien arvot on määritelty kullekin testausajankohdalle ja testattaville yksiköille erikseen, heijastaen testaushetken markkinainformaatiota. Diskonttauskorot ovat muuttuneet johtuen WACC:in määrittämisessä käytettyjen keskeisten olettamien (riskitön korko, pääomarakenne ja Beta-kerroin) muutoksista. Suurin korkoprosentin muutos, alentuminen vuodesta 2017 vuoteen 2018, on toiminta-alue Eastilla. Korkoprosentin lasku on pääosin johtunut beta-kertoimen, riskittömän koron ja inflaation laskusta. Pääomarakenteena on käytetty samalla toimialalla toimivien yhtiöiden ja toimialan keskimääräistä markkinaehtoista oman ja vieraan pääoman suhdetta.

Alla olevassa taulukossa on esitetty arvonalentumistestauksessa käytetyt oletukset kolmen vuoden ennusteperiodilla ja terminaalikaudella kyseisenä vuonna olleiden rahaa tuottavien yksiköiden mukaisesti:

	Scandinavia		East		Central Europe		South-East Europe		Finland	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Käytetyt ennusteparametrit										
Suhteellinen liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA), %	12,3	10,2	12,2	14,2	15,5	11,2	17,8	23,9	14,0	11,7
Diskonttaus korko, pre-tax, %	7,3	8,1	14,1	15,4	8,3	9,7	9,2	9,9	7,9	8,4
Ennusteperiodin jälkeinen kasvu, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Määrä, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon, tuhatta euroa	176 046	71 746	47 882	43 394	169 326	32 983	90 790	153 935	112 596	69 412

Arvonalentumistestiin perustuva kerrytettävissä olevan rahamäärän arvo tilikauden 2018 päättyessä on korkeampi kuin tilikauden 2017 lopussa kolmessa rahavirtaa tuottavassa yksikössä: Scandinavia, Central Europe, Finland. Tähän muutokseen on keskeisesti vaikuttanut:

- 1) diskonttauskoron lasku, mikä perustuu markkinakorkojen ja markkinariskipreemioiden muutoksiin; ja
- 2) tulevien vuosien suhteellisen liikevoiton oletettu paraneminen, minkä taustalla on yhtiön viime vuosina tekemien merkittävien rakennemuutosten ja kustannussäästöjen vaikutukset sekä oletukset tulevasta myynnin rakenteesta.

Toisaalta South East European kerrytettävissä oleva rahamäärä on laskenut edellisestä tilinpäätöshetkestä Tikkurilan Balkanin liiketoimintojen divestoinnin takia.

Herkkyysanalyysi on tehty kasvun, kannattavuuden sekä diskonttauskoron osalta ja sen tulokset on esitetty alla olevassa taulukossa:

	Scandinavia		East		Central Europe		South-East Europe		Finland	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Muutos keskeisissä oletuksissa										
Suhteellisen liikevoiton ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA %), muutos % -yksikköä	-6,6	-2,9	-4,2	-4,5	-10,4	-2,8	-14,5	-20,2	-8,8	-5,7
Diskonttauskoron (pre-tax) muutos, % -yksikköä	9,5	4,5	10,5	9,2	26,8	5,7	55,5	58,1	18,8	10,1
Ennusteperiodin jälkeisen kasvun muutos, % -yksikköä	-13,5	-5,7	-18,3	-15,6	-71,8	-8,1	n/a	n/a	-35,3	-14,5

Yllä olevassa herkkyysanalyysitaulukossa on esitetty ne muutokset keskeisissä oletuksissa, jotka - muiden oletusten pysyessä samana - aiheuttaisivat sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Esimerkiksi, kuinka monen prosenttiyksikön

muutos diskonttauskorossa aiheuttaisi sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo, olettaen, että muut osatekijät pysyvät muuttumattomina. Vastaavalla tavalla taulukosta on luettavissa esimerkiksi se, kuinka suuri prosenttiyksikön muutos liikevoito-

tossa ennen poistoja ja arvonalentumisia tai ennusteperiodin jälkeisessä kasvussa aiheuttaisi sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo.

18. PÄÄOMAOSUUSMENETELMÄLLÄ YHDISTELLYT YRITYKSET

Tuhatta euroa	2018	2017
Kirjanpitoarvo 1.1.	491	703
Osuus pääomaosuuksimenetelmällä yhdisteltyjen yritysten kauden tuloksista	293	231
Osingot	-366	-381
Muut laajan tuloksen erät	-6	-36
Kurssierot	-20	-26
Kirjanpitoarvo 31.12.	393	491

Osakkuusyrietykset

Vuoden 2018 tai 2017 aikana konsernilla ei ollut omistuksia osakkuusyrietyksissä.

Yhteisyritykset

Konserni on osallisena vain yhdessä yhteisjärjestelyssä, Alcro Parti AB:ssa. Konsernin omistusosuus ja osuus äänivallasta Alcro Parti AB:ssa on 50 prosenttia. Vuosien 2018 ja 2017 aikana konsernilla ei ollut muutoksia omistuksessa yhteisjärjestelyissä.

Alcro Parti AB harjoittaa suoramyyntiä rakennusliikkeille, teollisuus-, siivous- ja käsityöyrityksille sekä kunnille Ruotsissa Tukhol-

man, Göteborgin ja Malmön kaupungeissa. Yrityksellä on täydelliset tuotevalikoimat maa- ja metsätalouden, suojaamisen ja siivoamisen aloille. Sijoituksen strateginen tarkoitus on tavoittaa em. asiakasryhmät.

Konsernin yhteisjärjestely on osakeyhtiö, erillinen sijoitusväline, jossa konsernilla ja toisella investoijalla on yhteinen määräysvalta. Konsernilla ja järjestelyn toisella osapuolella on solmitun järjestelyn mukaisesti oikeus Alcro

Parti AB:n nettovarallisuuteen. Tämän perusteella yritys on luokiteltu yhteisyritykseksi, joka yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Taloudellisen informaation yhteenveto Alcro Parti AB:sta on esitetty sen omaan tilinpäätökseen sisältyvinä rahamäärinä sisältäen laatimisperiaatteiden eroavaisuuksista johtuvat oikaisut.

Alcro Parti AB on yksityinen osakeyhtiö, joten sen osakkeille ei ole saatavissa hintanoteerausta.

Tuhatta euroa	2018	2017
Pitkäaikaiset varat	1 205	1 759
Lyhytaikaiset varat ilman rahavaroja	785	1 533
Rahavarat	646	971
Varat yhteensä	2 636	4 263
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	-	-
Muut pitkäaikaiset velat	820	796
Lyhytaikaiset rahoitusvelat ilman ostovelkoja	-	-
Muut lyhytaikaiset velat sisältäen ostovelat	1 030	2 484
Velat yhteensä	1 850	3 280
Nettovarallisuus	786	983
Konsernin osuus nettovaroista (50%)	393	491
Liikevaihto	8 176	8 902
Poistot	-	-
Korkotuotot	2	-
Korkokulut	0	0
Tuloverot	-171	-164
Kauden tulos	586	463
Muut laajan tuloksen erät	-12	-72
Laaja tulos	574	391
Konsernin osuus laajasta tuloksesta	287	196
Yhteisyritykseltä kaudella saadut osingot	366	381
Henkilöstö keskimäärin kaudella	9	10
Tuhatta euroa	2018	2017
Konsernin osuus nettovarallisuudesta 1.1.	491	703
Konsernin osuus kauden tuloksesta	293	232
Osingot yhteisyritykseltä	-366	-381
Muut laajan tuloksen erät	-6	-36
Muuntoerot	-20	-26
Kirjanpitoarvo 31.12.	393	491

Liiketoimet ja avoimet saldot yhteisyrityksen kanssa on esitetty liitetiedossa 37 Lähipiiri.

19. VAIHTO-OMAISUUS

Tuhatta euroa	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	25 448	27 421
Keskeneräiset tuotteet	2 474	2 792
Valmiit tuotteet	50 746	64 887
Ennakkomaksut	175	885
Yhteensä	78 842	95 984

Vaihto-omaisuudesta on kirjattu arvonalentumistappioita 9,4 miljoonaa euroa (6,7 milj. euroa). Arvonalentumistappiot kirjataan, jos vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo ylittää vaihto-omaisuuden nettorealisoituarvon. Vaihto-omaisuuden arvostus kunkin katsauskauden päätteeksi edellyttää jossain määrin johdon arvioita. Konsernin sisäisiin ohjeisiin ja operatiiviseen informaatioon perustuen paikallisten tytäryhtiöiden ja konsernin johto käyttävät harkintaa arvioidessaan vaihto-omaisuuden arvonalentumisen tarvetta ja määrää, koska val-

taisin käytettävissä ei ole yksiselitteisiä tapoja arvioida yhtiön vaihto-omaisuushyödykkeiden käypää arvoa.

Kulukirjaukset, joilla kirjanpitoarvo pienennetään nettorealisoituarvoa vastaavaksi, sekä kaikki vaihto-omaisuutta koskevat menetyksiä johtuvat kulukirjaukset, kirjataan konsernin laajan tuloslaskelman riveille "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos". Tilikaudella on kirjattu myös arvonalentumisen peruutusta 2,0 miljoonaa euroa (1,0 milj. euroa). Kuluksi

kirjatun hankintamenon määrä oli 292,2 milj. euroa (294,6 milj. euroa) ja se esitetään laajan tuloslaskelman erissä "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos".

Vaihto-omaisuus, joka on kirjattu taseeseen nettorealisoituarvoon vuonna 2018 oli 3,0 miljoonaa euroa (1,3 milj. euroa).

Vaihto-omaisuuden arvossa on raportoitu asiakkaalta mahdollisesti palautuvien tavaroiden arvo, 0,0 miljoonaa euroa.

20. MUUT SIOITUKSET

Tuhatta euroa	2018	2017
Kirjanpitoarvo 1.1.	755	822
Lisäykset	-	-
Vähennykset	-5	-75
Arvostuksen muutos	-	1
Muut muutokset / Siirrot	-	-
Kurssierot	-6	7
Kirjanpitoarvo 31.12.	744	755

Muihin sijoituksiin sisältyy noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenuun tai hankintamenua alempaan arvoon, mikäli näistä on kirjattu arvonalentuminen. Osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia ja henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Näillä osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystyttyä määrittämään luotettavasti arvostusmenetelmien avulla. Näin ollen johdon harkinnan mukaan osakkeiden käypää arvoa kuvastaa parhaiten osakkeiden hankintamenu.

Tilikaudella 2017 nämä oman pääoman

ehtoiset sijoitukset luokiteltiin myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat käypien arvojen muutokset kirjattiin veroilla vähennettynä muihin laajan tuloksen eriin. Sijoitusten luovutusten yhteydessä realisoituvat luovutusvoitot ja -tappiot esitettiin tulosvaikutteisesti, samoin kuin mahdolliset arvonalentumistappiot. Tilikaudella 2017 näihin sijoituksiin ei tehty arvonalentumisia ja sijoitusten luovutuksesta kirjattiin 0 tuhatta euroa myyntitappiota ja 0 tuhatta euroa myyntivoittoa. Realisoitunut myyntivoitto ja -tappio kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

IFRS 9 standardin voimaan tullessa on Tikkurila luokitellut nämä oman pääoman ehtoiset sijoitukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Tilikaudella 2018 sijoituksista saatavat osingot on kirjattu edelleen tulosvaikutteisesti. Mahdollisia arvonalentumisia näistä sijoituksista ei kirjata tulosvaikutteisesti eikä myöskään luovutuksen yhteydessä kirjattavia voittoja ja tai tappioita. Tilikaudella 2018 osakkeiden luovutuksesta realisoitui myyntivoitto 72 tuhatta euroa, joka kirjattiin muun laajan tuloksen eriin.

21. PITKÄAIKAISET SAAMISET

Tuhatta euroa	2018	2017
Lainasaamiset	6 598	5 701
Ennakkomaksut	164	162
Siirtosaamiset	121	202
Muut saamiset	1 987	1 416
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	8 870	7 481
Muut saamiset		
Myyntisaamiset/osamaksusaamiset	1 874	1 416
Muut pitkäaikaiset korottomat saamiset	113	-
Muut saamiset yhteensä	1 987	1 416

Konsernin myyntisaamiset ja lainasaamiset on luokiteltu jaksettuihin hankintamenuun arvostettaviin rahoitusvaroihin. IFRS 9:n käyt-

töönostosta aiheutuneiden laatisperiaatteiden muutosten vaikutuksista rahoitusvarojen luokitteluun on kerrottu liitetiedossa 41 ja

tarkempia tietoja arvonalentumisiin liittyvistä periaatteista ja tappioita koskevan vähennyserän laskennasta on esitetty liitetiedossa 33.

22. LYHYTAIKAISET KOROLLISET SAAMISET

Tuhatta euroa	2018	2017
Lainasaamiset	983	655
Korolliset saamiset yhteensä	983	655

23. MYYNTISAAMISET JA MUUT KOROTTOMAT SAAMISET

Tuhatta euroa	2018	2017
Myyntisaamiset	84 745	88 070
Siirtosaamiset	5 714	6 142
Muut saamiset	5 328	3 605
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	95 787	97 817

Konsernin myyntisaamiset ja lainasaamiset on luokiteltu jaksotettuun hankintameno- arvostettavaan rahoitusvaroihin. IFRS 9:n käytönnotosta aiheutuneiden laatimisperiaattei-

den muutosten vaikutuksista rahoitusvarojen luokitteluun on kerrottu liitetiedossa 41 ja tarkempia tietoja arvonalentumisiin liittyvistä periaatteista ja tappioita koskevan vähennyse-

rän laskennasta on esitetty liitetiedossa 33. Muut saamiset sisältävät arvonalentamis- arvonlisäverosaamisia 2,8 milj. euroa (3,2 milj. euroa).

Tuhatta euroa	2018	2017
Siirtosaamiset		
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	1 782	2 682
Henkilöstökulut	536	446
Vakuutuslaskut	151	479
Vuokrat	1 418	1 288
Korot	97	112
Muut	1 851	1 337
Yhteensä	5 835	6 344

Siirtosaamisten erittely sisältää myös pitkäaikaiset siirtosaamiset, jotka on esitetty liitetiedossa 21.

24. RAHAVARAT

Tuhatta euroa	2018	2017
Käteisvarat	35 486	16 959
Muut rahavarat (pankkitalletukset, eräpäivä alle 3 kk)	-	-
Rahavarat yhteensä	35 486	16 959

Tuhatta euroa	2018	2017
Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat		
Käteisvarat	35 486	16 959
Muut rahavarat (pankkitalletukset, eräpäivä alle 3 kk)	-	-
Shekkiluottotili	-	-87
Rahavarat yhteensä	35 486	16 872

25. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Tasearvo 31.12.2018

2018	1.1.2018		Kirjattu	Kirjattu	Ostetut /	Siirrot	Muut erät		Lasken-	Lasken-
Tuhatta euroa	Netto-	Kurssierot	tulos-	muihin	myytyt /	myytävänä	ja siirrot	Netto	nallinen	nallinen
	saldo		vaikut-	laajan	liiketo-	oleviin	erien		vero-	vero-
			teisesti	tuloksen	minnot		välillä		saaminen	velka
Vahvistetut tappiot	217	-18	28	-	-	-	-	227	227	-
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	2 397	-91	-156	36	-	-	-	2 186	2 186	-
Varaukset	141	-3	229	-	-	-	-	367	367	-
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	910	-36	-166	-	14	-	-	722	722	-
Kertyneet poistoerot	-2 538	95	758	-	-	-	-	-1 685	584	-2 269
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämissä	-1 626	144	315	-	-	-	-	-1 167	-	-1 167
Muut väliaikaiset erot	3 691	-323	-323	-	-	-	531	3 576	4 026	-451
Laskennalliset nettoverovelat (saamiset)	3 191	-232	685	36	14	-	531	4 225	8 112	-3 887

Tasearvo 31.12.2017

2017	1.1.2017		Kirjattu	Kirjattu	Ostetut /	Siirrot	Muut erät		Lasken-	Lasken-
Tuhatta euroa	Netto-	Kurssierot	tulos-	muihin	myytyt /	myytävänä	ja siirrot	Netto	nallinen	nallinen
	saldo		vaikut-	laajan	liiketo-	oleviin	erien		vero-	vero-
			teisesti	tuloksen	minnot		välillä		saaminen	velka
Vahvistetut tappiot	223	-27	21	-	-	-	-	217	217	-
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1 927	-55	28	497	-	-	-	2 397	2 397	-
Varaukset	161	4	-24	-	-	-	-	141	141	-
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	1 007	-45	-38	-	-	-14	-	910	910	-
Kertyneet poistoerot	-2 799	54	207	-	-	-	-	-2 538	237	-2 775
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämissä	-2 274	90	558	-	-	-	-	-1 626	-	-1 626
Muut väliaikaiset erot	2 807	-137	1 021	-	-	-	-	3 691	4 281	-590
Laskennalliset nettoverovelat (saamiset)	1 051	-116	1 773	497	-	-14	-	3 191	8 183	-4 991

Verotuksellisista tappioista ja muista eristä kirjattavien laskennallisten verosaamisten merkitsemistä varten johto arvioi määrän, jonka verran konserniyhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään, vaikka siitä ei ole etukäteen olemassa varmaa tietoa. Konsernilla on tytäryhtiöitä useissa maissa, joissa on erityyppisiä, toisistaan poikkeavia verosäädöksiä, jotka voivat myös muuttua tulevaisuudessa. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta,

jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin.

Konsernin tytäryrityksillä oli verotuksellisia tappioita 8,3 milj. euroa 31.12.2018 (3,0 milj. euroa), joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Verotappioista 89 (73) prosenttia on sellaisia, joilla on rajoittamaton vähennysoikeus. Verotappiot, joilla on rajoitettu vähentämisoikeus vanhenevat vuosina 2019–2026. Laskennalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksikölle todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa niin, että laskennalliset verosaamiset pystytään hyödyntämään.

Tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista on kirjattu laskennallinen verovelka osuudesta, jonka verovaikutuksen toteutumisen ennakoidaan tapahtuvan lähitulevaisuudessa voitonjaon myötä.

Kuitenkaan suurimmasta osasta ulkomaisen tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska nämä voidaan jakaa omistajayrityksille ilman veroseuraamuksia tai konserni pystyy määrittämään voitonjaon ajankohdan eikä verovaikutuksen toteutumiseen johtava voitonjako ole todennäköistä lähitulevaisuudessa.

26. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä (1 000)	Omien osakkeiden lukumäärä (1 000)	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä (1 000)
Yhteensä 1.1.2017	44 108	-2	44 106
Omien osakkeiden hankinta	-	-	-
Osakeperusteisen kannustinjärjestelmän puitteissa luovutetut omat osakkeet	-	-	-
Yhteensä 31.12.2017	44 108	-2	44 106
Omien osakkeiden hankinta	-	-	-
Osakeperusteisen kannustinjärjestelmän puitteissa luovutetut omat osakkeet	-	-	-
Yhteensä 31.12.2018	44 108	-2	44 106

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji ja kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä saman suuruiseen osinkoon. Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Osakepääoma 31.12.2018 oli 35 milj. euroa (35 milj. euroa) ja se on kokonaan maksettu. Osakkeiden lukumäärä oli vuoden 2018 lopussa 44 108 252 kappaletta sisältäen 2 461 kappaletta omia osakkeita. Vuoden 2017 lopussa osakkeiden lukumäärä oli 44 108 252 kappaletta sisältäen 2 461 kappaletta omia osakkeita.

Osakekohtainen tulos on esitetty laajan tuloslaskelman yhteydessä sekä liitetiedossa 14 Osakekohtainen tulos.

KÄYVÄN ARVON RAHASTO

Tilikauden 2018 alusta konserni on luokitellut oman pääoman ehtoiset sijoitukset rahoitusvarojen luokkaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattaviin eriin. Käyvän arvon rahastoon kirjataan näiden sijoitusten arvon muutos, joka luovutuksen yhteydessä siirretään kertyneisiin voittovaroihin.

Tilikaudella 2017 käyvän arvon rahastoon kirjattiin myytävissä olevien rahoitusvarojen

kertyneet arvomuutokset siihen asti, kunnes rahoitusvaroista luovutaan tai niiden arvo on alentunut.

SIOJITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

OMAT OSAKKEET

Omat osakkeet -rahasto sisältää konsernin hallussa olevien omien osakkeiden hankintameno. Vuoden 2018 aikana Tikkurila ei hankkinut tai luovuttanut omia osakkeita. 31.12.2018 Tikkurila Oyj:n hallussa oli 2 461 omaa osaketta, joiden hankintameno oli yhteensä 42 tuhatta euroa, ja joiden osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä oli 0,01 %.

Vuoden 2017 aikana Tikkurila ei hankkinut tai luovuttanut omia osakkeita. 31.12.2017 Tikkurila Oyj:n hallussa oli 2 461 omaa osaketta, joiden hankintameno oli yhteensä 42 tuhatta

euroa, ja joiden osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä oli 0,01 %.

MUUT RAHASTOT

Muut rahastot sisältävät kertyneiden voittovarojen rahastoidun osuuden.

MUUNTOEROT

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksiköiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

OSINGOT

Osinkoa jaettiin vuonna 2018 0,80 euroa osakkeelta, yhteensä 35 285 tuhatta euroa kahtena samansuuruisena maksueränä, huhti- ja marraskuussa. Vuonna 2017 osinkoa jaettiin 0,80 euroa osakkeelta, yhteensä 35 285 tuhatta euroa. Raportointikauden päättämispäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,33 euroa osakkeelta, yhteensä 14 555 tuhatta euroa, laskettuna tilinpäätöshetkellä ulkona oleville osakkeille.

Tuhatta euroa	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2018						
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:						
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten muutokset-luovutusvoitto / -tappio	-	-	72	72	-	72
Etuuspohjaisten etuuskien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-	-	-216	-216	-	-216
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus etuuspohjaisten etuuskien määrittämisestä johtuvista eristä	-	-	-8	-8	-	-8
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	36	36	-	36
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	2	2	-	2
Yhteensä laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-	-113	-113	-	-113
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Muuntoerot	-	-6 614	-	-6 614	-	-6 614
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus muuntoeroista	-	-17	-	-17	-	-17
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-6 631	-	-6 631	-	-6 631
Muut laajan tuloksen erät 2018 verovaikutus huomioon otettuna	-	-6 631	-113	-6 744	-	-6 744

Tuhatta euroa	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2017						
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:						
Etuuspohjaisten etuuskien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-	-	-2 332	-2 332	-	-2 332
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus etuuspohjaisten etuuskien määrittämisestä johtuvista eristä	-	-	-46	-46	-	-46
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	497	497	-	497
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	10	10	-	10
Yhteensä laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-	-1 871	-1 871	-	-1 871
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Muuntoerot	-	-2 564	-	-2 564	-	-2 564
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus muuntoeroista	-	-17	-	-17	-	-17
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	1	-	-	1	-	1
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	1	-2 581	-	-2 580	-	-2 580
Muut laajan tuloksen erät 2017 verovaikutus huomioon otettuna	1	-2 581	-1 871	-4 451	-	-4 451

27. PITKÄAIKAISET KOROLLISET VELAT

Tuhatta euroa	2018	2017
Lainat rahoituslaitoksilta	49 932	49 900
Rahoitusleasingvelat	66	183
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	49 998	50 083
Velat jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-

Pitkäaikaisten lainojen maturiteettijakauma ja valuuttariski on esitetty liitetiedossa 33 Rahoitusriskien hallinta.

Tuhatta euroa	2018	2017
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	127	197
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	68	188
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	195	386
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	121	188
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	65	183
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	186	371
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	9	14
Rahoitusleasingvelkojen kokonaismäärä	195	386

Rahoitusleasingsovimuksilla on hankittu pääasiassa henkilöautoja ja muita koneita ja kalusteita. Osassa sopimuksista on uudistus- tai jatko-optioita.

28. LYHYTAIKAISET KOROLLISET VELAT

Tuhatta euroa	2018	2017
Rahoituslaitoslainat	20 009	1 881
Yritystodistusohjelma	50 876	54 897
Rahoitusleasingvelat	120	187
Muut korolliset lyhytaikaiset velat	-	-
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	71 006	56 966

Rahoitusleasingvelkojen erittely lyhyt- ja pitkäaikaisiin osuuksiin on esitetty liitetiedossa 27 Pitkäaikaiset korolliset velat.

KOROLLISTEN ERIEN KESKIKORKO JA VALUUTTAJAKAUMA

Korollisten pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen keskiporko oli 1,2 % vuonna 2018 (0,8 %).¹⁾

Korollisten pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen valuuttajakauma euroina:

Tuhatta euroa	2018	2017
EUR	121 004	105 155
CNY	-	1 784
Muut	-	110
Yhteensä	121 004	107 049

¹⁾Laskelmissa on huomioitu lainojen korkokulut ja lainannostokulujen jaksotukset

29. OSTOVELAT JA MUUT KOROTTOMAT VELAT

Tuhatta euroa	2018	2017
Pitkäaikaiset siirtovelat	107	142
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	-	-
Muut pitkäaikaiset korottomat velat yhteensä	107	142
Ostovelat	46 342	51 492
Muut korottomat velat	5 225	4 087
Saadut ennakot	503	675
Siirtovelat	43 615	49 208
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	95 685	105 460
Siirtovelat		
Osakeperusteiset maksut	107	37
Henkilöstökulut	12 639	14 933
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	28 889	24 482
Korot	78	39
Muut	2 009	9 858
Yhteensä	43 722	49 350

Tilikaudella 2018 siirtovelkoihin erään "Muut" sisältyy muihin kuluihin, kuten IT kuluihin, liittyviä jaksotuksia. Tilikaudella 2017 siirtovelkoihin erään "Muut" sisältyy 5,6 miljoonan euron suuruinen arvioitu myyntitappion jaksotus liittyen Balkanin tytäryhtiöiden divestointiin.

Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät sisältävät asiakassopimuksiin perustuvia velkoja: 58 tuhannen euron arvosta lunastamattomia kanta-asiakasohjelman pisteitä, asiakkaiden palautusoikeuteen liittyvä 6 tuhannen euron takaisinmaksuvelka, asiakassopimuksiin liittyviä

erilaisia alennuksia ja hyvityksiä 20,8 miljoonaa euroa. Näiden lisäksi erään sisältyy säilytyskoneiden ja markkinointia edistävien muiden oheistuotteiden sopimusten yhteydessä asiakkaalle luvattuja alennuksia tulevista maali-myyneistä yhteensä 1,3 miljoonaa euroa.

Nettorahoitusvelat	2018	2017
Korolliset pitkäaikaiset velat	49 998	50 083
Korolliset lyhytaikaiset velat	71 006	56 966
Rahavarat		
Käteisvarat	-35 486	-16 959
Muut rahavarat (pankkitalletukset, eräpäivä alle 3 kk)	-	-
Yhteensä	85 518	90 090

30. ELÄKEVELVOITTEET JA MUUT PITKÄAIKAISET TYÖSUHDE-ETUUDET

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on toimimaissaan useita eläkejärjestelyjä, jotka on järjestetty kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Nämä eläkejärjestelyt ovat pääasiassa maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä konsernilla on Norjassa, Ruotsissa ja Saksassa. Näistä etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä Tikkurila-konsernin kannalta merkittävin on Ruotsin etuuspohjainen eläkejärjestely. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen etuudet vaihtelevat maittain, pääsääntöisesti ne liittyvät eläkkeen tasoon. Näistä järjestelyistä Norjan ja Saksan järjestelyt ovat suljettuja uusilta jäseniltä. Tikkurilan Saksassa sijaitsevan tytäryrityksen eläkejärjestelmän ehtoja muutettiin joulukuussa 2018. Osallistujille taataan aikaisempaa suurempi vuosittainen korotus eläkkeeseen, mutta toisaalta etuuden ehtoja muutettiin niin, että etuus maksetaan ainoastaan siihen asti, kun osallistuja täyttää 90 vuotta. Aikaisemmin eläke-etuus ulottui koko eliniän ajalle.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä eläke-etuuden suuruus eläköitymishetkellä määritetään tiettyjen tekijöiden, kuten esimerkiksi palkan ja työssäolovuosien perusteella. Johto joutuu käyttämään arvioita eläkelaskennan perusteena käytetyistä oletuksista, näin muun muassa määrittäessään tulevaa palkkatasoa sekä henkilökunnan vaihtuvuutta.

Tikkurila-konsernin ruotsalaisilla tytäryhtiöillä on eläkevakuutusjärjestelyjä ruotsalaisissa eläkevakuuttaja Alectassa. Alectassa hoidetut eläkkeet luokitellaan etuuspohjaisiksi etuusjärjestelyiksi IAS 19 -standardin mukaan. Koska Alecta ei kuitenkaan pysty toimittamaan tarvittavia tietoja eläkevastuun laskemiseksi,

konsernin Alectassa hoidetut eläkkeet on käsitelty kuten maksupohjaiset järjestelyt ja niiden kulut on esitetty tilinpäätöksessä osana maksupohjaisia eläkekuluja.

Alectassa hoidetuista eläkkeistä suurimmas- ta osasta ansaittuja eläke-etuuksia puuttuu tieto osuudesta, joka on ansaittu kunkin työnantajan palveluksessa. Koko ansaittu eläke-etuus rekisteröity viimeisimmän työnantajan nimiin. Näin ollen Alecta ei pysty tarkasti allokoimaan järjestelyn varoja ja järjestelyyn suoritettuja maksuja kunkin työnantajan osalta. Samoin Alectassa hoidettujen etuuksien osalta ei ole sääntelyä, kuinka mahdollinen yli- tai alijäämä järjestelyssä käsiteltäisiin. Nykyisin järjestelmän mahdolliset alijäämät katetaan Alectan hallinnoimasta kollektiivisesta pääomasta.

Kuukausittain järjestelmään suoritettavat maksut määritetään vakuutetun henkilön ja eläketyyppin mukaisesti. Alecta käyttää laskennassa itse määrittämiään oletuksia korosta, odotettavissa olevasta eliniästä, toiminnan kuluista ja tuotoista. Maksut määritetään perustuen kunkin henkilön kyseisen hetken eläkkeen perustana olevaan palkkaan.

Alectan laskennassa käyttämät menetelmät ja oletukset eroavat IAS 19 mukaisista etuuspohjaisten eläkkeiden laskennassa käytettävistä oletuksista ja menetelmistä.

Ruotsin etuuspohjainen eläkejärjestely on taseessa oleva eläkejärjestely, johon liittyy luottovakuutus PRI:n (PRI Pensionsgaranti, ömsesidigt) kanssa. Eläkejärjestelyyn (ITP 2) kuuluvat toimihenkilöt, jotka ovat syntyneet vuonna 1978 tai sitä ennen. Järjestelyssä työnantaja takaa järjestelyyn kuuluville henkilöille ennalta määrätyn eläketason koko eliniän ajaksi. Eläkkeen taso on sidottu loppupalkkaan.

Järjestelmän ehtojen mukaisesti eläkkeen taso ei ole virallisesti sidottu indeksiin, mutta käytännössä maksettujen eläkkeiden taso on inflaatiotarkistettu järjestelmän alusta alkaen. Eläköitymisikä on normaalisti 65 vuotta, jolloin eläkkeiden maksu aloitetaan.

Eläkkeen taso määräytyy palkkavälien ja näille määritettyjen eri prosenttien mukaisesti, ja niiden perusteella etuudet määräytyvät. Palkkavälit perustuvat ns. perustulotasoon (income base amount), jonka Ruotsin hallitus määrittää kerran vuodessa.

Järjestelmä takaa työntekijälle eläkkeen myös siinä tapauksessa, ettei yksittäinen työnantaja täytä velvoitteitaan. PRI valvoo järjestelmään osallistuvia työnantajia ja voi tarvittaessa vaatia osallistujilta vakuuksia, takauksia tai korotettuja maksuja, mikäli riskitaso kasvaa esimerkiksi järjestelmään osallistujien maksukyvyttömyyden takia.

Konserni altistuu uueille riskeille tämän eläkejärjestelyn puitteissa. Korkea inflaatio kasvattaa velvoitteen määrää, koska käytännössä eläkkeiden taso on sidottu inflaatioon. Samoin merkittävä vaikutus on palkkakehityksellä. Korkeammat palkankorotukset nostavat velvoitteen määrää, sillä etuudet on sidottu loppupalkkaan. Tulevalla eliniän odotteella on merkittävä vaikutus velvoitteen määrään. Järjestelmä takaa elinikäisen eläkkeen, jolloin tulevan eliniän nousu lisää velvoitteen määrää. Samoin yllä kuvattu riski järjestelmään osallistuvien yhtiöiden maksukyvyttömyydestä voi kasvattaa muiden järjestelmässä toimivien yhtiöiden velvoitteita.

Seuraavassa esitetään etuuspohjaisten järjestelyjen vaikutus konsernin laajaan tulokseen ja taseeseen.

Tuhatta euroa	2018	2017
Etuuspohjaiset eläkevelat (netto)	25 125	25 965
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet henkilösivukuluineen	999	1 145
Eläkevelat ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	26 124	27 110
Etuuspohjaiset eläkevelat		
Taseeseen on kirjattu seuraavat erät:		
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	2 024	1 952
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo sisältäen Ruotsin eläkevelvoitteeseen liittyvän veron	25 071	25 973
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-1 970	-1 960
Nettovelka	25 125	25 965

Tuhatta euroa	Eläkevelvoitteen nykyarvo		Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo		Nettovelka	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Taseessa 1.1.	25 927	24 657	-1 960	-2 156	23 967	22 501
Liikevoittoon kirjatut erät:¹⁾						
Kauden työsuoritukseen perustuvat menot	590	631	-	-	590	631
Korkomenot / -tuotot	613	627	-44	-55	569	572
Järjestelyn muuttaminen	-172	-	-	-	-172	-
Hallinnolliset kulut	-	-	0	5	0	5
	1 031	1 257	-44	-50	987	1 207
Muuhun laajaan tuloslaskelmaan kirjatut erät:²⁾						
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:						
Vakuutusmatemaattiset voitot / tappiot						
Kokemusperusteiset voitot (-) tai tappiot	370	76	-	-	370	76
Väestötalastollisten oletusten muutoksesta johtuva voitto (-) tai tappio	-1 146	-	-	-	-1 146	-
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuva voitto (-) tai tappio	945	1 743	-	-	945	1 743
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta korkokuluun tai -tuottoon sisältyviä eriä	-	-	39	112	39	112
Valuuttakurssierot	-938	-799	24	169	-914	-630
	-769	1 021	63	281	-706	1 302
Muut:						
Maksusuoritukset:						
Työnantajilta	-	-	-92	-110	-92	-110
Järjestelyistä suoritettavat maksut:						
Maksetut etuudet	-974	-995	63	75	-911	-920
Siirrot järjestelmien välillä ja muut muutokset	-13	-13	-	-	-13	-13
Taseessa 31.12.	25 202	25 927	-1 970	-1 960	23 232	23 967

¹⁾ Lisäksi, Ruotsin etuuspohjaisiin eläkevelvoitteisiin liittyen, liikevoittoon sisältyy veroa -33 tuhatta euroa (42 tuhatta euroa).

²⁾ Muihin laajan tuloslaskelman eriin on kirjattu lisäksi Ruotsin eläkevelvoitteeseen liittyvästä verosta johtuva tappio 8 tuhatta euroa (tappio 401 tuhatta euroa).

Lisäksi muihin laajan tuloslaskelman eriin on kirjattu konsernin osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyn yhteisyrityksen eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä johtuvia eriä veroilla vähennettynä 8 tuhatta euroa tappiota (36 tuhatta euroa tappiota).

Tuhatta euroa	2018	2017
Muuhun laajaan tuloslaskelmaan kirjatut etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		
Eläkevelvoitteen vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+), sisältäen Ruotsin eläkejärjestelmään liittyvän veron vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	177	2 220
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta korkokuluun tai -tuottoon sisältyviä eriä	39	112
Tuloverojen muutos liittyen etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin	-36	-497
Yhteisyrityksen eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä kirjatut erät, veroilla vähennettynä	6	36
Yhteensä	185	1 871
Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät		
Varat vakuutusyhtiöissä *	1 970	1 960
Yhteensä	1 970	1 960

* Vakuutusyhtiöissä hoidettavien etuuspohjaisten järjestelyjen varat ovat osana vakuutusyhtiöiden sijoitusvarallisuutta ja niiden sijoitusriski on vakuutusyhtiöillä. Tämän vuoksi yksittäisten järjestelyjen varallisuuden jakautumisesta ei ole saatavissa tarkempaa erittelyä.

Konserni ennakoii maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin 1,1 miljoonaa euroa vuonna 2019.

Merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset	2018	2017
Diskonttauskorko	0,8-2,6 %	0,9-2,5 %
Inflaatio	2,0 %	1,9-2,0 %
Tulevat palkankorotukset	2,5-2,8 %	2,5 %
Tulevat eläkkeiden korotukset	0,8-3,0 %	0,5-2,0 %

Kuolevuutta koskevat oletukset on tehty vakuutusmatemaatikkojen ohjeistusten pohjalta, ja ne perustuvat kullakin alueella julkaistuihin tilastoihin ja kokemukseen.

Konsernin merkittävin etuus pohjainen järjestely on Ruotsin etuus pohjainen eläkejärjestely, jonka eläkevelvoitteen nykyarvo tilinpäätöspäivänä oli 22 236 tuhatta euroa (22 838

tuhatta euroa). Lisäksi tähän etuus pohjaiseen eläkevelvoitteeseen liittyvä vero oli tilinpäätöspäivänä 1 894 tuhatta euroa (1 998 tuhatta euroa). Tämän järjestelyn osalta merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset ovat seuraavat: diskonttauskorko 2,35 % (2,50%), inflaatio 2,00 % (1,90 %), jonka kehitykseen eläkkeiden taso on käytännössä sidottu, sekä

odotettavissa oleva elinikä ja tulevat palkankorotukset 2,5 % (2,5 %). Odotettavissa oleva elinikä 65-vuotiaalle naiselle on 24 vuotta ja vastaavasti miehelle 22 vuotta.

Tilikauden päättyessä etuus pohjaisen eläkevelvoitteen painotettu keskimääräinen voimassaoloaika on 17,3 (16,3) vuotta.

HERKKYYSANALYYSI:

Miten yhden keskeisen vakuutusmatemaattisen oletuksen muutos - muiden oletusten pysyessä muuttumattomina - vaikuttaisi eläkevelvoitteen suuruuteen, on esitetty alla olevassa taulukossa:

Etuus pohjaisen velvoitteen herkkyyden on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää eläkevelvoitetta laskettaessa (ennakoitua etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen).

Vaikutus tuhansina euroina	Vaikutus eläkevelvoitteeseen		31.12.2017	
	31.12.2018		Lisäys	Vähennys
Oletuksen muutos	Lisäys	Vähennys	Lisäys	Vähennys
Diskonttauskorko (0,5 % muutos)	-2 400	2 730	-2 449	2 786

Herkkyyden konsernin merkittävimmän järjestelyn (Ruotsi) osalta	31.12.2018		31.12.2017	
	Lisäys	Vähennys	Lisäys	Vähennys
Yhden vuoden muutos odotettavissa olevaan elinikään	1 168	-1 156	1 130	-1 119
Inflaatio (0,5 % muutos)	2 052	-1 846	1 919	-1 822

MUUT PITKÄAIKAISET TYÖSUHDE-ETUUDET

Konsernin emoyhtiöllä, Tikurila Oyj:llä, on palvelusvuosipalkkiojärjestelmä, jonka mukaan työntekijällä on oikeus pitää palkallista vapaata tai saada palkkio-ohjelman mukainen lahja, kun palvelusvuosipalkkio-ohjelman mukaiset työsäolovuodet ovat täyttyneet. Järjestelmän ehdot ovat tilikaudella 2018 samat kuin vertailuvuonna, mutta järjestelmän piiriin kuuluvien henkilö-

iden määrä väheni vuoden 2018 toteutettujen Suomen toimintojen uudelleenjärjestelyjen johdosta. Tästä aiheutuva muutos on esitetty rivillä palvelusvuosipalkkiojärjestelmän supistaminen.

Järjestelmän ehtoja muutettiin vuoden 2017 aikana niin, että työntekijän oikeudesta lahjaan eläköitymisen yhteydessä luovuttiin. Järjestelmän supistamisesta aiheutunut vaikutus on huomioitu vuoden 2017 vakuutusmate-

maattisessa laskelmassa ja pienentää näin ollen tilikauden henkilöstökuluja.

Kertyneet etuudet määritetään ennakkoitua etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen vuosittain aktuaarien suorittaman laskelman pohjalta. Mahdolliset vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti työsuhde-etuuksista johtuviin menoihin.

Tuhatta euroa	2018	2017
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet		
Taseeseen on kirjattu seuraavat erät:		
Palvelusvuosipalkkiojärjestelmä	799	916
Henkilösivukulut	200	229
Palvelusvuosipalkkiojärjestelmän velka henkilösivukuluineen	999	1 145
Taseessa		
Velka palvelusvuosipalkkioista kauden alussa	916	1 000
Liikevoittoon kirjatut erät:		
Kauden työsuorituksen perustuvat menot	67	74
Korkomenot	7	9
Vakuutusmatemaattiset voitot / tappiot		
Kokemusperusteiset voitot (-) tai tappiot	-63	-74
Väestötilastollisten oletusten muutoksesta johtuva voitto (-) tai tappio	-	-
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuva voitto (-) tai tappio	-20	35
Palvelusvuosipalkkiojärjestelmän supistaminen	-44	-66
	-54	-23

Tuhatta euroa	2018	2017
Muut:		
Järjestelyistä suoritettavat maksut:		
Maksetut etuudet	-63	-61
Palvelusvuosipalkkioveloitteen nykyarvo kauden lopussa	799	916

	2018	2017
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttaus korko	1,1 %	0,8 %
Inflaatio	1,5 %	1,5 %
Tulevat palkankorotukset	1,9 %	1,9 %
Työntekijöiden vaihtuvuus	3,0 %	3,0 %

Tikkurila Oyj ennakoii maksavansa palvelusvuosietuuksiin liittyen 67 tuhatta euroa vuoden 2019 aikana.

Tilikauden päättyessä etuus pohjaisen palvelusvuosipalkkiojärjestelmän veloitteen painotettu keskimääräinen voimassaoloaika on 9 (9) vuotta.

HERKKYYSANALYYSI:

Miten yhden keskeisen aktuaarilaskennan oletuksen muutos - muiden oletusten pysyessä muuttumattomina - vaikuttaisi palvelusvuosipalkkioveloitteen suuruuteen, on esitetty alla olevassa taulukossa:

Veloitteen herkkyyden on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää veloitetta laskettaessa (ennakoitua etuusoi-keusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen).

Vaikutus tuhansina euroina	Vaikutus palvelusvuosiveloitteen nykyarvoon		31.12.2017	
	31.12.2018		Lisäys	Vähennys
Oletuksen muutos	Lisäys	Vähennys		
Diskonttaus korko (0,5 % muutos)	-31	34	-36	38
Palkankorotukset (0,5 % muutos)	34	-32	38	-35

31. VARAUKSET

Tuhatta euroa	Ympäristövaraukset	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Muut kuluvaraukset	2018 Yhteensä
2018				
Pitkäaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2018	-	61	442	503
Kurssierot	-	-	-13	-13
Varausten lisäykset	-	120	54	174
Kaudella käytetyt varaukset	-	-7	-	-7
Kaudella perutut varaukset	-	-	-4	-4
Uudelleenryhmittely	-	-45	-	-45
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2018	-	129	479	608
Lyhytaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2018	151	169	302	622
Kurssierot	-	-	-1	-1
Varausten lisäykset	157	3 734	2	3 893
Kaudella käytetyt varaukset	-190	-1 907	-	-2 097
Kaudella perutut varaukset	-	-112	-200	-312
Uudelleenryhmittely	-	45	-	45
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2018	118	1 929	103	2 150

Tuhatta euroa	Ympäristövaraukset	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Muut kuluvaraukset	2017 Yhteensä
2017				
Pitkäaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2017	-	118	428	546
Kurssierot	-	-	24	24
Varausten lisäykset	-	26	4	30
Kaudella käytetyt varaukset	-	-	-14	-14
Kaudella perutut varaukset	-	-	-	-
Uudelleenryhmittely	-	-83	-	-83
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2017	-	61	442	503
Lyhytaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2017	-	256	22	278
Kurssierot	-	-	1	1
Varausten lisäykset	71	-	279	350
Kaudella käytetyt varaukset	-	-64	-	-64
Kaudella perutut varaukset	-	-106	-	-106
Uudelleenryhmittely	80	83	-	163
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2017	151	169	302	622

Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien velvoitteiden tarkka euromäärä ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Mikäli johto arvioi, ettei velvoitteesta synny todennäköisesti maksuvelvoitetta, esitetään tämä ehdollisena velkana konsernin tilinpäätöksessä.

YMPÄRISTÖVARAUKSET

Konsernissa on kirjattuna vuoden 2018 lopussa 118 tuhatta euroa lyhytaikaista varausta maaperän puhdistus- ja ennallistamistoimenpiteisiin, jotka liittyvät Saksan tuotantolaitoksen sulkemiseen. Tontin, jolla tuotantolaitos sijaitsee, vuokrasopimus päättyi joulukuussa 2018.

UDELLEENJÄRJESTELYVARAUKSET

Suomen toimipaikkaa koskeneiden aikaisempina ja kuluneena vuonna käytyjen yhteistointaneuvotteluiden perusteella kirjattuja henkilökunnan vähentämiseen liittyviä uudelleenjärjestelyvarauksia oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 239 tuhatta euroa, joista 110 tuhatta euroa on esitetty lyhytaikaisissa varauksissa. Varausten tarkkaa toteutumisajankohtaa ei ole tiedossa.

Saksan toimintojen lopettamiseen liittyen uudelleenjärjestelyvarausta henkilökunnan

vähentämiseen ja muihin toiminnan lopettamisen kuluihin on varattuna vuoden 2018 lopussa yhteensä 1 191 tuhatta euroa. Varausta vastaavien kulujen arvioidaan toteutuvan tilikauden 2019.

Uudelleenjärjestelyvarausta henkilökunnan vähentämisestä, liittyen Tanskan tuotantoyksikön sulkemiseen, on kirjattuna vuoden 2018 lopussa 628 tuhatta euroa. Varaus on esitetty lyhytaikaisena varauksena.

MUUT VARAUKSET

Muut varaukset sisältävät Puolan yrityksen vastuun yrityksestä eläköityvien henkilöiden kertamaksuihin eläköitymishetkellä. Eläköitymishetkellä maksettavan kertakorvauksen määrä vastaa työntekijän eläköitymishetkellä ansaitsemaa noin 2-3 kuukauden palkan määrää. Järjestelmä on lakisääteinen. Yhtiöillä ei ole korvauksen maksamisen jälkeen muita tähän järjestelyyn liittyviä velvoitteita.

Tilikaudella 2017 muut varaukset sisälsivät myös Serbian ja Makedonian yritysten vastuun eläköitymishetkellä maksettavasta kertamaksusta sekä vakiintuneisiin toimintatapoihin perustuvasta vuosijuhlamaksusta. Näiden yhtiöiden varaukset on esitetty tilikauden 2017 lopussa konsernin taseessa erässä "myytävänä

oleviin omaisuuseriin liittyvät velat".

Konsernissa vuonna 2017 kirjattiin Liettuassa sijaitsevaan tytäryhtiöön liittyvä varaus lakisääteisestä jätteenveroista, josta vapautumisen perustana olleet virallisen, hallituksen hyväksymän ja valvoman jätteenkäsittely-yrityksen todistukset pakkausjätteen hyötykäytöstä ja/tai kierrätyksestä peruttiin. Perumisen syynä on ollut jätteenkäsittely-yrityksen alihankkijan sopimuksen vastainen toiminta, missä jätteenvero on kerätty asiakkailta, mutta jätteiden talteenotto ja/tai kierrätys on jätetty tekemättä. Alihankkijan sopimuksen vastainen toiminta on tapahtunut vuosina 2013-2015. Varauksen määrä oli 279 tuhatta euroa vuonna 2017. Vuoden 2018 lopussa varausta oli kirjattuna 79 tuhatta euroa. Ympäristöministeriölle on annettu joukkoehdotus sopimuksesta monen muun yrityksen kanssa, missä esitetään perittävää ympäristöveroa pienennettäväksi oleellisesti. Tätä sopimusta ei ole allekirjoitettu vastuuministerin vaihtumisen takia. Mikäli sopimukseen ei päädytä joukkoehdotuksessa mukana olleet yritykset ryhtyvät lakitoimin todistamaan ympäristöveron määräämisen tässä tapauksessa olleen laitton päätös, missä yritykset olisivat vahingonkorvausvelvollisia kolmannen osapuolen sopimuksen vastaisesta toiminnasta.

32. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT JA KÄYVÄT ARVOT RYHMITTÄIN

Tuhatta euroa	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat erät	Jakso- tettuun hankinta- menoon kirjattavat erät	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat erät	Tase-erien kirjapito- arvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä
2018									
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Muut sijoitukset	20	-	-	744	744	-	-	744	744
		-	-	744	744				
Rahoitusvarat, joita ei arvosteta käypään arvoon									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Lainasaamiset	21	-	6 598	-	6 598	-	6 598	-	6 598
Muut saamiset		-	1 874	-	1 874	-	1 874	-	1 874
Lyhytaikaiset rahoitusvarat									
Korolliset saamiset	22	-	983	-	983				
Muut rahavarat	24	-	35 486	-	35 486				
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	23	-	84 745	-	84 745				
		-	129 686	-	129 686				
Rahoitusvelat, joita ei arvosteta käypään arvoon									
Pitkäaikaiset rahoitusvelat									
Rahoitusleasingvelat	27	-	66	-	66	-	66	-	66
Lainat rahoituslaitoksilta	27	-	49 932	-	49 932	-	49 968	-	49 968
Lyhytaikaiset rahoitusvelat									
Lyhytaikaiset korolliset velat	28	-	71 005	-	71 005				
Ostovelat	29	-	46 342	-	46 342				
		-	167 345	-	167 345				

Tuhatta euroa	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat rahoitus- varat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitus- varat	Muut rahoitus- velat	Tase-erien kirjanpito- arvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä	
2017											
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat											
Pitkäaikaiset rahoitusvarat											
		Myytävissä olevat rahoitusvarat	20	-	-	755	-	-	755	755	
				-	-	755					
Rahoitusvarat, joita ei arvosteta käypään arvoon											
Pitkäaikaiset rahoitusvarat											
	21	Lainasaamiset	-	5 701	-	-	5 701	-	5 701	-	5 701
		Muut saamiset	-	1 416	-	-	1 416	-	1 416	-	1 416
Lyhytaikaiset rahoitusvarat											
	22	Korolliset saamiset	-	655	-	-	655				
	24	Muut rahavarat	-	16 959	-	-	16 959				
	23	Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	-	88 070	-	-	88 070				
			-	112 801	-	-	112 801				
Rahoitusvelat, joita ei arvosteta käypään arvoon											
Pitkäaikaiset rahoitusvelat											
	27	Rahoitusleasingvelat	-	-	-	183	183	-	183	-	183
	27	Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	-	49 900	49 900	-	49 999	-	49 999
Lyhytaikaiset rahoitusvelat											
	28	Lyhytaikaiset korolliset velat	-	-	-	56 966	56 966				
	29	Ostovelat	-	-	-	51 492	51 492				
			-	-	-	158 541	158 541				

IFRS 9:n käyttöönotosta aiheutuneiden laatuominaisuuksien muutosten vaikutuksista rahoitusvarojen luokitteluun on esitetty liitetiedossa 41.

Pitkäaikaisten rahoitusvelkojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin sopimusperusteisiin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöspäivänä. Korko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta luottoriskipreemios-
ta. Käytetty diskonttauskorko oli 0,80 %. Vuonna

2017 käytetty diskonttauskorko oli 0,80 %.
Pitkäaikaisten rahoitusvarojen sekä lyhytai-
kaisten rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpi-
toarvot vastaavat niiden käypiä arvoja, koska
diskonttauksen vaikutus, lyhyt maturiteetti
huomioiden, ei ole olennainen.
Muut sijoitukset ovat pääosin osakkeita,

joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja
markkinahintoja. Niiden käypä arvo ei ole luot-
tettavasti määritettävissä arvostusmenetelmien
avulla. Johdon harkinnan mukaan osakkeiden
hankintameno tai hankintamenoa alhaisempi
arvo, mikäli sijoituksista on tehty arvonalentu-
minen, kuvastaa osakkeiden käypää arvoa.

KÄYPIEN ARVOJEN HIERARKIAN TASOT

Taso 1: toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot samanlaisille omaisuuserille tai veloille.

Taso 2: käyvät arvot, jotka on määritelty käyttäen muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja. Käyvät arvot perustuvat tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on todennettavissa suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina).

Taso 3: käyvät arvot eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

TÄSMÄYTYSLASKELMA TASON 3 MUKAAN KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUISTA RAHOITUSVAROISTA JA -VELOISTA

Tuhatta euroa	2018	2017
	Muut sijoitukset	Myytavissä olevat rahoitusvarat
Tasearvo 1.1.	755	822
Muuntoerot muissa laajan tuloslaskelman erissä	-6	7
Lisäykset	-	-
Arvostuksen muutos	-	1
Muut muutokset / Siirrot	-	-
Vähennykset	-5	-75
Tasearvo 31.12.	744	755

Tilikaudella 2017 tasolle 3 luokitelluista osakkeista on kirjattu myyntivoitto 0 tuhatta euroa ja myyntitappio 0 tuhatta euroa. Realisoituneet myyntivoitot kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Tilikaudella 2017 tasolle 3 luokitelluista myytävissä olevista rahoitusvaroista ei ole kirjattu arvonalentumista.

Tilikaudella 2018 tasolle 3 luokitelluista oman pääoman ehtoista sijoituksista käypään arvoon on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta myyntivoitto 72 tuhatta euroa.

Tilikaudella 2018 tasolle 3 luokitelluista oman pääoman ehtoista sijoituksista käypään arvoon ei ole kirjattu arvonalentumisia.

KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMIS- PERIAATTEET - TASON 3 LUOKITELLUT RAHOITUSVARAT JA -VELAT

Hierarkia taso 3, muut sijoitukset, sisältää noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon mikäli sijoituksesta on kirjattu arvonalentuminen. Osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia ja henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Näillä osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa

eikä käypää arvoa pystytä määrittämään luotettavasti arvostusmenetelmien avulla. Näin ollen johdon harkinnan mukaan osakkeiden käypää arvoa kuvastaa parhaiten osakkeiden hankintameno.

Tilikaudella 2017 nämä oman pääoman ehtoiset sijoitukset luokiteltiin myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat käypien arvojen muutokset kirjattiin veroilla vähennettynä muihin laajan tuloksen eriin. Sijoitusten luovutusten yhteydessä realisoituvat luovutusvoitot

ja -tappiot esitettiin tulosvaikutteisesti, samoin kuin mahdolliset arvonalentumistappiot.

IFRS 9 standardin voimaan tullessa on Tikurila luokitellut nämä oman pääoman ehtoiset sijoitukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Tilikaudella 2018 sijoituksista saatavat osingot kirjataan edelleen tulosvaikutteisesti. Mahdollisia arvonalentumisia näistä sijoituksista ei kirjata tulosvaikutteisesti eikä myöskään luovutuksen yhteydessä kirjattavia voittoja ja tai tappioita.

33. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

RAHOITUSRISKIEN HALLINNAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on pienentää ennalta määritettyjen periaatteiden mukaan mahdollisia rahoitusriskien aiheuttamia epäsuotuisia vaikutuksia ja heilahteluita konsernin rahavirtaan, taseeseen ja tulokseen sekä lisätä liiketoiminnan ennustettavuutta. Tavoitteena on Tikkurila-konsernin maksuvalmiuden ja luottokelpoisuuden säilyttäminen hyvällä tasolla kaikissa markkinaolosuhteissa.

Tikkurilan rahoitusta ja rahoitusriskien hallintaa säätelee Tikkurila Oyj:n hallituksen hyväksymät politiikat, joiden mukaisin valtuutuksin ja periaattein konsernin operatiivinen organisaatio toteuttaa rahoitusriskien hallinnan käytännössä. Konsernin talousorganisaatio raportoi säännönmukaisesti keskeiset rahoitusriskit konsernin johtoryhmälle sekä emoyhtiön hallitukselle.

Tikkurila Oyj:n talousosasto toimii konsernin sisäisenä pankkina tarjoten tytäryhtiöille lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta, ottaen vastaan talletuksia ja hoitaen konsernin kassanhallintaan liittyviä asioita. Tikkurilan ulkoisten rahoitustransaktioiden toteuttaminen on keskitetty emoyhtiön talousosastolle, ja tytäryhtiöt hoitavat omat rahoitustoimenpiteensä emoyhtiön kanssa, ellei paikallinen lainsäädäntö tai muut rajoitteet estä tätä tai ellei edellä mainitusta yleisestä periaatteesta ole tehty poikkeavaa päätöstä, jonka konsernin johto on hyväksynyt.

Joissakin konsernin toimintamaissa on paikallisia valuuttasäännöksiä, jotka rajoittavat rahasijoitusten tekemistä ulkomaille tai muutoin vaikeuttavat kansainvälistä rahaliikennettä. Vuoden 2018 lopussa tällaisia maita oli Kiina, jossa Tikkurilalla oli rahavaroja 4 598 tuhatta euroa. Vuoden 2017 tilikauden lopussa tällaisia maita oli Kiina, Makedonia ja Serbia, joissa rahavaroja oli 2 093 tuhatta euroa. Euroopan Unioni ja Yhdysvallat ovat kohdistaneet ja voivat jatkossa kohdistaa lisää erilaisia pakotetoimia Venäjää tai venäläisiä vastapuolia kohtaan. Koska Venäjä on Tikkurilalle merkittävä markkina-alue, näillä pakotteilla saattaa olla Tikkurilan liiketoimintaa ja/tai investointeja haittaavia vaikutuksia tai ne voivat vaikeuttaa pääoman kotiuttamista Venäjältä Suomeen tai heikentää Tikkurilan paikallisten asiakkaiden tai toimittajien rahoitustilannetta.

RAHOITUSINSTRUMENTEISTA SEKÄ NIIDEN MERKITYKSESTÄ JA KÄSITTELYSTÄ

Tikkurilan taseessa 31.12.2018 rahoitusriskien kannalta merkityksellisimpiä tase-eriä olivat käyttöpääoman eri komponentit, rahavarat

sekä korollinen vieras pääoma. Myyntisaamisiin ja rahavarioihin liittyvät vastapuoliriskit ovat keskeisiä, ja niiden hallinnassa vastapuolien hajautus ja vastapuolien luottokelpoisuus ovat keskeisessä roolissa.

Koska maalin ja muiden konsernin tuotteiden myynti korreloi tyypillisesti bruttokansantuotteen kehityksen kanssa, myös muutokset yleisessä talouskehityksessä vaikuttavat Tikkurilan liiketoimintaan suoraan ja myös välillisesti esimerkiksi markkinakorkojen muuttuessa. Tikkurilan myyntiin liittyy vuoden sisäinen kausivaihtelu: vuoden toisen ja kolmannen neljänneksen merkitys on suurin myyntivolyymille ja tuloskehitykselle, mikä vaikuttaa myös liiketoiminnan rahavirran ajalliseen jakaumaan. Vuoden sisäisen vaihtelun lisäksi rakentamisen ja siihen liittyvät palvelut, yksi keskeinen asiakassegmentti Tikkurilalle, ovat luontaisesti suhdanneherkkiä toimialoja.

Kausivaihteluista johtuen tilikauden päättymishetken tasetilanne ei yleensä kuvaa tilikauden keskimääräistä taserakennetta, muun muassa käyttöpääoman ja rahavarojen suhteen, mikä on otettava huomioon analysoitaessa taselukuja ja rahoitusriskejä. Tyypillisesti sitoutuneen käyttöpääoman määrä on korkeimmillaan kesällä. Rahoitusinstrumenttien käsittelyä tilinpäätöksessä on kuvattu tarkemmin "Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet" -osiossa.

VALUUTTARISKIT

Valtaosa konsernin liiketoiminnasta on euroalueen ulkopuolella, joten valuuttariskeillä on olennainen merkitys Tikkurilan liikevaihtoon, tulokseen, taseeseen ja euromääräiseen rahavirtaan. Viime vuosina SBU Eastin alueen valtioiden valuuttakurssivaihtelut, erityisesti Venäjän ruplan arvonmuutokset, ovat olleet huomattavia. Lisäksi Ruotsin kruunun heikentyminen viime vuosien aikana on vaikuttanut haitallisesti konsernin euromääräiseen liikevaihtoon ja liikevoittoon. Koska tällä hetkellä Tikkurila-konserni ei hallituksen päätöksen mukaisesti tee johdannaissopimuksia valuuttariskien suojaamiseksi ja yhtiöllä on avointa liiketoimintaa liittyvää valuuttariskiä, konsernin tulos on ja voi myös jatkossa olla herkkä valuuttakurssien muutoksille sekä SBU Eastin että SBU Westin alueella.

Valuuttojen vaihtelut vaikuttavat Tikkurila-konserniin valuuttamääräisten erien käsittelyn kautta useasta eri näkökulmasta:

- valuuttamääräisten rahavirtojen kautta; ja
- muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamää-

räisiä tilinpäätöksiä konserniraportoinnissa euroiksi, mikä vaikuttaa sekä tuloslaskelmaan että taseeseen; ja

- valuuttamääräisten investointien arvon kautta.

Valuuttariskien hallinnassa keskeisiä toimintatapoja ovat:

- matching, eli tietyssä valuutassa olevien sisään tulevien ja ulosmenevien rahavirtojen yhteensovittaminen konsernitaseella; ja
- hajautus eli usean eri valuutan käyttö, koska eri valuuttaparit eivät korreloi toistensa kanssa täydellisesti; ja
- valuuttaklausuulien käyttö osto- ja myyntisopimuksissa soveltuvin osin.

TRANSAKTIORISKIT

Tilikausilla 2018 ja 2017 Tikkurilan liikevaihdosta noin 70 prosenttia syntyi euroalueen ulkopuolella, joten valuuttakurssimuutoksilla on erittäin suuri merkitys konsernin euromääräisen liikevaihdon kehitykselle. Tilikauden voittoon kohdistuvaa valuuttakurssiriskiä pienentää se, että suuri osa kuluista toteutuu myös samassa valuutassa kuin liikevaihto. Pääasiallinen valuuttariski kohdistuu Tikkurila-konsernin muissa kuin kunkin yhtiön kotivaluutassa oleviin rahavirtoihin ja tase-eriin. Merkittävimmät sisäisten liiketoimien valuuttariskiä aiheuttavat erät ovat konserniyhtiöiden väliset liiketoimet sekä konserniyhtiöiden ja Tikkurila Oyj:n väliset lainat ja talletukset. Transaktioriskejä seurataan tase-erien osalta.

Transaktioriskejä suojataan netottamalla valuuttamääräiset tulot ja menot keskenään (matching), sisältäen myös kaupallisten sopimusten valuuttaklausuuleista johtuvat valuuttavirrat. Tikkurila Oyj:n hallituksen vahvistaman rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan mukaisesti konserni ei tee valuuttatermiinisolopimuksia.

Konserni hankkii raaka-aineita ja pakkausmateriaaleja useilta kansainvälisiltä toimittajilta muissa kuin Tikkurila-yhtiöiden kotivaluutoissa ja tämä altistaa konsernin valuuttariskille. Joiltakin osin ostosopimusten valuuttaan on mahdollisuus vaikuttaa tai niihin saattaa liittyä valuuttaklausuuleja tai vastaavia ehtoja. Joillakin konsernin tytäryhtiöiden toiminta-alueilla on myös mahdollisuus muuttaa myyntihinnoittelua valuuttojen muutosten seurauksena, vaikka nämä muutokset ovat osittain harkinnanvaraisia tai edellyttävät neuvotteluja asiakkaiden kanssa ja voivat tulla voimaan pitkälläkin viiveellä.

Tuhatta euroa

Transaktioriskipositio	KZT	SEK	NOK	DKK	PLN	RSD	RUB	MKD	CNY	Muut
31.12.2018										
Pankkitilit	-509	3 654	419	2 924	5 885	-	23 592	-	-	169
Lainat ja talletukset	2 453	2 925	275	-	-	-	-	-	3 809	-
Myyntisaamiset ja ostovelat	1 804	4 076	594	68	1 715	-	2 610	-	2 134	-468
Avoin positio	3 748	10 655	1 288	2 992	7 600	-	26 202	-	5 943	-299

Tuhatta euroa

Transaktioriskipositio	KZT	SEK	NOK	DKK	PLN	RSD	RUB	MKD	CNY	Muut
31.12.2017										
Pankkitilit	-259	-2 366	1 001	2 300	213	-874	24 812	-89	-	212
Lainat ja talletukset	2 706	9 143	278	-	-	8 580	-	2 000	1 922	-
Myyntisaamiset ja ostovelat	495	-732	263	1 692	5 393	435	5 983	-74	1 713	-278
Avoin positio	2 942	6 045	1 542	3 992	5 606	8 141	30 795	1 837	3 635	-66

Transaktioriskipositio koostuu taseessa olevista valuuttamääräisistä eristä sekä näiden erien vasta-arvosta konserniyhtiön kotivaluutassa.

Analysoitaessa taselukuja ja rahoitusriskejä on otettava huomioon, että kausivaihteluista johtuen tilikauden päättymishetken tasetilanne ei yleensä kuvaa tilikauden keskimääräistä taserakennetta.

Valuuttakurssien muutoksen vaikutus tulokseen ennen veroja 31.12 taseessa olleiden valuuttamääräisten erien osalta:

Tuhatta euroa	2018					2017				
	RUB	SEK	CNY	KZT	PLN	RUB	SEK	CNY	KZT	PLN
Valuutan 10 % heikkenemisen vaikutus	-2 382	-969	-540	-341	-691	-2 799	-549	-330	-267	-509
Valuutan 10 % vahvistumisen vaikutus	2 911	1 184	660	416	844	3 421	671	404	326	623

Tilinpäätöksessä 2017 oli esitetty RSD valuutan vaikutus tulokseen ennen veroja erikseen. Koska Tikkurila luopui tytäryhtiöstään Serbiassa tilikauden 2018 alussa, on taulukossa sen sijaan esitetty Kiinan juanin vaikutus.

TRANSLAATORISKIT

Sen lisäksi, että translaatoriskit vaikuttavat tuloslaskelmiin muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräiset tuloslaskelmat euroiksi,

Tikkurilan omaan pääomaan kohdistuu euro-alueen ulkopuolisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten valuuttariski. Tikkurila Oyj:n hallituksen hyväksymän politiikan mukaisesti

translaatoriskejä ei suojata. Tytäryhtiöiden oman pääoman muuntamisesta aiheutuvat translaatioerot esitetään konsernin omassa pääomassa muuntoerot -rivillä.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET NETTOSIJOITUKSET

Tuhatta euroa	RUB	SEK	PLN	CNY	Muut
31.12.2018					
Oma pääoma	30 008	4 871	34 274	5 327	4 438
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	3 334	541	3 808	592	493
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-2 728	-443	-3 166	-484	-403
31.12.2017					
Oma pääoma	30 532	4 630	32 822	5 489	4 697
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	3 392	514	3 647	610	522
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-2 776	-421	-2 984	-499	-427

KORKORISKIT

Tikkurila-konsernilla on liiketoiminnassaan tilikausilla 2018 ja/tai 2017 ollut seuraavanlaisia korollisia varoja ja velkoja:

Korolliset varat:

- käteisvarat
- määräaikaistalletukset
- korolliset lainasaamiset
- korolliset kauppahintasaamiset

Korolliset velat:

- leasing- ja osamaksurahoitus
- luotolliset tiliratkaisut
- Tikkurila Oyj:n liikkeelle laskemat

yrittödistykset

- pitkäaikaiset lainalimiitit (revolving credit facility)
- pitkäaikaiset pankkilainat (term loan)
- muut korolliset velat

Tikkurilan korollisiin nettovelkoihin kohdistuu korkojen rahavirtariski. Tikkurilan liiketoimintasykli noudattaa pääsääntöisesti talouden yleistä kehitystä, jolloin konsernin liiketoiminnan rahavirta on vahvempi talouden syklin ja yleensä tällöin myös korkojen ollessa noususuunnassa; toisaalta talouden syklin hidastuessa ja korkojen laskiessa konsernin rahavirta on tyyppillisesti heikompi. Tästä syystä Tikkurila pitää konsernin

korkosidonnaisuusajan (duraatio) lyhyenä, jolloin liiketoiminnan rahavirta ja korkotason muutos noudattavat soveltuvin osin samaa sykliliä. Rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan mukaisesti Tikkurila ei käytä korkojohdannaisia korkoriskien hallinnassa.

Tikkurilan korolliset rahoitusvarat ja -velat jakautuvat kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin varoihin ja velkoihin seuraavan taulukon mukaisesti. Rahoitusinstrumentti on määritelty kiinteäkorkoiseksi silloin, kun sen korkojakso on kiinteä koko juoksuajan ottamatta huomioon sitä, onko instrumentti pitkä- vai lyhytaikainen.

Tuhatta euroa	31.12.2018	31.12.2017
Kiinteäkorkoiset		
Rahoitusvarat *	1 490	1 382
Rahoitusvelat	-51 072	-55 365
Netto	-49 582	-53 983
Vaihtuvakorkoiset		
Rahoitusvarat	6 091	4 974
Rahoitusvelat	-69 932	-51 684
Netto	-63 841	-46 710

* ei sisällä käteisvaroja

KORKOMUUTOKSEN VAIKUTUS**TIKKURILAN TULOKSEEN**

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 olleen 85,5 (31.12.2017: 90,1) miljoonan euron nettovelkapolitiikan yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutus Tikkurila-konsernin tulokseen ennen veroja seuraavan tilikauden aikana olisi noin -0,8 (-0,7) miljoonaa euroa. Herkkyysanalyysissä on oletettu, että korkomuutos tapahtuu vuoden alussa ja että korkomuutos on samanlainen eri korkoperiodeissa, eli kyseessä koko korkokäyrän saman suuruinen siirtymä. Lisäksi on oletettu, että nettovelkapolitiikka säilyy ennallaan ja valuuttakurssien muutoksien vaikutus olisi nolla. Lyhytaikaisten lainojen osalta on oletettu, että lainat uudistetaan eräpäivänä. Vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen osalta korkomuutoksen vaikutus on laskettu seuraavasta koronmääräytymispäivästä alkaen. Nettoveloissa on mukana käteiset varat ja muut rahavarat, joiden korkojen on kuitenkin oletettu olevan muuttumattomia tai muutosten on oletettu tapahtuvan vasta seuraavan tilikauden jälkeen. Tikkurilan liiketoiminnasta johtuvan kausivaihtelun vuoksi tilinpäätöshetken tilanne ei yleensä ole kaikilta osin tyyppinen, joten korkoherkkyys vaihtelee tilikauden aikana. Mikäli tilikauden 2018 keskimääräisen, kunkin kuukauden lopun tilanteen mukaisena keskiarvona laskettuna, nettovelan määrä olisi tilikaudella 2019 keskimäärin samaa tasoa, eli noin 128 miljoonaa euroa, edellä mai-

nitiin oletuksiin ja periaatteen lasketun yhden prosenttiyksikön suuruinen koron nousu lisäisi konsernin tilikauden 2019 korkokuluja noin 0,7 miljoonalla eurolla ja vastaavasti koron lasku yhdellä prosenttiyksiköllä alentaisi korkokuluja vastaavasti samalla määrällä.

Koron muutoksen vaikutuksia arvonalentumisen testaukseen, eläkevelvoitteen määrään ja yrityshankintojen yhteydessä käytettyihin hankintahetkellä arvostettavien vastattavaksi otettavien velkojen ja varojen käypien arvojen määriin on käsitelty näitä koskevissa liitetiedoissa.

LUOTTORISKIT

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, ettei sopimuksen vastapuoli kykene suoriutumaan velvoitteistaan, eli kyseessä on vastapuoliriski. Tikkurilassa merkittävimmät luottoriskin alaiset erät ovat myyntisaamiset ja lyhytaikaiset sijoitukset sekä käteisvarat. Myyntisaamiin liittyvän luottoriskin hallinnointi on hajautettu liiketoimintayksiköihin, mutta konsernin talousorganisaatio seuraa sitä keskitetysti. Tikkurilan laaja ja maantieteellisesti hajaantunut asiakaskunta pienentää suurten luottoriskikeskittymien riskiä, vaikka joillakin suurilla kauppa- ja rakennusmaalien vähittäismyymäläketjuilla on suhteellisen suuri merkitys. Myyntisaamiin liittyvää luottoriskiä hallitaan asiakaskohtaisilla luottolimiiteillä, jotka ottavat huomioon asiakkaan aikaisemman

myyntihistorian ja luottokelpoisuuden. Uusille asiakkaille tehdään luottoriskitarkastus ennen kuin myynti aloitetaan. Tikkurila pienentää myyntisaamiin kohdistuvaa luottoriskiä soveltuvin osin ennakkomaksuina ja luottovakuutusten avulla.

Ennakkomaksut ovat käytössä Venäjällä, jossa noin 6 % (6 %) tilikauden 2018 myynnistä tapahtui ennakkomaksua vastaan.

Luottovakuutus on käytössä Puolassa, jossa noin 76 % (85 %) tilinpäätöshetken myyntisaamisista 31.12.2018 on vakuutettu. Vakuutusehtojen mukaan Tikkurila on oikeutettu saamaan 95 % vakuutetusta saatavasta, mikäli asiakas ei maksa velkaansa.

Sijoituksiin ja käteisvaroihin liittyvää luottoriskiä säätelee Tikkurila Oyj:n hallituksen määrittämät periaatteet. Tikkurila hallinnoi tätä vastapuoliriskiä hajauttamalla ylijäämälikviditeettiä usean vastapuolen kesken ja tallettamalla ylijäämälikviditeetin hyvälaatuisiin, hallituksen määrittämän politiikan sallimiin jälkimarkkinakelpoisiin yritys- ja sijoitustodistuksiin sekä pankkitalletuksiin. Sijoituksiin kohdistuva luottoriski on keskitetty pääsääntöisesti Tikkurila Oyj:lle, sillä tytäryhtiöiden ylijäämälikviditeetti on emoyhtiön hallussa vuonna 2016 käyttöönotetun monivaluutta-konsernitilin kautta. Aikaisemmin tytäryhtiöt tekivät erillisiä talletuksia emoyhtiöön. Rahoitusvarojen kirjanpitoarvot vastaavat niiden maksimiluottoriskiä.

Raportointikauden päättymispäivänä rahoitusvarojen maksimiluottoriski oli:

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat	23,33	-	-
Lainat ja muut saamiset	21, 22, 23, 24	129 686	112 801
Yhteensä		129 686	112 801

Lainojen ja muiden saamisten valuuttajakauma tilikauden päättymispäivänä 31.12. oli:

Tuhatta euroa	31.12.2018	31.12.2017
EUR	37 836	31 202
SEK	22 133	19 397
RUB	31 247	30 095
PLN	20 225	16 084
DKK	4 541	3 511
RSD	-	-
CNY	8 742	8 007
Muut	4 962	4 505
Yhteensä	129 686	112 801

Serbian dinaarimääräiset saamiset on esitetty konsernin taseessa myytävänä olevissa varoissa tilikauden 2017 lopussa. Lisäksi Makedonian denaari-määräisten saatavien siirto myytävänä oleviin varoihin osana ilmoitettua Balkanin alueen tytäryhtiöiden divestointia pienentää ryhmää "Muut".

Tikkurilan liiketoiminnan kasvu Kiinassa näkyy myös juanmääräisten saamisten huomattavana lisääntymisenä vertailukauteen verrattuna.

Konsernin myyntisaamiset, jotka kuuluvat IFRS 9 mukaiseen luokkaan varat jaksotettuun hankintamenuun, muodostavat suurimman erän konsernin rahoitusvaroista. Tilikauden 2017 aikana konserni käytti myyntisaamisten arvonalentumisen määrittelyä myyntisaamisten erääntymiseen perustuvaa ohjetta. Tilikauden 2018 alusta Tikkurila konserni on soveltanut IFRS 9 mukaista yksinkertaistettua lähestymistapaa myyntisaamisten luottoriskien arvioimiseen. Uusi arviointimalli ottaa huomioon avoimista myyntisaamisista syntyvät

mahdolliset luottotappiot koko myyntisaamisen voimassaoloajalta. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan hyödynnetään tappioasteita, jotka konserni on määritellyt eri maantieteellisille alueille ikääntymiskategori- oittain. Alueille määriteltyihin prosentteihin vaikuttaa muun muassa alueen asiakkaiden maksukäyttäytyminen, aikaisemmin toteutu- neet luottotappiot sekä informaatio alueen makrotalouden tekijöistä, lähinnä bruttokan- santuotteen kehitys. Koska Tikkurila konserni toimii useassa eri taloudellisessa ympäristössä

odotettavissa olevien luottotappioiden asteet vaihtelevat suuresti konsernin sisällä. Lisäksi mahdollisia ylimääräisiä luottotappio varauksia on tehty yksittäisten asiakkaiden kohdal- la. Myyntisaamiset kirjataan pois taseesta lopullisina luottotappioidena, kun niistä ei voida kohtuudella odottaa saatavan maksua. Uudesta arvonalentumisen laskentamallista johtuen konserni kirjasi -1,1 miljoonan euron oikaisun kertyneisiin voittovaroihin sekä myyntisaami- siin 1.1.2018.

31.12.2018	Erääntymättömät	1 - 90 päivää erääntyneet	91 - 180 päivää erääntyneet	181 - 365 päivää erääntyneet	yli 365 päivää erääntyneet	Yhteensä
Odotettavissa olevat tappioasteikot	0,03 %-1,5 %	0,4 %-15,5 %	1,0 %-32,1 %	50,0 %	100,0 %	
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo-myyntisaamiset	85 086	1 930	647	506	3 666	91 835
Tappiota koskeva vähennyserä	-174	-705	-91	-355	-3 890	-5 215

1.1.2018	Erääntymättömät	1 - 90 päivää erääntyneet	91 - 180 päivää erääntyneet	181 - 365 päivää erääntyneet	yli 365 päivää erääntyneet	Yhteensä
Odotettavissa olevat tappioasteikot	0,03 %-1,5 %	0,4 %-15,5 %	1,0 %-32,1 %	50,0 %	100,0 %	
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo-myyntisaamiset	79 642	8 121	1 646	1 278	3 611	94 298
Tappiota koskeva vähennyserä	-51	-128	-250	-841	-3 540	-4 810

Myyntisaamisten luottotappiovarauksen muutos

Tuhatta euroa	31.12.2018	31.12.2017
Tasearvo 1.1	4 810	5 226
Kertyneiden voittovarojen alkusalidon kautta tehdyt oikaisut	1 106	-
Kurssierot	-413	-136
Lisäykset	1 423	2 537
Käytetyt	-641	-1 423
Liiketoimintojen hankinnat / - myynnit	-	-
Siirrot myytävänä oleviin omaisuuseriin	-	-890
Vähennykset, käyttämättömät	-1 060	-504
Yhteensä	5 225	4 810

Lainojen ja muiden saamisten ikäjakauma tilikauden päättymispäivänä 31.12. oli:

Tuhatta euroa	Tasearvo 31.12.2018	Tasearvo 31.12.2017
Erääntymättömät	127 979	102 906
1 - 90 päivää erääntyneet	1 225	7 993
91 - 180 päivää erääntyneet	556	1 396
181 - 365 päivää erääntyneet	150	436
yli 365 päivää erääntyneet	-224	70
Yhteensä	129 686	112 801

Tilikaudella 2017 konserni kirjasi arvonalentumistappion lainasaamisista, kun sillä oli objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvonalentumisesta. Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä oli mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä tai maksujen laiminlyöntiä. Vuonna 2017 Tikkurila ei kirjannut arvonalentumistappioita lainasaamisista. Tilikauden 2018 alusta IFRS 9

voimaantullessa lainasaamiset on luokiteltu jaksotettuun hankintamenuon arvostettaviin rahavaroihin. Näistä rahavaroista odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella, mikäli luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen taseeseen kirjaamisen jälkeen. Tikkurila kirjasi -0,2 miljoonan euron oikaisun kertyneisiin voittovaroihin ja lainasaamiisiin 1.1.2018. Tilikauden 2018 aikana konsernilla

olevien lainasaamisten osalta ei tapahtunut merkittävää luottoriskin kohoamista ja täten luottotappiovaraus perustuu 12 kuukauden odotettuihin luottotappioihin. Konserni ei ole kirjannut arvonalentumistappioita rahavaroista eikä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvotettavista olevista oman pääoman ehtoista sijoituksista, sillä arvonalentumistappion on katsottu näistä olevan epäolennainen.

	31.12.2018	31.12.2017
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2017	-	-
Kertyneiden voittovarojen alkusalidon kautta tehdyt oikaisut	228	-
Tappiota koskeva vähennyserän alkusaldo 1.1.2018	228	-
Kaudella tulosvaikutteisesti kirjattu tappiota koskevan vähennyserän lisäys	76	-
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2018	304	-

MAKSUVALMIUSRISKIT

Tikkurilan liiketoiminnalle on olennaista tilikauden sisäinen kausivaihtelu, joka jonkin verran vaihtelee eri maantieteellisillä alueilla ja joka on voimakkainta Pohjoismaissa kesän ulkomaalauskauden merkityksestä johtuen. Käyttöpääoman tarve kasvaa tyypillisesti kesän loppuun asti, jolloin suurin osa ulkomaalimyynnistä tuloutuu. Tämä aiheuttaa vuoden sisäisiä haasteita konsernin maksuvalmiuden hoidolle.

Tikkurila hallitsee maksuvalmiusriskiä pääasiassa lainajärjestelyin sekä kommittoitujen luottolimiittien avulla. Ylijäämälikvideiteetti pidetään joko pankkitilillä tai erittäin likvideissa lyhytaikaisissa sijoituksissa.

Tikkurila allekirjoitti kesäkuussa 2015 kolmen pankin kanssa 150 miljoonan euron pitkäaikaisen luottolimiitti- ja lainasopimuk-

sen, jolla korvattiin syyskuussa 2011 tehty 180 miljoonan euron lainajärjestely sekä lokakuussa 2011 sovittu 25 miljoonan euron valmiusluottolimiitti. Tämä rahoitussopimus koostuu 100 miljoonan euron viisivuotisesta luottolimiittisopimuksesta ja 50 miljoonan euron pankkilainasta, joka erääntyy tammikuussa 2021. Tähän 100 miljoonan euron luottolimiittisopimukseen sisältyi optio jatkaa laina-aikaa yhteensä kahdella vuodella pankkien suostumuksella, mutta yhtiö päätti olla käyttämättä laina-ajan pidennysoptiota. Tämä lainajärjestely sisältää yhden taloudellisen kovenantin, joka perustuu Tikkurila-konsernin nettovelkaantumistaseseen ja jonka tarkasteluajankohdat ovat kunkin kvartaalin viimeisenä päivänä. Nettovelkojen suhde omaan pääomaan saa olla enintään 1,30. Jos Tikkurila rikkoo tämän kovenantin, erääntyy

laina heti takaisinmaksettavaksi, mikäli rahoittajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttää laina.

Näiden rahoitusjärjestelyjen lisäksi Tikkurila Oyj allekirjoitti lokakuussa 2015 nimellisarvoltaan 150 miljoonan euron suuruisen yritystodistusohjelman, jonka puitteissa voidaan laskea liikelle vakuudettomia alle vuoden pituisia yritystodistuksia. Tämä korvasi aiemman 100 miljoonan euron yritystodistusohjelman.

Vuoden 2018 lopussa Tikkurilalla oli käytössään nostamattomana yhteensä 80 (100) miljoonan euron valmiusluottolimiitti sekä 10 (9) miljoonan kommitoidut luottolimiitit. Yritystodistuksia oli tilinpäätöshetkellä laskettu liikelle yhteensä 51 (55) miljoonalla eurolla. Pankkitileillä oli tilikauden päättyessä 35 (17) miljoonaa euroa.

Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi konsernissa on käytössään tulevien rahavirtojen rullaava ennustaminen. Lisäksi konsernin rahoitus pyritään hajauttamaan useaan eri rahoitusmuotoon (oma pääoma, vieras pääoma), useaan eri instrumenttityyppiin, useaan eri maturiteettiin uudelleenrahoitusriskien pienentämiseksi, tarvittaessa useaan eri valuuttaan ja useaan vastapuoleen. Konsernin operatiivisessa toiminnassa hyödynnetään erilaisia netting- ja pooling -järjestelyjä sen varmistamiseksi, että

rahavirrat liikkuvat mahdollisimman tehokkaasti ja että konsernilla on mahdollisimman hyvä läpinäkyvyys rahavirtoihin. Tämä ei kuitenkaan ole vielä kokonaisvaltaisesti mahdollista joillakin konsernin toiminta-alueilla, erityisesti SBU Eastin alueella.

Rahavirtojen liikkuvuuden, rahamäärän optimoimiseksi sekä läpinäkyvyyden tehostamiseksi Tikkurilalla on käytössä monivaluutta-konsernitili, jossa ovat tilikauden 2018 päättyessä mukana yhtiöt Suomesta, Ruotsista, Norjasta,

Tanskasta, Virossa, Latviasta, Liettuasta, Puolasta ja Venäjältä. Tämä järjestely vähentää ulkoisten limiittien tarvetta, koska mukana olevien yhtiöiden positiiviset ja negatiiviset tilisaldot eri valuutoissa netottavat toisiaan. Tämän konsernitilijärjestelmän myötä Tikkurila Oyj:n talousosastolla on ajantasainen näkyvyys ja kontrolli konsernin likviditeettiin. Mukana olevien yhtiöiden lyhyet sisäiset lainat on korvattu antamalla niille konsernitilin sisäiset limiitit.

Vieraan pääoman erääntymisjakaumat tilikauden päättymispäivänä 31.12. olivat seuraavat:

31.12.2018	Tasearvo	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat	2019	2020	2021	2022	2023	>2023
Tuhatta euroa								
Rahoituslaitoslainat	69 941	70 899	20 459	407	50 033	-	-	-
Yritystodistukset	50 876	51 000	51 000	-	-	-	-	-
Muut velat	-	-	-	-	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	186	195	127	52	12	4	-	-
Ostovelat	46 342	46 342	46 342	-	-	-	-	-
Takaussopimukset	9 144	9 144	9 144	-	-	-	-	-
Yhteensä	176 489	177 580	127 072	459	50 045	4	-	-

31.12.2017	Tasearvo	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat	2018	2019	2020	2021	2022	>2022
Tuhatta euroa								
Rahoituslaitoslainat	51 782	53 165	2 321	404	407	50 033	-	-
Yritystodistukset	54 897	55 000	55 000	-	-	-	-	-
Muut velat	-	-	-	-	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	370	385	197	126	50	10	2	-
Ostovelat	51 492	51 492	51 492	-	-	-	-	-
Takaussopimukset	8 383	8 383	8 383	-	-	-	-	-
Yhteensä	166 924	168 425	117 393	530	457	50 043	2	-

Taulukoissa esitetyt luvut ovat diskonttaamattomia.

PITKÄAIKAIISIIN SIOITUKSIIN LIITTYVÄ HINTARISKI

Konsernilla on hallussa pieni määrä noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoona. Nämä osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia ja henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystytään määrittämään arvostusmenetelmien avulla, koska käypää arvoa koskevien järkevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä ja erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä ei pystytään kohtuudella arvioimaan.

PÄÄOMAN HALLINTA

Pääoman hallinnan tavoitteena Tikkurila-konsernissa on varmistaa käytettävissä olevan pääoman riittävyys lyhyellä ja pitkällä aikavälillä liiketoiminnan tarpeisiin ottaen huomioon

toimintaympäristön riskitekijät, esimerkiksi rahoituksen saatavuuteen ja hintaan liittyvät riskit. Lisäksi pääoman hallinta on keskeisesti sidoksissa asetettuihin liiketoiminnan kasvutavoitteisiin, uusien liiketoimintojen ja maantieteellisen jakauman mahdollisiin muutoksiin sekä reagointiherkkyyden säilyttämiseen kilpailutilanteiden muuttuessa. Pääoman tarvetta ja hallintaa suunniteltaessa otetaan soveltuvin osin huomioon myös ulkoisten sidosryhmien vaatimukset, kuten esimerkiksi omistajien vaatimukset voitonjaolle ja viranomaisten vaatimukset tai rajoitteet kunkin konserniyhtiön oman pääoman ja vieraan pääoman tasoille ja niiden keskinäiselle suhteelle.

Tikkurilan ensisijainen rahoituslähde on sen operatiivisesta liiketoiminnasta kertyvä rahavirta. Jos rahavirta ja olemassa olevat rahoitusjärjestelyt eivät riitä, on yhtiöllä erilaisia mahdollisuuksia hankkia rahoitusta: muun muassa vieraan pääoman ehtoinen rahoitus rahoituslai-

toksilta tai laskemalla liikkeelle arvopapereita, oman pääoman ehtoinen rahoitus nykyisiltä ja/tai uusilta osakkeenomistajilta, käyttöpääoman hallintaan liittyvät toimenpiteet ja omaisuuden myynti.

Tikkurila Oyj:n hallitus on asettanut pitkän aikavälin tavoitteet konsernin nettovelkaantumisasteelle (gearing) ja sidotun pääoman tuotto prosentille (ROCE-%): nettovelkaantumisasteen tulee olla alle 70 % tasolla ja vastaavasti sidotun pääoman tuotto prosenttien tulee ylittää 20 %.

Tikkurila Oyj:n solmimiin lainasopimuksiin liittyy yhtiön pääomarakenteeseen liittyviä kovenantteja, joiden rikkoutuessa yhtiö joutuisi maksamaan lainat takaisin välittömästi, mikäli lainanantajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttä laina. Näitä kovenantteja on kuvattu tarkemmin kohdassa "Maksuvalmiusriski".

Kun Tikkurila-konserni analysoi mahdollisia investointikohteita, niiden yhtenä keskeisenä

arviointikriteerinä on diskontattujen kassavirtojen nettonykyarvo, jossa laskentakorko on sidoksissa pääoman painotettuun keskipitkään (WACC), mihin vaikuttaa muun muassa pääomarakenne.

Tikkurila Oyj:n hallitus on antanut osin-

gonjakoa koskevan periaatelinjauksen, jonka mukaisesti Tikkurila Oyj:n osingonjaon määrä on tavoitteellisesti vähintään 40 % vuotuisesta nettotuloksesta, kun vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien vaikutus on eliminoitu. Hallituksen ehdotus 11.4.2019 pidettävälle varsinaiselle

yhtiökokoukselle on, että yhtiö jakaisi osinkoa 0,33 euroa osakkeelta, mikä vastaa noin 60 % konsernin tilikauden 2018 nettotuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja niiden verovaikutusta.

Tuhatta euroa	31.12.2018	31.12.2017
Oma pääoma	150 132	179 520
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-
Yhteensä	150 132	179 520
Korolliset velat, pitkäaikaiset	49 998	50 083
Korolliset velat, lyhytaikaiset	71 006	56 966
Rahavarat	35 486	16 959
Nettovelat	85 518	90 090
Nettovelkaantumisaste, %	57,0 %	50,2 %
Omavaraisuusaste, %	37,6 %	42,0 %
EBITDA	48 112	39 701
Nettovelat/EBITDA	1,78	2,27
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma		
Liikearvo	69 825	71 956
Osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyistä yrityksistä	393	491
Valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja valmiit aineettomat hyödykkeet (pois lukien liikearvo)	88 315	103 009
Nettokäyttöpääoma	80 970	89 702
Sitoutunut pääoma yhteensä	239 503	265 158

Tuhatta euroa	Rahavirta						
Rahoitusvelkojen muutos	31.12.2017	Nostot / takaisinmaksut	Kurssierot	Muut ei rahavirtaivaikutteiset tapahtumat	Siirrot myytävänä oleviin varoihin ja velkoihin	Rahoitusleasingvelkojen lisäys	31.12.2018
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	49 900	-	-	32	-	-	49 932
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	1 794	18 215	0	-	-	-	20 009
Rahoitusleasingvelka	370	-194	-	-	-	8	184
Yritystodistusohjelma	54 897	-4 020	-	-	-	-	50 877
	106 962	14 001	0	32	-	-	121 003

Tuhatta euroa	Rahavirta						
Rahoitusvelkojen muutos	31.12.2016	Nostot / takaisinmaksut	Kurssierot	Muut ei rahavirtaivaikutteiset tapahtumat	Siirrot myytävänä oleviin varoihin ja velkoihin	Rahoitusleasingvelkojen lisäys	31.12.2017
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	49 867	-	-	33	-	-	49 900
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	1 916	-4	-118	-	-	-	1 794
Rahoitusleasingvelka	441	-247	-2	-	-12	190	370
Yritystodistusohjelma	24 979	29 918	-	-	-	-	54 897
	77 204	29 667	-87	33	-12	190	106 962

Taseessa liitetiedossa 28. osana velkoja rahoituslaitoksilta on esitetty myös shekkiluottotili. Rahavirtalaskelmassa tämä on esitetty osana rahavaroja (Liitetieto 24). Shekkiluottotili ei sisälly yllä olevaan erittelyyn.

34. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Muut vuokrasopimukset sisältävät tila-, kaluste-, maa-, mainostila- ja varastotilavuokria.

Kalustovuokrat koostuvat trukeista, henkilöautoista sekä kuljetus- ja nostokalustoista. Vuokraehdot vaihtelevat maittain. Sopimusten

uudistamiset ovat mahdollisia.

Ei puretavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

Tuhatta euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	8 986	9 631
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluessa	14 074	11 432
Yli viiden vuoden kuluessa	7 944	14 140
Yhteensä	31 004	35 204

Tikkurilan venäläisellä tytäryhtiöllä on lyhytaikainen vuokrasopimus Pietarin alueella sijaitsevasta teollisuustontista, jolle suunnitellaan uuden tuotantolaitoksen ja varaston

rakentamista. Kyseiseen vuokrasopimukseen sisältyy osto-optio, jonka mukaisesti Tikkurilan venäläisellä tytäryhtiöllä on oikeus ostaa kyseinen tontti ennakkoon sovitulla ehdoilla. Mikäli

Tikkurila ei kyseistä osto-optiota käytä, aiheutuu siitä Tikkurilalle tähän vuokrasopimukseen liittyen noin 0,2 miljoonan euron lisäkulut.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Vuokrasopimukset, joissa konserni on vuokralle antajana, koostuvat pääosin omien ja vuokrattujen tilojen edelleenvuokrauksesta.

Ei puretavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:

Tuhatta euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	244	362
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluessa	473	500
Yli viiden vuoden kuluessa	320	416
Yhteensä	1 037	1 278

35. VASTUUSITOUMUKSET

Tuhatta euroa	2018	2017
Taseen velkojen vakuudeksi annetut kiinnitykset		
Muut lainat	-	-
Annetut kiinnitykset	102	102
Lainat yhteensä	-	-
Annetut kiinnitykset yhteensä	102	102
Vastuusitoumukset		
Takaukset		
Omien sitoumusten puolesta	403	606
Muiden sitoumusten puolesta	1 283	1 322
Muut vastuut omasta puolesta	94	6 455
Vuokravastuut	31 004	35 204
Vastuusitoumukset yhteensä	32 784	43 587

HANKINTASITOUKSET:

Konsernilla oli aineellisiin käyttöomaisuus-hyödykkeisiin liittyviä hankintasitoumuksia 3,9 milj. euroa (0,9 milj. euroa) tilikauden 2018 päättyessä.

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyviä hankintasitoumuksia oli 0,0 milj. euroa (0,0 milj. euroa) vuoden 2018 lopussa.

MUUT SITOUKSET JA KESKENERÄISET JURIDISET RIIDAT

Maalinalmistuksen prosesseissa käytetään vaarallisia aineita, kemikaaleja ja myrkyllisiä yhdisteitä. Tästä johtuen ympäristön ja maaperän saastumista vahingon seurauksena ei täysin voida sulkea pois, vaikka Tikkurila noudattaa toiminnassaan sekä tuotantolaitosten rakentamisessa, käytössä ja kunnossapidossa lakeja, asetuksia ja turvallisuusstandardeja sekä omia sisäisiä turvallisuusohjeitaan.

Mikäli nykyisissä toimintaolosuhteissa tapahtuisi muutoksia, tapahtuisi ympäristöva-hinko tai yhtiö tekisi jonkun tuotantolaitoksen sulkemis- tai siirtopäätöksen, näiden tapahtumien seurauksena voisi aiheutua velvollisuus maaperän puhdistus- tai ennallistamistoimenpiteisiin. Vastaavasti mikäli viranomaisten toiminnan seurauksena muutokset ympäristölainsäädäntöön ja/tai -asetuksiin aiheuttaisivat konsernille lisävelvoitteita, näistä voisi aiheutua olennainen haitallinen vaikutus konsernin taloudelliseen tulokseen. Jotkut konsernin toimipaikoista sijaitsevat tai hyödyntävät vuokratu-ja maa-alueita tai kiinteistöjä, joiden tulevat vuokravastuut saattavat muuttua tai realisoi-tua etukäteen maksettavaksi, mikäli yhtiön tuotanto- tai liiketoimintaan kohdistuu ulkoisia sääntely-, toimilupa- tai kaavoitusmuutoksia tai mikäli yhtiö itse tekee omaan liiketoimintaansa muutoksia. Lisäksi tuotanto-, laboratorio- ja varastolaitteisiin tai -tiloihin, ja niihin liittyviin vaatimuksiin kuten palonsuojeluun, liittyvät muutokset saattavat aiheuttaa konsernille investointivaatimuksia tulevaisuudessa.

Tikkurilan johdon oletusten ja arvioiden mukaisesti tilikauden aikana oli sellaisia muu-toksia toimintaolosuhteissa, jotka aikaisemman tapahtuman seurauksena aiheuttavat velvoitteen, minkä täyttäminen edellyttää taloudellis-ta hyötyä ilmentävien voimavarojen siirtymistä pois konsernista ja minkä seurauksena edellä mainitun kaltainen ympäristöön liittyvä varaus on kirjattu. Maaperän puhdistamis- ja ennal-

listamistoimenpiteisiin liittyvän varauksen määrä on 0,1 miljoonaa euroa. Tämä on esitetty liitetiedossa 31.

Tikkurila on antanut asiakkailleen toimitus-sopimusten yhteydessä tiettyjä tuotteisiinsa liittyviä takuita. Mikäli näihin liittyen konsernille syntyisi maksuvelvoitteita, joiden toteutumisen olisi todennäköistä ja joiden määrä olisi arvioitavissa luotettavasti, nämä velvoitteet esitettäisiin joko varauksissa tai siirtoveloi-sa. Näiden ehdollisten velvoitteiden tarkkaa toteutumisajankohtaa ja määrää ei ole tiedossa, joten maksuvelvoitteen kirjaaminen edellyttää johdon arviota.

Konsernin tuotteita ja palveluita myydään ulkopuolisille tukku- ja vähittäiskauppaan erikoistuneille yrityksille sekä lisäksi, erityisesti teollisuus- ja ammattilaisuustuotteita tietyillä markkinoilla, suoraan Tikkurila-tuotteiden loppuasiakkaille. Tikkurila-konsernin yhtiöt laativat eri asiakkaiden ja asiakasryhmien kanssa myyntiin liittyviä puite-, toimitus- ja muita sopimuksia. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 Tikkurila-konsernin yhtiöillä oli asiakkaiden kanssa tehtyjä, tilinpäätöshetken yli ulottuvia sopimuksia, joissa on Tikkurilaa sitovia ehtoja. Valtaosin Tikkurilaa sitovat alennus-, kustannus-tai takuusitoumukset ovat ehdollisia. Sopimuk-set edellyttävät Tikkurilan tuotteiden ostamista ja perustuvat asiakkaiden tulevaisuudessa tekemien tilausten määrään tai arvoon. Joissa-kin tapauksissa Tikkurila-konsernin yhtiöillä on kuitenkin myös sitoumus tiettyjen palveluiden tarjoamisesta tai osallistumisesta asiakkaidensa myynninedistämistoimenpiteisiin ilman suoraa sidonnaisuutta Tikkurila-tuotteiden toimituk-siin.

Vuonna 2006 Tikkurila myi tytäryhtiönsä Lövholmsgränd 12 AB:n Skanska Nya Hem AB:lle. Myyty yritys omisti maa-alueen ja raken-nuksia Lövholmenilla Tukholmassa. Lopullinen kauppahinta oli sidottu rakennusneliömetrien määrään (ns. BTA), jolle ostaja saa luvan ra-kentamiseen. Vuonna 2006 alustava kauppahinta saatiin ja siitä laskettu voitto kirjattiin tulona. Alkuperäisten liiketapahtuman ehtojen mukaan, jos todellinen rakennusneliömetrien määrä ylittää tai alittaa ennakoita sovitun vaihteluvälin, lasketaan kauppahinnan oikaisu joko ylös- tai alaspäin. Rakennusneliömetrien alempi raja sovitulla vaihteluvälillä asetettiin niin, että nykyisin hinnan alaspäin tehtävän oikaisun riskiä pidetään pienenä.

Koska Tukholman kaupungin rakennuslu-pien myöntämisprosessi kyseiselle maa-alueelle on viivästynyt, kaupan osapuolet päättivät vuonna 2013 pidentää alkuperäisen sopimuk-sen liiketapahtuman viimeistelyn tapahtuvaksi viimeistään 31 päivä joulukuuta 2019. Uudis-tettujen ehtojen mukaan, mikäli vuoden 2019 loppuun mennessä kyseiselle alueelle ei ole lupullista kaupunkikaavaa rakennusneliömäärin, Skanskalla on mahdollisuus joko viimeistellä liiketoimi alkuperäisellä kauppahinnalla ilman oikeutta myöhemmin tarkistaa kauppahintaa tai perua liiketoimi ja antaa Tikkurilan ostaa omaisuus takaisin alkuperäisellä kauppahin-nalla. Jos liiketoimi peruttaisiin, Tikkurila on sitoutunut tietyin rajoituksin korvaamaan Skanskalle kulut, jotka ovat koituneet omaisuu-den valmistelemisesta jatkotoimenpiteisiin.

Tikkurila on valittanut 2017 Liettuan ympä-ristöviranomaisen päätöksestä, jonka mukai-sesti kolmannen tahon sopimuksen vastaisesta toiminnasta johtuen Tikkurilan tytäryhtiö joutuisi asiasta korvausvelvolliseksi. Asian käsittely on vireillä paikallisessa oikeusasteessa. Useat tämän viranomaispäätöksen saaneista yrityksistä ovat yhdessä esittäneet ympäristövi-ranomaisille sopimusehdotuksen pienemmästä ympäristöverosummasta. Mikäli viranomai-nen eri hyväksy ehdotusta, yritykset yhdessä pyrkivät osoittamaan oikeudessa alkuperäisen korvauspäätöksen olleen lainvastainen.

Puolassa on ollut vuodesta 2008 käynnissä kilpailuoikeuteen liittyvä oikeustapausta, joka on edelleen keskeneräinen. Joulukuussa 2014 Puo-lan ensimmäisen asteen kilpailuoikeus päätti alentaa tapauksesta Tikkurilalle langetettua sakkomaksun 9,3 miljoonasta Puolan zlotysta (noin 2,2 miljoonaa euroa) 1,8 miljoonaan zlotyyn (noin 0,4 miljoonaa euroa). Tikkurilan puolalainen tytäryhtiö on tämän määrätyn alhaisemman sakkomaksun suorittanut viran-omaisille. Muutoksenhakuomioistuimien vahvisti vuonna 2016 antamassa päätöksessään tämän alhaisemman sakon. Korkein oikeus päätti kuitenkin 30.1.2019 peruuttaa muutoksenha-kutuomioistuimen 2016 päätöksen ja palauttaa asian uudelleen käsittelyyn. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että päätös muuttuisi, ja yhtiön arvion mukaan ei ole todennäköisistä, että tämä tilanne johtaisi yhtiön kannalta epäsuotuisaan lopputulokseen.

36. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

TIKKURILA OYJ:N HALLITUKSEN OSAKEPERUSTEINEN PALKITSEMINEN

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökseen perustuen Tikkurila Oyj osti markkinoilta yhtiön osakkeita hallituksen jäsenille hallituspalkkioiden

osittaista (noin 40 % kiinteästä vuosipalkkiosta) maksua varten seuraavasti:

	Tilikaudella 2018	Tilikaudella 2017
Osakkeita, kpl	7 279	5 273
Osakkeiden hankintahinta, tuhatta euroa	109	96

Tilikaudella 2018 osakkeita ostettiin yhteensä seitsemälle hallituksen jäsenelle ja tilikaudella 2017 kuudelle hallituksen jäsenelle.

JOHDON OSAKEPERUSTEISET SITOUTTAMIS- JA KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

Tikkurilalla on useita osakeperusteisia sitouttamis- ja kannustinjärjestelmiä. Kaikkiin järjestelmiin on kuulunut Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet sekä yksittäisiä muita avainhenkilöitä. Järjestelmiä ja niiden ehtoja on kuvattu seuraavissa kappaleissa.

HALLITUKSEN PÄÄTÖKSET VUOSINA 2016 - 2018

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti huhtikuussa 2016 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Ohjelma sisältää suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2015-2019 ja ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän.

Toukokuussa 2017 hallitus päätti 2015-2019 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän ansaintajaksen 2017-2019 yksityiskohdista sekä tietyille konsernin avainhenkilöille suunnatusta ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä 2017-2019.

Kesäkuussa 2018 Tikkurila Oyj:n hallitus päätti kahdesta uudesta konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinohjelmasta, jotka sisältävät suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2018-2022 sekä osakepalkkiojärjestelmän 2018-2019.

Tikkurilan hallitus päätti muuttaa joulukuussa 2018 osakepalkkiojärjestelmän 2018-2022 ehtoja siten, että osa ansaintajaksen 2019-2021 palkkiosta on aikaperusteinen ja että järjestelmään osallistuu laajempi joukko.

SUORITEPERUSTEINEN OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ 2015-2019

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2015-2019 kuului alun perin noin 10 avainhenkilöä. Suoriteperusteisessa osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksota, kalenterivuodet 2015-2017, 2016-2018 ja 2017-2019. Vuoden 2018 lopussa ansaintajaksen 2016-2018 kohderyhmään kuului 3 henkilöä ja ansaintajaksen 2017-2019 kohderyhmään 6 henkilöä.

Järjestelmän mahdollinen palkkio kaikilta

ansaintajaksolta 2015-2017, 2016-2018 ja 2017-2019 lasketaan samalla laskennallisen yritysarvon kaavalla, johon vaikuttavat Tikkurila-konsernin keskimääräinen käyttökatte (EBITDA) ja nettovelka. Skaala eri ansaintajaksolle vaihtelee. Ansaintajaksolta 2015-2017 ja 2016-2018 maksettavat palkkiot olisivat yhteensä enintään noin 250 000 Tikkurila Oyj:n osaketta.

Suoriteperusteisen ansaintajaksen 2016-2018 perusteella maksutapahtumia ei toteudu, sillä ansaintajaksolle määritetyt kriteerit eivät täyttyneet. Ansaintajaksolta 2017-2019 maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 120 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Lisäksi yhtiö maksaa palkkiosta osallistujille aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksun yhteydessä.

Järjestelmän mahdollinen palkkio maksetaan vuosina 2019 ja 2020 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta. Järjestelmän perusteella ansaittuja palkkiomääriä leikataan, jos hallituksen ansaintajaksolta maksettavalle palkkiolle asettamat rajat täyttyvät. Ansaintajaksen 2015-2017 perusteella ei maksettu palkkiota, sillä asetetut tavoitteet eivät täyttyneet.

SUORITEPERUSTEINEN OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ 2018-2022

Suoriteperusteisessa osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksota, kalenterivuodet 2018-2020, 2019-2021 ja 2020-2022.

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2018-2020 kuuluu noin 10 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2018-2020 lasketaan laskennallisen yritysarvon kaavalla, johon vaikuttavat Tikkurila-konsernin keskimääräinen käyttökatte (EBITDA) ja nettovelka. Ansaintajaksolta 2018-2020 maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 130 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Lisäksi yhtiö maksaa palkkiosta osallistujille

aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksun yhteydessä. Mahdollinen palkkio maksetaan vuonna 2021.

Hallituksen joulukuussa 2018 tekemän päätöksen mukaisesti ansaintajaksen 2019-2021 osallistujamäärää laajennettiin sekä osa kyseisen ansaintajaksen palkkiosta muutettiin aikaperusteiseksi. Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2019-2021 kuuluu noin 20 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio perustuu Tikkurila-konsernin keskimääräisestä käyttökatteesta (EBITDA) määritettyyn laskennalliseen arvoon vuosina 2019-2021. Ansaintajaksolta 2019-2021 maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 130 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Mahdollinen suoriteperusteinen palkkio maksetaan osittain Tikkurila Oyj:n osakkeina ja osittain rahana vuonna 2022. Aikaperusteinen palkkio maksetaan kahdessa osassa, vuosina 2020 ja 2022. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja.

Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta. Järjestelmän perusteella ansaittuja palkkiomääriä leikataan, jos hallituksen ansaintajaksolta maksettavalle palkkiolle asettamat ylärajat täyttyvät.

OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ 2018-2019

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2018-2019 kuuluu noin 30 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmässä on yksi ansaintajaksota.

Järjestelmän laskennallinen maksimiarvo on yhteensä noin 3,2 miljoonaa euroa ja se perustuu ansaintajaksen 2018-2019 kumulatiiviseen oikaistuun liikevoittoon ja liikevaihtoon. Mahdollinen palkkio maksetaan vuonna 2020 osittain Tikkurila Oyj:n osakkeina ja osittain rahana. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

EHDOLLISET OSAKEPALKKIO-JÄRJESTELMÄT

Kummassakin ehdollisessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi sitouttamisjakso, kalenterivuodet 2016-2018 sekä 2017-2019. Palkkion saaminen näistä järjestelmistä edellyttää, että järjestelmään osallistuva henkilö hankkii yhtiön osakkeita hallituksen päättämän määrän. Lisäksi palkkion saaminen on sidottu osallistujan työ- tai toimisuhteen voimassaoloon palkkion maksuhetkellä. Ehdolliset osakepalkkiojärjes-

telmät on suunnattu hallituksen päättämille valituille avainhenkilöille, jotka eivät ole osallistuneet vuonna 2012 perustettuun osakepalkkiojärjestelmään.

Ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä, jonka sitouttamisjakso on 2016-2018, maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään 4 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Lisäksi yhtiö maksaa palkkiosta osallistujille aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksun yhteydessä. Järjestelmän palkkio maksetaan

vuonna 2019 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

Ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä, jonka sitouttamisjakso on 2017-2019, maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään 8 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Yhtiö maksaa lisäksi palkkiosta osallistujille aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksun yhteydessä. Järjestelmän palkkio maksetaan vuonna 2020 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT - OSAKEPALKKIOT 1.1.2018 - 31.12.2018

Ohjelma	Ehdollinen osake-palkkiojärjestelmä 2016-2018	Ehdollinen osake-palkkiojärjestelmä 2017-2019	Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015-2019		Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2018-2022	Extra STI 2018-2019
Tyyppi	Matching osake, alkuinvestointi	Matching osake, alkuinvestointi	Osake		Osake	Osake
Instrumentti	MSP 16-18	MSP 17-19	PSP 16-18	PSP 17-19	PSP 18-20	STI 18-19
Myöntämispäivä	28.4.2016	7.8.2017	28.4.2016	30.6.2017	26.6.2018	26.6.2018
Toteutustapa	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake
Ansaintajakso alkaa, pvm	1.1.2016	1.1.2017	1.1.2016	1.1.2017	1.1.2018	1.1.2018
Ansaintajakso päättyy, pvm	31.3.2019	31.3.2020	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Oikeuden syntymäehdot	Osakeomistusvelvoite	Osakeomistusvelvoite	Keskimääräinen perusarvo	Keskimääräinen perusarvo	Keskimääräinen perusarvo	Kumulatiivinen oikaistu EBIT ja Liikevaihto
	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite
Arvioitu osakkeiden vapautuminen, pvm	31.3.2019	31.3.2020	31.3.2019	31.3.2020	31.3.2021	31.3.2020
Enimmäisvoimassaoloaika, vuotta	0,0	3,2	3,2	3,2	3,2	2,2
Jäljellä oleva juoksu-aika, vuotta	0,0	1,2	0,2	1,2	2,2	1,2
Henkilöitä tilikauden 2018 päättyessä	0	4	6	9	10	24
Ohjelman laskennallinen maksimiarvo						3,2 milj. EUR
Myönnetty valuuttamääräisenä						Palkkio kertyy rahamääräisenä ja maksetaan osittain osakkeina ja rahana

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT - OSAKEPALKKIOT 1.1.2017 - 31.12.2017

Ohjelma	Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2016-2018	Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2017-2019	Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015-2019		
	Matching osake, alkuinvestointi	Matching osake, alkuinvestointi	Osake		
Instrumentti	MSP 16-18	MSP 17-19	PSP 15-17	PSP 16-18	PSP 17-19
Tyyppi					
Myöntämispäivä	28.4.2016	7.8.2017	28.4.2016	28.4.2016	30.6.2017
Toteutustapa	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake
Ansaintajakso alkaa, pvm	1.1.2016	1.1.2017	1.1.2015	1.1.2016	1.1.2017
Ansaintajakso päättyy, pvm	31.3.2019	31.3.2020	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Oikeuden syntymäehdot	Osakeomistusvelvoite	Osakeomistusvelvoite	Keskimääräinen perusarvo	Keskimääräinen perusarvo	Keskimääräinen perusarvo
	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite
Arvioitu osakkeiden vapautuminen, pvm	31.3.2019	31.3.2020	31.3.2018	31.3.2019	31.3.2020
Enimmäisvoimassaoloaika, vuotta	3,3	3,2	3,2	3,2	3,2
Jäljellä oleva juoksu-aika, vuotta	1,3	2,3	0,3	1,3	2,3
Henkilöitä tilikauden 2017 päättyessä	1	4	6	6	9

PSP 15-17:n perusteella ei ole tehty maksusuorituksia, koska laskennallisen yritysarvon taso ei yltänyt etukätein asetetulle tasolle.

Tapahtumat 2018	MSP 16-18	MSP 17-19	PSP 15-17	PSP 16-18	PSP 17-19	PSP 18-20
1.1.2018						
Kauden alussa ulkona olevat	2 000	4 500	58 000	58 000	84 000	-
Tilikauden muutokset						
Kaudella myönnettyt	-	-	-	-	-	118 000
Kaudella toteutetut	-	-	-	-	-	-
Kaudella menetetyt	2 000	-	58 000	28 000	28 000	8 000
Kaudella rauenneet	-	-	-	-	-	-
31.12.2018						
Kauden lopussa ulkona olevat	-	4 500	-	30 000	56 000	110 000

Tapahtumat 2017	MSP 16-18	MSP 17-19	PSP 15-17	PSP 16-18	PSP 17-19
1.1.2017					
Kauden alussa ulkona olevat		4 000	-	104 000	112 000
Tilikauden muutokset					
Kaudella myönnettyt		-	4 500	-	-
Kaudella toteutetut		-	-	-	-
Kaudella menetetyt		2 000	-	46 000	54 000
Kaudella rauenneet		-	-	-	-
31.12.2017					
Kauden lopussa ulkona olevat		2 000	4 500	58 000	84 000

KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN**Arvostusparametrit tilikaudella 2018 myönnettyille kannustimille**

Tilikaudella 2018 myönnettyjen osakepalkkioiden käyvän arvon keskeiset parametrit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Käypä arvo yhteensä perustuu yhtiön 31.12.2018 tekemään arviointiin vapautuvien kannustimien määrästä.

	PSP 18-20
Osakkeen kurssi antohetkellä, EUR	14,62
Osakkeen kurssi kauden lopussa, EUR	12,02
Omistusjakso, vuotta	2,76
Osinkotuotto-oletus (diskontattu), EUR	1,46
Osakeosuuden käypä arvo, EUR	13,16
Käypä arvo yhteensä 31.12.2018, tuhatta EUR	863

Arvostusparametrit tilikaudella 2017 myönnettyille kannustimille

Tilikaudella 2017 myönnettyjen osakepalkkioiden käyvän arvon keskeiset parametrit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Käypä arvo yhteensä perustuu yhtiön 31.12.2017 tekemiin arviointeihin vapautuvien kannustimien määrästä.

	MSP 17-19	PSP 17-19
Osakkeen kurssi antohetkellä, EUR	17,33	18,93
Osakkeen kurssi kauden lopussa, EUR	17,81	17,81
Oman pääoman kustannus	7,7 %	Ei sovellu
Omistusjakso, vuotta	2,65	Ei sovellu
Rahoituskulu (yksi osake), EUR	1,03	Ei sovellu
Osinkotuotto-oletus (diskontattu), EUR	1,56	1,55
Osakeosuuden käypä arvo, EUR	13,72	17,38
Käypä arvo yhteensä 31.12.2017, tuhatta EUR	155	0

Osakeperusteisten kannustinjärjestelmien vaikutus tilikauden tulokseen ja taloudelliseen asemaan, tuhatta EUR

	2018	2017
Tilikauden kulut, osakeperusteiset maksut	237	32
Tilikauden kulut, osakeperusteiset maksut, osakkeina toteutettavat	221	13
Osakeperusteisista maksuista aiheutuva velka vuoden lopussa	26	37
	2018	
Arvio tulevaisuuden käteismaksusta verottajalle osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä, arvioitu raportointikauden päättyessä 31.12.2018	305	

37. LÄHIPIIRI

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö (Tikkurila Oyj), tytär- ja yhteisyritykset.

Lähipiiriin kuuluvat myös hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja, heidän perheenjäsenensä ja määräysvalta-yhtiönsä.

Liiketoimissaan yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila noudattaa samoja kaupallisia ehtoja kuin liiketoimissaan

ulkopuolisten osapuolten kanssa.

Luettelo tytär- ja yhteisyrityksistä on esitetty liitetiedossa 38 Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

Tuhatta euroa	Myyntit	Muut liiketoiminnan tuotot	Ostot	Saamiset	Velat
2018					
Yhteisyritykset	4 955	959	-	433	19
2017					
Yhteisyritykset	5 312	958	-	2 049	30

Konsernin yhteisyritykseltä tilikaudella saadut osingot olivat 366 tuhatta euroa (381 tuhatta euroa).

LAINAT, TAKAUKSET JA MUUT VAKUUKSET LÄHIPIIRILLE

Johtoon kuuluville avainhenkilöille ei ollut annettu rahallainaa tai myönnetty takauksia tai muita vakuuksia vuosina 2018 tai 2017.

TIKKURILA ILMOITTI MYYVÄNSÄ BALKANIN ALUEEN LIIKETOIMINNOT TOIMIVALLE JOHDOLLE

Joulukuussa 2017 Tikkurila ilmoitti sopineensa Serbian ja Makedonian tytäryhtiöidensä koko osakekannan myynnistä Tikkurilan paikalliselle johdolle. Myynti toteutui tammikuussa 2018.

Tuhatta euroa	2018	2017
Johdon työsuhde-etuudet ¹⁾		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1 848	2 230
Irtisanomisen yhteydessä suoritettut etuudet	86	497
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	252	387
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	154	10
Yhteensä	2 340	3 125

¹⁾ Sisältää konsernin johtoryhmälle (mukaan lukien toimitusjohtaja) maksetut palkat sekä hallitukselle maksetut palkkiot. Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät sekä lakisääteiset eläkemaksut että vapaaehtoiset lisäeläkkeen maksut. Nämä ovat jaoteltuna alla olevissa taulukoissa erikseen. Järjestelmät ovat maksuperusteisia.

Palkat ja palkkiot on esitetty suoriteperusteisesti.

Osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä on kerrottu liitetiedossa 36.

Tikkurila-konsernin (IFRS) ja emoyhtiö Tikkurila Oyj:n (Suomen kirjanpitolainsäädäntö) palkkoja ja palkkioita koskevat liitetiedot eroavat toisistaan laskentakäytännöistä ja -arvostusperiaatteista johtuvista syistä etenkin osakkeina maksettavien palkkioiden suhteen.

JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Tuhatta euroa	2018	2017
Toimitusjohtaja (12.4.2018 alkaen)		
Elisa Markula		
Rahapalkka luontoisetuineen	286	-
Tulospalkkiot	54	-
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	47	-
Yhteensä	388	-
Lakisääteiset työeläkemaksut	59	-

Tuhatta euroa	2018	2017
Vt-toimitusjohtaja (21.9.2017 - 11.4.2018) ¹⁾		
Jukka Havia		
Rahapalkka luontoisetuineen	75	71
Yhteensä	75	71
Lakisääteiset työeläkemaksut	13	12
Toimitusjohtaja (21.9.2017 saakka)		
Erkki Järvinen		
Rahapalkka luontoisetuineen	-	706
Tulospalkkiot	-	21
Irtisanomisen yhteydessä suoritettut etuudet	-	422
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	-	-
Yhteensä	-	1 149
Vapaaehtoiset lisäeläkkeen eläkemaksut	-	91
Lakisääteiset työeläkemaksut	-	124
Muu johtoryhmä		
Rahapalkka luontoisetuineen	945	1 093
Tulospalkkiot	141	28
Irtisanomisen yhteydessä suoritettut etuudet	86	75
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	107	10
Yhteensä	1 279	1 206
Lakisääteiset työeläkemaksut	179	160
Hallituksen jäsenten palkkiot		
Hallituksen jäsenet ²⁾		
Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja	72	73
Petteri Walldén, hallituksen varapuheenjohtaja	48	49
Eeva Ahdekivi, hallituksen jäsen 12.4.2018 saakka	2	42
Pia Rudengren, hallituksen jäsen	56	57
Riitta Mynttinen, hallituksen jäsen	49	49
Harri Kerminen, hallituksen jäsen	40	41
Catherine Sahlgren, hallituksen jäsen 12.4.2018 alkaen	39	-
Heikki Westerlund, hallituksen jäsen 12.4.2018 alkaen	39	-
Yhteensä	346	311

¹⁾ Tikkurilan hallitus nimitti konsernin talousjohtajan Jukka Havian Tikkurila Oyj:n väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi 21.9.2017 alkaen. Hän toimi tehtävässä 12.4.2018 saakka, jolloin uusi toimitusjohtaja, Elisa Markula, aloitti tehtävässä. Jukka Havia on ollut johtoryhmän jäsen ja hänen työsuhte-etuutensa on ennen vt. toimitusjohtajaksi nimitystä ja sen jälkeen esitetty osana muun johtoryhmän palkkoja ja palkkioita.

²⁾ Hallituksen jäsenille on 40 prosenttia vuosipalkkiosta, ilman kokouspalkkioiden vaikutusta, maksettu Tikkurila Oyj:n osakkeina. Yhteensä osakkeina maksettu osuus on 109 (96) tuhatta euroa. Tämä sisältyy yllä oleviin hallituksen jäsenten palkkioihin.

Tikkurila Oyj:n toimitusjohtajana 12.4.2018 alkaen toimineen Elisa Markulan sopimussuhteen irtisanomisaika on 6 kuukautta ja hänelle maksetaan lisäksi 6 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet. Eläkeikä määräytyy lainsäädännön mukaisesti.

Vt. toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on yhtiön puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvauksena 6 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Irtisanomisaika toimitusjohtajan puolelta on 6 kuukautta. Eläkeikä on noin 65 vuotta.

Tikkurila Oyj:n toimitusjohtajana 21.9.2017 saakka toimineen Erkki Järvisen sopimussuhteen irtisanomisaika yhtiön puolelta oli 6 kuukautta ja lisäksi hänelle maksetaan 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Lisäksi

hänellä on vakuutusyhtiössä hoidettu lisäeläke. Tämä järjestely on maksuperusteinen järjestelmä, eikä konsernilla ole tähän eläkejärjestelyyn liittyviä velvoitteita työsuhteen päättymisen jälkeen.

Muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on noin 65 vuotta. Suomessa eläkeuudistus astui voimaan 1.1.2017, jonka mukaisesti TyEL:n alin eläkeikä vaihtelee henkilön syntymävuoden mukaan.

Tikkurila Oyj:n hallituksen päätöksen mukaisesti tilikauden 2018 vuosibonuskriteerijä konsernin johtoryhmälle on neljä: Tikkurila-konsernin tilikauden 2018 oikaistu liikevoitto, tuotenimikkeiden vähentäminen, liiketoiminnan rahavirta ja henkilöstökulut. Toimitusjohtajan vuosibonustavoitteisiin perustuva tulospalkkio voi olla korkeintaan 58,33

prosenttia kiinteästä vuosipalkasta. Muiden johtoryhmän jäsenten osalta vuosibonustavoitteisiin perustuva tulospalkkio voi olla korkeintaan 48,33 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta.

Tikkurilan johdon päätöksen mukaisesti tilikauden 2017 vuosibonustavoitteiden kriteerit käsittävät Tikkurila-konsernin tilikauden 2017 liikevaihdon ja operatiivisen liiketuloksen (EBIT). Toimitusjohtajan vuosibonustavoitteisiin perustuva tulospalkkio voi olla korkeintaan 58,33 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta. Muiden johtoryhmän jäsenten osalta vuosibonustavoitteisiin perustuva tulospalkkio voi olla korkeintaan 48,33 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta.

Hallituksen ja johdon osakkeenomistuksesta on kerrottu sivulla 116 Osakkeet ja osakkeenomistajat.

38. KONSERNIN OMISTAMAT OSAKKEET JA OSUUDET

Tytäryritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2018				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Tikkurila (China) Paints Co., Ltd	Peking	Kiinan Kansan- tasavalta	100	100
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila Drytech AB	Flen	Ruotsi	100	-
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	100
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	100
Tikkurila GmbH	Ansbach	Saksa	100	100

Tytäryritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2017				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Tikkurila (China) Paints Co., Ltd	Peking	Kiinan Kansan- tasavalta	100	100
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila d.o.o.	Sabac	Serbia	100	100
Tikkurila dooel	Skopje	Makedonia	100	100
Tikkurila Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila Drytech AB	Flen	Ruotsi	100	-
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	100
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	100
Tikkurila GmbH	Ansbach	Saksa	100	100

Yhteisyritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2018				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50	-
2017				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50	-

39. KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

MUUTOKSEN KONSERNIRAKENTEESSA KAUDELLA 2018

Tikkurila sai tammikuussa 2018 päätökseen Serbian ja Makedonian tytäryhtiöiden myynnin Gudmark - nimiselle yhtiölle.

MUUTOKSEN KONSERNIRAKENTEESSA KAUDELLA 2017

Tilikauden aikana tanskalaiset tytäryhtiöt Tikkurila Danmark A/S ja ISO Paint Nordic A/S fuusioituivat. Yritys jatkaa nimellä Tikkurila Danmark A/S.

40. RAPORTOINTIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tikkurila nimitti 11.1.2019 Oskari Vidmanin (s. 1976, KTM) myyntijohtajaksi (Senior Vice President, Sales) ja Tikkurilan johtoryhmän jäseneksi. Hän aloittaa tehtävässään viimeistään 1.7.2019. Hän vastaa Tikkurilan myynnin kehittämisestä ja edistämisestä kaikille yhtiön asiakasryhmille: kuluttajille, ammattilaisille ja teollisuudelle.

Tikkurila tiedotti 29.1.2019, että osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdotti varsinaiselle yhtiökokoukselle, joka on suunniteltu pidettäväksi 11.4.2019, että hallitukseen

valitaan kuusi jäsentä ja että hallituksen jäseniksi valitaan uudelleen Riitta Mynttinen, Jari Paasikivi, Catherine Sahlgren, Petteri Walldén ja Heikki Westerlund. Lisäksi hallituksen uudeksi jäseneksi ehdotetaan valittavan Lars Peter Lindfors. Harri Kerminen ja Pia Rudengren ovat ilmoittaneet, etteivät ole enää käytettävissä uudelleen valintaa varten. Hallituksen jäsenen toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Kaikki valittavaksi ehdotetut henkilöt ovat antaneet

suostumuksensa ehdokkuudelle. Lars Peter Lindfors (s. 1964), tekniikan tohtori, MBA, toimii teknologiajohtajana Nesteen Teknologiayksikössä ja johtoryhmän jäsenenä. Aiemmin hän on toiminut useissa johtotason tehtävissä Neste Oyj:ssä ja Perstorp AB:ssa. Hän toimii myös useiden tiedettä edistävien säätiöiden hallituksen jäsenenä. Hän on Suomen kansalainen. Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen jäsenille maksettavat palkkiot pidetään ennallaan.

41. MUUTOKSET LAATIMISPERIAATTEISSA

Tikkurila on tilikauden 2018 alusta soveltanut seuraavia uusia standardeja ja muutoksia: IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista, IFRS 9 Rahoitusinstrumentit, sekä muutokset IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardiin. Näiden muutosten vaikutukset konsernin avaavaan taseeseen on esitetty seuraavassa taulukossa.

KONSERNIN TASE

Tuhatta euroa	31.12.2017	Oikaisu	1.1.2018
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	71 956		71 956
Muut aineettomat hyödykkeet	26 468		26 468
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	81 233		81 233
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	491		491
Muut sijoitukset	755		755
Pitkäaikaiset saamiset	7 481	-198	7 283
Varat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	8		8
Laskennalliset verosaamiset	8 183	532	8 715
Pitkäaikaiset varat yhteensä	196 575	334	196 909
Lyhytaikaiset varat	31.12.2017	Oikaisu	1.1.2018
Vaihto-omaisuus	95 984		95 984
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	655	-30	625
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	108 248	-1 106	107 142
Rahavarat	16 959		16 959
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	9 314		9 314
Lyhytaikaiset varat yhteensä	231 160	-1 136	230 024
Varat yhteensä	427 735	-802	426 933

OMA PÄÄOMA JA VELAT	31.12.2017	Oikaisu	1.1.2018
Osakepääoma	35 000		35 000
Muut rahastot	42		42
Käyvän arvon rahasto	1		1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000		40 000
Omat osakkeet	-42		-42
Muuntoerot	-39 338		-39 338
Kertyneet voittovarot	143 857	-2 083	141 774
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	179 520	-2 083	177 437
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-	-
Oma pääoma yhteensä	179 520	-2 083	177 437
Pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset korolliset velat	50 083		50 083
Muut pitkäaikaiset velat	142	-27	115
Velat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhte-etuksista	27 118		27 118
Varaukset	503		503
Laskennalliset verovelat	4 991		4 991
Pitkäaikaiset velat yhteensä	82 837	-27	82 810
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	56 966		56 966
Lyhytaikaiset korottomat velat	106 781	1 308	108 089
Varaukset	622		622
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	1 009		1 009
Lyhytaikaiset velat yhteensä	165 378	1 308	166 686
Oma pääoma ja velat yhteensä	427 735	-802	426 933

IFRS 2 OSAKEPERUSTEISET MAKSUT MUUTOS (VOIMAAN 1.1.2018 TAI SEN JÄLKEEN ALKAVILLA TILIKAUSILLA)

Konserni on ottanut muutokset käyttöön 1.1.2018 alkaen. Niiden osakeperusteisten maksujen osalta, joista on vähennetty ennakonpidätys (nettosuoritusominaisuus), tulee kokonaisuudessaan arvostaa ja käsitellä kuten osakkeina maksettavat, mikäli osakeperusteinen maksu olisi luokiteltu omana pääomana maksettavana liiketoimena ilman sen sisältämää netto-ominaisuutta. Osassa Tikkurilan osakeperusteisista järjestelmistä on tällainen tuloverojen johdosta käteisvaroina maksettava osuus. Näin ollen osakeperusteisten järjestelmien rahana suoritettava osuus on oikaistu tilikauden 2018 kertyneiden voittovarojen alkusaldoon. Oikaisun vaikutus konsernin kertyneiden voittovarojen alkusaldoon oli 0,0 miljoonaa euroa.

IFRS 15 MYYNTITUOTOT ASIAKASSOPIMUKSISTA -STANDARDIN SOVELTAMINEN

Standardi korvasi aikaisemmat IAS 11 Pitkäaikaisrakenteet ja IAS 18 Tuotot sekä niihin liittyvät tulot. IFRS 15 -standardin viisivaiheisen mallin mukaisesti tunnustetaan asiakkaan kanssa solmitut sopimukset, yksilöidään erilliset sopimuksen mukaiset suoriteveloitteet, määritetään transaktiohintaa, allokoidaan kaikille

sopimuksen yksilöidyille suoriteveloitteille transaktiohintaa suhteellisten myyntihintojen perusteella ja kirjataan myyntituotto, kun suoriteveloitteet täytetään.

Konserni on ottanut standardin käyttöön takautuvasti siten, että standardin soveltamisen ajankohtana kertynyt vaikutus kirjattiin kertyneisiin voittovarioihin eikä vertailukauden tietoja ole oikaistu (nk. cumulative approach). IFRS 15 -standardin vaikutusta analysoitiin läpikäymällä asiakassopimuksia ja erilaisia sopimusrakenteita sekä dokumentoimalla myyntikäytäntöjen vaikutuksia.

Tikkurilan liikevaihto koostuu pääosin kauppa- ja rakennusmaalien, pinnoitteiden ja tasoitteiden myynnistä rakennustarvikeliikelle, rautakauppaketjuille ja jälleenmyyjille, jotka puolestaan myyvät Tikkurilan tuotteita kuluttajille ja ammattimaalareille. Teollisuusmaaleja myydään joko suoraan loppuasiakkaille tai jälleenmyyntiverkoston kautta. Lisäksi Tikkurilalla on omia, lähinnä ammattilaisasiakkaita palvelevia myymälöitä Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Liikevaihtoon sisältyy myös vähäisessä määrin maaleihin liittyvien oheispalvelujen ja tarvikkeiden myynnistä saatuja tuottoja.

Pääsääntöisesti konsernin myymien tuotteiden, suoriteveloitteiden täyttäminen tapahtuu, kun tuotteet luovutetaan sopimusehtojen mukaisesti asiakkaalle. Asiakaskohtaiset toimitusehdot ostotilauksissa ja/tai puitesopi-

muksissa ilmaisevat määräysvallan siirtymishetken. IFRS 15 -standardi ei tuonut muutoksia tähän tuloutusajankohtaan.

Tikkurilan tuotteisiin liittyvät takuut ovat tyypillisesti varmennustyyppisiä takuita, joilla luvataan asiakkaille tuotteiden olevan sovittujen vaatimusten mukaisia ja niiden toimivan luvattulla tavalla, kun tuotteita on käytetty niille pinnoille, joihin ne on tarkoitettu, sekä noudatettu tuoteselosteessa kuvattuja työvaiheita. Nämä takuut eivät ole erillisiä suoriteveloitteita, jolloin näihin liittyvät mahdolliset veloitteet kirjataan IAS 37 mukaisesti ja esitetään joko varauksissa tai siirtovelouksissa.

Asiakassopimuksissa on annettu lupauksia koulutuspalveluista ja osallistumisesta myynninedistämistoimenpiteisiin. Tarjotut koulutuspalvelut liittyvät kiinteästi Tikkurilan toimittamiin tuotteisiin ja koulutuksella pyritään tarjoamaan tukkuasiakkaille ja jälleenmyyjille tietoa Tikkurilan tuotteiden käytöstä sekä varmentamaan, että tuotteita käytetään sopiville pinnoille. Koulutus on tyypillisesti Tikkurilan oman henkilökunnan järjestämää. Tällainen luvattu koulutuspalvelu ei ole erillinen suoriteveloitte.

Tikkurila on puitesopimuksissa ja kauppa-kohtaisissa sopimuksissaan antanut asiakkaalle sitoumuksia markkinointi- ja myynninedistämistoimenpiteistä. Tikkurila toimittaa asiakkailleen esitteitä, tuoteohjeita sekä muuta

markkinointimateriaalia, jotka tukevat jake-
lijoita tuotteiden myynnissä. Samoin joissain
sopimuksissa on velvollisuuksia osallistua mää-
riteltyjen ja yksilöityjen myyminen edistämistoimenpiteiden rahoitukseen yhdessä asiakkaan kanssa. Tällaiset erät käsitellään myynnin ja markkinointitoiminnan kuluina. Kun Tikkurilan asiakkaalle korvaamien myyminen edistämiskustannusten ei katsota olevan vastiketta erillisestä palvelusta eikä yksilöityjä markkinointitoimenpiteitä ole määritelty, käsitellään Tikkurilan asiakkaalle maksamia vastikkeita IFRS 15 -standardin käyttöönnoton myötä myyntituotteiden oikaisueränä. Tilikaudella 2017 tällaisia eräiä sisältyi konsernin liiketoiminnan muihin kuluihin yhteensä noin 3,3 miljoonaa euroa. Tilikauden 2018 liikevaihtoa nämä erät pienensivät noin 3,1 miljoonaa euroa, ja vastaavasti liiketoiminnan muut kulut alenivat samalla määrällä, joten muutoksella ei ole ollut vaikutusta liikevoittoon.

Tikkurilan liiketoiminta pohjautuu vahvasti sävytyksen laajaan hyödyntämiseen ja Tikkurila toimittaa usein jälleenmyyjille maalien sävytyksessä tarvittavat sävytyskoneet. Näiden sävytyskoneiden sekä markkinointia edistävien muiden oheistuotteiden on katsottu olevan erikseen yksilöitävissä olevia suoritevelvoitteita. Näiden oheistuotteiden asiakassopimuksiin liittyy myönnettyjä volyymipohjaisia alennuksia tulevista maalimyynteistä, minkä vuoksi transaktiohintana on allokoitu kyseisen oheistuotteen ja maalimyyntien kesken. Tästä johtuen konsernissa on kirjattu 1,0 miljoonaa euroa kertyneiden voittovarojen oikaisuksi verovaikutuksella vähennettynä. Oikaisu johtuu transaktiohinnan allokoinnista maalimyyntille, ja se tuloutetaan tulevalla tilikaudella. Oikaisu on tarkennettu tilinpäätöksessä 2017 ilmoitetusta arvioidusta summasta, jolloin vaikutuksen ilmoitettiin olevan 1,2 miljoonaa euroa. Tilikauden 2018 luvuissa tämän muutoksen vaikutus liikevaihtoon oli noin 0,0 miljoonaa euroa.

Tikkurila-konsernin asiakkaiden maksuehdot vaihtelevat maantieteellisen sijainnin ja asiakaskohtaisesti määriteltyjen ehtojen mukaisesti. Lisäksi Tikkurilan asiakassopimukset sisältävät erilaisia toimitusmääriin, toimitusten arvoon tai valikoitujen tuoteryhmien myyntimääriin liittyviä jälkikäteen annettavia alennuksia ja hyvityksiä sekä joissakin tapauksissa rangaistusseuraamustyyppisiä eräiä liittyen toimitusten oikea-aikaisuuteen ja toimitusvarmuuteen. Näiden muuttuvien vastikkeiden vaikutus transaktiohintaan edellyttää arviointia

tuloutushetkellä. Tikkurilalla on useita samankaltaisia sopimuksia ja muuttuvan vastikkeen arvioita päivitetään kunkin raportointikauden päättyessä. Muuttuvan vastikkeen määrää arvioidessa Tikkurila yhtiöt hyödyntävät kokemusperäistä tietoa samankaltaisten asiakassopimusten eri alennustyyppien toteutumisesta ja historiatietoa asiakaskohtaisista toimituksista.

IFRS 9 RAHOITUSINSTRUMENTIT (VOIMAAN 1.1.2018 TAI SEN JÄLKEEN ALKAVILLA TILIKAUSILLA)

Uusi standardi korvasi standardin IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. IFRS 9 muutti rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua ja arvostamista. Standardi määrittää rahoitusvaroilta kolme pääasiallista arvostusryhmää: jaksotettu hankintameno, käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta ja käypä arvo tulosvaikutteisesti. Luokittelu riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimukseen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteistä. IFRS 9 sisältää myös rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin odotettuihin luottotappioihin perustuvan mallin. Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen vastaavat suurelta osin IAS 39:n vaatimuksia lukuun ottamatta, että käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien velkojen osalta oman luottoriskin muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. IFRS 9:n suojauslaskentaa koskevassa osiossa suojaus-suhteiden päätyypit ovat; rahavirran suojaus, käypien arvojen ja nettosijoitusten suojaus. IAS 39:n mukainen vaatimus suojauksen tehokkuudesta ja sen määritelmä tarkkoine rajoineen on korvattu taloudellisen suojaussuhteen käsitteellä. Tämän mukaan suojauskohteen ja suojausinstrumentin välillä tulee olla taloudellinen suhde ja suojausasteen tulisi olla sama kuin mitä yritys tosiasiallisesti käyttää riskienhallinnassaan.

IFRS 9 käyttöönnoton johdosta tehdyt rahoitusinstrumenttien luokittelun muutokset standardin soveltamisen aloituspäivänä 1.1.2018 on esitetty seuraavassa taulukossa. Tikkurilan lainat ja muut saamiset arvostetaan edelleen jaksotettuun hankintamenuun, sillä näiden erien osalta toteutuvat rahavirrat muodostuvat pääoman palautuksista ja koron maksuista, ja Tikkurilan tavoite on pitää hallussaan nämä rahoitusvarat sopimuksen loppuun asti.

Konsernin myyntisaamiset, jotka kuuluvat IFRS 9 mukaiseen luokkaan varat jaksotettuun hankintamenuun, muodostavat suurimman erän konsernin rahoitusvaroista. Myynti-

saamisista kirjataan koko voimassaoloajalta odotettavissa oleva luottotappio. Konserni on käyttänyt myyntisaamisten arvonalentumisen määrittämiseen myyntisaamisten eräntymiseen perustuvaa ohjetta. IFRS 9 käyttöönnoton johdosta mallia on muutettu niin, että kaikista myyntisaamisista myös aikakategorioissa eräntymättömät, 1-90 päivää sekä 90-180 päivää sitten eräntyneiden myyntisaamisten osalta kirjataan luottotappiovaraus konsernin eri maantieteellisille alueille määrittämien prosenttien mukaisesti. Alueille määriteltyihin prosentteihin vaikuttaa muun muassa alueen asiakkaiden maksukäyttäytyminen ja aikaisemmin toteutuneet luottotappiot. Uudesta arvonalentumisen laskentamallista johtuen konserni kirjasi -1,1 miljoonan euron oikaisun, ennen veroja, kertyneisiin voittovaroihin sekä myyntisaamisiin 1.1.2018.

Muiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan IFRS 9 standardin mukaisesti odotettujen luottotappioiden mallia, jolloin odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella, mikäli luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen taseeseen kirjaamisen jälkeen. Tämän johdosta Tikkurila kirjasi -0,2 miljoonan euron oikaisun kertyneisiin voittovaroihin ja lainasaamisiin 1.1.2018. Luottotappioiden arvioitu määrä lainasaamisista perustuu 12 kuukauden odotettuihin luottotappioihin, koska näihin ei kohdistu merkittävää luottoriskin kohoamista.

IFRS 9 standardin mukaan oman pääoman ehtoiset sijoitukset yhtiö voi luokitella joko käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi tai käypään arvoon laajan tuloksen kautta arvostettaviksi. Tämä valinta voidaan tehdä sijoituskohtaisesti. Tikkurilan myytävissä olevat rahoitusvarat ovat sisältäneet oman pääoman ehtoisia sijoituksia, jotka ovat luonteeltaan pitkäaikaisia sijoituksia ja joista konsernilla ei ole aikomusta luopua ja jotka Tikkurila on luokitellut käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Tällöin sijoituksista saatavat osingot kirjataan edelleen tulosvaikutteisesti, mutta mahdollisia arvonalentumisia ei kirjata tulosvaikutteisesti eikä myöskään luovutuksen yhteydessä kirjattavia voittoja ja tai tappioita siirrettä tulosvaikutteisiksi IFRS 9 mukaisesti.

Standardi ei tuonut muutoksia rahoitusvelkojen osalta.

Rahoitusinstrumenttien uudelleenluokittelu IFRS 9:n soveltamisen seurauksena ja vaikutukset avaavaan taseeseen

Tuhatta euroa	Arvostusluokka		Kirjanpitoarvo		Muutos
	Alkuperäinen (IAS 39)	Uusi (IFRS 9)	IAS 39	IFRS 9	
Pitkäaikaiset rahoitusvarat					
Myytävissä olevat rahoitusvarat - sijoitukset noteeraamattomiin osakkeet	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta	755	755	-
Lainasaamiset	Lainat ja muut saamiset (jaksotettu hankintameno)	Jaksotettu hankintameno	5 701	5 503	-198
Muut saamiset	Lainat ja muut saamiset (jaksotettu hankintameno)	Jaksotettu hankintameno	1 416	1 416	-
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Korolliset saamiset	Lainat ja muut saamiset (jaksotettu hankintameno)	Jaksotettu hankintameno	655	625	-30
Muut rahavarat	Lainat ja muut saamiset (jaksotettu hankintameno)	Jaksotettu hankintameno	16 959	16 959	-
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	Lainat ja muut saamiset (jaksotettu hankintameno)	Jaksotettu hankintameno	88 070	86 964	-1 106
Rahoitusvarat yhteensä			113 556	112 222	-1 334
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Rahoitusleasingvelat	Muut rahoitusvelat (jaksotettu hankintameno)	Jaksotettu hankintameno	183	183	-
Lainat rahoituslaitoksilta	Muut rahoitusvelat (jaksotettu hankintameno)	Jaksotettu hankintameno	49 900	49 900	-
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Lyhytaikaiset korolliset velat	Muut rahoitusvelat (jaksotettu hankintameno)	Jaksotettu hankintameno	56 966	56 966	-
Ostovelat	Muut rahoitusvelat (jaksotettu hankintameno)	Jaksotettu hankintameno	51 492	51 492	-
Rahoitusvelat yhteensä			158 541	158 541	-

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liikevaihto	2	189 446	190 197
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	4	-5 264	4 280
Liiketoiminnan muut tuotot	3	23 181	21 251
Materiaalit ja palvelut	4	-109 857	-114 403
Henkilöstökulut	5	-34 152	-35 734
Poistot ja arvonalentumiset	7	-6 751	-5 535
Liiketoiminnan muut kulut	4,6	-48 210	-55 110
Liikevoitto		8 393	4 947
Rahoitustuotot ja -kulut	8	6 567	30 931
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		14 960	35 878
Tilinpäätössiirrot	7,9	1 802	682
Tuloverot	10	-1 635	-1 522
Tilikauden voitto		15 127	35 038

EMOYHTIÖN TASE (FAS)

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	11		
Aineettomat hyödykkeet		15 066	17 877
Aineelliset hyödykkeet		14 576	17 365
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		185 933	187 603
Muut sijoitukset		540	540
Sijoitukset yhteensä		186 473	188 143
Pysyvät vastaavat yhteensä		216 116	223 385
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	12	26 293	32 243
Pitkäaikaiset saamiset	13	14 926	10 844
Lyhytaikaiset saamiset	13	61 328	76 604
Rahat ja pankkisaamiset		25 043	11 749
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		127 590	131 440
Vastaavaa yhteensä		343 705	354 825
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14		
Osakepääoma		35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		40 000	40 000
Edellisten tilikausien voitto		85 185	86 239
Tilikauden voitto		15 127	35 038
Oma pääoma yhteensä		175 312	196 276
Tilinpäätössiirtojen kertymä	15	2 054	3 856
Pakolliset varaukset	16	239	230
Vieras pääoma	17		
Pitkäaikainen vieras pääoma		50 198	50 142
Lyhytaikainen vieras pääoma		115 902	104 321
Vieras pääoma yhteensä		166 100	154 463
Vastattavaa yhteensä		343 705	354 825

EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

Tuhatta euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	14 960	35 878
Oikaisut:		
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	2 651	2 322
Poistot ja arvonalentumiset	6 751	5 535
Korkotuotot	-3 800	-5 202
Korkokulut	1 161	819
Osinkotuotot	-12 196	-31 774
Muut oikaisut	160	-122
Arvonalentumiset pysyvistä vastaavista	1 620	2 000
Lainasaamisten alaskirjaus	1 841	519
Muut rahoituserät	300	245
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	13 447	10 220
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos	5 950	-7 460
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	4 489	3 448
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos	-3 402	8 473
Käyttöpääoman muutos yhteensä	7 037	4 462
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-1 434	-1 149
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	4 849	5 475
Maksetut verot	277	-3 307
Saadut osingot	12 196	31 774
Liiketoiminnan rahavirta	36 372	47 475
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-1 186	-5 556
Sijoitukset tytäryrityksiin	-	-2 371
Luovutustulot tytäryrityksistä	50	-
Lainasaamisten muutos	1 751	-10 963
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	-	4
Investointien rahavirta	615	-18 887
Rahavirta ennen rahoitusta	36 987	28 588
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	-	-
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-	-
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+)	258 587	285 568
Lyhytaikaisen rahoituksen vähennys (-)	-246 994	-274 310
Maksetut osingot	-35 285	-35 285
Rahoituksen rahavirta	-23 692	-24 027
Rahavarojen nettomuutos	13 296	4 561
Rahavarat 31.12.	25 043	11 747
Rahavarat 1.1.	11 747	7 186
Rahavarojen muutos	13 296	4 561

1. EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet on noteerattu Nasdaq Helsingissä 26.3.2010 alkaen. Yhtiön kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite on Kuninkaalantie 1, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö.

Tikkurila Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten (FAS) mukaisesti.

VALUUTTAMÄÄRÄISET SAAMISET JA VELAT

Valuuttamääräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin.

Tilikauden päättymispäivänä ulkomaanrahan määräiset tase-erät arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin.

Myyntisaamisten kurssierot kirjataan myynnin oikaisuksi ja ostovelkojen kurssierot ostojen oikaisuksi. Rahoitustapahtumien kurssierot kirjataan rahoituksen tuottoihin ja kuluihin.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Rahoitusvarat ja -velat on kirjattu hankintameenoonsa tai arvonalentumisella vähennettyyn arvoon.

HENKILÖSTÖN OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

Osaakepalkkiojärjestelmän käsittelystä on kerrottu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Emoyhtiössä osakepalkkiot kirjataan kuluksi maksettavien suoritussten suuruusina.

LIIKEVAIHTO

Liikevaihto sisältää myytyjen tuotteiden ja toimittujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, alennukset ja myyntisaamisten kurssierot.

VEROT

Tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut välittömät verot ja lopulliset verot aikaisemmilta tilikausilta, sekä laskennallisten verojen muutoksen.

LASKENNALLISET VEROT

Laskennalliset verot on kirjattu väliaikaisista eroista, jotka johtuvat varojen ja velkojen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon erosta. Laskennallinen vero on laskettu käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavan vuoden verokantaa.

PYSYVÄT VASTAAVAT JA POISTOT

Pysyvät vastaavat esitetään taseessa suunnitelman mukaisissa jäännösarvoissaan. Suunnitelman mukaiset jäännösarvot on laskettu vähentämällä alkuperäisestä hankintamenoista kumulatiiviset poistot ja arvonalentumiset.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kohteiden taloudellisen käyttöiän perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistoajat:

rakennukset ja rakennelmat	8 - 25 vuotta
koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta
aineettomat hyödykkeet	5 - 10 vuotta

Kertynyt verotuksen poistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen välinen ero esitetään taseen vastattavissa tilinpäätössiirtojen kertymässä.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Tikkurila Oyj:n vaihto-omaisuus on arvostettu välittömään ja välilliseen hankintamenoontai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä. Vaihto-omaisuuden välitön hankintameno määritellään painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Valmiisiin tuotteisiin aktivoidut välilliset kulut ovat valmistuksen ja hankinnan kiinteät kustannukset sekä valmistukseen ja hankintaan liittyvien pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot sekä välilliset muuttuvat kustannukset.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISENNOT

Tutkimus- ja kehittämisennot on kirjattu vuosikuluksi. Kehittämismenoja ei ole aktivoitu, koska nämä eivät täytä aktivointiedellytyksiä. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmillä kausilla. Mikäli kehittämisennot täyttävät aktivointiedellytykset, ne esitetään taseessa erässä Aineettomat hyödykkeet ja kirjataan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

LEASING

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina. Maksamattomat leasingmaksut on esitetty tilinpäätöksessä vastuissa.

EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Vertailtaessa tilikauden tietoja edelliseen tilikauteen tulee huomioida seuraavat asiat:

Osana tehostamisohjelmaa kannattavuuden parantamiseksi yhtiössä käytiin yhteistoimintaneuvottelut syksyllä 2018. Neuvotteluiden seurauksena irtisanottiin yhteensä 24 henkilöä. Tilikaudella toteutettiin myös organisaatiomuutoksia. Irtisanomisten sekä organisaatiomuutosten johdosta henkilöstökuluihin kirjattiin 1,4 miljoonan euron kertaluonteiset kulut. Vertailuvuonna vastaavat kulut olivat 1,2 miljoonaa euroa.

Tikkurila Oyj toimittaa usein jälleenmyyjille maalien sävytyksessä tarvittavat sävytyskoneet sekä markkinointia edistäviä muita oheistuotteita kuten myymäläkalusteita. Näihin myynteihin liittyy myönnettyjä volyympohjaisia alennuksia tulevista maalimyynteistä. Tästä johtuen myynnin tuloutusta ja laskentaperiaatetta on muutettu allokoimalla myyntihintaa kyseisten tuotteiden ja maalimyyntien kesken. Maalimyyntit tuloutetaan tulevilla tilikausilla.

Vertailukauden tietoja ei ole oikaistu. Laskentaperiaatteen muutoksen vaikutus avaavaan taseeseen on esitetty seuraavassa taulukossa.

TIKKURILA OYJ:N TASE

Tuhatta euroa	31.12.2017	Oikaisu	1.1.2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	17 877		17 877
Aineelliset hyödykkeet	17 365		17 365
Sijoitukset	188 143		188 143
Pysyvät vastaavat yhteensä	223 385		223 385
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	32 243		32 243
Pitkäaikaiset saamiset	10 844	202	11 045
Lyhytaikaiset saamiset	76 604		76 604
Rahat ja pankkisaamiset	11 749		11 749
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	131 440	202	131 642
Vastaavaa yhteensä	354 825	202	355 027
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	35 000		35 000
SVOP	40 000		40 000
Kertyneet voittovarot	121 276	-807	120 470
Oma pääoma yhteensä	196 276	-807	195 470
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	3 856		3 856
PAKOLLISET VARAUKSET	230		230
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	50 142		50 142
Lyhytaikainen vieras pääoma	104 321	1 008	105 329
Vieras pääoma yhteensä	154 463	1 008	155 472
Vastattavaa yhteensä	354 825	202	355 027

Laskentaperiaatteen muutos pienensi liikevaihtoa 93 tuhatta euroa tilikaudella 2018.

Myyntinedistämiskustannusten esittämis-
tapaa on tarkennettu. Kun yhtiön asiakkaille
korvaamien myyntinedistämiskustannusten

ei katsota olevan maksua erillisestä palvelusta
eikä yksilöityjä markkinointitoimenpiteitä ole
määritelty, käsitellään ne vuodesta 2018 alkaen

myyntituottojen oikaisueränä.
Tilikaudella 2017 vastaavia eriä on esitetty
liiketoiminnan muissa kuluissa.

2. LIIKEVAIHTO

	2018	2017
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdosta	%	%
Suomi	50	48
Muut EU-maat	28	26
Muu Eurooppa	18	19
Muut maat	4	6
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain yhteensä	100	100

3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Tuhatta euroa	2018	2017
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	0	4
Muut liiketoiminnan tuotot	23 180	21 248
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	23 181	21 251

Erä Muut liiketoiminnan tuotot sisältää raaka-aineiden hankintaan liittyvän 2,9 miljoonan euron vakuutuskorvauksen sekä 0,7 miljoonan euron korvauksen välimiesmenettelyn ratkaisun perusteella.

Liiketoiminnan muut tuotot tilikaudella 2018 sisältävät konsernin sisäisiä palveluveloituksia ja sisäisiä veloituksia aineettomien omaisuuserien käyttöoikeuksista yhteensä 18,7 (20,1) miljoonaa euroa.

4. KULUT

Tuhatta euroa	2018	2017
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	-5 264	4 280
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	-108 816	-116 848
Aine- ja tarvikevarastojen muutos	-687	3 182
Ulkopuoliset palvelut	-355	-736
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-109 857	-114 403
Henkilöstökulut	-34 152	-35 734
Vuokrat	-1 221	-1 315
Muut kulut ja kulujen hyvitykset	-46 989	-53 795
Kulut yhteensä	-197 483	-200 966

Myynninedistämisskustannusten esittämis-tapaa on tarkennettu. Kun yhtiön asiakkaille korvaamien myynninedistämisskustannusten ei katsota olevan maksua erillisestä palvelusta eikä yksilöityjä markkinointitoimenpiteitä ole

määritelty, käsitellään ne vuodesta 2018 alkaen myyntituottojen oikaisueränä.

Vertailuvuonna ne on kirjattu Muut kulut ja kulujen hyvitykset - ryhmään. Tilikaudella näitä kuluja oli 533 (1 092) tuhatta euroa.

Muut kulut ja kulujen hyvitykset -erän merkittävä pieneneminen johtuu toteutetuista säästötoimenpiteistä.

5. HENKILÖSTÖKULUT JA HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Tuhatta euroa	2018	2017
Palkat ja palkkiot	-27 777	-29 000
Eläkekulut	-5 138	-5 526
Muut henkilösivukulut	-1 237	-1 208
Henkilöstökulut yhteensä	-34 152	-35 734
Luontoisedut (verotusarvo)	-1 353	-1 410

Tilikaudella 2018 henkilöstökuluihin sisältyy 1,4 (1,2) miljoonan euron kertaluonteiset kulut yhteistoimintaneuvotteluiden ja organisaatiomuutosten yhteydessä tehtyjen irtisanomisten johdosta.

Johdon palkat ja palkkiot	2018	2017
Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja muu johtoryhmä	-2 016	-2 734

Tikkurila-konsernin (IFRS) ja emoyhtiö Tikkurila Oyj:n (Suomen kirjanpitolainsäädäntö) palkkoja ja palkkioita koskevat liitetiedot eroavat toisistaan laskentakäytännöistä ja -arvostusperiaatteista johtuvista syistä etenkin osakkeina maksettavien palkkioiden suhteen. Tikkurilan Oyj:n kirjanpidossa toimitusjohtajalle ja muulle johdolle maksettujen osakepalkkioiden kulut

on kirjattu sille kaudelle, jolloin osakkeet on luovutettu, kun IFRS-laskennassa kyseiset kulut on jaksotettu pidemmälle, noin kolmen vuoden ajanjaksolle. Osakkeiden arvostus Tikkurila Oyj:n kirjanpidossa ja palkkaerittelyissä perustuu luovutushetken osakekurssiin, kun taas IFRS-laskennassa arvostuksen perusteena on ollut järjestelmän mukaisen ansaintajakson

alkuhetki ja siinä on myös otettu huomioon esimerkiksi arvioitujen tulevien osinkojen vaikutus.

Johdon osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän tiedot löytyvät konsernin liitetiedosta 36.

TOIMITUSJOHTAJIEN JA JOHTORYHMÄN SUORITEPERUSTEISET PALKAT JA PALKKIOT

Taulukossa on esitetty toimitusjohtajien suoriteperusteiset palkat ja palkkiot vuosina 2018 ja 2017.

Tuhatta euroa	2018	2017
Toimitusjohtaja Elisa Markula (12.4.2018 alkaen)		
Rahapalkka luontoisetuineen	-286	-
Tulospalkkiot	-54	-
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	-25	-
Yhteensä	-365	-
Lakisääteiset työeläkemaksut	-59	-

Tikkurila Oyj:n toimitusjohtajana 12.4.2018 alkaen toimineen Elisa Markulan sopimussuhteen irtisanomisaika on 6 kuukautta ja hänelle maksetaan lisäksi 6 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet. Eläkeikä määräytyy lainsäädännön mukaisesti.

Vt. toimitusjohtaja Jukka Havia (21.9.2017 - 11.4.2018)	2018	2017
Rahapalkka luontoisetuineen	-75	-71
Yhteensä	-75	-71
Lakisääteiset työeläkemaksut	-13	-12

Tikkurilan hallitus nimitti konsernin talousjohtajan Jukka Havian Tikkurila Oyj:n väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi 21.9.2017 alkaen. Hän toimi tehtävässä 12.4.2018 saakka, jolloin uusi toimitusjohtaja Elisa Markula aloitti tehtävässä. Jukka Havia on ollut johtoryhmän jäsen ja hänen työsuhte-etuutensa on ennen vt. toimitusjohtajaksi nimitystä ja sen jälkeen esitetty osana muun johtoryhmän palkkoja ja palkkioita.

Vt. toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on yhtiön puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvausena 6 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Irtisanomisaika vt. toimitusjohtajan puolelta on 6 kuukautta.

Vt. toimitusjohtajan lakisääteinen eläkejärjestely on maksuperusteinen ja eläkeikä on noin 65 vuotta.

Tuhatta euroa	2018	2017
Toimitusjohtaja Erkki Järvinen (21.9.2017 saakka)		
Rahapalkka luontoisetuineen *)	-	-1 128
Tulospalkkiot	-	-21
Yhteensä	-	-1 149
Vapaaehtoiset lisäeläkkeen eläkemaksut	-	-91
Lakisääteiset työeläkemaksut	-	-124

*) Raportoidut palkat sisältävät toimitusjohtajan työsuhteen päättymiseen liittyvän 422 tuhannen euron suuruisen irtisanomiskorvauksen.

Tikkurila Oyj:n toimitusjohtajana 21.9.2017 saakka toimineen Erkki Järvisen sopimussuhteen irtisanomisaika oli yhtiön puolelta 6 kuukautta ja lisäksi hänelle maksetaan 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Hänellä on vakuutusyhtiössä hoidettu lisäeläke. Tämä järjestely on maksuperusteinen järjestelmä, eikä konsernilla ole tähän liittyviä velvoitteita työsuhteen päättymisen jälkeen.

Tuhatta euroa	2018	2017
Muu johtoryhmä ¹⁾		
Rahapalkka luontoisetuineen *)	-1 031	-1 168
Tulospalkkiot	-141	-28
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	-57	-6
Yhteensä	-1 229	-1 202
Lakisääteiset työeläkemaksut	-179	-160
Lakisääteinen eläkejärjestely on maksuperusteinen.		

1) Tästä 333 tuhatta euroa ei sisälly Tikkurila Oyj:n tuloslaskelmalla riville "Palkat" vuonna 2018. Vertailukaudella vastaavasti 178 tuhatta euroa ei ole esitetty palkoissa.

*) Lisäksi palkkoihin sisältyy 86 (75) tuhannen euron suuruinen irtisanomiskorvaus johtoryhmän jäsenen vuonna 2018 päättäneestä työsuhteesta johtuen.

Muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on noin 65 vuotta. Suomessa eläkeuudistus astui voimaan 1.1.2017, jonka mukaisesti TyEL:n alin eläkeikä vaihtelee henkilön syntymävuoden mukaan.

HALLITUKSEN JÄSENET JA HEIDÄN PALKKIONSA *)

Tuhatta euroa	2018	2017
Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja	-72	-73
Petteri Walldén, hallituksen varapuheenjohtaja	-48	-49
Harri Kerminen, hallituksen jäsen	-40	-41
Pia Rudengren, hallituksen jäsen	-56	-57
Eeva Ahdekivi, hallituksen jäsen 12.4.2018 saakka	-2	-42
Riitta Mynttinen, hallituksen jäsen	-49	-49
Catherine Sahlgren, hallituksen jäsen 12.4.2018 alkaen	-39	-
Heikki Westerlund, hallituksen jäsen 12.4.2018 alkaen	-39	-
Yhteensä	-346	-311

*) Hallituksen jäsenille on 40 prosenttia vuosipalkkiosta, ilman kokouspalkkioiden vaikutusta, maksettu Tikkurila Oyj:n osakkeina. Yhteensä osakkeina maksettu osuus on 109 (96) tuhatta euroa. Tämä sisältyy yllä oleviin hallituksen jäsenten palkkioihin.

LAINAT LÄHIPIIRIIN KUULUVILLE HENKILÖILLE

Lähipiirillä ei ole ollut yhtiöstä lainoja kumpanakaan vuonna.

Henkilöstömäärä	2018	2017
Toimihenkilöt keskimäärin	360	368
Työntekijät keskimäärin	202	216
Henkilökunta keskimäärin	562	584

6. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Tuhatta euroa	2018	2017
KHT-yhteisö KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	-179	-173
Veroneuvonta	-1	-18
Muut tarkastukset	-57	-6
Muut palkkiot	-4	-
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	-240	-197

7. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Tuhatta euroa	2018	2017
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	-3 324	-2 885
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-701	-751
Rakennusten ja rakennelmien arvonalentumiset	-898	-
Koneet ja kalusto	-1 815	-1 891
Muut aineelliset hyödykkeet	-14	-8
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-6 751	-5 535
Poistoeron muutos		
Muut aineettomat hyödykkeet	42	-92
Rakennukset ja rakennelmat	1 003	81
Koneet ja kalusto	751	694
Muut aineelliset hyödykkeet	5	-1
Yhteensä	1 802	682

8. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Tuhatta euroa	2018	2017
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot		
Osinkotuotot konserniyrityksiltä	12 196	31 774
Osinkotuotot muilta	-	0
Osinkotuotot yhteensä	12 196	31 774
Korkotuotot		
Korkotuotot sijoituksista konserniyrityksiltä	3 514	4 973
Korkotuotot sijoituksista muilta	287	229
Korkotuotot yhteensä	3 800	5 202
Muut rahoitustuotot		
Muut rahoitustuotot konserniyrityksiltä	128	107
Muut rahoitustuotot yhteensä	128	107
Kurssivoitot		
Kurssivoitot konserniyrityksiltä	724	309
Kurssivoitot muilta	347	3 713
Kurssivoitot yhteensä	1 072	4 022
Rahoitustuotot yhteensä	17 197	41 105
Arvonlennut pöytäkirjojen vastavien sijoituksista		
Tytäryhtiöosakkeet	-1 620	-2 000
Arvonlennut pöytäkirjojen vastavien sijoituksista yhteensä	-1 620	-2 000
Rahoituskulut	2018	2017
Korkokulut		
Korkokulut konserniyrityksille	-6	-4
Korkokulut muille	-1 155	-815
Korkokulut yhteensä	-1 161	-819
Muut rahoituskulut		
Muut rahoituskulut konserniyrityksille *)	-1 841	-519
Muut rahoituskulut muille	-428	-352
Muut rahoituskulut yhteensä	-2 269	-872
Kurssitappiot		
Kurssitappiot konserniyrityksille	-1 801	-727
Kurssitappiot muille	-3 779	-5 756
Kurssitappiot yhteensä	-5 580	-6 483
Rahoituskulut yhteensä	-9 010	-8 174
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	6 567	30 931

*) Tytäryritysten lainasaamisten alaskirjaus 1 841 (519) tuhatta euroa.

Tilikauden 2018 sekä vertailuvuoden kurssitappiosta suurin osa johtuu ruplan heikkenemisestä tilikauden aikana.

Tuhatta euroa	2018	2017
Kurssierot		
Realisoituneet	-1 857	-139
Realisoitumattomat	-2 651	-2 322
Kurssierot yhteensä	-4 508	-2 461

9. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN MUUTOS

Tuhatta euroa	2018	2017
Poistoeron muutos	1 802	682
Tilinpäätössiirtojen muutos yhteensä	1 802	682

10. TULOVEROT

Tuhatta euroa	2018	2017
Välittömät verot tilikaudelta	-1 486	-1 496
Vero edellisiltä tilikausilta	0	0
Laskennallisten verojen muutos	-149	-25
Välittömät verot yhteensä	-1 635	-1 522

11. PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	2018	2017
Muut aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno vuoden alussa	28 349	11 106
Lisäykset	2 122	17 243
Vähennykset	-35	-
Hankintameno vuoden lopussa	30 436	28 349
Kertyneet poistot vuoden alussa	-12 112	-9 227
Tilikauden poistot	-3 324	-2 885
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-15 435	-12 112
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	15 001	16 237
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	1 640	16 213
Muutos vuoden aikana	-1 575	-14 573
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	65	1 640
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	15 066	17 877

Erään ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisältyi tilikaudella 2017 toiminnanohjausjärjestelmän projektikuluja 1 003 tuhatta euroa, jotka projektin valmistuttua on siirretty erään muut aineettomat hyödykkeet.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	2018	2017
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno vuoden alussa	1 512	1 512
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1 512	1 512
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno vuoden alussa	24 107	23 937
Lisäykset	23	169
Hankintameno vuoden lopussa	24 130	24 107
Kertyneet poistot vuoden alussa	-18 228	-17 477
Tilikauden poistot	-701	-751
Tilikauden arvonalentumiset	-898	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-19 827	-18 228
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	4 303	5 879

Tilikauden arvonalentumiset 898 tuhatta euroa on kirjattu toimistorakennuksesta.

Tuhatta euroa	2018	2017
Koneet ja kalusto		
Hankintameno vuoden alussa	44 608	43 521
Lisäykset	662	1 087
Hankintameno vuoden lopussa	45 269	44 608
Kertyneet poistot vuoden alussa	-34 994	-33 102
Tilikauden poistot	-1 815	-1 891
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-36 809	-34 994
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	8 460	9 614

Tuotantokoneiden ja -laitteiden kirjanpitoarvo vuoden 2018 lopussa on 7 202 (8 194) tuhatta euroa.

Tuhatta euroa	2018	2017
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno vuoden alussa	1 024	958
Lisäykset	-	66
Hankintameno vuoden lopussa	1 024	1 024
Kertyneet poistot vuoden alussa	-770	-762
Tilikauden poistot	-14	-8
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-784	-770
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	240	254
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	106	185
Muutos vuoden aikana	-46	-80
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	60	106
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	14 576	17 365

SIJOITUKSET

Tuhatta euroa	2018	2017
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	187 603	185 834
Lisäykset	-	3 769
Arvon alentuminen	-1 670	-2 000
Vähennykset	-	-
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	185 933	187 603

Vuonna 2018 tytäryhtiösijoituksiin sisältyy 9 219 tuhannen euron lisäys, joka kuitenkin on kirjattu alas tilikauden aikana. Vastaavasti kirjattiin saman suuruinen lainasaamisen arvonalentumisen peruminen.

Tuhatta euroa	2018	2017
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	540	540
Vähennykset	-	0
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	540	540
Sijoitukset yhteensä	186 473	188 143

12. VAIHTO-OMAISUUS

Tuhatta euroa	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	10 929	11 616
Keskeneräiset valmisteet	2 034	1 608
Valmiit tuotteet	13 330	19 019
Vaihto-omaisuus yhteensä	26 293	32 243

13. SAAMISET

Tuhatta euroa	2018	2017
Pitkäaikaiset saamiset		
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	6 262	3 339
Lainasaamiset muilta	6 411	5 760
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	12 673	9 098
Pitkäaikaiset korottomat saamiset		
Myyntisaamiset muilta	1 882	1 440
Siirtosaamiset muilta	148	250
Muut saamiset muilta	114	-
Pitkäaikaiset korottomat saamiset yhteensä	2 144	1 690
Laskennalliset verosaamiset	108	56
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	14 926	10 844

Tuhatta euroa	2018	2017
Lyhytaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset muilta	1 043	2 797
Lyhytaikaiset korolliset saamiset konserniyrityksiltä	30 631	42 043
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	31 674	44 840
Lyhytaikaiset korottomat saamiset		
Muut lyhytaikaiset korottomat saamiset muilta	4 473	27
Myyntisaamiset		
Myyntisaamiset konserniyrityksiltä	11 304	14 819
Myyntisaamiset muilta	10 743	10 419
Myyntisaamiset yhteensä	22 046	25 238
Siirtosaamiset		
Siirtosaamiset konserniyrityksiltä	429	1 474
Siirtosaamiset muilta	2 705	5 025
Siirtosaamiset yhteensä	3 135	6 498
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	29 654	31 764
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	61 328	76 604
Saamiset yhteensä	76 254	87 448
Siirtosaamiset		
Siirtosaamiset koroista	367	1 287
Siirtosaamiset veroista	825	2 737
Siirtosaamiset henkilöstökuluista	499	395
Siirtosaamiset IT-palveluista	738	853
Siirtosaamiset muista	854	1 475
Siirtosaamiset yhteensä	3 283	6 748

Muihin siirtosaamisiin sisältyy lainan nostokuluja 190 (304) tuhatta euroa, jotka ovat jaksotettu lainan takaisinmaksuajalle.

14. OMA PÄÄOMA

Tuhatta euroa	2018	2017
Osakepääoma 1.1.	35 000	35 000
Osakepääoma 31.12.	35 000	35 000
Sidottu oma pääoma yhteensä	35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	40 000	40 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	40 000	40 000
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.		121 523
Vahvistettu tilinpäätös 31.12.2017	121 276	
Oikaisut laskentaperiaatteen muutoksesta johtuen tilikaudelle 1.1.-31.12.2017	-807	
Osingonjako	-35 285	-35 285
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	85 185	86 239
Tilikauden voitto	15 127	35 038
Kertyneet tulokset ja tilikauden tulos 31.12.	100 312	121 276
Vapaa oma pääoma yhteensä	140 312	161 276
Oma pääoma yhteensä 31.12.	175 312	196 276
Tuhatta euroa	2018	2017
Laskelma jakokelpoisista varoista 31.12.		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarot	121 276	121 523
Oikaisut 1.1.2018 laskentaperiaatteen muutoksesta johtuen edelliseltä tilikaudelta	-807	-
Osingonjako	-35 285	-35 285
Tilikauden voitto	15 127	35 038
Yhteensä	140 312	161 276
Omien osakkeiden muutokset	Tuhatta euroa	Osakemäärä
Hankintameno / lukumäärä 1.1.	42	2 461
Muutos	-	-
Hankintameno / lukumäärä 31.12.2018	42	2 461
Omien osakkeiden muutokset	Tuhatta euroa	Osakemäärä
Hankintameno / lukumäärä 1.1.	42	2 461
Muutos	-	-
Hankintameno / lukumäärä 31.12.2017	42	2 461

15. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Tuhatta euroa	2018	2017
Poistoero		
Kertynyt poistoero omaisuuserittäin		
Rakennukset ja rakennelmat	-3 635	-2 631
Koneet ja kalusto	5 269	6 020
Muut aineelliset hyödykkeet	21	26
Muut pitkävaikutteiset menot	391	434
Aineettomat oikeudet	7	7
Poistoero yhteensä	2 054	3 856
Poistoeron muutos		
Poistoero 1.1.	3 856	4 537
Poistoeron muutos tuloslaskelmassa	-1 802	-682
Poistoero 31.12.	2 054	3 856

16. PAKOLLISET VARAUKSET

Tuhatta euroa	2018	2017
Muut pakolliset varaukset	239	230

17. VIERAS PÄÄOMA

Tuhatta euroa	2018	2017
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	50 000	50 000
Muut pitkäaikaiset velat muilta	198	142
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	50 198	50 142
Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen		
Erääntymisajat		
2020 (2019)	137	129
2021 (2020)	50 062	13
2022 (2021)	-	50 000
2023 (2022)	-	-
2024 (2023)	-	-
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	50 198	50 142
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua		
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-
Yhteensä	-	-
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Korolliset lyhytaikaiset velat		
Muut korolliset velat		
Muut korolliset velat konserniyrityksille	3 674	8 061
Muut korolliset velat muille	70 876	54 897
Muut korolliset velat yhteensä	74 550	62 957
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	74 550	62 957
Korottomat lyhytaikaiset velat		
Ostovelat		
Ostovelat konserniyrityksille	2 512	3 135
Ostovelat muille	16 031	17 271
Ostovelat yhteensä	18 543	20 406
Siirtovelat		
Siirtovelat konserniyrityksille	1 780	2 989
Siirtovelat muille	17 594	17 045
Siirtovelat yhteensä	19 373	20 035
Muut korottomat velat		
Muut korottomat velat konserniyrityksille	2 423	-
Muut korottomat velat muille	1 012	923
Muut korottomat velat	3 435	923
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	41 352	41 364
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	115 902	104 321
Siirtovelat		
Siirtovelat henkilöstökuluista	6 122	6 000
Siirtovelat myynnistä	9 495	7 899
Siirtovelat muista	3 955	6 136
Siirtovelat yhteensä	19 572	20 035

18. VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Tuhatta euroa	2018	2017
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	706	929
Myöhemmin maksettavat	701	1 056
Yhteensä	1 408	1 986
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	353	2
Myöhemmin maksettavat	797	-
Yhteensä	1 150	2

MUUT VASTUUT**Kiinnitykset**

Yhtiöllä on kiinteistökiinnityksiä 99 (99) miljoonaa euroa, jotka ovat yhtiön hallussa.

Tuhatta euroa	2018	2017
Takaukset		
Omat takaukset	33	33
Konserniyhtiöiden puolesta annetut takaukset	25 501	26 441
Yhteensä	25 533	26 474

Muut vastuut

Lisäksi Tikkurila Oyj:llä on henkilökunnan palvelusvuosien perusteella maksettavia tiettyjä vapaaehtoisia sitoumuksia, jotka perustuvat vaikiintuneisiin toimintatapoihin, sekä osakepalkkiojärjestelmään liittyviä sitoumuksia. Nämä yhteensä ovat noin 1,1 (1,2) miljoonaa euroa.

Vuonna 2006 Tikkurila Oyj:n tytäryhtiö, Tikkurila Sverige AB, myi tytäryhtiönsä Skanska

Nya Hem AB:lle. Myyty yritys omisti maa-alueen ja rakennuksia Tukholmassa. Uudistettujen ehtojen mukaan, mikäli vuoden 2019 loppuun mennessä kyseiselle alueelle ei ole lopullista kaupunkikaavaa rakennusneliömäärin, Skanskalla on mahdollisuus joko viimeistellä liiketoimi alkuperäisellä kauppahinnalla ilman oikeutta myöhemmin tarkistaa kauppahintaa tai perua liiketoimi ja antaa Tikkurila Sverige

AB:n ostaa omaisuus takaisin alkuperäisellä kauppahinnalla. Jos liiketoimi peruttaisiin, Tikkurila Sverige AB on sitoutunut tiettyin rajoituksin korvaamaan Skanskalle kulut, jotka ovat koituneet omaisuuden valmisteleminen jatkotoimenpiteisiin. Tikkurila Oyj on antanut takauksen Tikkurila Sverige AB:n puolesta.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Tikkurilan osakepääoma oli vuoden 2018 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta. Tikkurilalla on yksi osakesarja, ja kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä saman suuruiseen osinkoon. Tikkurilan osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Tikkurilan hallussa oli vuoden 2018 lopussa 2 461 omaa osaketta.

HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

Tikkurilan varsinainen yhtiökokous valtuutti 12.4.2018 Tikkurilan hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta sekä osakeannista.

VALTUUTUS OMIEN OSAKKEIDEN HANKKIMISEEN JA OSAKEANTIIN

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen jäsenten vuosipalkkioiden maksamiseen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamiseen. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2019 saakka.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta tai uuden osakkeen antamisesta. Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet voidaan luovuttaa ja uudet osakkeet voidaan antaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen, yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksaminen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttaminen. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2019 saakka.

Hallitus ei ollut käyttänyt kyseistä valtuutusta 31.12.2018 mennessä.

MARKKINA-ARVO JA KAUPANKÄYNTI

Tikkurila Oyj:n osakkeet on noteerattu Nasdaq Helsingissä 26.3.2010 alkaen.

Tikkurilan osakkeen joulukuun päätöskurssi oli 12,02 euroa. Kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi tammi-joulukuussa oli 15,04 euroa, alin kurssi 11,70 euroa ja korkein kurssi 18,96 euroa. Joulukuun lopussa Tikkurila Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli 530,2 miljoonaa euroa. Osaketta vaihdettiin tammi-joulukuussa Nasdaq Helsinki Oy:ssä 8,6 miljoonaa kappaletta, mikä vastaa noin 19,5 prosenttia osakkeiden määrästä. Osakevaihdon arvo oli 129,4 miljoonaa euroa. Tikkurilan osakkeilla käydään kauppaa myös Nasdaq Helsingin ulkopuolella, mutta tästä pörssin ulkopuolisesta kaupankäynnistä yhtiöllä ei ole käytössään tarkkoja tilastotietoja.

HALLITUKSEN JA JOHDON OSAKKEENOMISTUS

Tikkurilan hallituksen jäsenet ja heidän lähimpiä omistivat 31.12.2018 yhteensä 120 914 osaketta, mikä vastaa noin 0,3 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi toimii Tikkurilan suurimman yksittäisen omistajan Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtajana.

Tikkurilan toimitusjohtaja ei omistanut yhtiön osakkeita. Vuonna 2018 toiminut väliaikainen toimitusjohtaja ja hänen lähimpiä omisti joulukuun lopussa yhteensä 14 000 Tikkurilan osaketta, mikä vastaa noin 0,03 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Ajan tasainen tieto Tikkurilan ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten osakeomistuksista on nähtävillä osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/sisapiiri.

Tikkurilan tiedossa ei ole yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä voimassaolevia sopimuksia.

OSAKEPERUSTEISET KANNUSTIN-JÄRJESTELMÄT

Hallituksen päätökset sekä järjestelmien perustiedot

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti huhtikuussa 2016 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Ohjelma sisältää suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2015-2019 ja ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2016-2018. Toukokuun aikana 2017 hallitus päätti tietyille konsernin avainhenkilöille suunnatusta ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä 2017-2019. Tikkurila Oyj:n hallitus päätti 26.6.2018 kahdesta uudesta konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannus-

tinjärjestelmästä, jotka sisältävät suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2018-2022 sekä osakepalkkiojärjestelmän 2018-2019. Uusien ohjelmien tarkoituksena on yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön strategisen transformaation toteuttamisessa lyhyellä aikavälillä ja arvon nostamiseksi pitkällä aikavälillä, sekä sitouttaa avainhenkilöt yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyinen yhtiön osakkeiden ansaintaan ja kertymiseen perustuva palkkiojärjestelmä. Tikkurilan hallitus päätti 19.12.2018 osakepalkkiojärjestelmän muutoksista ja ansaintajakson 2019-2021 yksityiskohdistista ja muutti ohjelman ehtoja muuttaakseen osan ansaintajakson 2019-2021 palkkiosta aikaperusteiseksi.

Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015-2019

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2015-2019 kuului alun perin noin 10 avainhenkilöä. Suoriteperusteisessa osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2015-2017, 2016-2018 ja 2017-2019. Tilikauden 2018 lopussa ansaintajakson 2016-2018 kohderyhmään kuului 3 henkilöä ja ansaintajakson 2017-2019 kohderyhmään 6 henkilöä.

Ansaintajakoilta 2015-2017 ja 2016-2018 maksettavat palkkiot olisivat yhteensä enintään noin 250 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Suoriteperusteisen ansaintajakson 2016-2018 perusteella maksutapahtumia ei toteudu, sillä ansaintajaksolle määritetyt kriteerit eivät täytyneet. Ansaintajaksolta 2017-2019 maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 120 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Lisäksi yhtiö maksaa palkkiosta osallistujille aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksun yhteydessä.

Ehdolliset osakepalkkiojärjestelmät

Kummassakin ehdollisessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi sitouttamisjakso, kalenterivuodet 2016-2018 sekä 2017-2019. Palkkion saaminen näistä järjestelmistä edellyttää, että järjestelmään osallistuva henkilö hankkii yhtiön osakkeita hallituksen päättämän määrän. Lisäksi palkkion saaminen on sidottu osallistujan työ- tai toimituspuheen voimassaoloon palkkion maksuhetkellä.

Ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä, jonka sitouttamisjakso on 2016-2018, maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään 4 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Järjestelmän palkkio maksetaan vuonna 2019 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Ehdollisesta osake-

palkkiojärjestelmästä, jonka sitouttamisjakson 2017-2019, maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään 8 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Järjestelmän palkkio maksetaan vuonna 2020 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Yhtiö maksaa lisäksi kummankin järjestelmän palkkiosta osallistujille aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksu yhteydessä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2018-2022

Osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2018-2020, 2019-2021 ja 2020-2022. Järjestelmän mahdolliset palkkiot maksetaan vuosina 2021, 2022 ja 2023 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Lisäksi yhtiö maksaa palkkiosta osallistujille aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksun yhteydessä.

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2018-2020 kuuluu noin 10 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2018-2020 perustuu Tikkurila-konsernin keskimääräiseen käyttökatteeseen (EBITDA) ja nettovelkaan perustuvaan laskennalliseen arvoon vuosina 2018-2020. Ansaintajakson 2018-2020 perusteella maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 130 000 Tikkurila Oyj:n osaketta.

Tikkurilan hallitus päätti 19.12.2018 osakepalkkiojärjestelmän muutoksista ja ansaintajakson 2019-2021 yksityiskohdista. Hallitus muutti osan ansaintajakson 2019-2021 palkkiosta aika-perusteiseksi ja laajensi sen osallistujamäärää. Mahdolliset suoriteperusteiset palkkiot ansaintajaksolta 2019-2021 maksetaan vuonna 2022 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2019-2021 kuuluu noin 20 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio

ansaintajaksolta 2019-2021 perustuu Tikkurila-konsernin keskimääräiseen käyttökatteeseen (EBITDA) perustuvaan laskennalliseen arvoon vuosina 2019-2021. Ansaintajakson 2019-2021 perusteella maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 130 000 Tikkurila Oyj:n osaketta.

Tikkurilan johtoryhmän jäsenen on omistettava vähintään 50 prosenttia suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän perusteella saamastaan netto-osakemäärästä, kunnes hänen osakeomistuksensa yhtiössä yhteensä vastaa hänen bruttovuosipalkkansa arvoa. Tämä osakemäärä on omistettava niin kauan kuin johtoryhmän jäsenen työ- tai toimosuhde konserniyhtiöön jatkuu.

Osakepalkkiojärjestelmä 2018-2019

Osakepalkkiojärjestelmässä on yksi ansaintajakso, kalenterivuodet 2018-2019. Järjestelmän mahdolliset palkkiot kertyvät rahamääräisenä ja ne maksetaan vuonna 2020 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 30 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio perustuu ansaintajakson 2018-2019 kumulatiiviseen oikaistuuun liikevoittoon ja liikevaihtoon. Järjestelmän laskennallinen maksimiarvo, sisältäen osakkeina ja rahana maksettavat osuudet, on yhteensä noin 3,2 miljoonaa euroa.

OSINKOPOLITIikka

Tikkurilan tavoitteena on jakaa osinkoa, joka vastaa vähintään 40 prosenttia vuotuisesta oikaistusta nettotuloksesta. Oikaistu nettotulos tarkoittaa tilikauden voittoa ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia erii verovaikutuksella oikaistuna.

Hallitus esittää 11.4.2019 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2018 maksetaan osinkoa 0,33 euroa osakkeelta.

Ehdotettu osinko vastaa noin 60 prosenttia oikaistusta nettotuloksesta.

OSAKKEENOMISTAJAT

Euroclear Finland Oy:n rekisterin mukaan Tikkurilalla oli 31.12.2018 yhteensä noin 20 000 osakkeenomistajaa, joista suurin oli Oras Invest Oy 18,1 prosentin omistusosuudella. Luettelo suurimmista osakkeenomistajista pidetään säännöllisesti päivitettyinä Tikkurilan internetsivuilla osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/osakkeenomistajat.

LIPUTUSILMOITUKSET

Vuonna 2018 yhtiö ei vastaanottanut liputusilmoituksia liittyen osakkeenomistuksen muutoksiin.

Osakkeenomistajat omistajaryhmittäin 31.12.2018

19,7 %	Yritykset
7,2 %	Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
9,6 %	Julkisyhteisöt
12,7 %	Kotitaloudet
2,2 %	Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
49,2 %	Ulkomaat ja hallintarekisteröidyt

Tikkurilan suurimmat arvo-osuusjärjestelmään rekisteröidyt osakkeenomistajat 31.12.2018

		Osakkeiden määrä	Osuus osakkeista, %
1	Oras Invest Oy	7 969 552	18,1
2	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	2 493 525	5,7
3	Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	1 668 681	3,8
4	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 136 036	2,6
5	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	650 000	1,5
6	ODIN Finland	514 693	1,2
7	Valtion Eläkerahasto	507 000	1,2
8	Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	452 648	1,0
9	Paasikivi Pekka	195 241	0,4
10	Esr Seligson & Co Phoebus	155 000	0,4
	10 suurinta rekisteröityä omistajaa yhteensä	15 742 376	35,7
	Hallintarekisteröidyt yhteensä	21 074 256	47,8
	Muut osakkeet	7 291 620	16,5
	Yhteensä	44 108 252	100,0

Ruotsalainen Lannebo Fonder on ilmoittanut yhtiölle tammikuussa 2019 omistavansa yhteensä 1 537 781 Tikkurilan osaketta, mikä vastaa noin 3,5% osakkeista; nämä omistukset näkyvät hallintarekisteröityjen osakkeiden ryhmässä.

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2018

Osakkeiden määrä	Omistajien määrä	Osuus omistajista, %	Osake- ja äänimäärä, kpl	Osuus osakekannasta ja äänimäärästä, %
1–100	10 327	52,3	474 822	1,1
101–1 000	8 429	42,7	2 670 059	6,1
1 001–10 000	898	4,6	2 106 962	4,8
10 001–100 000	64	0,3	1 933 312	4,4
100 001–1 000 000	8	0,0	2 697 814	6,1
yli 1 000 000	6	0,0	34 225 283	77,6
Yhteensä	19 732	100,0	44 108 252	100,0

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITONJAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄYTÖSTÄ

Tikkurila Oyj:n, Tikkurila-konsernin emoyhtiön, jakokelpoiset varat ovat 140 311 879,45 euroa, josta tilikauden voitto on 15 126 985,84 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta jaetaan osinkoa 0,33 euroa

osakkeelta, eli yhteensä 14 554 911,03 euroa. Jakokelpoisiin varoihin jätetään 125 756 968,42 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut

olennaisia muutoksia, eikä ehdotettu voitonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Vantaalla, 11. helmikuuta 2019

Jari Paasikivi
Hallituksen puheenjohtaja

Petteri Walldén
Hallituksen varapuheenjohtaja

Pia Rudengren
Hallituksen jäsen

Riitta Mynttinen
Hallituksen jäsen

Catherine Sahlgren
Hallituksen jäsen

Harri Kerminen
Hallituksen jäsen

Heikki Westerlund
Hallituksen jäsen

Elisa Markula
Toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

TIKKURILA OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Tikkurila Oyj:n (y-tunnus 0197067-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2018. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahovirtalaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan

mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palvelu- ja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 10.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

OLENNAISUUS

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen

kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisuuden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolloja. Tähän on sisällynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon (70 milj. euroa) ja muiden aineettomien hyödykkeiden (21 milj. euroa) arvostus (Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1, 2, 16 ja 17)

Liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden arvostus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen johtuen seuraavista seikoista:

- Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet muodostavat merkittävän osan (23 %) taseen loppusummasta; ja
- Liikearvon ja muiden aineettomien hyödykkeiden arvostaminen on monimutkaista ja sisältää johdon harkintaa erityisesti maissa, joissa talousnäkymät ovat epävarmat ja valuuttariskit korkealla, kuten esimerkiksi Venäjällä ja sen lähialueilla.
- Liikearvon ja muiden omaisuuserien arvonalentumistestauksen yhteydessä määritellään vastaisia rahavirtoja, jotka perustuvat merkittävimmiltä oletuksiltaan tuleviin katetasoihin, käytettävään diskonttaus korkoon ja ennusteiden ajanjaksoon, sekä ennustejakson jälkeisen ajan kasvuvauhtioletuksiin, jolla on vaikutusta niin sanottuun terminaaliarvoon.

- Liikearvon ja muiden aineettomien hyödykkeiden arvostusta on arvioitu konsernin tarkastajien toimesta kokonaistasolla.
- Liikearvon sekä muiden aineettomien hyödykkeiden arvostamiseen liittyvää arvostusriskiä on käyty läpi myös KPMG:n arvonmäärityksen asiantuntijoiden toimesta.

Arvostuslaskelmien läpikäynnin yhteydessä olemme suorittaneet seuraavia toimenpiteitä:

- Arvonalentumistestauslaskelmien matemaattisen oikeellisuuden läpikäynti
- Herkkyyksianalyysin arviointi kriittisimpien rahavirtaa tuottavien yksiköiden osalta
- Historiallisten arvioiden täsmällisyyden arviointi
- Laskelmassa käytettyjen oletusten vertaaminen markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin
- Olemme myös arvioineet liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden liitetietojen asianmukaisuutta.

Liikevaihdon oikeellisuus (561 milj. euroa) (Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1, 2, 3 ja 41)

Liikevaihto ja sen tuloutusperiaatteet ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä johtuen seuraavista seikoista:

- Myyntitapahtumien määrä on merkittävä, hinnoittelu ja alennussopimukset ovat monimuotoisia ja niitä sovellettaessa voi ilmetä virheitä, jotka yhdessä voivat vaikuttaa olennaisesti tilinpäätökseen. Yksittäiset asiakassopimukset voivat sisältää useita erilaisia sopimusehtoja.
- Tilinpäätöstilanteessa johdon harkintaa liittyy jälkikäteen annettavien alennusten, asiakashyvityksien tai muiden etuuksien arviointiin, jotka on sidottu tiettyjen tuoteryhmien myyntimäärään tai -arvoon.
- Myynti on määritelty konsernitarkastuksen painopistealueeksi. Merkittävien tytäryhtiöiden tarkastajia on ohjeistettu suorittamaan harkinnan mukaan kontrolli- ja aineistotarkastustoimenpiteitä myyntiin ja tuloutukseen liittyen.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt myyntiprosessiin liittyvien kontrollien testausta mm. myyntitapahtumien kirjaamiseen ja hintamuutosten hyväksymiseen liittyen.

- Olemme arvioineet sovellettujen tuloutusperiaatteiden asianmukaisuutta ottaen huomioon sopimusehdot sekä omistajuuteen liittyvien riskien ja hyötyjen siirtymisen.
- Olemme testanneet pistokokein, että IFRS-tuloutusperiaatteiden mukaiset kriteerit ovat täyttyneet tilinpäätöshetken lähellä tapahtuneiden toimitusten osalta.
- Alennuksien, asiakashyvityksien ja muiden etuuksien osalta:
 - Olemme arvioineet asiakasalennusten kirjaamiseen liittyviä prosesseja ja kontrolloja.
 - Olemme testanneet pistokokein asiakasalennuksia sopimuksia tai muuta taustadokumentaatiota vasten.
- Olemme arvioineet ja testanneet yhtiön dokumentaatiota IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin (voimaan 1.1.2018) soveltamisen vaikutuksista.

Vaihto-omaisuuden (79 milj. euroa) arvostus (Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1, 2 ja 19)

Vaihto-omaisuuden arvostus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen johtuen seuraavista seikoista:

- Vaihto-omaisuus muodostaa merkittävän osan (20 %) taseen loppusummasta;
- Johdon harkintaa liittyy vaihto-omaisuuden epäkuranttiusvarauksen määrittämiseen sekä hitaasti kiertävien nimikkeiden arviointiin, jonka vuoksi on olemassa riski, että epäkurantteja ja hitaasti kiertäviä nimikkeitä ei ole arvostettu asianmukaisesti.
- Vaihto-omaisuus on määritelty konsernitarkastuksen painopistealueeksi.

Merkittävien tytäryhtiöiden tarkastajia on ohjeistettu suorittamaan harkinnan mukaan kontrolli- ja aineistotarkastustoimenpiteitä vaihto-omaisuuden arvostukseen liittyen.

- Olemme arvioineet yrityksen johdon laatimaa aliarvostusohjeistusta, liittyen epäkurantteihin ja hitaasti kiertäviin nimikkeisiin.
- Olemme keskustelleet menetelmistä, joita on käytetty hitaasti kiertävien ja epäkuranttien nimikkeiden tunnistamiseen.
- Olemme läpikäyneet johdon laatimia vaihto-omaisuuden varauslaskelmia liittyen hitaasti kiertäviin ja epäkurantteihin nimikkeisiin sekä arvioineet, että konsernin laatimisperiaatteita on noudatettu.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai

konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonemme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käyttämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatil-

lisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa,

että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esittäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonamme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviin tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 1.1.2011 alkaen yhtäjaksoisesti 8 vuotta. Nykyinen päävastuullinen tilintarkastaja KHT Toni Aaltonen on valittu tehtävään 28.3.2012.

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastus-

kertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonamme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

MUUT LAUSUNNOT

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 11. helmikuuta 2019

KPMG OY AB

Toni Aaltonen

KHT

SELVITYS TIKKURILAN HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ 2018

1. JOHDANTO

Tämä Tikkurila Oyj:n (myöhemmin ”Tikkurila” tai ”Konserni”, jolla viitataan sekä Tikkurila Oyj:öön että Tikkurila-konserniin) selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on laadittu voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan erillisenä hallituksen toimintakertomuksesta. Selvitys on saatavilla internetsivustolta www.tikkurilagroup.com/fi, ja se sisältyy myös Tikkurilan vuoden 2018 vuosikatsaukseen.

YLEISET PERIAATTEET JA VIITEKEHYS

Tikkurila noudattaa hallintoperiaatteissaan ja päätöksenteossaan:

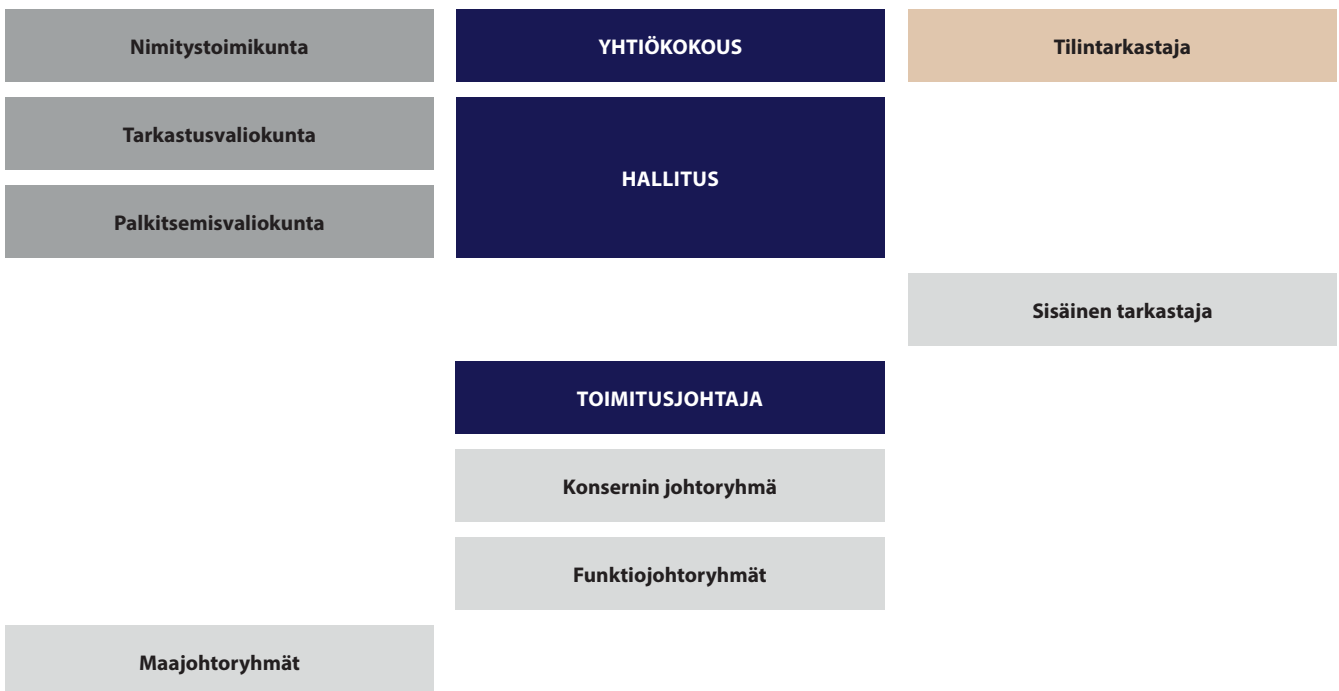
- Suomen osakeyhtiölakia
- Suomen arvopaperimarkkinalakia
- Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia
- Tikkurila Oyj:n yhtiöjärjestystä
- Finanssivalvonnan standardeja
- Nasdaq Helsingin sääntöjä
- Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n suositusta julkisissa ostotarjouksissa noudatettavista menettelytavoista (ostotarjouskoodi)
- muuta Tikkurilan toimintaan liittyvää lainsäädäntöä ja sääntelyä

Tietoa konsernin hallinnoinnista löytyy myös Tikkurilan internetsivuilta.

Koska konserni toimii myös Tikkurila Oyj:n kotipaikan ulkopuolisilla markkinoilla, otetaan yhtiön toiminnassa huomioon paikallinen lainsäädäntö. Lisäksi konsernilla on useita sisäisiä politiikkoja ja ohjeita, joissa governance-asiat on otettu huomioon tai ohjeistettu.

2. TIKKURILAN TOIMI- JA HALLINTOELIMET

Seuraavassa kuvassa on esitetty Tikkurilan tärkeimmät toimi- ja hallintoelimet:

Yhtiön hallintoelinten pätehtävät on pääosin määritelty osakeyhtiölain mukaisesti.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous on yhtiön korkein päättävä elin, ja sen tehtävät on määritelty muun muassa Suomen osakeyhtiölaissa ja Tikkurilan yhtiöjärjestyksessä. Osakeyhtiölain mukaan varsinainen yhtiökokous pidetään kerran vuodessa ennen kesäkuun loppua. Varsinainen yhtiökokous päättää muun muassa:

- viimeisimmän tilikauden tilinpäätöksen vahvistamisesta
- tilintarkastetussa tilinpäätöksessä esitettyjen voittovarojen käyttämisestä
- hallituksen jäsenten määrästä
- hallituksen jäsenten valinnasta ja palkitsemisesta
- tilintarkastajan valinnasta ja palkkiosta
- hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuuvapaudesta
- hallituksen tai osakkeenomistajien yhtiökokoukselle tekemistä ehdotuksista (esim. hallituksen valtuutukset, omien osakkeiden hankinta, osakkeisiin liittyvien erityisten oikeuksien antaminen)
- yhtiöjärjestyksen muutoksista

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji ja näin ollen kaikilla osakkeilla on yhtäläiset äänestysoikeudet yhtiökokouksissa. Lisätietoa varsinaisesta yhtiökokouksesta on saatavilla Tikkurilan yhtiöjärjestyksestä, joka löytyy yhtiön internetsivuilta osoitteesta www.tikkurilagroup.com/fi/yhtiojarjestys.

Vuoden 2018 varsinaisen yhtiökokouksen päätökset on esitetty hallituksen vuoden 2018 toimintakertomuksessa. Kaikki yhtiökokouksen materiaalit ja päätökset on julkistettu yhtiön internetsivuilla. Vuoden 2019 varsinainen yhtiökokous pidetään 11.4.2019.

NIMITYSTOIMIKUNTA

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen perusteella Tikkurilalla on osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuva nimitystoimikunta, jonka tehtävänä on vuosittain valmistella ja esitellä seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle tehtävät ehdotukset hallituksen puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseniksi sekä näiden palkkioiksi.

Nimitystoimikuntaan valitaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajat, minkä lisäksi yhtiön hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Nimitystoimikunta kutsutaan kokoon siten, että Tikkurilan kolme suurinta Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon (per 31.5.2017 ja 31.5.2018) rekisteröityä osakkeenomistajaa pyydetään kutakin nimeämään yhden jäsenen nimitystoimikuntaan. Tämän lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Nimitystoimikunnan jäsenet olivat koko tilikauden 2018 seuraavat: Oras Invest Oy:n toimitusjohtaja Annika Paasikivi, Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varman varatoimitusjohtaja, sijoitukset, Reima Rytsölä, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen varatoimitusjohtaja, sijoitukset, Mikko Mursula. Nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen oli koko tilikauden ajan Tikkurila Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi.

Vuonna 2018 nimitystoimikunta piti kolme (2017: kaksi) kokousta, ja osallistumisaste oli 100 (100) prosenttia.

HALLITUKSEN VALINNAN VALMISTELU JA HALLITUKSEN MONIMUOTOISUUS

Osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuva nimitystoimikunta valmistele vuosittain pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotuksen yhtiön hallituksen jäsenten lukumääräksi, hallituksen kokoonpanoksi, hallituksen puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi sekä hallituksen jäsenten palkkioiksi. Nimitystoimikunta ottaa ehdotuksessaan huomioon yhtiöjärjestyksen ja voimassa olevan lainsäädännön. Hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa yhtiön nimitystoimikunta arvioi hallituksen kokoonpanoa yhtiön nykyisen ja tulevan liiketoiminnan tarpeiden näkökulmasta sekä ottaa huomioon hallituksen monimuotoisuuden.

Hallituksen monimuotoisuutta tarkastellaan eri näkökulmista. Tikkurilan hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä ja toisiaan täydentävä kokemus ja osaaminen Tikkurilan liiketoiminnan kannalta tärkeimmiltä toimialoilta ja markkinoilta. Lisäksi olennainen tekijä on jäsenten henkilökohtaiset ominaisuudet ja niiden monimuotoisuus.

Muun muassa seuraavat tekijät otetaan huomioon hallitusten jäsenten valinnassa:

Osaamisalueet

- yrityksen arvionluontiprosessin tuntemus
- toimiala
- relevantit markkinat
- talous ja rahoitus
- hyvä hallinnointitapa (governance)

Henkilökohtainen tausta

- koulutustausta
- sukupuoli
- ikä
- persoonallisuus
- kulttuuri

Yhtiön tavoitteena on, että hallituksessa on edustettuna monimuotoisesti eri toimiala- ja markkinaosaaminen, eri ammatti- ja koulutustaustat, monipuolinen ikäjakauma ja molemmat sukupuolet. Sukupuolijakauman

osalta tavoitteena on, että kumpaakin sukupuolta on edustettuna vähintään kaksi jäsentä.

Monimuotoisuusperiaatteiden toteutumista seurataan ja niistä raportoidaan yhtiön hallinnointiselvityksessä ja yritysraportissa.

HALLITUS

Hallituksen tehtävät ja vastuut on määritelty Suomen osakeyhtiölaissa ja muussa asiaankuuluvassa lainsäädännössä. Hallitus valvoo Tikkurilan johtamista ja toimintaa. Hallituksen tärkeimpiä tehtäviä ovat:

- hyväksyä konsernin strategia
- päättää pitkän aikavälin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet
- hyväksyä liiketoimintasuunnitelmat
- päättää merkittävistä organisaatiomuutoksista sekä yritysostoista ja -myynneistä
- päättää merkittävistä investoinneista sekä merkittävistä kuluista, sitoumuksista ja sisäisistä ohjeistuksista
- päättää olennaisista rahoitukseen ja riskienhallintaan liittyvistä asioista sekä niihin liittyvistä sitoumuksista ja takauksista
- hyväksyä tai vahvistaa ylimmän johdon nimitykset ja palkkiot
- nimittää ja erottaa yhtiön toimitusjohtaja sekä vahvistaa Tikkurilan johtoryhmän jäsenten nimitykset
- seurata ja arvioida toimitusjohtajan toimintaa
- varmistaa, että yhtiöllä on riittävät suunnittelu-, tieto- ja valvontajärjestelmät taloudellisen raportoinnin ja riskienhallinnan osalta
- tehdä ehdotukset yhtiökokoukselle muun muassa osingonjaosta ja kutsua yhtiökokous koolle
- valvoa konserniohjeiden noudattamista
- varmistaa, että kirjanpito ja muu taloushallinto ja niihin liittyvä tarkastustoiminta on asianmukaisesti järjestetty

Hallitus edustaa kaikkia osakkeenomistajia, ja sen tulee toimia aina konsernin ja Tikkurila Oyj:n kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti.

Tikkurilan hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan 3–7 varsinaisen yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Toimitusjohtaja ja talousjohtaja osallistuvat hallituksen kokouksiin asioiden esittelijöinä ja lakiasianjohtaja tai talousjohtaja hallituksen sihteerinä.

Tilikaudella 2018 Tikkurila Oyj:n hallituksessa olivat koko vuoden ajan seuraavat viisi jäsentä:

- Harri Kerminen, hallituksessa yhtäjaksoisesti vuodesta 2012
- Riitta Mynttinen, hallituksessa yhtäjaksoisesti vuodesta 2011
- Pia Rudengren, hallituksessa yhtäjaksoisesti vuodesta 2009
- Jari Paasikivi (puheenjohtaja), hallituksessa yhtäjaksoisesti vuodesta 2008, puheenjohtaja vuodesta 2010
- Petteri Walldén (varapuheenjohtaja) hallituksessa yhtäjaksoisesti vuodesta 2008, varapuheenjohtaja vuodesta 2010

Yksi hallituksen jäsen ilmoitti, että hän ei ole käytettävissä uudelleenvaalintaa varten, ja siten 12.4.2018 yhtiökokouksessa hallitusjäsenyys päättyi yhdeltä henkilöltä:

- Eeva Ahdekivi, hallituksessa yhtäjaksoisesti vuodesta 2009

Hallituksen jäsenyys alkoi 12.4.2018 yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti kahdella uudella jäsenellä:

- Catherine Sahlgren
- Heikki Westerlund

Tilikauden 2018 päättyessä yhtiön hallituksessa oli yhteensä seitsemän jäsentä. Hallituksen kaikki jäsenet ovat yhtiöstä riippumattomia ja lukuun ottamatta Jari Paasikiveä myös riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi on Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Oras Invest Oy omistaa noin 18 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista, eikä Paasikivi näin ollen ole riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallitustyön tehokkuuden varmistamiseksi hallitus arvioi vuosittain omaa toimintaansa. Tuloksia käytetään hallituksen työskentelytapojen kehittämiseen sekä parantamaan hallituksen ja toimitusjohtajan välistä yhteistyötä.

Vuonna 2018 hallitus kokoontui 11 (2017: 12) kertaa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisaste oli 100 (99) prosenttia.

HALLITUKSEN PALKITSEMINEN

Varsinainen yhtiökokous päätti huhtikuussa 2018 hallituksen jäsenille maksettavista palkkioista. Hallituksen vuoden 2018 vuosipalkkiot olivat seuraavat:

- puheenjohtajan vuosipalkkio 64 000 euroa
- varapuheenjohtajan ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajan vuosipalkkio 40 000 euroa
- muiden jäsenten vuosipalkkio 32 000 euroa

Hallituksen vuosipalkkio maksettiin yhtiön osakkeiden ja rahaosuuden yhdistelmänä siten, että vuosipalkkiosta noin 40 prosenttia maksettiin joko Tikkurilan omistamina tai markkinoilta hankittavina Tikkurilan osakkeina ja 60 prosenttia maksettiin rahana.

Lisäksi maksettiin seuraavat kokouskohtaiset kokouspalkkiot:

- Suomessa asuvat jäsenet 600 euroa kokoukselta
- muissa maissa asuvat jäsenet 1 200 euroa kokoukselta

Puhelin- ja videokokouksista päätettiin maksaa 600 euroa kokoukselta. Kokouspalkkiota maksettiin myös valiokuntien kokouksista. Matkakustannukset korvattiin konsernin matkustuspolitiikan mukaisesti. Kokouspalkkiot maksettiin rahana jäsenten pankkitileille.

Hallituksen jäsenet eivät olleet työ- tai toimisuhteessa Tikkurilaan.

TARKASTUSVALIOKUNTA

Vuonna 2018 tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimi Pia Rudengren, ja jäsenenä Riitta Mynttinen koko tilikauden, Eeva Ahdekivi 12.4.2018 saakka ja Heikki Westerlund 12.4.2018 alkaen.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta huolehtimaan siitä, että yhtiön taloudellinen raportointi, sisäinen valvonta ja tilintarkastus ovat asianmukaisesti järjestetty ja että Tikkurila toimii lakien, määräysten ja yhtiön hallituksen vahvistamien liiketapaperiaatteiden (Code of Conduct) sekä muiden sisäisten ohjeiden mukaisesti.

Tikkurilan tarkastusvaliokunnalla ei ole toimeenpanovaltaa. Tarkastusvaliokunta muun muassa:

- arvioi ja valvoo tilinpäätöksen, puolivuosisikatsauksen ja liiketoimintakatsausten laatimista sekä omaisuuserien arvonalentumistestauksia
- käsittelee konsernin riskienhallintaperiaatteita ja -toimintaa
- arvioi lakien, määräysten ja Tikkurilan sisäisten ohjeistusten, kuten liiketapa- ja laskentaperiaatteiden noudattamista, sekä yritysvastuun kehittämistä
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen ja ulkopuolisen tilintarkastuksen tarkastussuunnitelmat
- valmistelee tilintarkastajien valintaa
- hyväksyy ennakolta yhtiön tilintarkastusyhteisöltä mahdollisesti ostettavat muut kuin tilintarkastuspalvelut tai myöntää hallitukselle valtuutuksen kyseisten palvelujen ostamiseen ennakolta määrättyjen rajojen puitteissa
- käsittelee selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Vuonna 2018 tarkastusvaliokunta kokoontui 6 (2017: 5) kertaa. Osallistumisaste oli 100 (100) prosenttia. Konsernin talousjohtaja Jukka Havia toimi valiokunnan sihteerinä. Lisäksi Tikkurilan päävastuullinen tilintarkastaja Toni Aaltonen osallistui kokouksiin ja raportoi tarkastusvaliokunnalle. Tikkurilan sisäinen tarkastaja, Juha Halonen, raportoi tarkastusvaliokunnalle sisäiseen tarkastukseen liittyvistä asioista.

HALLITUKSEN JÄSENTEN OSALLISTUMINEN JA PALKITSEMINEN, YHTEENVETO 2018

Nimi	Positio	Hallitus	Tarkastusvaliokunta	Palkitsemisvaliokunta	Bruttopalkkiot
		kokousten määrä osallistuminen	kokousten määrä osallistuminen	kokousten määrä osallistuminen	EUR kaikki palkkiot yhteensä
Eeva Ahdekivi	Hallituksen jäsen (12.4.2018 saakka)	3/3	1/1		1 800
Harri Kerminen	Hallituksen jäsen	11/11		5/5	40 400
Riitta Mynttinen	Hallituksen jäsen	11/11	6/6		48 800
Jari Paasikivi	Hallituksen puheenjohtaja ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja	11/11		5/5	72 400
Pia Rudengren	Hallituksen jäsen ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja	11/11	6/6		56 200
Catherine Sahlgren	Hallituksen jäsen (12.4.2018 alkaen)	8/8			39 200
Heikki Westerlund	Hallituksen jäsen (12.4.2018 alkaen)	8/8	5/5		39 200
Petteri Walldén	Hallituksen varapuheenjohtaja	11/11		5/5	48 400
YHTEENSÄ		74/74 (100 %)	18/18 (100 %)	15/15 (100 %)	346 400

Vuonna 2018 tarkastusvaliokunta käsittelee konsernin säännönmukaisia taloudellisia raportteja ennen hallituksen kokouksia, keskusteli tulosohjeistuksesta ja siihen liittyvistä periaatteista, käsittelee sisäiset ja ulkoiset tarkastuskertomukset ja tarkastussuunnitelmat sekä valmisteli tilintarkastajan valintaa koskevan ehdotuksen yhtiökokoukselle.

PALKITSEMISVALIOKUNTA

Hallitus perusti maaliskuussa 2012 palkitsemisvaliokunnan käsittelemään johdon palkitsemiseen liittyviä asioita. Valiokunnan puheenjohtajana vuonna 2018 toimi Jari Paasikivi, ja jäsenenä Petteri Walldén sekä Harri Kerminen. Vuonna 2018 palkitsemisvaliokunta kokoontui viisi kertaa (2017: kolme), ja keskimääräinen osallistumisaste oli 100 (100) prosenttia.

TOIMITUSJOHTAJA

Hallitus nimittää toimitusjohtajan tehtäväänsä ja päättää tämän palkitsemisesta ja muista eduista. Toimitusjohtaja vastaa konsernin päivittäisestä johtamisesta. Toimitusjohtaja johtaa yhtiötä Suomen osakeyhtiölain, hallinnointikoodin ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu muun muassa liiketoiminnan johtaminen hallituksen ohjeiden mukaisesti, hallituksen kokouksissa käsiteltävien asioiden valmistelu, hallituksen tekemien päätösten täytäntöönpano sekä muut osakeyhtiölain mukaiset asiat.

Elisa Markula aloitti Tikkurilan toimitusjohtajana 12.4.2018, mihin asti talousjohtaja Jukka Havia toimi Tikkurilan tilapäisenä toimitusjohtajana.

KONSERNIN JOHTORYHMÄ

Tikkurila-konsernin johtoryhmän puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja. Johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa ja kehittämisessä. Toimitusjohtaja tekee ehdotuksen Tikkurila-konsernin johtoryhmän jäsenistä, ja hallitus hyväksyy jäsenten nimitykset sekä palkitsemiseen liittyvät asiat. Tikkurila toimii useissa maissa, joissa sillä on monia erillisiä juridisia yksiköitä. Tikkurilan toimitusjohtaja vastaa sellaisiin merkittäviin asioihin liittyvästä päätöksenteosta, jotka eivät vaadi hallituksen päätöstä.

Tikkurila-konsernin johtoryhmä toimi seuraavassa kokoonpanossa vuoden 2018 lopussa:

- Elisa Markula, toimitusjohtaja
- Jukka Havia, Chief Financial Officer
- Melisa Bärholm, Senior Vice President, HR
- Fredrik Linde, Senior Vice President, Operations
- Petri Miettinen, Senior Vice President, Sourcing
- Meri Vainikka, Senior Vice President, Offering

Lisäksi Anders Rotkirch, Senior Vice President, Transformation and ICT, aloitti konsernin johtoryhmän jäsenenä 1.1.2019 alkaen, ja Senior Vice President, Sales -tehtävään on valittu Oskari Vidman, joka aloittaa 1.7.2019 alkaen johtoryhmän jäsenenä.

Tilikauden 2018 aikana konsernin johtoryhmä muuttui seuraavasti:

- Elisa Markula valittiin toimitusjohtajaksi 12.4.2018 alkaen
- Janno Paju, Senior Vice President, Sales, lopetti tehtävänsä 7.5.2018
- Fredrik Linde, Senior Vice President, Operations, aloitti tehtävänsä 1.6.2018
- Petri Miettinen, Senior Vice President, Sourcing siirtyi uuteen tehtäväänsä 1.6.2018 alkaen

TOIMITUSJOHTAJALLE RAPORTOIVAN JOHDON PALKITSEMINEN

Tikkurilan hallitus päättää Tikkurila Oyj:n toimitusjohtajalle suoraan raportoivien konsernijohtoon kuuluvien henkilöiden palkitsemisesta sekä työ- ja toimisuhteiden ehdoista.

JOHTORYHMÄN PALKITSEMINEN VUONNA 2018, YHTEENVETO

Muut konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluivat käteisperusteisen vuosibonusohjelman 2018 sekä vuosina 2016 ja 2018 päätettyjen osakeperusteisten sitouttamis- ja kannustinjärjestelmien piiriin. Kannustinohjelmien sisältöä on kuvattu tarkemmin erillisessä palkka- ja palkkioselvityksessä.

Erillisessä palkka- ja palkkioselvityksessä on tarkempia tietoja Tikkurila Oyj:n hallituksen ja konsernin johtoryhmän palkitsemisesta. Lisäksi konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa on lisätietoja osakeperusteiseen palkitsemiseen liittyen.

PALKITSEMINEN TILIKAUDELLE 2018, BRUTTO, EUROINA

suoriteperusteisesti, ts. ei maksuperusteisesti esitettynä

Konsernin johtoryhmä	Kiinteä palkka	Luontoisedut	Kiinteä palkitsemisen yhteensä	Vuosi-bonus	Osakeperusteinen palkitsemisen**	Muuttuva palkitsemisen yhteensä	Kokonais-palkitsemisen yhteensä
Toimitusjohtaja							
Elisa Markula 4-12/2018	275 784	10 438	286 221	54 164	47 262	101 426	387 648
Jukka Havia (Interim CEO) 1-4/2018	71 635	3 375	75 011	0	0	0	75 011
Muut johtoryhmän jäsenet, yhteensä *	979 237	51 654	1 030 891	141 485	106 669	248 154	1 279 045
Konsernin johtoryhmä, yhteensä	1 326 656	65 467	1 392 123	195 650	153 931	349 581	1 741 704

* Melisa Bärholm, Petri Miettinen ja Meri Vainikka 1-12/2018; Janno Paju 1-5/2018; Fredrik Linde 6-12/2018, Jukka Havia (CFO) 5-12/2018

** IFRS 2 -standardin perusteella konsernituloslaskelmaan 2018 kirjatut henkilöstökulut. Tilikaudella 2018 ei tehty maksusuorituksia osakeperusteisten palkkiojärjestelmien perusteella.

3. TILINTARKASTUS, SISÄINEN VALVONTA, SISÄINEN TARKASTUS JA MUUT HALLINNOINTIA KOSKEVAT TIEDOT

TILINTARKASTUS

Yhtiöjärjestyksen mukaan Tikkurilalla on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilikaudelle 2018 tilintarkastusyhteisöksi valittiin KPMG Oy Ab, joka toimi myös edellisellä tilikaudella tilintarkastajana.

Hallituksen tarkastusvaliokunta valmistelelee tilintarkastajan valintaprosessia. Tilintarkastajan peräkkäisten yhteenlaskettujen toimikausien kesto voi olla enintään seitsemän vuotta. Tikkurilan nykyinen päävastuullinen tilintarkastaja Toni Aaltonen KPMG Oy Ab:ltä on aloittanut tässä tehtävässä tilikaudella 2012, mikä takaa hänen seitsemän vuoden enimmäis-kausi tulee täyteen huhtikuussa 2019 pidettävässä yhtiökokouksessa.

Lakisääteisessä tilintarkastuksessa tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa Tikkurila Oyj:n kirjanpito (pohjautuu Suomen kirjanpitolakiin), Tikkurila-konsernin kirjanpito (IFRS), hallituksen toimintakertomus, tilinpäätös liitetietoihin sekä yhtiön hallinto. Tikkurilan tilikausi on kalenterivuosi. Tilintarkastaja raportoi pääasiassa tarkastusvaliokunnan kautta, mutta osallistuu vuodessa vähintään yhteen hallituksen kokoukseen. Tilintarkastaja myös tarkastaa, että erillisenä kertomuksena annettu selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on annettu ja että sen taloudellisiin raportointiprosesseihin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteittäinen kuvaus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Varsinainen yhtiökokous valitsee tilintarkastajan yhdeksi toimikaudeksi kerrallaan. Tilintarkastaja raportoi hallitukselle vähintään kerran vuodessa sekä osallistuu hallituksen tarkastusvaliokunnan kokouksiin.

Vuonna 2018 KPMG:n tilintarkastuspalkkiot olivat 447 (2017: 433) tuhatta euroa ja muiden palvelujen palkkiot yhteensä 18 (47) tuhatta euroa. Tilikaudella 2018 konserniyhtiöiden muille tilintarkastusyhteisöille kuin KPMG:lle suoritetun tilintarkastuspalkkioiden määrä oli 36 (26) tuhatta euroa.

Tilikaudesta 2017 alkaen Tikkurilalla on ollut sisäinen kirjallinen ohjeistus muiden kuin tilintarkastuspalvelujen ostamiseen tilintarkastusyhteisöltä. Hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo kyseisen ohjeen noudattamista. Ohjeistus muun muassa määrittelee ne palvelut, joita yhtiö ei voi missään olosuhteissa ostaa tilintarkastusyhteisöltä, ja kuvaa etukäteishyväksyntä- ja raportointiprosessit siltä osin, kun muita kuin tilintarkastuspalveluita hankitaan tilintarkastusyhteisöltä.

SISÄINEN VALVONTA

Tikkurilassa on sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka tarkoituksena on

- suojella omaisuuden arvoa
- varmistaa toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tehokkuus, mukaan lukien
- taloudellisen ja toiminnallisen raportoinnin luotettavuus
- säännösten ja toimintaperiaatteiden noudattaminen
- toiminnan tavoitteidenmukaisuus

Sisäinen valvonta on olennainen osa kaikkea Tikkurilan toimintaa ja kattaa konsernin kaikki tasot. Sisäisen valvonnan toteuttamisesta vastaa yhtiön koko henkilöstö ja sen toimivuutta seurataan esimiesten toimesta

osana operatiivista johtamista.

Sisäisen valvonnan tärkeimmät osa-alueet ovat

- johtamistapa- ja organisaatiokulttuuri
- riskien arviointi
- valvontatoimenpiteet
- raportointi ja tiedonvälitys
- seuranta ja tarkastus

Tikkurilan arvot, liiketapaperiaatteet ja konsernitason toimintaohjeet luovat perustan yhtiön hallinnoinnille ja sisäiselle valvonnalle. Tikkurilan jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus tehdä ilmoitus konsernin Compliance Officerille tai sisäiselle tarkastukselle, tarvittaessa nimettömänä, lain, liiketapaperiaatteiden ja konserniohjeiden vastaisesta toiminnasta.

TALOUDELLISEN RAPORTOINNIN PROSESSI

Jokainen Tikkurila-konsernin tytäryhtiö laatii kuukausittain ennalta määritellyn raportointimallin, konsernin raportointimanaaliin ja -aikataulun mukaisesti IFRS-perusteisen tuloslaskelman, taseen, rahavirtalaskelman ja ennusteen tulevasta kehityksestä. Yhtiöt raportoivat lisäksi neljännesvuosittain tuloslaskelma- ja tase-erittelyt sekä taseen ulkopuoliset vastuut. Emoyhtiö yhdistelee kaikkien konserniyhtiöiden raportoidut tiedot konsernilaskelmaksi ja segmenttilaskelmiksi, minkä perusteella muun muassa yhtiön hallitukselle ja konsernin johdolle toimitetaan säännölliset kuukausiraportit.

Konserniyhtiöiden raportointiaikataulua seurataan päiväkohtaisesti, ja paikallisten yhtiöiden sekä konsernitason controllerien tehtävänä on varmistaa, että raportointi on oikeanaikaista ja oikeansisältöistä. Maiden ja konsernifunktioiden controllerit analysoivat sekä historiallisia toteumatietoja että tulevaisuuden ennusteita. Konsernin ja liiketoiminta-alueiden johto vieraillee säännöllisesti liiketoimintayksiköissä. Yhtiöiden taloudellinen raportointi on osa ylimmän johdon raportointia, ja näin säännöllisen seurannan piirissä.

SISÄINEN TARKASTUS

Sisäinen tarkastus vastaa konsernin riippumattomasta arviointi- ja varmennustoiminnasta, jonka keskeisenä tehtävänä on tukea konsernin johtoa ja hallitusta niiden valvontatehtävässä. Tarkastusvaliokunta on vahvistanut Tikkurilan sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen. Tarkoituksena on arvioida ja osallistua konsernin riskienhallinnan, valvonnan ja hallintojärjestelmien parantamiseen. Sisäisellä tarkastuksella on rajoittamaton pääsy kaikkiin Tikkurilan tietoihin. Sisäinen tarkastus keskittyy sekä liiketoimintayksiköiden että liiketoimintaprosessien tarkastukseen. Vuosittaiset suunnitelmat laaditaan Tikkurila-konserniin kohdistuvien riskien olennaisuusarvioinnin perusteella. Sisäinen tarkastus ja ulkoinen tilintarkastus toimivat yhteistyössä ja vaihtavat tietojaan säännöllisesti.

Vuoden 2011 alusta alkaen Tikkurilalla on ollut oma sisäinen tarkastaja, joka vastaa sisäisen tarkastuksen tehtävistä ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella ja joka raportoi hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Tilikaudella 2018 sisäinen tarkastus teki myynti- ja ostoprosesseihin liittyviä tarkastuksia useissa maissa, ja maakohtaisia tarkastuksia muun muassa Kiinassa ja Ruotsissa. Yhtiön nykyinen sisäinen tarkastaja Juha Halonen on aloittanut tehtävässään helmikuussa 2018.

RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET

Riskienhallinnan tavoitteena on liiketoiminnan jatkuvuuden varmistaminen kaikissa olosuhteissa, liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntäminen mahdollisimman järkevästi ja vain tiedostettuja riskejä ottamalla sekä halutun kokonaisriskitason saavuttaminen. Tavoitteena on myös varmistaa yhtiön tuotteiden turvallisuus, henkilöstön turvallinen työskenteleminen ja yhtiön omien toimintatapojen ja ohjeistusten noudattaminen. Riskienhallinta on osa konsernin strategista ja operatiivista suunnittelua, ja se linkittyy myös sisäiseen valvontaan.

Tikkurila pyrkii ennakoivasti ja systemaattisesti tunnistamaan, analysoimaan, arvioimaan ja hallitsemaan merkittävimmät riskit, jotka jaetaan seuraaviin pääryhmiin: strategiset riskit, operatiiviset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Pääperiaatteena on systemaattisen riskienhallintaprosessin kautta määritellä ja saavuttaa optimaalinen kokonaisriskitaso suhteessa Tikkurilan riskinkantokykyyn sekä samalla varmistaa toiminnan jatkuvuus.

Tikkurilan riskienhallinta perustuu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin sekä Tikkurilan riskienhallintapolitiikkaan. Lisäksi johdon tavoitteita, vastuunjakoja ja riskirajoja määritellään tarkemmin eri konserniohjeissa.

Tikkurila Oyj:n hallitus määrittelee riskienhallinnan pääperiaatteet ja hyväksyy konsernin riskienhallintapolitiikan, ja tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta riskienhallinnan valvonnassa. Konsernifunktiot vastaavat oman toiminta-alueensa riskeistä ja niiden hallinnasta.

Tikkurilassa riskienhallinta toteutetaan kolmen puolustuslinjan viitekehukseen perustuen. Konsernifunktiot – myynti, tarjooma, toimitusketju, osto, ICT, talous ja henkilöstöhallinto - toteuttavat vastuualueittain yhteisesti sovittua riskien itsearviointimallia. Riskienhallintaprosessin tuotokset raportoidaan säännöllisesti sekä sisäisesti että osana Tikkurila Oyj:n ulkoista raportointia.

Kustannusedun saavuttamiseksi ja kokonaisriskitason varmistamiseksi osa Tikkurilan riskienhallintatoimenpiteistä hoidetaan keskitetysti; esimerkiksi keskeiset investointipäätökset ja tietyt rahoitus- ja vakuutusratkaisut tehdään aina konsernitasolla.

Alla olevassa kaavakuussa on esitetty riskienhallinnan tasot sekä keskeiset toimet ja henkilöt, jotka osallistuvat Tikkurilan riskienhallintatyöhön:

SISÄPIIRIASIOIDEN HALLINTA

Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (EU) N:o 596/2014 (MAR) tultua voimaan 3.7.2016 Tikkurila on muuttanut sisäpiirihallinnoinnin ohjeita ja toimintatapoja vastaamaan uuden sääntelyn vaatimuksia. Uudet ohjeistukset ja toimintatavat koskevat muun muassa tiedonantovelvollisuutta, sisäpiiritiedon hallintaa, johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä liiketoimien raportointia ja julkistamista sekä sisäpiirilueteloiden ylläpitämistä. Yhtiö perustaa ja ylläpitää projektikohtaisia sisäpiirilueteloja tarpeen mukaan. Tällä hetkellä yhtiöllä ei ole luetteloja pysyvistä sisäpiiriläisistä.

Yhtiön johtoon kuuluvien henkilöiden ja heidän lähipiirinsä on ilmoitettava yhtiön rahoitusvälineisiin liittyvät liiketoimensa yhtiölle ja Finanssivalvonnalle.

Tikkurilan johtoon on määritelty kuuluvan seuraavat henkilöt:

- hallituksen jäsenet
- toimitusjohtaja
- CFO

Johdon lähipiiriin kuuluvat puolison, huollettavana olevan lapsen ja vähintään vuoden samassa taloudessa asuneiden sukulaisten lisäksi oikeushenkilö, trust tai henkilöyhtiö, jonka johtotehtäviä hoitaa johtotehtävissä toimiva henkilö tai edellä mainittu lähipiiriin kuuluva henkilö tai joka on tällaisen henkilön välittömässä tai välillisessä määräysvallassa tai joka on perustettu tällaisen henkilön hyväksi tai jonka taloudelliset edut ovat suuressa määrin samat kuin tällaisen henkilön taloudelliset edut.

Tikkurila noudattaa Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta, jonka mukaan sisäpiiriläisen on suositeltavaa ajoittaa kaupankäynti yhtiön osakkeilla ajankohtiin, jolloin markkinoilla on mahdollisimman täydellinen tieto osakkeen arvoon vaikuttavista seikoista. Tämän ja yhtiön sisäpiiriohjeen perusteella Tikkurilan johtoon määritellyt henkilöt sekä yhtiön määritellyt taloudellista informaatiota vastaanottavat henkilöt eivät saa käydä kauppaa yhtiön arvopapereilla ajanjaksolla, joka alkaa raportointikauden lopusta ja päättyy seuraavan puolivuosisikatsauksen, liiketoimintakatsauksen (Q1 ja Q3) tai tilinpäätöksen julkaisuun ja joka tapauksessa vähintään kolmekymmentä vuorokautta ennen ko. raportin julkaisua.

Yksityiskohtaisempaa tietoa Tikkurilalle relevanteista riskeistä löytyy hallituksen toimintakertomuksesta, joka on osa tilikauden 2018 virallista tilinpäätösaineistoa.

LÄHIPIIRIHALLINTO

Tikkurilan lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiön hallituksen jäsenet, konsernin johtoryhmä ja keskeisten tytäryhtiöiden hallituksen jäsenet ja ylin johto, konserniyhtiöt ja osakkuusyhtiöt, sekä konsernin emoyhtiön merkittävät osakkeenomistajat. Yhtiön lähipiiriin kuuluvat lisäksi hallituksen ja johtoryhmän jäsenten läheiset perheenjäsenet ja määräysvalta-yhteisöt. Yhtiöllä on konsernitasoinen lähipiiripolitiikka, joka ohjeistaa lähipiiriasioiden hoidossa ja raportoinnissa. Yhtiöllä on myös kirjallinen lähipiiriluettelo.

Lähipiiritransaktiot tehdään lähtökohtaisesti markkinaehtoisesti ja niissä tulee välttää intressiristiriitoja. Merkittävät lähipiiritransaktiot tulee hyväksyä etukäteen konsernin emoyhtiön hallituksessa tai tarvittaessa yhtiökokouksessa.

HILJAINEN JAKSO

Tikkurila pitää ennen tilinpäätösten ja puolivuosisikatsauksen sekä liiketoimintakatsauksen (Q1 ja Q3) julkaisua niin sanotun hiljaisen ajanjakson. Heinäkuun 2016 alusta voimaan tulleen markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisesti hiljainen jakso alkaa kyseisen raportointikauden päättymisestä, tai joka tapauksessa vähintään kolmekymmentä vuorokautta ennen ko. raportin julkaisua, ja kestää aina raportointikauden tilinpäätösten tai osavuosisikatsauksen julkaisuun asti. Hiljaisen ajanjakson aikana Tikkurilan edustajat eivät ole pääomamarkkinoiden edustajien käytettävissä eivätkä keskustele Tikkurilan taloudellisesta kehityksestä tai markkinoiden kehityksestä.

NÄKYMÄT

Tikkurila julkistaa ohjeistuksen (guidance) puolivuosisikatsauksessa, liiketoimintakatsauksissa (Q1 ja Q3) sekä tilinpäätöstiedotteessa sekä hallituksen toimintakertomuksessa. Tikkurila arvioi näkymiä ainoastaan siltä ajalta, kun se on kohtuullisesti mahdollista. Näkymät sisältävät

johdon sanallisen arvion tulevasta liikevaihdosta ja kannattavuudesta. Arvio voi sisältää myös muuta tietoa. Mitään muita ennusteita ei anneta eikä mihinkään muihin tulevaisuudennäkömiä koskeviin kysymyksiin vastata, ellei yhtiö päättää päivittää ohjaustaan, jolloin se julkaisee päivityksestä pörssitiedotteen. Kaikki päivitykset julkaistaan ilman aiheetonta viivästystä.

VIESTINTÄ

Tikkurila on sitoutunut avoimuuteen, mikä merkitsee ennakoivaa, avointa, luotettavaa, johdonmukaista, puolueetonta ja ajankohtaista viestintää.

Tikkurilan osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä. Tikkurila noudattaa tiukasti kaikkia listautuneita yhtiöitä koskevia tiedonantovaatimuksia. Tikkurila noudattaa Suomen arvopaperimarkkinayhdistyksen laatimaa yhtiöiden hallinnointikoodia. Lisäksi Tikkurilan omat sisäiset politiikat, kuten yhteiskuntavastuu- ja liiketapaperiaatteet, ohjaavat viestintää.

Tikkurilan viestinnän tavoitteena on tukea yhtiön osakkeen arvon oikeaa muodostusta julkaisemalla riittävästi tietoa yhtiön taloudellisesta asemasta, strategiasta ja tavoitteista. Hallitus on hyväksynyt tiedonantopolitiikan, joka määrittelee pääperiaatteet rahoitusmarkkinoiden, sijoittajien ja muiden osapuolten kanssa viestimiselle. Tikkurilan verkkosivuilta löytyy kaikki tiedonantovelvollisuuden puitteissa julkistettu tieto.

SUOMEN LISTAYHTIÖIDEN HALLINNOINTIKOODIN NOUDATTAMINEN

Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n hallitus hyväksyi uudistetun hallinnointikoodin 1.10.2015, mikä astui voimaan 1.1.2016 alkavalla tilikaudella, mistä alkaen Tikkurila on soveltanut kyseisiä suosituksia. Koodi sisältää myös niin sanotun noudata tai selitä -periaatteen (comply or explain). Tikkurila noudattaa täysin hallintokoodin suosituksia

4. TARKEMMAT TIEDOT HALLITUKSEN JA KONSERNIJOHDON JÄSENISTÄ

HALLITUKSEN JÄSENIÄ KOSKEVAT TIEDOT

Jari Paasikivi

s. 1954, KTM

Hallituksen puheenjohtaja, Oras Invest Oy, vuodesta 2018 lähtien
(toimitusjohtaja Oras invest Oy 2006-2018)

Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2010, varapuheenjohtaja 2008-2010
Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2012
Nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen vuodesta 2011
Riippumaton yhtiöstä, mutta ei sen merkittävästä osakkeenomistajasta
Suomen kansalainen
Tikkurilan osakkeita 31.12.2018: 80 475 (31.12.2017: 78 762)

Keskeinen työkokemus

- Konsernin toimitusjohtaja, Oras Oy, 2002–2007
- Toimitusjohtaja, Oras Oy, 1994–2001
- Tehtaanjohtaja, Oras Oy, 1989–1994

Luottamustehtävät

- Kemira Oyj, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2012, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2014
- Kemira Oyj, nimitystoimikunnan jäsen vuodesta 2009
- Oras Oy, hallituksen jäsen vuodesta 1982, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2013
- Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, hallituksen varapuheenjohtaja 2014-2016,
- hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2017

Petteri Walldén

s. 1948, DI

Hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2010, jäsen vuodesta 2008
Palkitsemisvaliokunnan jäsen vuodesta 2012
Riippumaton hallituksen jäsen
Suomen kansalainen
Tikkurilan osakkeita 31.12.2018: 9 969 (31.12.2017: 8 898)

Keskeinen työkokemus

- Toimitusjohtaja, Alteams Oy, 2007–2010
- Toimitusjohtaja, Onninen Oy, 2001–2005
- Toimitusjohtaja, Ensto Oy, 1996–2001
- Toimitusjohtaja, Nokia Kaapeli Oy, 1990-1996
- Toimitusjohtaja, Sako Oy, 1987-1990

Luottamustehtävät

- Componenta Oyj, hallituksen puheenjohtaja, vuodesta 2017
- Savonlinnan Oopperajuhlien kannatusyhdistys ry, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015
- Savonlinnan Oopperajuhlat Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015
- Alteams Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2007
- Nokian Renkaat Oyj, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2006
- Efla Oy, hallituksen jäsen 2014 - 2018

Riitta Mynttinen

s. 1960, insinööri, MBA

Independent Advisor vuodesta 2014 alkaen

Hallituksen jäsen vuodesta 2011

Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2012

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2018: 6 114 (31.12.2017: 5 258)

Keskeinen työkokemus

- Vice President, Minerals Technologies Inc., 2005-2014
- Director, Rohm and Haas Company, 1998-2005
- Director, Ferro Corporation, 1996-1998
- Manager, Rohm and Haas Company, 1987-1996
- Research Chemist, NIF, 1986-1987
- Research Chemist, Tikkurila Oy, 1984-1986

Luottamustehtävät

- Boreal Kasvinjalostus Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2016
- Terrafame Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2018

Pia Rudengren

s. 1965, M.Sc. (BA & Econ.)

Hallituksen jäsen vuodesta 2009

Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2010, puheenjohtaja vuodesta 2017 alkaen

Riippumaton hallituksen jäsen

Ruotsin kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2018: 7 278 (31.12.2017: 6 207)

Keskeinen työkokemus

- Varatoimitusjohtaja, W Capital Management AB, 2001–2005
- Chief Financial Officer (CFO), johtoryhmän jäsen, Investor AB, 1998-2001

Luottamustehtävät

- AcadeMedia AB, hallituksen jäsen vuodesta 2017
- Boliden AB, hallituksen jäsen vuodesta 2017
- Kappahl AB, hallituksen jäsen vuodesta 2013
- Social Initiative Norden AB, hallituksen jäsen vuodesta 2008, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2011
- Duni AB, hallituksen jäsen vuodesta 2007

Harri Kerminen

s. 1951, DI, MBA

Hallituksen jäsen vuodesta 2012

Palkitsemisvaliokunnan jäsen vuodesta 2012

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2018: 5 366 (31.12.2017: 4 510)

Keskeinen työkokemus

- Toimitusjohtaja, Kemira Oyj, 2008–2012
- Johtaja, Kemira Pulp&Paper -liiketoiminta-alue, 2006–2007
- Johtaja, Kemira Specialty -liiketoiminta-alue, 2000–2006
- Toimitusjohtaja, Kemira Pigments Oy, 2002–2003
- Hallintojohtaja, Kemira Chemicals Oy, 1996–2000
- Tehtaanjohtaja, Kemira Oyj:n Oulun tehtaata, 1994–1996
- Tuotantojohtaja, Kemira Kemi AB, 1990
- Projektipäällikkö, tehdasrakennushankkeet Suomessa, Ruotsissa, Belgiassa ja USA:ssa, Kemira Oy/Kemira Oyj, 1989–1994

Luottamustehtävät

- Spinverse Group, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015
- SK Spice Holdings S.A.R.L, hallituksen jäsen vuodesta 2015
- LUT, Lappeenranta University of Technology, Advisory Boardin jäsen vuodesta 2015
- Harjavalta Oy, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2014
- Magsort Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2014
- Metgen Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2012
- Normet Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2012

Catherine Sahlgren

s. 1962, M. Sc. (BA and Econ.)

Toimitusjohtaja, Teknikmagasinet AB, vuodesta 2016

Hallituksen jäsen vuodesta 2018

Riippumaton hallituksen jäsen

Ruotsin kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2018: 856

Keskeinen työkokemus

- Managing Director, Northern Europe, Selecta Group 2006-2016
- Managing Director, Nordic Area, Selecta Group 2004-2006
- Managing Director, Scandinavia, Selecta Group 2001-2004
- Chief Executive Officer, Euroseek.com 2000-2001
- Managing Director, Pressbyrån 1998-2000

Luottamustehtävät

- Future, hallituksen jäsen vuodesta 2015
- Arkitektkopia, hallituksen jäsen vuodesta 2006

Heikki Westerlund

s. 1966, KTM

Hallituksen jäsen vuodesta 2018

Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2018

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2018: 10 856

Keskeinen työkokemus

- Toimitusjohtaja, CapMan Oyj, 2013-2017
- Hallituksen puheenjohtaja, CapMan Oyj, 2010-2013
- Toimitusjohtaja, CapMan Oyj, 2005-2010
- Head of CapMan Buyout team, 2002-2005

Luottamustehtävät

- Kemppi Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2018
- Duuri Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2018
- Orion Oyj, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2017
- Kasvuryhmä, nimitysvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2017

Eeva Ahdekivi (12.4.2018 saakka)

s. 1966, KTM, DBA

Toimitusjohtaja, Hartwall Capital Oy Ab, 2015-2018

Hallituksen jäsen 2009-2018

Tarkastusvaliokunnan jäsen 2010-2018, puheenjohtaja 2010-2017

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Keskeinen työkokemus

- Sijoitusjohtaja, Solidium Oy, 2009-2015
- Johtava erityisasiantuntija, Valtioneuvoston omistusohtausosasto, 2007-2009
- Johtaja, Pohjola Omaisuudenhoido Oy, 2004-2006
- Partneri, Conventum Oyj, 1997-2003
- Johtaja, Merita Corporate Finance Oy, 1995-1997

Luottamustehtävät

- John Nurmisen Säätiö, hallituksen jäsen vuodesta 2014

Jari Paasikivi**Petteri Walldén****Riitta Mynttinen****Pia Rudengren****Harri Kerminen****Catherine Sahlgren****Heikki Westerlund**

KONSERNIN JOHTORYHMÄÄ KOSKEVAT TIEDOT

Elisa Markula

s. 1966, KTM

Toimitusjohtaja 12.4.2018 alkaen

Johtoryhmän puheenjohtaja 12.4.2018 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2018

Tikkurilan osakkeita 31.12.2018: Ei osakkeita.

Keskeinen työkokemus

- Senior Vice President, Paulig Group; toimitusjohtaja, Oy Gustav Paulig Ab (kahviliiketoiminta) 2010-2018
- Maajohtaja, Oy Suomen LEGO Ab (Finland) 2006-2009
- Myyntijohtaja, Oy Snellman Ab 2003-2006
- Key Account Manager ja Trade Marketing Manager, Oy SCA Hygiene Products Ab 2000-2003
- Brand Manager, Oy SCA Hygiene Products Ab 1998-1999
- Area Marketing Manager, Fazer Chocolates Ltd 1993-1998

Luottamustehtävät

- Olvi Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2015
- Mainostajien liitto, hallituksen jäsen vuodesta 2014
- Kemianteollisuus ry, hallituksen jäsen vuodesta 2018
- Suomalais-Venäläinen kauppakamariyhdistys – SVKK ry, hallituksen jäsen vuodesta 2018
- Väriteollisuusyhdistys ry, hallituksen jäsen vuodesta 2018

Jukka Havia

s. 1968, KTM

Chief Financial Officer (CFO) vuodesta 2010 lähtien

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2010

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2010

Tikkurilan osakkeita 31.12.2018: 14 000 (31.12.2017: 14 000)

Keskeinen työkokemus

- Varatoimitusjohtaja, Ruukki Group Oyj, 2008-2010
- Talous- ja hallintojohtaja, Ruukki Group Oyj, 2005-2008
- Talousjohtaja, Helsingin kaupparokkeakoulun ylioppilaskunta, 2001-2005
- Toimitusjohtaja, KY-Palvelu Oy, 2001-2005
- Talousjohtaja, RSL Com Finland Oy, 1997-2001
- Controller, Oy Canon Ab, 1995-1997

Luottamustehtävät

- Lapti Group Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2017
- Leipurin Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2014
- Aalto-yliopiston ylioppilaskunta, taloustoimikunnan jäsen 2010-2018, puheenjohtaja 2016-2018

Melisa Bärholm

s. 1967, psykologian maisteri

Senior Vice President, Human Resources 1.5.2017 alkaen

Johtoryhmän jäsen 1.5.2017 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2017

Keskeinen työkokemus

- Henkilöstöjohtaja, Tikkurila, BU Finland, 01/ 2017-04/2017
- Perustaja ja konsultti, MBM Coaching Oy, 2014-2016
- Henkilöstöjohtaja, Rovio Entertainment Oy, 2012-2014
- Henkilöstöjohtaja, Suunto Oy, 2007-2011
- Henkilöstöjohtaja, Sako Oy, 2004-2007
- Henkilöstöjohtaja, Itella Oyj, 2002-2004
- Kehityspäällikkö, Nokia Oyj, 1999-2002
- Henkilöstökonsultti, Nokia Networks, 1996-1999

Fredrik Linde

s. 1971, M. Sc. (Eng), eMBA

Senior Vice President, Operations, 1.6.2018 alkaen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2018

Ruotsin kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2009

Keskeinen työkokemus

- Vice President, Supply Chain Planning, Tikkurila Oyj 2017-2018
- General Manager, Kefa Drytech AB (Tikkurila osti vuonna 2014) 2014-2016
- Vice President, Supply Chain Scandinavia, Tikkurila Oyj/Tikkurila Sverige AB 2010-2017
- Vice President, Head of Production & Logistics, Alcro-Beckers AB 2009-2010
- Director, API Production, AstraZeneca Ruotsi 2008-2009
- Associate Director, API Production, AstraZeneca Ruotsi 2007-2008

Petri Miettinen

s. 1968, KTM

Senior Vice President, Sourcing, 1.6.2018 alkaen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2007

Keskeinen työkokemus

- Senior Vice President, Operations, 1.6.2017 – 31.5.2018, Tikkurila
- Senior Vice President, Supply Chain Management & HSEQ 2007 - 30.4.2017, Tikkurila
- Osto- ja logistiikkajohtaja, Marine-liiketoiminta, ABB, 2002-2007
- Talousjohtaja (oman toimen ohella), Marine-liiketoiminta, ABB, 2003-2004
- Business controller, Marine-liiketoiminta, ABB, 2000-2002
- Controller, projektipäällikkö, sähkökoneliiketoiminta, ABB, 1997-2000

Luottamustehtävät

- Katu-Karhu Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2016

Meri Vainikka

s. 1971, KTM

Senior Vice President, Offering 1.5.2017 alkaen

Johtoryhmän jäsen 1.5.2017 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2017

Keskeinen työkokemus

- Markkinointi- ja viestintäjohtaja, Tikkurila, BU Finland, 01/2017-04/2017
- Markkinointijohtaja, Alkoholittomat juomat, Hartwall Oy, 03/2016-12/2016

- Markkinointijohtaja, Alkoholilliset juomat, Hartwall Oy, 2015-2016
- Markkinointipäällikkö, Hartwall Oy, 2012-2014
- Markkinointipäällikkö, L'Oréal Finland Oy, 2010-2012
- Markkinointipäällikkö, Mars Finland Oy, 2008-2010 ja 1998-2003
- Koulutus­päällikkö, Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu, Liiketalous 2004-2008

Anders Rotkirch (1.1.2019 alkaen)

s. 1980, DI

Senior Vice President, Transformation and ICT

Johtoryhmän jäsen 1.1.2019 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2019

Keskeinen työkokemus

- Talousjohtaja, Paulig-konserni, kahvidivisioona, 2015–2018
- Group Business Controller, Paulig-konserni, 2013–2015
- Business Controller, Paulig-konserni, 2011–2013
- Manager, Ernst & Young, liikkeenjohdon konsultointipalvelut, 2011

- Senior Consultant, Ernst & Young, liikkeenjohdon konsultointipalvelut, 2010–2011
- Consultant, Ernst & Young, liikkeenjohdon konsultointipalvelut, 2007-2009

Janno Paju (7.5.2018 saakka)

s. 1971, ekonomi

Chief Commercial Officer 2012 - 30.4.2017, ja

Senior Vice President, Sales, 1.5.2017-7.5.2018

Johtoryhmän jäsen 2000-2018

Viron kansalainen

Tikkurilan palveluksessa 1993-2018

Keskeinen työkokemus

- Senior Vice President, SBU East, Tikkurila Oy, 2009–2011
- Group Vice President, Deco Eastern Europe liiketoimintayksikkö, Tikkurila Oy, 2004–2009
- Toimitusjohtaja, Tikkurila Polska S.A., 2000–2004
- Kaupallinen johtaja, Tikkurila-Baltcolor Sp. z.o.o., 1998–2000

Elisa Markula

Jukka Havia

Melisa Bärholm

Fredrik Linde

Petri Miettinen

Meri Vainikka

Anders Rotkirch

Tikkurila Oyj

PL 53, Kuninkaalantie 1

01301 Vantaa

Puh. 020 191 2000

🌐 www.tikkurilagroup.fi

Sijoittajatieto verkossa

🌐 www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat

Sijoittajasuhteiden yhteystiedot

Tikkurila Communications

communications.tikkurila@tikkurila.com

Sähköpostiosoitteemme ovat muotoa: etunimi.sukunimi@tikkurila.com